Vykonávanie dôkazov

Ak podávate návrh na začatie súdneho konania, musíte na preukázanie svojho nároku zvyčajne nevyhnutne predložiť súdu dôkazy.

Ak chcete získať podrobné informácie o konkrétnej krajine, zvoľte jej vlajku.

Vykonávanie dôkazov v občianskoprávnych konaniach sa neobmedzuje na hranice jedného členského štátu. Niekedy môže byť potrebné vykonať dôkazy v inom členskom štáte, ako je štát vášho bydliska. Napríklad môže byť potrebné vypočuť svedkov alebo znalcov, prípadne vykonať ohliadku na mieste v inom členskom štáte. Pokiaľ ide o cezhraničné vykonávanie dôkazov v rámci Európskej únie, justičná spolupráca medzi súdmi členských štátov pri vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach je upravená nariadením (EÚ) 2020/1783 z 25. novembra 2020, ktorým sa od 1. júla 2022 nahradilo nariadenie (ES) č. 1206/2001 z 28. mája 2001.

Decentralizovaný informačný systém ako povinný komunikačný prostriedok, ktorý sa má používať na odosielanie a prijímanie žiadostí, tlačív a inej komunikácie, sa však začne uplatňovať až od 1. mája 2025 [prvý deň mesiaca nasledujúceho po období troch rokov od dátumu nadobudnutia účinnosti vykonávacieho aktu podľa článku 25 – ďalšie podrobnosti sú uvedené v článku 35 nariadenia (EÚ) 2020/1783].

Súvisiace odkazy

Vykonávanie dôkazov – oznámenia členských štátov a vyhľadávací nástroj na identifikáciu príslušných súdov a orgánov

Vykonávanie dôkazov prostredníctvom videokonferencie

Praktická príručka na uplatňovanie nariadenia o vykonávaní dôkazov z roku 2001 PDF (319 Kb) sk

Praktická príručka – Používanie videokonferencie pri vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach PDF (665 Kb) sk

Posledná aktualizácia: 20/01/2023

Tieto stránky spravuje Európska komisia. Informácie na tejto stránke nemusia nevyhnutne vyjadrovať oficiálne stanovisko Európskej komisie. Komisia nenesie žiadnu zodpovednosť ani inak neručí za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Pokiaľ ide o pravidlá v oblasti autorských práv pre webové stránky EÚ, pozri právne upozornenie.

Vykonávanie dôkazov - Belgicko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

V belgickom právnom systéme sa rozlišuje medzi občianskym a obchodným právom. Obchodné právo je osobitné právo vzťahujúce sa na obchodníkov, zatiaľ čo občianske právo je všeobecné právo.

Ustanovenia týkajúce sa dokazovania v občianskom práve sa nachádzajú v článkoch 1315 a nasl. občianskeho zákonníka. Je to uzavretý systém, ktorý prísne upravuje dôkazné prostriedky (podrobnosti sú uvedené v bode 5a nižšie).

Ustanovenia týkajúce sa dokazovania v obchodnom práve sú uvedené v článku 25 obchodného zákonníka. K hlavným charakteristikám patrí otvorenosť systému a relatívna sloboda, pokiaľ ide o dôkazné prostriedky v obchodných veciach. Podľa článku 25 obchodného zákonníka „nezávisle od dôkazných prostriedkov prípustných podľa občianskeho práva môžu byť obchodné záväzky preukázané svedeckými výpoveďami vo všetkých prípadoch, keď súd rozhodne, že je to prípustné, okrem výnimiek stanovených v osobitných prípadoch. Nákup a predaj možno dokázať prostredníctvom prijatej faktúry bez toho, aby tým boli dotknuté ostatné dôkazné prostriedky prípustné podľa obchodného práva.“

Technické procesné aspekty dokazovania v občianskoprávnych a obchodných veciach upravujú články 870 a nasl. súdneho poriadku. V článku 876 sa stanovuje, že súd rozhoduje v spore, ktorý je mu predložený, podľa pravidiel dokazovania, ktoré sa vzťahujú na povahu sporu. Spor je teda buď občianskoprávny, alebo obchodný.

Dôkaz o skutočnosti, domnienke alebo tvrdení musí predložiť účastník konania, ktorý sa o ne opiera. Účastník konania, ktorý sa domáha splnenia záväzku, musí dokázať, že tento záväzok existuje. Účastník konania, ktorý tvrdí, že je oslobodený od záväzku, musí, naopak, predložiť dôkaz o zaplatení alebo o skutočnosti, na základe ktorej jeho záväzok zanikol (článok 1315 občianskeho zákonníka). V súdnom konaní musí každý účastník konania dokázať skutočnosti, ktoré uvádza (článok 870 súdneho poriadku: *„actori incumbit probatio“).* Odporca potom musí vyvrátiť dôkaznú hodnotu týchto skutočností, ak to je možné a prípustné.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Pokiaľ neexistuje námietka z dôvodu verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti, je možné dokázať všetky skutočnosti. V súvislosti s právom predložiť dôkazy počas konania existujú, naopak, tri obmedzenia. Po prvé, skutočnosť, ktorá sa má dokázať, musí byť pre daný prípad relevantná. Po druhé, skutočnosť musí byť presvedčivá, čo znamená, že prispeje k presvedčeniu súdu o rozhodnutí, ktoré má vydať. Po tretie, musí ísť o skutočnosť, ktorej dokazovanie je prípustné: nesmie sa tým narušiť súkromie ani porušiť služobné tajomstvo a listové tajomstvo.

Domnienky môže vo všeobecnosti odporca vyvrátiť. Napadnúť nemožno iba nevyvrátiteľné domnienky („*juris et de jure*“). Je dokonca nezákonné predložiť dôkazy na ich vyvrátenie. Vyvrátiteľné domnienky („*juris tantum*“) možno napadnúť pomocou dôkazov o opaku. Prijateľné dôkazné prostriedky v tomto prípade upravuje občianske právo, ale nie obchodné právo.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Súd musí byť presvedčený dôkaznými prostriedkami, ktoré predložili účastníci konania, na základe dôkazov a ich dôveryhodnosti. Ak súd dospeje k záveru, že dôkazný prostriedok, ktorý mu bol predložený, môže pomôcť vyriešiť spor a že spoľahlivo odzrkadľuje realitu, prisúdi mu dôkaznú hodnotu. Súd môže dôkazný prostriedok považovať za riadny dôkaz len vtedy, keď mu prisúdi dôkaznú hodnotu.

Dôkazná hodnota je pomerne subjektívna, zatiaľ čo skutočný dôkaz je prísne objektívny. Postavenie dôkazu závisí od stupňa spoľahlivosti, ktorú dôkaz musí mať. Dôkazné prostriedky sa budú z právneho hľadiska považovať za dôkaz iba v prípade, že majú primeraný stupeň spoľahlivosti, keďže súd nikdy nemá diskrečnú právomoc. To je prípad listinných dôkazov. Ak súd vykladá obsah zákonne získaného dokumentu spôsobom, ktorý je nezlučiteľný s jeho znením, porušuje postavenie dokumentov ako dôkazov. Neúspešný účastník konania môže toto porušenie použiť ako odôvodnenie podania odvolania na kasačný súd.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Účastník konania, ktorý predkladá tvrdenie, ho musí byť schopný dokázať. V určitých prípadoch môže súd nariadiť účastníkovi konania predložiť dôkaz, napríklad v prípade osôb, ktoré sa považujú za osoby pod prísahou (článok 1366 občianskeho zákonníka). Súd môže za prísnych podmienok nariadiť účastníkovi konania urobiť prísažné vyhlásenie, a to buď s cieľom urobiť rozhodnutie vo veci závislým od takéhoto vyhlásenia, alebo s cieľom stanoviť sumu, ktorá má byť uložená.
Súd môže vypočúvať účastníkov konania a nariadiť výsluch svedkov okrem prípadov, keď sa to zákonom zakazuje (článok 916 súdneho poriadku). Môže takisto požiadať znalcov, aby vykonali zistenia alebo poskytli odborné stanovisko (článok 962 súdneho poriadku).

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Návrh na vykonanie dôkazov musí podať jeden z účastníkov konania vo forme hlavného návrhu alebo predbežného návrhu. Súd môže rozhodnúť o schválení alebo zamietnutí návrhu, pričom uvedie dôvody svojho rozhodnutia.
V prípade overovania rukopisov (článok 883 súdneho poriadku) alebo návrhu týkajúceho sa falšovania a pozmeňovania (článok 895 súdneho poriadku) súd účastníkom konania nariadi, aby sa dostavili na súd (s advokátom alebo bez neho) a aby priniesli všetky listiny, dokumenty a doklady, ktoré sa majú porovnať, alebo dokument, ktorý sa považuje za falošný. Súd môže vec prejednať a rozhodnúť o nej ihneď alebo môže nariadiť úschovu dokumentu na podateľni, a potom môže sám nariadiť vykonanie dôkazov alebo môže ich vykonaním poveriť znalcov. Súd napokon vydá rozhodnutie o overení rukopisov alebo o návrhu týkajúcom sa falšovania a pozmeňovania.
Ak účastník konania navrhne, že poskytne dôkaz o určitej skutočnosti prostredníctvom jedného svedka alebo viacerých svedkov, sudca môže povoliť tento dôkaz, ak je prípustný (článok 915 súdneho poriadku). Pokiaľ to zákon nezakazuje, sudca môže nariadiť výsluch svedkov. Úradník podateľne súdu pošle svedkom predvolanie aspoň osem dní pred dátumom výsluchu. Svedkovia musia zložiť prísahu a sudca ich jednotlivo vypočuje. Súd môže klásť svedkovi otázky z vlastného podnetu alebo na návrh jedného z účastníkov konania. Výpoveď sa zaznamená písomne, prečíta nahlas, opraví a podľa potreby doplní. Potom sa výsluch svedka ukončí.
Súd môže nariadiť znalecký posudok s cieľom vyriešiť spor alebo sa mu vyhnúť. Posudok sa môže týkať len zistení a odborných stanovísk (článok 962 súdneho poriadku). Znalec vykoná svoju úlohu pod dohľadom súdu. Účastníci konania poskytnú znalcovi všetky potrebné dokumenty a splnia všetky jeho primerané požiadavky. Znalec musí predložiť posudok v deň stanovený uznesením súdu. Ak je posudok v rozpore s presvedčením sudcu, sudca nie je povinný riadiť sa stanoviskom znalca.
Súd môže z vlastného podnetu alebo na návrh účastníkov konania nariadiť obhliadku na mieste (článok 1007 súdneho poriadku). Obhliadka, na ktorej účastníci konania môžu alebo nemusia byť prítomní, vykoná sudca, ktorý ju nariadil, alebo osoba, ktorá je tým úradne poverená. O vykonaných úkonoch a zisteniach sa vyhotoví zápisnica, ktorá sa doručí účastníkom konania.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd nie je nikdy povinný vyhovieť návrhu účastníka konania na vykonanie dôkazov. Ak je však sudcovi adresované dožiadanie, musí dôkazy vykonať (článok 873 súdneho poriadku).

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Vo (všeobecnom) občianskom práve existuje päť typov dôkazných prostriedkov: listinné dôkazy, svedecké výpovede, domnienky, priznania účastníkov konania a prísaha (prísažné vyhlásenia) (článok 1366 občianskeho zákonníka).
Listinné dôkazy (článok 1317 občianskeho zákonníka) môžu mať formu verejnej listiny alebo súkromnej listiny. Verejná listina je dokument, ktorý podľa požadovaných formalít vyhotovil verejný úradník oprávnený na tento účel (napríklad notár alebo matrikár) a ktorý predstavuje plný dôkaz o dohode medzi stranami a vo vzťahu k tretím stranám, ktorú obsahuje. Uznaná súkromná listina, ktorú podpísali všetky dotknuté strany a ktorá bola vyhotovená v počte vyhotovení zodpovedajúcom počtu strán, predstavuje plný dôkaz medzi stranami. V prípade všetkých vecí so sumou alebo hodnotou vyššou ako 375 EUR musí byť vyhotovená notárska listina alebo súkromná listina (článok 1341 občianskeho zákonníka).
Svedecké výpovede (článok 1341 občianskeho zákonníka) nie sú prípustné na účely vyvrátenia alebo rozšírenia obsahu listín. Ak však existujú len písomné dôkazy *prima facie* alebo ak nie je možné predložiť listinné dôkazy, svedecké výpovede budú prípustné.
Domnienky (článok 1349 občianskeho zákonníka) sú závery, ktoré zákon alebo súd vyvodzuje zo známej skutočnosti s cieľom určiť neznámu skutočnosť. Domnienky nemôžu rozširovať obsah listín, ale podobne ako svedecké výpovede môžu predstavovať dôkaz *prima facie*, ktorý sa má doplniť písomným dôkazom, a nahradiť listiny, keď ich nie je možné predložiť.
Priznanie, ktoré je v neprospech účastníka konania, (článok 1354 občianskeho zákonníka) je súdne alebo mimosúdne. Súdne priznanie je vyhlásenie urobené pred súdom účastníkom konania alebo jeho osobitným splnomocneným zástupcom a predstavuje plný dôkaz proti osobe, ktorá ho urobila. Naopak, mimosúdne priznanie nepodlieha žiadnym formálnym pravidlám.
Jeden účastník konania môže požadovať od druhého účastníka konania zloženie prísahy (rozhodujúcej prísahy) (článok 1357 občianskeho zákonníka) alebo ju môže nariadiť sudca. V prípade rozhodujúcej prísahy vyhlásenie predstavuje presvedčivý dôkaz len v prospech alebo v neprospech osoby, ktorá ho urobila.
Dôkazy v obchodných veciach (článok 25 obchodného zákonníka) nie sú upravené, ale existuje osobitný dôkazný prostriedok, t. j. faktúra prijatá v prípade kúpnych zmlúv. Obchodník môže vždy použiť prijatú faktúru na predloženie platného dôkazu, zatiaľ čo iné písomné dokumenty musia pochádzať od odporcu, ak majú slúžiť ako dôkaz.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Svedecká výpoveď je podľa občianskeho zákonníka považovaná za nezávislý dôkazný prostriedok. Súdny poriadok upravuje technické procesné aspekty svedeckej výpovede. Znalecký posudok je jeden z dôkazných prostriedkov a upravuje ho súdny poriadok. Účastníci konania môžu požiadať súd o predvolanie svedkov, ale nemôžu z vlastného podnetu určiť znalcov. To môže urobiť len súd.
Listinný dôkaz má dôkaznú hodnotu a súd musí rešpektovať jeho obsah, ale to neplatí pre znalecké posudky a znalecké stanoviská. Ak je posudok alebo stanovisko v rozpore s presvedčením sudcu, sudca nie je povinný riadiť sa ním (článok 962 súdneho poriadku).

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Zákonne upravené dôkazné prostriedky majú svoju hierarchiu. Najvyššie postavenie majú priznania a prísažné vyhlásenia. Písomné dokumenty majú vždy vyššiu hodnotu ako svedecké výpovede a domnienky. Verejné listiny predstavujú plný dôkaz medzi stranami a vo vzťahu k tretím stranám, zatiaľ čo uznaná súkromná listina predstavuje plný dôkaz medzi stranami. O svedecké výpovede a domnienky sa možno opierať len vtedy, ak listinné dôkazy nie sú úplné alebo ak nie je možné predložiť listinné dôkazy o dohode, ktorá sa má dokázať.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Podľa toho, či sa skutočnosť klasifikuje ako občianskoprávna alebo obchodná vec, je dôkazný prostriedok upravený alebo neupravený právnymi predpismi. Podľa občianskeho práva musí byť v prípade všetkých vecí so sumou alebo hodnotou vyššou ako 375 EUR vyhotovená (notárska alebo súkromná) listina (článok 1341 občianskeho zákonníka). Iba tieto listiny môžu slúžiť ako dôkaz; svedecké výpovede a domnienky nie sú prípustné. Naopak, v obchodných veciach sú svedecké výpovede a domnienky, ktoré vyvracajú alebo rozširujú obsah listín, prípustné.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Svedkovia sa vypočujú, ak o to požiadajú účastníci konania alebo ak to nariadi súd (články 915 a 916 súdneho poriadku).

Výsluch svedkov upravujú články 923 a nasl. súdneho poriadku.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Ak predvolaný svedok, ktorý sa má dostaviť na súd, tvrdí, že existuje oprávnený dôvod, ktorý ho zbavuje povinnosti vypovedať, o otázke rozhodne sudca. Za oprávnený dôvod sa považuje najmä služobné tajomstvo, ktoré musí svedok zachovať (článok 929 súdneho poriadku).

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Osoba predvolaná ako svedok je povinná dostaviť sa na súd. Ak sa nedostaví, sudca môže predvolať svedka oznámením súdneho úradníka (článok 925 súdneho poriadku). Predvolanému svedkovi, ktorý sa nedostaví na súd, možno uložiť pokutu podľa trestného práva (článok 926 súdneho poriadku).

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Svedecká výpoveď je neplatná, ak ju poskytla osoba, ktorá nie je spôsobilá vypovedať na súde (článok 961 ods. 1 súdneho poriadku).

Maloletá osoba, ktorá ešte nedovŕšila pätnásť rokov, sa nikdy nesmie vypočúvať pod prísahou. Jej vyhlásenia možno získať len ako informácie (článok 931 prvý odsek súdneho poriadku).

Každá maloletá osoba má vo veciach, ktoré sa jej týkajú, súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, bývaním, ako aj právom na osobné vzťahy právo byť vypočutá sudcom. Keď sa sudca rozhodne ju vypočuť, maloletá osoba môže odmietnuť byť vypočutá (článok 1004/1 súdneho poriadku).

Potomkovia nemôžu byť vypočúvaní vo veciach, v ktorých ich predkovia majú protichodné záujmy (článok 931 druhý odsek súdneho poriadku).

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Účastníci konania nemôžu svedkov počas ich výpovede prerušovať ani priamo oslovovať, ale musia osloviť sudcu (článok 936 súdneho poriadku). Sudca môže klásť svedkovi akékoľvek otázky s cieľom objasniť alebo doplniť výpoveď, a to buď z vlastného podnetu, alebo na návrh účastníka konania (článok 938 súdneho poriadku).

Platná je aj nepriama výpoveď – nie je v rozpore so žiadnym zákonným ustanovením ani právnou zásadou. V článku 924 súdneho poriadku sa navyše stanovuje, že ak svedok môže odôvodniť, že sa nemôže dostaviť na súd, sudca sa môže rozhodnúť získať jeho výpoveď v mieste, v ktorom sa svedok nachádza.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Dôkazy získané nezákonnými prostriedkami sa v konaní nesmú použiť. Súd preto pri vydávaní rozhodnutia na ne nesmie prihliadať. Ak bolo na účely získania dôkazu narušené súkromie alebo porušené služobné tajomstvo alebo listové tajomstvo, takýto dôkaz je nezákonný a neprípustný.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Dokumenty pochádzajúce od účastníka konania nemôžu slúžiť ako dôkaz v jeho prospech. Iba v obchodnom práve predstavuje faktúra (prijatá klientom) v rámci obchodnej transakcie platný dôkaz, ktorý môže obchodník predložiť na dokázanie skutočností, ktoré sa ho týkajú, aj keď tento dokument vydal on sám. Riadne vedené účtovníctvo môže súd prijať ako dôkaz transakcie medzi obchodníkmi.

Súdne priznanie je vyhlásenie urobené pred súdom účastníkom konania alebo jeho osobitným splnomocneným zástupcom. Toto vyhlásenie predstavuje plný dôkaz proti osobe, ktorá ho urobila.

Posledná aktualizácia: 29/10/2019

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Bulharsko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Na to, aby súd uznal tvrdenie účastníka konania, musí ho strana, ktorá sa na toto tvrdenie odvoláva, preukázať akýmikoľvek prípustnými dôkaznými prostriedkami stanovenými zákonom. To znamená, že existuje súbor procesných úkonov rôzneho druhu, zoskupených do kategórií v závislosti od fázy súdneho konania.

Podľa článku 153 Občianskeho súdneho poriadku (OSP) sa vyžaduje, aby sa preukázali všetky sporné skutočnosti dôležité pre rozhodnutie sporu a väzby medzi nimi, a podľa článku 154 OSP musí každá strana dokázať skutočnosti, na ktorých sa zakladajú jej tvrdenia a námietky.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Podľa súčasného vnútroštátneho práva sú z dôkazného bremena vyňaté skutočnosti, v prípade ktorých sa právna domnienka stanovuje zákonom. Dôkazy predložené s cieľom preukázať, že konkrétna právna domnienka neplatí, sú prípustné vo všetkých veciach okrem prípadov, keď to sa to zakazuje zákonom (článok 154 ods. 2 OSP).

Výnimka z dôkazného bremena sa okrem toho uplatňuje na skutočnosti, ktoré sú verejnosti a súdu údajne známe na základe *ex officio*, o čom musí súd strany informovať (článok 155 OSP).

Súd musí v tejto súvislosti pri začatí konania vyhotoviť zoznam, v ktorom sa podrobne uvedú skutočnosti, ktoré sa majú preukázať, pričom sa uvedie, ktorá strana ich musí preukázať a na kom spočíva dôkazné bremeno. Súd rozhoduje aj o žiadostiach o predloženie dôkazov, ktoré podali účastníci konania, a pripúšťa dôkazy, ktoré predstavujú relevantný, prípustný a nevyhnutný dôkaz (článok 146 OSP).

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Skutočnosti, na ktoré účastníci konania odkazujú na podporu svojich tvrdení, musia byť podložené príslušnými dôkaznými prostriedkami stanovenými zákonom. Súd musí každý dôkaz zvážiť, aby určil jeho váhu vo veci (t. j. rozdiel medzi úradným a súkromným dokumentom).

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Dôkazy v súdnom konaní sa pripúšťajú na základe písomnej žiadosti príslušného účastníka konania alebo na ústny návrh počas pojednávania v súlade s pravidlami na uplatnenie zásady, že rámec sporu je vymedzený účastníkmi konania.

Ak však súd rozhodne, že určitý dôkaz je v spore dôležitý, môže pripustenie dôkazu nariadiť z vlastnej iniciatívy.

Účastník konania vo svojej žiadosti o predloženie dôkazov uvedie skutočnosti a dôkazné prostriedky, ktoré použije na podloženie týchto skutočností.

V žiadosti o povolenie na vypočutie svedka musí účastník konania uviesť otázky, ktoré sa svedkovi položia, celé meno a adresu svedka a dátum, na ktorý má byť podľa želania účastníka konania svedok predvolaný.
V žiadosti o položenie otázok protistrane sa musia uviesť otázky, na ktoré má účastník konania odpovedať.
V žiadosti o pripustenie znaleckého svedectva sa musí uviesť oblasť osobitných vedomostí znalca, téma znaleckého posudku a úloha znalca, ktorý má poskytnúť svedectvo.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Keď súd uzná dôkazný návrh, vydá rozhodnutie, v ktorom sa stanoví lehota na pripustenie dôkazov. Táto lehota začína plynúť v čase súdneho pojednávania, na ktorom bola stanovená, a to aj pre účastníka konania, ktorý sa na súd nedostavil aj napriek tomu, že bol riadne predvolaný.
Podľa článku 131 ods. 1 a článku 127 ods. 2 OSP musia účastníci konania uviesť dôkazy a konkrétne okolnosti, ktoré sú týmito dôkazmi podložené, a predložiť všetky písomné dôkazy, ktoré majú k dispozícii v čase podania žiadosti a v čase doručenia dupliky odporcu.
Ak je podľa článku 158 OSP získanie určitých dôkazov pochybné alebo ak predstavuje osobitný problém, súd môže stanoviť lehotu na získanie dôkazov a pristúpiť k pojednávaniu vo veci bez dotknutých dôkazov, ak sa nepredložia v stanovenej lehote. Dôkazy sa môžu pripustiť neskôr v konaní, pokiaľ to nespôsobí neprimerané prieťahy v konaní.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd môže osobitným rozhodnutím zamietnuť žiadosti o získanie dôkazov, ak skutočnosti, ktoré chce účastník konania preukázať, nemajú k veci nijaký vzťah a ak žiadosti o získanie dôkazov neboli predložené včas. Ak účastník konania požiada, aby boli na preukázanie skutočnosti vypočutí viacerí svedkovia, súd môže pripustiť len niektorých z navrhnutých svedkov. Ak sa sporná skutočnosť nepreukáže, prizvú sa ostatní svedkovia (článok 159 OSP).

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

V Občianskom súdnom poriadku sa stanovujú tieto dôkazné prostriedky:
svedecké výpovede, ktoré sa upravujú ustanoveniami článkov 163 – 174,
vysvetlenia účastníkov konania:
na potvrdenie konkrétnej skutočnosti,
poskytnuté v odpovedi na konkrétne otázky,
výpovede účastníkov konania sa upravujú ustanoveniami článkov 175 – 177 OSP,
písomné dôkazy, ktoré sa upravujú ustanoveniami článkov 178 – 194 OSP:
úradné dokumenty,
súkromné dokumenty.
Písomné dôkazy môžu predložiť obe strany, ale môžu byť aj vyžiadané súdom. Písomné dôkazy sa môžu predkladať v papierovej alebo elektronickej forme. V druhom prípade môže súd okrem výtlačku požiadať, aby sa dokument predložil v elektronickej forme. Ak účastník konania predloží kópiu dokumentu, môže sa mu nariadiť, aby predložil aj originál dokumentu (článok 183 OSP).
Dokumenty sa obyčajne predkladajú v bulharskom jazyku. Ak sa predkladajú v cudzom jazyku, k dokumentu musí byť pripojený presný preklad do bulharčiny, ktorý si účastník konania nechal osvedčiť.
Podľa článku 187 OSP, ak súd môže tlačené materiály získať bez akýchkoľvek ťažkostí, postačí, ak sa uvedie miesto, kde sú materiály uverejnené.
Súd môže nariadiť, aby niektoré písomné dôkazy predložili účastníci konania alebo tretie strany, ktoré nie sú účastníkmi konania. Podľa článkov 190 a 192 OSP o to môže súd požiadať každý účastník konania a súd svoje rozhodnutie vydá na základe všetkých dôkazov, ktoré má k dispozícii. Na získanie písomných dôkazov od nezúčastnenej strany sa musí súdu predložiť osobitná písomná žiadosť. Kópia žiadosti sa poskytne dotknutej tretej strane.
Napriek tomu, že účastníci konania majú právnu povinnosť predkladať dôkazy, môžu to odmietnuť, ak sa dokument týka ich osobného života alebo osobného života ich rodinného príslušníka alebo ak by sa predložením dôkazu vystavili potupe alebo trestnému stíhaniu. V tomto prípade môže súd po splnení určitých podmienok účastníkovi konania nariadiť, aby predložil výpis z dokumentu.
Podľa vnútroštátneho práva môžu účastníci konania namietať proti pravosti písomného dokumentu, ktorý predložila protistrana, ale musia to urobiť do doručenia odpovede na ich podanie. Ak sa dokument predloží na pojednávaní, musí sa napadnúť pred ukončením tohto pojednávania. Ak chce protistrana použiť napadnutý dokument, súd nariadi prešetrenie jeho pravosti. Dôkazné bremeno spočíva na účastníkovi konania, ktorý namietal proti pravosti dokumentu. Ak sa na napadnutom dokumente nenachádza podpis účastníka konania, ktorý namieta proti jeho pravosti, dôkazné bremeno spočíva na účastníkovi konania, ktorý dokument predložil. Po prešetrovaní na zistenie pravosti napadnutého dokumentu súd rozhodne, či je dokument pravý alebo falošný. Súd môže toto určenie začleniť do svojho rozsudku vo veci (články 193 a 194 OSP).
Pravidlá týkajúce sa svedectiev znalcov sú stanovené v článkoch 195 – 203 OSP.
Znalci, ktorí majú poskytnúť svedectvo, sa vymenujú na žiadosť účastníkov konania alebo z vlastnej iniciatívy súdu. Znalci, ktorí majú poskytnúť svedectvo, predkladajú svoje správy najmenej jeden týždeň pred stanoveným dátumom pojednávania, v ktorom sa správa musí pripustiť.
Ak sa napadne záver znalca, ktorý poskytol svedectvo, súd môže vymenovať jedného alebo viacerých ďalších znalcov. Súd môže takisto znalca požiadať, aby posudok preskúmal alebo aby poskytol druhý posudok vo veci.
Pravidlá týkajúce sa vizuálnej kontroly a osvedčovania sú stanovené v článkoch 204 – 206 OSP.
Na žiadosť účastníkov konania alebo na základe vlastného rozhodnutia môže súd nariadiť, aby sa hnuteľný alebo nehnuteľný majetok vizuálne skontroloval alebo aby sa osobe vydalo osvedčenie za účasti alebo bez účasti svedkov a znalcov vymenovaných súdom.
Vizuálne kontroly a osvedčovanie sú metódy na získavanie a overovanie dôkazov. Patria do právomoci celého súdu a môžu byť delegované na člena súdu alebo na iný súd.
Súd účastníkov konania informuje o dátume a mieste vizuálnej kontroly. Z vizuálnej kontroly sa vyhotoví záznam, v ktorom sa podrobne uvedú zistenia z kontroly, vysvetlenia, ktoré poskytli znalci, a výpovede svedkov vypočutých na mieste kontroly.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Dôkazy od svedkov sa získavajú vypočutím svedkov. Svedecké výpovede predložené písomne nie sú prípustné. Závery znalcov sa predkladajú písomne najmenej jeden týždeň pred stanoveným dátumom pojednávania a potom sa vypočujú na súde a pripustia ako dôkaz. Súd a účastníci konania môžu klásť znalcom otázky.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Vnútroštátnym procesným právom sa nepriznáva väčšia váha niektorým druhom dôkazov pred inými. Dôkazy sa zvažujú samy osebe a vo svojej celosti k dátumu posudzovania preukázaných skutočností, ktorým sa určuje dôvod žaloby.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

V niektorých prípadoch výslovne stanovených zákonom, napríklad v prípade potvrdenia zákonných transakcií, na ktoré sa vyžaduje písomný akt, sú prípustné len písomné dôkazy. Svedecké výpovede nie sú prípustné v týchto prípadoch: vyvrátenie obsahu úradného dokumentu; zistenie okolností,

v prípade ktorých sa musí predložiť dôkaz vo forme písomného aktu; potvrdenie zmlúv v hodnote vyššej ako 5 000 BGN, pokiaľ zmluva nebola uzavretá medzi manželmi, predkami alebo potomkami v priamej línii, pokrvnými príbuznými až do štvrtého pokolenia alebo osobami, ktorých príbuzenský vzťah vznikol na základe manželstva, až do druhého pokolenia vrátane; vyrovnanie peňažných záväzkov, ktoré sa stanovili písomným rozhodnutím; potvrdenie písomných dohôd, ktorých zmluvnou stranou je účastník sporu, ktorý žiada o pripustenie svedectva, alebo úprava alebo zrušenie takýchto dohôd; vyvrátenie obsahu súkromného dokumentu, ktorý pochádza od účastníka konania.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Nikto nemôže odmietnuť svedeckú výpoveď, pokiaľ nie je výslovne oslobodený podľa zákona.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Okrem advokátov účastníkov konania alebo mediátorov v spore môžu výpoveď odmietnuť tieto osoby: predkovia alebo potomkovia účastníkov konania v priamej príbuzenskej línii, ich súrodenci, príbuzní na základe manželstva v prvom pokolení, manželia, bývalí manželia alebo partneri podľa obyčajového práva (článok 166 OSP). Súd posudzuje výpoveď svedka vzhľadom na všetky ostatné informácie dostupné vo veci s prihliadnutím na akýkoľvek vlastný záujem, ktorý svedok môže mať vo veci.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Podľa článku 163 OSP sa svedok musí dostaviť pred súd a vypovedať. Ak má svedok oprávnené dôvody, aby nevypovedal alebo aby na niektoré otázky neodpovedal, musí tieto dôvody písomne oznámiť súdu pred pojednávaním, na ktorom má vypovedať, a musí poskytnúť potrebné podporné dôkazy (článok 167 OSP). Neuposlúchnutie predvolania a nedostavenie sa na súd má za následok pokutu a súd zároveň môže nariadiť, aby svedka predviedla na súd justičná polícia.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Dôkazy sa môžu získavať od všetkých strán okrem strán uvedených v bode 6B, aj keď sú nespôsobilé alebo nemajú nijaký záujem na výsledku sporu. Súd posudzuje svedeckú výpoveď s prihliadnutím na nespôsobilosť alebo vlastný záujem svedka.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Svedkovia sa pripúšťajú na žiadosť účastníkov konania alebo z vlastnej iniciatívy súdu. Predvolanie svedka sa doručuje na adresu, ktorú uviedol účastník konania, ktorý svedka navrhol. Ak je adresa nesprávna, súd určí termín, do ktorého musí tento účastník konania uviesť novú adresu.

Každý svedok, ktorý bol riadne predvolaný a dostaví sa pred súd, sa vypočúva samostatne v prítomnosti účastníkov konania. Svedok sa môže vypočuť viac než raz. Súd posudzuje výpoveď svedka vzhľadom na všetky ďalšie dôkazy zhromaždené vo veci. Podľa článku 170 OSP súd pred vypočutím poučí svedka o zodpovednosti za krivé svedectvo a zaznamená jeho osobné údaje. Ak má na to súd závažný dôvod, môže svedka vypočuť pred stanoveným dátumom pojednávania alebo môže viesť vypočúvanie mimo súdu. Účastníci konania sa predvolajú, aby sa zúčastnili na vypočúvaní. V Občianskom súdnom poriadku neexistuje nijaké ustanovenie o vypočutí svedka prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov. Ak sa dôkaz musí získať v inom súdnom obvode, súd môže túto úlohu delegovať na miestny obvodný súd (*rayonen sad*) (článok 25 OSP).

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Na dôkazy, ktoré sa získali nezákonným spôsobom alebo ktoré sa ukázali ako falošné v dôsledku námietky, ktorá bola proti nim vznesená v súlade s postupom na napadnutie písomných dokumentov, sa pri vynesení rozsudku neprihliada. Takéto dôkazy môžu byť z veci vylúčené. Rovnaký postup sa uplatňuje na predložené dôkazy, ktoré sa v spore ukázali ako irelevantné.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Výpoveď účastníka konania sa môže pripustiť ako dôkaz, ak sa poskytne v súlade s postupom stanoveným v článku 176 OSP, t. j. ak súd účastníkovi konania nariadi, aby sa dostavil osobne a poskytol vysvetlenia dôležité pre okolnosti veci.

Posledná aktualizácia: 11/02/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Česko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Dôkazné bremeno vyplýva z „bremena tvrdenia“, ktoré je v zásade určené zákonným ustanovením, na základe ktorého sa má právo na súde vykonať; ide najmä o okruh skutočností, ktoré sa musia uplatniť v konkrétnom prípade. Občiansky súdny poriadok stanovuje, že každý účastník je povinný preukázať svoje tvrdenia uvedením relevantných dôkazov – táto povinnosť sa nazýva „dôkazné bremeno“. Vo všeobecnosti všetky osoby, ktoré tvrdia niečo, čo je relevantné pre konkrétny prípad, podliehajú dôkaznému bremenu.

Všetci účastníci musia splniť povinnosť bremena tvrdenia a dôkazného bremena v rozsahu ich tvrdení. V prípade, že skutkové tvrdenia účastníka a navrhované dôkazy sú neúplné, súd je povinný informovať účastníka o tejto skutočnosti.

Ak sa súd domnieva, že sa v sporovom konaní nepreukázali skutkové tvrdenia niektorého z účastníkov, je povinný tohto účastníka poučiť o tom, že na podporu všetkých tvrdení sa musia navrhovať dôkazy a že ak účastník nesplní túto povinnosť, môže byť v prípade neúspešný. Súd má povinnosť poskytnúť toto poučenie len počas pojednávania a nie v súdnych písomnostiach zaslaných účastníkom (napr. v súdnom predvolaní).

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Nie je potrebné dokazovať všeobecne známe skutočnosti (t. j. skutočnosti známe veľkej skupine ľudí na určitom mieste a v určitom čase), alebo ak sú známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Českej republiky. Súd sa môže dozvedieť o zahraničnom práve vlastným štúdiom, na žiadosť súdu prostredníctvom vyhlásenia ministerstva spravodlivosti alebo prostredníctvom znaleckého posudku, alebo dožiadaním v súlade s medzinárodnými zmluvami. Všetky tieto skutočnosti možno vyvrátiť navrhnutím dôkazov.

Pre niektoré kategórie skutočností môže zákon stanoviť domnienku. Môžu existovať vyvrátiteľné domnienky, ktoré pripúšťajú dôkaz o opaku a výnimočne nevyvrátiteľné domnienky, ktoré nepripúšťajú dôkaz o opaku. V prípade vyvrátiteľnej domnienky považuje súd skutočnosť za preukázanú, ak žiadny z účastníkov nenavrhne dôkazy na vyvrátenie domnienky a nepreukáže tak v konaní skutočnosti o opaku. Pri niektorých vyvrátiteľných domnienkach možno preukázať opak len v zákonom stanovenej lehote.

Súd je viazaný rozhodnutiami príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt, ktorý je postihnuteľný podľa osobitných predpisov, a rozhodnutím o tom, kto ho spáchal. Súd je takisto viazaný rozhodnutiami o osobnom stave. Súd však nie je viazaný rozhodnutím o

tom, že bol spáchaný priestupok alebo rozhodnutím o tom, kto ho spáchal, ak bolo rozhodnuté v konaní na mieste. Žiadne iné výroky trestného rozsudku alebo rozhodnutia o správnom delikte nie sú pre súd záväzné.
Zvláštnym druhom vyvrátiteľnej domnienky sú skutkové tvrdenia o tom, že účastník bol priamo alebo nepriamo diskriminovaný na základe pohlavia, rasy, viery alebo iných okolností. Dôkazné bremeno potom znáša protistrana, ktorá musí preukázať, že účastník nebol diskriminovaný.
Listiny vydané súdmi Českej republiky alebo inými štátnymi orgánmi v rozsahu svojich právomoci a listiny vyhlásené právnymi predpismi za verejné potvrdzujú, že ide o nariadenie alebo vyhlásenie orgánu, ktorý listinu vydal (pokiaľ nie je preukázaný opak) a takisto potvrdzujú pravdivosť skutočností, ktoré sú v nich osvedčené alebo potvrdené. Pri skutočnostiach preukázaných verejnými listinami znáša dôkazné bremeno účastník, ktorý chce vyvrátiť pravosť týchto listín. Naopak v prípade súkromných listín znáša dôkazné bremeno ten účastník, ktorý sa ich dovoláva. Ak účastník odôvodní svoje tvrdenia súkromnou listinou a protistrana spochybňuje jej pravosť alebo správnosť, dôkazné bremeno prechádza späť na stranu sporu, ktorá tento dôkaz navrhla a ktorá potom musí odôvodniť svoje tvrdenia iným spôsobom.
Zhodné tvrdenia účastníkov sa spravidla nemusia preukazovať a súd ich posudzuje ako svoje zistenia.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

V súdnom konaní sa uplatňuje zásada voľného hodnotenia dôkazov, t. j. zákon nestanovuje presné hranice určujúce, kedy musí súd prijať skutočnosť za preukázanú alebo nepreukázanú. Občiansky súdny poriadok stanovuje, že „súd hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; súd musí brať do úvahy všetko, čo vyjde najavo v konaní, vrátane skutočností predložených účastníkmi konania“.
Súd príjme rozhodnutie na základe svojho zistenia skutkového stavu. Zistený skutkový stav je taký stav, o ktorom nie sú rozumné ani dôvodné pochybnosti. Všeobecne platí, že pokiaľ úvahy pri hodnotení dôkazov vedú k záveru, že pravdivosť tvrdení nemožno potvrdiť ani vyvrátiť, potom bude rozsudok nepriaznivý pre účastníka, ktorý mal preukázať pravdivosť svojich tvrdení.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

V sporovom konaní platí všeobecná zásada, že súd vykoná len dôkazy navrhnuté účastníkmi. Súd však môže rozhodnúť, že na niektoré dôkazy nebude prihliadať – spravidla vtedy, ak považuje danú skutočnosť za preukázanú. Súd môže vykonať aj iné dôkazy, než navrhli účastníci v prípadoch, keď je potrebné zistiť skutkový stav a ak to vyplýva z obsahu spisu. Ak účastníci konania neoznačia dôkazy potrebné na odôvodnenie svojich tvrdení, súd založí svoje zisťovanie skutkového stavu na dôkazoch, ktoré boli vykonané. Súd môže takisto považovať zhodné zistenia účastníkov konania za svoje zistenia.
Naopak v nesporovom konaní, t. j. vo veciach, v ktorých je možné začať konanie bez návrhu, ako aj v niektorých ďalších konaniach, je súd povinný vykonať aj iné dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu než tie, ktoré navrhli účastníci konania.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Súd vykonáva dôkazy počas konania. Ak je to účelné, môže byť o vykonanie dôkazov požiadaný iný súd alebo predseda senátu môže z poverenia senátu vykonať dôkaz mimo pojednávania (to závisí takisto od druhu dôkazu atď.). Účastníci majú právo byť prítomní pri vykonávaní dôkazov. Výsledky dokazovania sa musia oznámiť vždy po pojednávaní. Účastníci majú právo vyjadriť sa ku všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Záleží na rozhodnutí súdu, ktorý dôkaz vykoná. Rozhodnutie súdu o tom, že určitý navrhnutý dôkaz nevykoná, musí byť riadne odôvodnené. Vo všeobecnosti možno povedať, že súd nevykoná dôkazy, ktoré nemôžu podľa jeho názoru prispieť k objasneniu prípadu (t. j. zabráni zbytočnému vykonávaniu dôkazov), súd nevykoná ani dôkazy, ktorých vykonanie by si vyžiadalo náklady neúmerné k výške nároku, ktorý je predmetom sporu alebo v prípade, ak výšku nároku nemožno vôbec určiť. Aby súd mohol jednoznačne posúdiť, ktoré dôkazy vykoná, sú účastníci povinní navrhnúť konkrétne dôkazy, t. j. uviesť mená svedkov a ich iné identifikačné údaje a uviesť tvrdenia, v súvislosti s ktorými bude svedok vypovedať; účastníci sú takisto povinní uviesť listinné dôkazy alebo uviesť rozsah problému, ku ktorému by sa mal vyjadriť znalec v znaleckom posudku.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Ako dôkaz sa môžu použiť všetky prostriedky, ktoré môžu byť použité na zistenie skutkového stavu veci. Patria k nim najmä výsluchy svedkov, znalecké posudky, správy a vyjadrenia orgánov fyzických a právnických osôb, notárske a exekútorské záznamy a ďalšie listiny, šetrenia a výsluchy účastníkov.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Každá fyzická osoba, ktorá nie je účastníkom konania, je povinná dostaviť na predvolanie na súd a vypovedať ako svedok. Svedok vypovedá o tom, čo zažil a vnímal. Musí hovoriť pravdu a nič nezamlčať. Svedkovia môžu odoprieť výpoveď len v prípadoch, ak by touto výpoveďou spôsobili nebezpečenstvo trestného stíhania sebe alebo blízkym osobám; o dôvodnosti odopretia výpovede rozhoduje súd. Na začiatku výsluchu sa musí zistiť totožnosť svedka a okolnosti, ktoré by mohli ovplyvniť jeho dôveryhodnosť. Svedkov je potrebné poučiť aj o význame ich svedeckej výpovede, o ich právach a povinnostiach a o trestných dôsledkoch krivej výpovede. Predseda senátu vyzve svedkov, aby opísali všetko, čo vedia o predmete výsluchu. Sudca potom kladie otázky potrebné na doplnenie a objasnenie ich svedectva. Členovia senátu môžu takisto klásť otázky a so súhlasom predsedu senátu môžu klásť otázky aj účastníci a znalci.
Dokazovanie prostredníctvom znalcov je odlišné hlavne z dôvodu, že znalec vo väčšine prípadov vypracuje písomný znalecký posudok a potom k nemu zvyčajne poskytne ústne vyjadrenie. Dôkaz prostredníctvom znaleckého posudku sa vykoná v prípadoch, keď je nutné posúdiť okolností, ktoré si vyžadujú odborné znalosti. Znalecký posudok má tri časti: nález, v ktorom znalec opíše okolnosti, ktoré skúmal; posudok, ktorý obsahuje odborné posúdenie (závery znalca), a znaleckú doložku. Znalci sa spravidla vyjadrujú k určitým otázkam vymedzeným súdom, pokiaľ posudok nepodlieha zákonným požiadavkám (najmä v oblasti práva obchodných spoločností). Znalcov vymenuje súd, ktorý ich vyberie zo zoznamu znalcov a tlmočníkov (vedeného krajskými súdmi). Znalci majú nárok na finančnú náhradu za prípravu odborného posúdenia alebo znaleckého posudku, ak to je stanovené v príslušných právnych predpisoch. Predsedajúci sudca môže nariadiť účastníkovi alebo inej osobe, aby sa dostavil ku znalcovi, predložil mu potrebné predmety, podal mu potrebné vysvetlenia, podrobil sa lekárskemu vyšetreniu alebo krvnému testu, alebo niečo urobil, alebo strpel, ak je to potrebné na podanie znaleckého posudku.
Znalecký posudok môže predložiť aj účastník konania. Ak znalecký posudok predložený účastníkom konania má všetky zákonné náležitosti a obsahuje znaleckú doložku, v ktorej je uvedené, že znalec si je vedomý následkov vedome nepravdivého znaleckého posudku, vykonáva sa tento dôkaz rovnako, ako keby o znalecký posudok požiadal súd. Súd umožní znalcovi, ktorého jeden z účastníkov požiadal o znalecký posudok, nahliadnuť do spisu alebo mu inak umožni oboznámiť sa s informáciami potrebnými na vypracovanie znaleckého posudku.
Svedkovia poskytnú svedecké výpovede o skutočnostiach, ktoré priamo vnímali, zatiaľ čo znalci sa vyjadrujú len v oblastiach, kde posúdenie skutkového stavu závisí od odborných znalostí. Závery znalcov nepodliehajú hodnoteniu súdu z hľadiska ich správnosti; súd hodnotí presvedčivosť posudku, pokiaľ ide o jeho úplnosť vo vzťahu k zadaniu, vnútornej konzistencii a súladu s ostatnými vykonanými dôkazmi.
Listinné dôkazy sa vykonávajú takým spôsobom, že listinu alebo jej časť prečíta predseda senátu na pojednávaní alebo oznámi jej obsah. Predseda senátu môže požiadať toho účastníka, ktorý má listinu potrebnú k dôkazu, aby ju predložil alebo ju získal od iného súdu, orgánu alebo právnickej osoby.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Preferencia z hľadiska používaných metód nie je stanovená, aj keď niektoré dôkazné prostriedky sa môžu použiť len potom, ak nie je možné vykonať zákonnom požadované dôkazy (spravidla rôzne úkony s obligatórnou písomnou formou – iba v prípade, že sú napríklad zničené, môže sa dôkaz získať iným spôsobom, napríklad výsluchom svedkov). Dôkaz získaný výsluchom účastníka k jeho tvrdeniam možno v sporných prípadoch nariadiť len vtedy, keď predmetnú skutočnosť nemožno preukázať inými prostriedkami (okrem súhlasu s výsluchom). Iné dôkazy majú preto prednosť.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

V niektorých prípadoch môže zákon stanoviť, ktoré dôkazy je potrebné vykonať; záleží na konkrétnom spore (napríklad v konaní o povolenie uzavrieť manželstvo je potrebné vypočuť oboch snúbencov).

Niektoré skutočnosti sa môžu preukázať len určitým spôsobom, napríklad zmenkový alebo šekový rozkaz sa môže vydať výlučne na základe predloženia pôvodnej zmenky, rozhodnutia o umorení zmenky alebo inej listiny; exekučný príkaz sa môže vykonať iba na základe predloženia vykonateľného rozhodnutia alebo exekučného titulu atď.).

Pre vznik niektorých záväzkov alebo vecných práv (najmä vo vzťahu k nehnuteľnostiam) zákon vyžaduje písomnú formu zmluvy – spôsob predkladania dôkazov sa potom odvodzuje od tejto požiadavky.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Áno, každý má zákonnú povinnosť dostaviť sa na základe predvolania pred súd ako svedok a vypovedať; nemôže sa nechať zastúpiť inou osobou. Svedkovia, ktorí si splnia svoju svedeckú povinnosť, majú nárok na „svedočné“ (náhradu hotových výdavkov a ušlého zárobku).

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Svedkovia môžu odoprieť výpoveď len v prípadoch, ak by touto výpoveďou spôsobili nebezpečenstvo trestného stíhania sebe alebo blízkym osobám; o dôvodnosti odopretia výpovede rozhoduje súd. Súd musí takisto rešpektovať zákonnú povinnosť svedkov zachovávať mlčanlivosť o utajovaných informáciách chránených podľa osobitného zákona a iné zákonom stanovené alebo štátom uznané povinnosti mlčanlivosti (napr. skutočnosti uvedené v zdravotnej dokumentácii pacienta – lekárske tajomstvo, bankové tajomstvo atď.). V týchto prípadoch je možné vykonať výsluch osoby len vtedy, ak bola táto osoba zbavená tejto povinnosti príslušným orgánom alebo osobou, v záujme ktorej má túto povinnosť.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Splnenie svedeckej povinnosti je možné vynútiť predvedením osoby políciou Českej republiky alebo v krajných prípadoch uložením pokuty.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Vo všeobecnosti neexistujú kategórie osôb, od ktorých nie je možné vyžadovať podanie svedectva; existujú však druhy skutočností, o ktorých určité osoby nemôžu svedčiť (pozri otázku č. 2.9).

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Len sudca (predseda senátu) má právo vypočuť svedka a viesť výsluch. Ostatní členovia senátu a ostatní účastníci alebo znalci môžu klásť svedkom ďalšie otázky len so súhlasom predsedu senátu; predseda senátu môže zamietnuť konkrétnu otázku, ktorá je napríklad návodná, zavádzajúca alebo nie je vhodná alebo praktická.

Využitie moderných technológií (vrátane videokonferencií) umožňujúcich výsluch na diaľku je v súčasnosti povolený na tých súdoch, ktoré majú potrebné technické vybavenie.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Áno. Ak účastník navrhne na preukázanie svojich tvrdení dôkazy, ktoré boli získané alebo obstarané účastníkom v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi a ich získaním alebo obstaraním došlo k porušeniu práv inej fyzickej alebo právnickej osoby, súd nevykoná takéto dôkazy z dôvodu ich neprípustnosti.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Súd môže nariadiť vykonanie dôkazov výsluchom účastníkov, keď dokazovanú skutočnosť nie je možné preukázať inak a ak s tým súhlasí účastník, ktorý sa má vypočuť. Toto pravidlo sa neuplatňuje v nesporových konaniach, t. j. v konaniach, ktoré možno začať bez návrhu (pozri odsek 2.1) a v rámci rozvodového konania alebo konania o zrušení, neplatnosti alebo neexistencie partnerstva. Dôkazným prostriedkom je len taký výsluch účastníkov, ktorý súd samostatne nariadil ako procesný dôkaz na preukázanie tvrdených skutočností.

4 Uviedol tento členský štát v súlade s článkom 2 ods. 1 nariadenia o vykonávaní dôkazov iné orgány príslušné na vykonávanie dôkazov na účely súdneho konania v občianskych alebo obchodných veciach podľa tohto nariadenia? Ak áno, v akých konaniach sú oprávnené vykonávať dôkazy? Môžu len dožiadať o vykonanie dôkazov alebo môžu takisto pomáhať pri vykonávaní dôkazov na základe dožiadania od iného členského štátu? Pozri aj informovanie podľa článku 2 ods. 1 nariadenia o vykonávaní dôkazov.

Takéto orgány v Českej republike nie sú.

Posledná aktualizácia: 14/04/2023

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku de bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Nová verzia bola zatiaľ preložená do týchto jazykov: en.

Vykonávanie dôkazov - Nemecko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

V rámci občianskoprávneho konania nesie každá strana v zásade dôkazné bremeno, pokiaľ ide o skutočnosti, ktoré sú súčasťou podmienok priaznivých právnych noriem. Rozdelenie dôkazného bremena je teda často odvodené od hmotného občianskeho práva, pretože zahŕňa základ pre nárok, pomocné normy, odpor a námietky. Skutočnosti, na základe ktorých vznikla norma spôsobilosti (napríklad: uzavretie kúpnej zmluvy), musí pravidelne strana, ktorá z nej vyvodzuje svoj nárok (napríklad na zaplatenie kúpnej ceny), predložiť (zásada uplatňovania) a ak ju odporca poprie, preukázať. Odporca však musí tvrdiť a preukázať, že má právo na prípadné protipráva alebo námietky (napr. plnenie). Ak aj po vyčerpaní všetkých procesne prípustných dôkazov stále existujú pochybnosti o podstatnom skutkovom bode, musí sa prijať rozhodnutie o tom, kto nesie dôkazné bremeno. Osoba, ktorá má podľa pravidiel o dôkaznom bremene povinnosť predložiť dôkaz o spornej skutočnosti, prehráva správny spor, pretože nepredložila dôkaz.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

V nemeckom práve sú upravené rôzne uľahčenia dokazovania až po obrátenie dôkazného bremena. Predovšetkým:

1. Prenesenie dôkazného bremena

V občianskom súdnom konaní hovoríme o prenesení dôkazného bremena, ak dôjde k obráteniu všeobecného pravidla, že každý musí preukázať skutočnosti, ktoré sú pre neho priaznivé. Prenesenie dôkazného bremena vedie k tomu, že odporca musí preukázať, že neexistuje skutočnosť, ktorá je pre iného priaznivá. Úprava o prenesení dôkazného bremena sa nachádza napríklad v § 476 občianskeho zákonníka (*Bürgerliches Gesetzbuch - BGB*) pre kúpne právo („ak sa v lehote šiestich mesiacov od prenosu rizika preukáže vecná vada, predpokladá sa, že vec bola chybná už pri prenose rizika, inak je to iba v prípade, ak je táto domnienka nezlučiteľná s povahou veci alebo charakterom vady“). V tomto prípade teda nie je potrebné, aby kupujúci preukázal, že chyba bola prítomná pri odovzdaní tovaru, ale predávajúci musí preložiť dôkaz o tom, že chyba pôvodne neexistovala.

2. Zmiernenie dôkazného bremena

a) Právna domnienka stanovuje zákonom, že v prípade existencie určitých okolností (základu pre domnienku) je potrebné vychádzať z existencie ďalších okolností a tieto sa musia zohľadniť pri právnom posúdení. Právne domnienky sú pre stranu poverenú dôkazným bremenom zmiernením, pretože iba musí predložiť a preukázať skutočnosti, na ktorých je domnienka založená. V súlade s §om 292 Občianskeho súdneho poriadku (*Zivilprozessordnung - ZPO*) je dôkaz o opaku prípustný. Zákonné domnienky sa môžu týkať skutočností, príkladom je domnienka, že záložné právo bolo prevedené na veriteľa na základe držby osvedčenia, § 1117 ods. 3 občianskeho zákonníka. Môžu sa týkať aj práv, napríklad predpokladu, že držiteľ osvedčenia o dedičstve má postavenie dediča, § 2365 občianskeho zákonníka.

b) Skutočná domnienka existuje, ak súd môže na základe svojej vlastnej skúsenosti alebo odbornej praxe dospieť k záveru o skutočnostiach (indíciách) na základe neoverených faktov. Napríklad je možné na základe indície, že v určitom čase bola teplota výrazne vyššia ako nula, na základe všeobecných skúseností dospieť k záveru, že určitá osoba sa nemohla v danom čase pošmyknúť na ľade. Strana namietajúca dôkazy môže domnienku narušiť skutočnosťami, ktoré vytvoria vážne pochybnosti o existencii typického priebehu udalosti.

3. Judikatúra čoraz viac vymedzuje dôkazné bremeno na základe vlastného imania a spravodlivého vyváženia záujmov v konkrétnych rizikových oblastiach. Hlavnými príkladmi sú:

zodpovednosť za výrobok (§ 823 ods. 1 občianskeho zákonníka)

Dôkazné bremeno, pokiaľ ide o chybný charakter výrobku, porušenie práva a príčinnú súvislosť medzi nimi znáša poškodený. Na druhej strane nesie výrobca dôkazné bremeno, že sledoval príslušné organizačné a predpisové povinnosti, povinnosti týkajúce sa monitorovania výrobkov a odvrátenia nebezpečenstva, a preto nenesie zodpovednosť za zavinenie.

Povinnosti informovať a poskytnúť poradenstvo

Ak nie sú splnené osobitné zmluvné alebo predzmluvné povinnosti informovať a poskytovať poradenstvo, účastník konania, ktorý nesplnil svoje záväzky, nesie dôkazné bremeno preukázať, že ku škode by došlo aj v prípade, že by svoje záväzky splnil. Uplatňuje sa domnienka, že poškodený účastník konania by konal v súlade s poskytnutými informáciami.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

V § 286 Občianskeho súdneho poriadku sa stanovuje základná občiansko-súdna procesná zásada voľného hodnotenia dôkazov (*Freiheit der Beweiswürdigung*). Podľa tejto zásady súd musí sám rozhodnúť o tom, či je údajná skutočnosť pravdivá alebo nepravdivá, s ohľadom na celý obsah konania a závery, ktoré vyvodí z dôkazov.

Iba prevládajúci alebo vysoký stupeň pravdepodobnosti nestačí na preukázanie skutočnosti. Na druhej strane sa ani nemusia vylúčiť všetky pochybnosti. Musí existovať určitý stupeň istoty, ktorý je v praxi dostatočný a prevýši všetky zostávajúce pochybnosti bez toho, aby museli byť nevyhnutne úplne vylúčené. V súvislosti s potrebným stupňom preukázania sa uplatňuje výnimka v prípadoch, keď zákon (napr. v prípade dočasnej právnej ochrany) pripúšťa, že dôkaz *prima facie* je dostatočný. Tvrdenie je *prima facie* správne, ak existuje prevažujúca pravdepodobnosť, že je správne. Účastníci konania nie sú pri preukazovaní správnosti *prima facie* povinní dodržiavať prísne pravidlá dokazovania (svedkovia, dokumenty, ohliadka súdu, znalecké dôkazy alebo výsluch účastníkov konania). Prípustné je napríklad aj samotné čestné vyhlásenie, § 294 Občianskeho súdneho poriadku.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

V občianskoprávnych konaniach sa uplatňuje zásada, že otázky a relevantné dôkazy musia predložiť účastníci konania. Súd samotný nemôže samostatne vyšetrovať materiály ako základ pre svoje rozhodnutie. Súd má v každom prípade povinnosť poskytovať informácie a poučenia v súlade s § 139 Občianskeho súdneho poriadku.

V niektorých prípadoch súd môže v rozpore so zásadou predkladania dôkazov účastníkmi konania vykonať dôkaz z vlastného podnetu. Musí to však urobiť v záujme zlepšenia odôvodnenia tvrdení účastníkov konania a nesmie sa snažiť sám skúmať dané skutočnosti.

Súd tak môže na vlastný podnet nariadiť ohliadky, vypracovanie znaleckého posudku a konzultácie so znalcami (§ 144 Občianskeho súdneho poriadku), predloženie dokumentov (§ 142 Občianskeho súdneho poriadku) a ďalší výsluch niektorého z účastníkov konania (§ 448 Občianskeho súdneho poriadku). Súd takisto môže na vlastný podnet vypočuť účastníka konania (§ 448 Občianskeho súdneho poriadku). Musí však existovať určitý stupeň počiatočnej pravdepodobnosti preukazovanej skutočnosti.

V konaniach nesporového súdnictva a v rodinných veciach iných než sú rodinné spory (t. j. ktoré sa neriadia právom uplatnenia dôkazov podľa Občianskeho súdneho poriadku) však platí zásada preskúmania skutočností z úradnej moci podľa § 26 zákona o konaní v rodinných veciach a v záležitostiach nesporového súdnictva (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit - FamFG*). To znamená, že samotný súd musí z vlastného podnetu vyšetriť z hľadiska rozhodnutia relevantné skutkové okolnosti prípadu a zhromaždiť dôkazy, ktoré považuje za vhodné, ak existujú pochybnosti, pokiaľ ide o správnosť niektorých skutočností. Súd pritom nie je viazaný žiadnou žiadosťou o predloženie dôkazov zo strany zainteresovaných strán.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Exaktný dôkaz:

v prípade sporných tvrdení zúčastnených strán nariaďuje Občiansky súdny poriadok

vykonanie exaktných dôkazov a ako dôkazové prostriedky pripúšťa znalca, ohliadku, listinu, svedka a

výsluch účastníkov konania (pozri nižšie). Súd podľa návrhu zúčastnenej strany doplniť vykonané dokazovanie nariadi vykonanie dôkazov o skutočnostiach, ktoré to vyžadujú. Väčšinou to vykoná bez osobitnej formality na ústnom pojednávaní alebo prostredníctvom príkazu na vykonanie dôkazov v súlade s § 358 Občianskeho súdneho poriadku. Podľa § 359 Občianskeho súdneho poriadku je potrebné v príkaze na vykonanie dôkazov uviesť sporné skutočnosti, v súvislosti s ktorými sa majú vykonať dôkazy, ďalej dôkazy, ktoré sa majú vykonať, pričom sa uvedú mená svedkov a znalcov, ktorí sa budú vypočúvať, alebo účastníka konania, ktorý sa bude vypočúvať, a napokon sa musí uviesť účastník konania, ktorý sa dovoláva dôkazov.

Následne sa vykonajú dôkazy v súlade s príslušnými právnymi ustanoveniami (§§ 355 až 484 Občianskeho súdneho poriadku). Musia sa dodržiavať zásady, že dôkazy sa majú vykonať priamo (§ 355) a že účastníci konania sa môžu zúčastniť vykonávania dôkazov (§ 357).
Prvá z týchto zásad znamená, že dôkazy sa musia vykonať pred samotným prvostupňovým súdom, lebo tento súd ich musí posúdiť. Výnimky sa uplatňujú iba vtedy, keď sa v súlade so zákonom zodpovednosť za vykonanie dôkazov môže preniesť na jedného člena prvostupňového súdu (§ 361 Občianskeho súdneho poriadku) alebo na iný súd (§ 362). Podľa zásady, že účastníci konania sa môžu zúčastniť, majú účastníci konania právo byť prítomní na výsluchu svedkov a majú aj právo svedkov vypočúvať (§ 397).
Podľa §285 Občianskeho súdneho poriadku sa potom o výsledkoch vykonania dôkazov diskutuje na pojednávaní. Podľa § 286 Občianskeho súdneho poriadku súd musí zisťovať skutočnosti na základe celého obsahu konania vrátane vykonaných dôkazov, pričom dôkazy posudzuje voľne.
Voľné vykonávanie dôkazov:
v protiklade voči stanoveným dôkazom ide o voľný dôkaz vtedy, ak je možné overiť skutkové zistenia pomocou všetkých prostriedkov, ktoré súd považuje za potrebné, a to vo veľkej miere bez akýchkoľvek formálnych požiadaviek. Voľný dôkaz je v občianskoprávnom konaní v súlade s § 284 Občianskeho súdneho poriadku prístupný iba vtedy, ak s ním súhlasia zúčastnené strany.
Ak sa v rámci konania podľa FamFG nezhromažďuje stanovený dôkaz podľa predpisov Občianskeho súdneho poriadku v súlade s § 30 ods. 2, 3 FamFG, potrebné dôkazy zhromaždí súd v primeranej forme, § 29 ods. 1 FamFG. Zúčastnené strany môžu súd poukázať na určité dôkazové prostriedky, ale súd určí nevyhnutnosť a rozsah vykonávania dôkazov, ako aj povahu zhromažďovania dôkazov na základe svojho odborného úsudku.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Návrh na prijatie dôkazov možno zamietnuť z procesných dôvodov alebo na základe pravidiel, ktorými sa riadi dokazovanie, ak:
skutočnosti nie je potrebné preukázať dôkazmi, t. j. skutočnosti sú už preukázané alebo sú zjavné alebo nesporné,
skutočnosti nie sú vecné, t. j. nemôžu mať žiadny vplyv na rozhodnutie,
dôkaz je nevhodný na preukázanie údajnej skutočnosti (to je zriedkavé, lebo dôkazy nie je možné posúdiť pred ich vykonaním),
dôkaz nie je možné získať,
dôkaz je neprípustný, napr. v dôsledku nepodloženého tvrdenia, ktoré je zneužitím procesu, alebo rozpornej povinnosti svedka zachovať mlčanlivosť (pokiaľ nie je od tejto povinnosti oslobodený),
súd vykonáva dôkazy na základe vlastného uváženia, napr. pri posudzovaní škôd v súlade s § 287 Občianskeho súdneho poriadku,
skutočnosť bola s konečnou platnosťou zistená v inom konaní a je záväzná pre oboch účastníkov konania,
návrh nebol podaný včas (§ 296 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku),
vykonaniu dôkazu bráni prekážka neurčitého trvania, uplynula príslušná lehota a konanie by sa v iných ohľadoch oneskorilo (§ 356 Občianskeho súdneho poriadku).

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Existuje päť druhov exaktných dôkazov:
súdna ohliadka, §§ 371 – 372a Občianskeho súdneho poriadku
Ide o akúkoľvek priamu, zmyslovú ohliadku sudcu na dôkazné účely. V rozpore s trocha zavádzajúco použitým pojmom „Augenschein“, teda „vizuálne preskúmanie“, môže obsahovať aj zmyslovú ohliadku dotykom, čuchom, sluchom a chuťou. Patria sem teda aj zvukové a obrazové záznamy a pamäťové médiá.
Svedecká výpoveď, §§ 373 – 401 Občianskeho súdneho poriadku
Svedkovia môžu vypovedať o minulých udalostiach, ktoré sami pozorovali. Svedkom môže byť jedine osoba, ktorá nie je účastníkom konania.
Ak svedok musí mať odborné poznatky na to, aby pochopil skutočnosti, nazýva sa znaleckým svedkom (*sachverständiger Zeuge*, § 414 Občianskeho súdneho poriadku): príkladom je vyhlásenie lekára slúžiaceho na pohotovosti vo veci úrazov pri nehode.
Znalec, §§ 402 – 414 Občianskeho súdneho poriadku
Znalec (*Sachverständiger*) poskytuje sudcovi odborné poznatky, ktoré sudca potrebuje na posúdenie skutkového stavu. Znalci samotní nezisťujú skutkový stav. Očakáva sa, že posúdenie vykonajú výlučne na základe skutočností, ktoré im boli poskytnuté (*Anschlusstatsachen*).
Znalec môže byť požiadaný, aby vyvodil vlastné závery, len v prípade, ak sú na zistenie samotného skutkového stavu potrebné odborné znalecké poznatky. Príkladom je stanovenie diagnózy lekárom.
Súkromný znalecký posudok, ktorého vypracovanie zadal jeden z účastníkov konania, môže byť prijatý ako znalecký dôkaz len vo výnimočných prípadoch a iba so súhlasom oboch účastníkov konania.
Listinný dôkaz, §§ 415 – 444 Občianskeho súdneho poriadku
Listiny v zmysle Občianskeho súdneho poriadku sú písomné vyhlásenia, ktoré sú spôsobilé preukázať sporné tvrdenie zúčastnenej strany. V právnych predpisoch sa rozlišuje medzi dôkaznou hodnotou verejných dokumentov (§§ 415, 417 a 418 Občianskeho súdneho poriadku) a súkromných dokumentov (§ 416).
Výsluch účastníkov konania, §§ 445 – 455 Občianskeho súdneho poriadku
Výsluch účastníkov konania je podradený iným formám dôkazov a je prípustný len na účely prezentácie hlavného dôkazu (§ 445 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku). Zúčastnená strana, ktorá musí predložiť dôkaz, môže v zásade požiadať iba o vypočutie druhej strany (§ 445 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). V ostatnom je účastníkov konania možné vypočuť iba so súhlasom druhého účastníka konania alebo z úradnej moci.
V rámci konania o dokazovaní voľnými dôkazmi môže súd zhromaždiť potrebné dôkazy vo vhodnej forme. Vyšetrovacie činnosti súdu a zhromažďovanie dôkazov sa môžu prelínať bez vydania príkazu na vykonanie dôkazov. Popri exaktných dôkazových prostriedkoch prichádzajú do úvahy úradné informácie od verejných orgánov, neformálne telefonické alebo písomné prieskumy, vyhodnocovanie zvukových a filmových záznamov a záznamy údajov. Výsledky zhromažďovania dôkazov sa musia zaznamenať do spisu, § 29 ods. 3 FamFG.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Všetky dôkazy majú rovnaké postavenie v súlade so zásadou voľnej úvahy, neexistujú rozdiely v dôkaznej sile. Rozdiely sú iba v postupe zhromažďovania dôkazov.
Svedkovia
Každý svedok sa musí vypočuť samostatne v neprítomnosti svedkov, ktorí sa budú vypočúvať neskôr (§ 394 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). Svedkovia, ktorých výpovede si odporujú, sa môžu vypočuť naraz (§ 394 ods.2).
Svedkovia sa pred výsluchom upozornia, že musia povedať pravdu a že môžu byť následne požiadaní, aby zložili prísahu (§ 395 ods. 1). Svedkovia sa najprv požiadajú, aby uviedli svoje osobné údaje (§ 395 ods. 2). Následne sa vypočúvajú o predmete veci (§ 396). Súd sa snaží zabezpečiť, aby sa ich výpoveď týkala veci, v súvislosti s ktorou vypovedajú. Môže takisto klásť svedkom ďalšie otázky s cieľom objasniť určité body alebo doplniť výpovede.

Účastníci konania majú právo zúčastniť sa na výsluchu svedkov a klásť im otázky. Vo všeobecnosti platí, že samotní účastníci konania smú v konaní s povinným zastúpením advokátom len predkladať otázky, ktoré súd položí svedkom, kým právny poradca môže položiť otázku svedkovi priamo (§ 397). Tieto pravidlá upravujúce výsluch svedkov platia aj pre dôkazy, ktoré poskytujú znalecký svedkovia, a pre výsluch samotných účastníkov konania (§§ 402 a 451).

Listiny

Listinný dôkaz sa v zásade prezentuje predložením dokumentu. Ak účastník konania, ktorý prezentuje dôkaz, nemá príslušný dokument, ale dokument je v držbe druhého účastníka konania alebo tretej strany, účastník konania prezentujúci dôkaz môže požiadať, aby súd tomuto druhému účastníkovi konania alebo tretej strane nariadil predložiť príslušný dokument (§§ 421 a 428). Povinnosť predložiť dokumenty je požiadavka občianskeho práva a uplatňuje sa v prípade, že osoba, ktorá prezentuje dôkaz, má nárok požadovať, aby druhý účastník konania alebo tretia strana vydala alebo predložila dokument (§ 422). Musia existovať dôvody *prima facie* na uplatnenie tejto povinnosti (§ 424 ods. 5 druhá veta). Písomné znalecké posudky sú dokumenty v zmysle Občianskeho súdneho poriadku.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

V zásade nie. Všetky dôkazové prostriedky majú rovnaké postavenie. Vyplýva to zo zásady voľného posudzovania dôkazov v súlade s §286 Občianskeho súdneho poriadku. Všetky zhromaždené dôkazy predstavujú základ pre posúdenie, ktoré vykoná súd. Len vo výnimočných prípadoch musia sudcovia dodržiavať záväzné pravidlá dokazovania: príkladmi sú pravidlá týkajúce sa dôkaznej hodnoty záznamu z konania podľa § 165 Občianskeho súdneho poriadku, rozsudku podľa § 314 alebo iných dokumentov podľa §§ 415 až 418.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Nie, v Občianskom súdnom poriadku sa v zásade nestanovujú žiadne povinné formy dôkazov na preukázanie určitých skutočností.

V určitých druhoch konaní existujú výnimky. V konaniach týkajúcich sa listín a zmeniek sa dôkazy, na základe ktorých sa stanovujú skutočnosti, na ktorých sa zakladá nárok, môžu poskytovať iba vo forme dokumentov, a dôkazy o všetkých ostatných skutočnostiach sa poskytujú iba vo forme dokumentov alebo výsluchom účastníkov konania (§ 592 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku).

V určitých konaniach, ktoré sú spojené s rozsiahlymi zásahmi do základných práv, je vo FamFG stanovená povinnosť vyžiadania posudku, je tomu tak pred vymenovaním opatrovateľa podľa § 280 FamFG alebo pred opatrením umiestnenia podľa § 312 zákona o FamFG.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Všetci svedkovia, ktorí patria do príslušnosti nemeckých súdov a boli riadne predvolaní, sú povinní dostaviť sa na pojednávanie, vypovedať a zložiť prísahu. Povinnosť svedka vypovedať zahŕňa aj povinnosť na základe dokumentov overiť, čo vie, a osviežiť jeho pamäť (§ 378 Občianskeho súdneho poriadku). Svedkovia nie sú povinní skúmať skutočnosti, o ktorých nevedia.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Občiansky súdny poriadok rozlišuje medzi právami svedkov odoprieť výpoveď z osobných dôvodov (§ 383) a z vecných dôvodov (§ 384). Právo svedka odmietnuť vypovedať podľa § 383 Občianskeho súdneho poriadku je založené na rodinnom vzťahu alebo povinnosti zachovať profesionálnu dôveru a jeho účelom je vyhnúť sa konfliktu záujmov.

Právo svedkov odoprieť výpoveď z osobných dôvodov platí pre zasnúbené osoby (č. 1), manželov (č. 2) a strany v občianskom zväzku (č. 2a) v priebehu trvania manželstva alebo občianskeho zväzku a dokonca aj po jeho skončení. Takisto ani osoba, ktorá je alebo bola v priamom príbuzenskom vzťahu s účastníkom konania, a to buď v pokrvnom, alebo manželskom vzťahu, alebo ktorá je alebo bola v nepriamom príbuzenskom vzťahu až do tretieho stupňa, alebo ktorá je alebo bola v nepriamom príbuzenskom vzťahu zo strany manžela až do druhého stupňa, nemôže byť nútená vypovedať (č. 3). Nepriamy vzťah znamená, že osoby nie sú v priamom príbuzenskom vzťahu, ale sú potomkami tej istej tretej osoby. Stupeň pokrvného príbuzenského vzťahu alebo vzťahu zo strany manžela sa určuje podľa počtu medzičlánkov.

Podľa § 383 ods. 1 č. 4 Občianskeho súdneho poriadku kňazi, osoby, ktoré sú alebo boli profesionálne zapojené do prípravy, výroby alebo distribúcie periodík alebo rozhlasových a televíznych programov (č. 5), a osoby, ktorým sú z titulu ich funkcie, postavenia alebo povolania zverené informácie, ktoré vzhľadom na svoju povahu alebo na základe právneho ustanovenia nie je možné zverejniť (č. 6), nie sú povinné vypovedať.

Právo svedkov odmietnuť vypovedať z profesionálnych dôvodov sa vzťahuje na všetky informácie známe uvedeným osobám na základe ich osobitného postavenia.

Účelom práva svedka nevypovedať v súlade s § 384 Občianskeho súdneho poriadku je však chrániť svedkov pred nepriaznivými dôsledkami nutnosti vypovedať. Majú iba právo neodpovedať na konkrétne otázky, neoprávňuje ich ale k úplnému mlčaniu.

Právo nevypovedať podľa § 384 sa uplatňuje vtedy, ak by odpoveď na otázku spôsobila svedkovi alebo osobe s rodinným vzťahom uvedeným v § 383 Občianskeho súdneho poriadku priame finančné škody (č. 1) alebo ak by ich vystavila poníženiu alebo riziku trestného stíhania alebo správneho postihu (č. 2). Svedkovia nemusia odpovedať na otázky ani vtedy, ak by tým museli vyzradiť obchodné alebo podnikateľské tajomstvo (č. 3).

V § 385 Občianskeho súdneho poriadku sa stanovuje niekoľko výnimiek z popísaných práv svedkov nevypovedať. Osobitný význam má § 385 ods. 2, ktorý zbavuje kňazov a osoby, ktoré sú povinné nevypovedať podľa hmotného práva v súlade s § 383 ods. 1 č. 6, povinnosti mlčať, a tým obnovuje ich povinnosť vypovedať.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Áno. Ak sa svedok, ktorý bol riadne predvolaný, nedostaví, súd mu uloží správnu pokutu podľa § 380 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a v prípade jej nezaplatenia mu uloží trest odňatia slobody. Pokuta je 5 až 1 000 EUR [§ 6 ods. 1 zákona, ktorým sa zavádza trestný zákonník (*Einführungsgesetz zum Strafgesetzbuch*)] a trest odňatia slobody je jeden deň až šesť týždňov (§ 6 ods. 2 rovnakého zákona). Svedkovia sú takisto povinní uhradiť trovy, ktoré vznikli ich neúčasťou.

Svedka, ktorý sa nedostaví po druhýkrát, možno podľa §380 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku priviesť na pojednávanie násilím a možno mu uložiť správnu sankciu. Tieto opatrenia sa nevykonajú, ak svedok včas poskytne primerané vysvetlenie svojej neprítomnosti. Ak je toto vysvetlenie prijaté včas, svedok bude musieť preukázať, že nebol zodpovedný za oneskorenie (§ 381 Občianskeho súdneho poriadku).

Ak svedok odmietne vypovedať alebo zložiť prísahu bez udania dôvodu alebo ak udá dôvod, ktorý bol nakoniec vyhlásený za irelevantný, možno podľa § 390 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku prijať rovnaké opatrenia ako tie, ktoré sa uplatňujú na svedka, ktorý sa nedostavil bez vysvetlenia. Ak svedok odmietne vypovedať druhý raz, môže byť na návrh zadržaný s cieľom prinútiť ho vypovedať, ale len na obdobie trvania príslušného procesu (§ 390 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Nie, neexistuje všeobecná nespôsobilosť byť svedkom. Každá osoba, ktorá je dostatočne vyspelá na to, aby mohla mať vecné pripomienky a aby pochopila otázky, ktoré sa jej týkajú, a odpovedala na ne, môže byť svedkom bez ohľadu na vek alebo spôsobilosť vykonávať právne úkony.

Neexistujú osobitné pravidlá pre ľudí, ktorí už boli trestaní za úmyselné poskytnutie nepravdivých vyhlásení alebo krivú výpoveď.

Osoba však nemôže byť svedkom, ak je priamo zapojená do konania ako účastník konania alebo jeho právny zástupca. Platí však výnimka pre účastníkov konania na jednej strane sporu vo vzťahu k skutočnostiam, ktoré sa týkajú výlučne ostatných účastníkov konania na tej istej strane. Za určitých okolností

môže byť svedkom splnomocnenec, ak je predmet skúmania mimo rozsahu splnomocneneckého vzťahu. Registrovaný zástupca napríklad môže vypovedať v súvislosti so skutočnosťami nesúvisiacimi s jeho povinnosťami v konaní, ktorého účastníkom je osoba, ktorú zastupuje.
Príslušný čas, v ktorom osoba musí spĺňať podmienky na to, aby mohla vypovedať ako svedok, je vždy čas, v ktorom sa táto osoba má vypočúvať.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Výsluch svedkov vykonáva súd. Výsluch svedkov môže byť takisto pridelený jednému členovi prvostupňového súdu ako poverenému sudcovi alebo inému súdu, predovšetkým ak je možné od začiatku vychádzať z toho, že súd prvého stupňa môže uznať výsledok dôkazov bez akéhokoľvek bezprostredného dojmu o priebehu vykonávania dôkazov.
Každý svedok sa musí vypočuť samostatne v neprítomnosti svedkov, ktorí sa budú vypočúvať neskôr (§ 394 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). Svedkovia, ktorých výpovede si odporujú, sa môžu vypočuť naraz (§ 394 ods.2).
Účastníci konania majú právo zúčastniť sa na výsluchu svedkov a klásť im otázky. Vo všeobecnosti platí, že samotní účastníci konania smú v konaní s povinným zastúpením advokátom len predkladať otázky, ktoré súd položí svedkom, kým právny poradca môže položiť otázku svedkovi priamo (§ 397).
Svedkov možno vypočuť prostredníctvom videokonferencie, ak s tým súd na základe návrhu (iba) jedného účastníka konania súhlasí (§ 128a ods. 2).

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Občianskoprávne konanie v zásade neukladá žiadne zákazy použitia dôkazov. Výnimkou je iba zákaz súdu brať do úvahy rozsudky, ktoré boli odstránené alebo ktoré majú byť odstránené z ústredného spolkového registra [§ 51 zákona upravujúceho ústredný spolkový register (*Bundeszentralregistergesetz*)].
V súlade s judikatúrou Spolkového ústavného súdu (*Bundesverfassungsgericht*) však zákaz používania dôkazov prichádza do úvahy v občianskoprávnom konaní, ak dochádza k nezákonnému zasahovaniu do základných stanovísk namietajúcej strany, ktoré sú chránené podľa ústavného práva, najmä ľudskej dôstojnosti a všeobecného práva na ochranu osobnosti, a neexistuje k tomu žiadne výnimočné odôvodnenie. Vyžaduje sa zváženie prínosov a záujmov pri zohľadnení všetkých okolností jednotlivého prípadu.
Podľa tejto judikatúry si súd napríklad vo všeobecnosti nesmie vypočuť dôkazy získané prostredníctvom tajných zvukových nahrávok, odpočúvania rozhovorov prostredníctvom mini-vysielačov, smerových mikrofónov alebo interkomunikácie, resp. pre použitie nezákonne získaných osobných záznamov, ako sú denníky alebo intímne listy, ako dôkazov.
Vo všetkých týchto prípadoch však súd môže v jednotlivých prípadoch rozhodnúť, že odchylne existujú vyvažujúce práva, ktoré odôvodňujú prijatie nezákonne získaných dôkazov, ale vždy za predpokladu, že to nezasahuje do kľúčovej oblasti súkromného života.
O otázke, či sa dôkazy musia vylúčiť na základe procesného pravidla, sa musí rozhodovať samostatne pre každé také pravidlo. Nedostatky, ktoré ovplyvňujú konanie a spôsob, akým sa vedie výsluch, možno odstrániť v súlade s § 295 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Výsluch určitého účastníka konania ako svedka je napríklad procesným nedostatkom, ktorý možno odpustiť, t. j. dôkazy možno použiť, ak sa účastníci konania vzdajú uplatnenia tohto pravidla alebo nepodajú námietku proti chybe do konca nasledujúceho výsluchu. Neposkytnutie informácií o práve svedka odmietnuť poskytnúť dôkazy možno takisto napraviť podľa § 295 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.
Od dodržiavania pravidiel vo verejnom záujme však nemožno upustiť (§ 295 ods. 2).Dodržiavanie pravidiel vo verejnom záujme sa však nemôže zrušiť (§ 295 ods. 2OSP). Príklady zahŕňajú všetky otázky, ktoré súd posudzuje z vlastného podnetu, napríklad požiadavky konania, prípustnosť odvolania alebo stratu spôsobilosti byť sudcom.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Ako už bolo vysvetlené v časti 2.4, výsluch účastníkov konania možno za určitých okolností pripustiť ako dôkaz. Váha tohto dôkazu sa necháva na vlastné uváženie súdu (§ 286 Občianskeho súdneho poriadku).

Posledná aktualizácia: 11/03/2024
Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.
Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku et bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Vykonávanie dôkazov - Estónsko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Dôkazné bremeno sa riadi paragrafom 230 Občianskeho súdneho poriadku (*tsiviilkohtumenetluse seadustik*), v ktorom je stanovené, že v rámci konania musí každý účastník dokázať skutočnosti, na ktorých zakladá svoje tvrdenia a námietky, pokiaľ nie je v zákone stanovené inak. Okrem toho, pokiaľ nie je v zákone stanovené inak, účastníci konania sa môžu dohodnúť na inom rozdelení dôkazného bremena, než aké vyplýva zo zákona, a na charaktere dôkazov potvrdzujúcich určité skutočnosti. Pokiaľ nie je v zákone stanovené inak, súd môže v manželskej veci, vo veci určenia otcovstva, v spore týkajúcom sa záujmov dieťaťa alebo v nesporovom konaní vykonávať dokazovanie z vlastnej iniciatívy.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Nemusia sa dokazovať skutočnosti, ktoré súd považuje za všeobecne známe. Skutočnosť, o ktorej sú dostupné spoľahlivé informácie zo zdrojov mimo konania, môže súd vyhlásiť za všeobecne známu. Rovnako sa nemusí dokazovať tvrdenie jedného z účastníkov konania týkajúce sa určitej skutočnosti, ak túto skutočnosť uzná protistrana. Uznanie znamená bezpodmienečný a výslovný súhlas s tvrdením skutočnosti, vyjadrený písomným vyhlásením adresovaným súdu alebo vyhlásením v priebehu súdneho konania, kde sa súhlas zaznamená v zápise. Uznanie je možné zrušiť iba so súhlasom protistrany, alebo ak účastník konania, ktorý ruší uznanie, dokáže, že tvrdenie týkajúce sa existencie alebo neexistencie skutočnosti je nesprávne a že uznanie bolo dôsledkom nesprávneho pochopenia skutočnosti. V takých prípadoch sa skutočnosť nepovažuje za uznanú. Skutočnosť sa považuje za uznanú, pokiaľ druhá strana výslovne nespochybnila tvrdenie týkajúce sa skutkovej okolnosti a úmysel spochybniť skutočnosť zjavne nevyplýva z iných vyhlásení dotknutej strany.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Súd na základe právnych predpisov zo všetkých hľadísk, dôkladne a objektívne zhodnotí každý dôkaz a podľa svojho svedomia prijme rozhodnutie, či je tvrdenie účastníka konania dokázané, pričom prihliadne okrem iného na akúkoľvek dohodu medzi účastníkmi konania týkajúcu sa poskytnutia dôkazu.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Hoci je v paragrafe 236 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku stanovené, že vo všeobecnosti by dotknutí účastníci konania mali požiadať súd o získanie dôkazu, v paragrafe 230 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku sú uvedené prípady, keď súd môže získať dôkaz z vlastnej iniciatívy. Pokiaľ nie je v zákone stanovené inak, súd môže v manželskej veci, vo veci určenia otcovstva, v spore týkajúcom sa záujmov dieťaťa alebo v nesporovom konaní vykonávať dokazovanie z vlastnej iniciatívy.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Ak sa pre hodnotenie dôkazu vyžaduje získanie ďalšieho dôkazu, súd to zariadi rozhodnutím, ktorého prijatie oznámi účastníkom konania. Ak je potrebné vykonať dôkaz mimo miestnej príslušnosti súdu konajúceho v danej veci, súd pojednávajúci v danej veci môže poslať žiadosť o odovzdanie dôkazov s cieľom prijať rozhodnutie o vykonaní procesného úkonu na súde, v ktorého miestnej príslušnosti je možné tento dôkaz vykonať. Dôkaz sa môže vykonať aj mimo územia Estónska.

Po prijatí rozhodnutia sa dôkaz musí vykonať v súlade s ustanoveniami kapitol 27 až 32 Občianskeho súdneho poriadku, ktorými sa upravuje vykonávanie dôkazov v závislosti od druhu dôkazu.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd môže odmietnuť návrh na vykonanie dôkazu, ak:

sa dôkaz netýka danej veci (najmä ak preukázanú skutočnosť už netreba dokazovať alebo ak sa súd domnieva, že o danej skutočnosti už boli poskytnuté dostatočné dôkazy);

sa podľa právnych predpisov alebo na základe dohody medzi účastníkmi konania musí skutočnosť preukázať dôkazom určitého druhu alebo formy, ale požaduje sa vykonanie dôkazu iného druhu alebo formy;

je dôkaz nedostupný, najmä ak nie sú známe informácie o svedkoch alebo o mieste, kde sa nachádzajú dokumenty, prípadne ak je význam dôkazu neúmerný času potrebnému na jeho vykonanie alebo iným súvisiacim ťažkostiam;

bol návrh na vykonanie dôkazu podaný neskoro;

potreba vykonania dôkazu nie je odôvodnená;

účastník konania požadujúci vykonanie dôkazu nevykoná zálohovú platbu požadovanú súdom na pokrytie nákladov vznikajúcich pri vykonávaní dôkazu.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Podľa paragrafu 229 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku je dôkazom v občianskoprávnej veci každá informácia v procesnej forme stanovenej právnymi predpismi, pomocou ktorej súd spôsobom stanoveným v právnych predpisoch zistí, či existujú určité skutočnosti, na ktorých sú založené tvrdenia a námietky účastníkov konania, ako aj iné skutočnosti významné pre spravodlivé rozhodnutie v danej veci.

Podľa odseku 2 môže byť dôkazom svedecká výpoveď, prísažné vyhlásenie účastníka konania, listinný dôkaz, materiálny dôkaz, obhliadka miesta alebo znalecký posudok. V rámci nesporového alebo zjednodušeného konania môže súd považovať za dostatočné na dokázanie skutočností aj iné dôkazné prostriedky vrátane vyhlásenia účastníka konania bez prísahy.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

1. Svedecká výpoveď

Podľa paragrafu 251 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku môže byť každá osoba, ktorej sú známe skutočnosti relevantné pre danú vec, vypočutá ako svedok, pokiaľ nie je účastníkom konania alebo zástupcom účastníka konania v danej veci. Svedkovia poskytnú informácie týkajúce sa skutočností, ktoré si priamo povšimli. Osoba predvolaná ako svedok je povinná dostaviť sa na súd a podať pred súdom pravdivú výpoveď týkajúcu sa skutočností, ktoré sú jej známe. Svedka je možné požiadať, aby namiesto účasti na pojednávaní poskytol písomné vyhlásenie, ak by jeho prítomnosť na súde predstavovala pre neho nadmernú záťaž a ak pri zohľadnení obsahu otázok a osobných vlastností svedka súd považuje písomné svedectvo za dostatočné na poskytnutie dôkazu. Alternatívne môže súd použiť záznam z vypočutia svedka v rámci iného súdneho konania, ak to zjavne zjednoduší konanie a ak súd môže predpokladať, že dokáže v potrebnej miere posúdiť záznam bez priameho kladenia otázok svedkovi.

Každý svedok sa vypočuje samostatne. Svedkovia, ktorí ešte neboli vypočutí, nesmú byť prítomní v súdnej miestnosti počas pojednávania v danej veci. Ak má súd dôvod domnievať sa, že svedok sa obáva alebo má iný dôvod, prečo nevypovedať pred súdom pravdivo v prítomnosti účastníka konania, alebo ak účastník konania ovplyvňuje výpoveď svedka rušením alebo iným spôsobom, súd môže nariadiť, aby táto osoba opustila súdnu miestnosť počas vypočúvania svedka. V takých prípadoch sa účastníkovi konania po jeho návrate prečíta výpoveď svedka. Dotknutý účastník konania má právo klásť svedkovi otázky. Ak je výpoveď svedka protirečivá, súd ho môže vypočuť a klásť mu otázky viackrát počas toho istého súdneho konania.

V prípade písomného vyhlásenia majú účastníci konania právo položiť svedkovi prostredníctvom súdu písomné otázky. Súd určí, na ktoré otázky je svedok povinný odpovedať. V prípade potreby môže súd predvolať svedka na súdne konanie, aby poskytol ústne svedectvo.

Ak sa svedok nemôže zúčastniť na súdnom pojednávaní v dôsledku choroby, vysokého veku, postihnutia alebo z nejakého iného oprávneného dôvodu, alebo ak je to potrebné z iného dôvodu, súd môže navštíviť svedka a vypočuť si jeho výpoveď.

Súd preskúma dôkazy priamo (paragraf 243 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). Na overenie spoľahlivosti svedka môže súd využiť viaceré metódy uvedené v paragrafe 262 ods. 1 a 8 Občianskeho súdneho poriadku. Napríklad podľa odseku 1 súd zistí totožnosť svedka, jeho povolanie, vzdelanie, bydlisko, spojitosť s prejednávanou vecou a vzťah s účastníkmi konania. Pred podaním svedectva súd vysvetlí svedkovi povinnosť hovoriť pravdu a postup, akým môže odmietnuť poskytnutie svedectva. Podľa odseku 8 súd v prípade potreby kladie svedkovi ďalšie otázky počas celého vypočúvania s cieľom vyjasniť alebo doplniť svedectvo, prípadne zistiť pôvod svedkových poznatkov.

2. Znalecký posudok

Súd je oprávnený vyžiadať si na základe návrhu účastníka konania znalecký posudok, ak je potrebné objasniť okolnosti relevantné pre danú vec, ktoré si vyžadujú špecifické odborné znalosti. Pre zistenie informácií o zákonoch platných mimo Estónskej republiky, v rámci medzinárodného práva alebo v rámci zvykového práva môže súd na návrh účastníka konania alebo z vlastnej iniciatívy požiadať o posudok znalca v právnych záležitostiach. Ustanovenia týkajúce sa vypočúvania svedkov platia aj pre vypočúvanie osôb so špecifickými odbornými znalosťami zamerané na preukázanie okolností alebo udalostí, ktoré si vyžadujú špecifické odborné znalosti. Ak účastník konania predloží súdu písomný posudok osoby so špecifickými odbornými znalosťami a táto osoba nie je vypočutá ako svedok, tento posudok sa považuje za listinný dôkaz. Namiesto toho, aby súd nariadil vypracovanie znaleckého posudku, môže použiť znalecký posudok predložený na základe nariadenia súdu v rámci iného súdneho konania alebo znalecký posudok vypracovaný na základe nariadenia orgánu konajúceho v trestnej veci alebo vo veci prečinu, ak to zjednoduší konanie a ak súd môže predpokladať, že dokáže znalecký posudok v potrebnej miere využiť bez vypracovania nového znaleckého posudku. V takýchto prípadoch je možné klásť znalcovi ďalšie otázky alebo ho predvolať na súd na vypočutie.

Znalecký posudok vypracuje súdny znalec alebo iná kvalifikovaná osoba zamestnávaná štátnou súdnou inštitúciou, úradne schválený znalec alebo iná osoba so špecifickými odbornými znalosťami poverená súdom. Súd môže osobu poveriť vypracovaním znaleckého posudku, ak má táto osoba potrebné

znalosti a skúsenosti. Ak je na vypracovanie znaleckého posudku k dispozícii úradne schválený znalec, iné osoby sa tým poveria, iba ak na to existuje primeraný dôvod. Ak sa strany dohodnú na znalcovi, súd môže túto osobu poveriť vypracovaním znaleckého posudku, ak táto osoba dokáže vykonávať činnosť znalca podľa zákona.
Účastníci konania môžu prostredníctvom súdu položiť znalcovi otázky. Súd určí, ktoré otázky si vyžadujú znalecký posudok. Súd musí uviesť dôvody na odmietnutie ktorejkoľvek z týchto otázok.
Znalec musí súdu predložiť znalecký posudok v písomnej podobe, pokiaľ súd nenariadi poskytnúť ho ústne alebo, so súhlasom znalca, v inej podobe. Znalecký posudok by mal obsahovať podrobný opis všetkých vykonaných skúmaní, závery vypracované ako výsledok týchto skúmaní a zdôvodnené odpovede na otázky súdu.
Znalec musí poskytnúť správny a zdôvodnený posudok ku všetkým položeným otázkam. Pri vypracovávaní znaleckého posudku môže znalec preskúmať všetky potrebné materiály k prípadu, podieľať sa na skúmaní dôkazov na súde a požadovať od súdu referenčné materiály a doplňujúce informácie.
Znalecký posudok sa zverejní počas súdneho konania. Pokiaľ sa znalecký posudok nepredkladá v písomnej podobe alebo vo formáte, ktorý sa dá previesť do písomnej podoby, znalec poskytne svoj posudok v rámci súdneho konania. Znalca, ktorý predložil svoj posudok v písomnej podobe alebo vo formáte, ktorý sa dá previesť do písomnej podoby, môže súd predvolať na súdne konanie na vypočutie. Súd môže znalca, ktorý predložil svoj posudok, predvolať na súdne konanie aj v prípade, že to požaduje jeden z dotknutých účastníkov konania.
Po preskúmaní znaleckého posudku môžu účastníci konania v rámci pojednávania klásť znalcovi otázky s cieľom objasniť posudok, ak bol znalec predvolaný na súd. Otázky tiež môžu vopred predložiť súdu a súd ich odovzdá znalcovi. Súd vylúči všetky nepodstatné otázky a otázky, ktoré nepatria do právomoci znalca.
Ustanovenia týkajúce sa vypočúvania svedkov platia aj pre vypočúvanie znalcov.
3. Písomné dôkazy
Listinný dôkaz má podobu písomného alebo iného dokumentu alebo podobného nosiča údajov, zachyteného prostredníctvom fotografie, videa, audiovizuálnych, elektronických alebo iných prostriedkov na záznam údajov, ktorý obsahuje informácie o skutočnostiach významných pre rozhodnutie v danej veci a ktorý je možné predložiť na súdnom konaní vo vnímateľnej podobe.
Úradné aj súkromné listy, rozhodnutia z iných prípadov a posudky všetkých osôb so špecifickými odbornými znalosťami, ktoré súdu predložia účastníci konania, sa tiež považujú za dokumenty.
Písomné dokumenty sa predkladajú ako originály alebo prepisy. Ak účastníci konania predložia originálne dokumenty spolu s prepisom, súd im môže originálne dokumenty vrátiť a do spisu uložiť kópiu prepisu overenú sudcom. Na požiadanie osôb, ktoré predložili písomné dokumenty, sa originálne dokumenty uložené v spise môžu vrátiť, keď rozhodnutie súdu nadobudne platnosť a konanie sa skončí. V spise sa uchová prepis dokumentu. Súd môže stanoviť lehotu na preskúmanie predloženého dokumentu, po ktorej uplynutí musí súd dokument vrátiť. V takých prípadoch sa v spise uchová prepis dokumentu. Ak bol dokument predložený vo forme prepisu, súd je oprávnený požadovať predloženie originálneho dokumentu alebo vysvetlenie okolností, ktoré zabránili predloženiu originálneho dokumentu. Ak sa požiadavky súdu nesplnia, súd musí rozhodnúť o dôkaznej hodnote prepisu dokumentu.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

V občianskoprávnych konaniach sa uplatňuje všeobecné pravidlo voľného hodnotenia dôkazov, ale so súhlasom dotknutých účastníkov konania sa môžu stanoviť obmedzenia. V paragrafe 232 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku sa uvádza, že pre súd nemá žiadny dôkaz vopred určenú váhu, pokiaľ sa účastníci konania nedohodnú inak. Účastníci konania sa teda môžu dohodnúť, že určitým dôkazom prisúdia rozhodujúcu váhu.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Áno. Z právnych predpisov alebo z dohody medzi účastníkmi konania môže vyplynúť, že určitá skutočnosť sa môže preukázať iba dôkazom určitého druhu alebo v určitej forme.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Áno. Podľa paragrafu 254 Občianskeho súdneho poriadku je osoba predvolaná ako svedok povinná dostaviť sa na súd a podať pred súdom pravdivú výpoveď týkajúcu sa skutočností, ktoré sú jej známe.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Právo odmietnuť svedčiť majú tieto osoby:
potomkovia a predkovia navrhovateľa alebo odporcu;
súrodenec alebo nevlastný súrodenec navrhovateľa alebo odporcu; manžel/manželka tohto súrodenca alebo nevlastného súrodenca;
nevlastný rodič alebo pestún navrhovateľa alebo odporcu, nevlastné dieťa alebo dieťa zverené do pestúnskej starostlivosti navrhovateľa alebo odporcu; adoptívny rodič alebo adoptované dieťa navrhovateľa alebo odporcu;
manžel/manželka navrhovateľa alebo odporcu; osoba žijúca v spoločnej domácnosti s navrhovateľom alebo odporcom, rodičia tohto manžela/manželky alebo osoby žijúcej v spoločnej domácnosti, a to aj v prípade, že sa manželstvo alebo spolužitie už skončilo.
Svedok môže odmietnuť svedčiť aj v prípade, ak by jeho svedectvo mohlo viesť k obvineniu z trestného činu alebo prečinu jeho samého alebo niektorej z uvedených osôb.
Svedok môže odmietnuť svedčiť o skutočnostiach, na ktoré sa vzťahuje zákon o štátnom tajomstve a tajných informáciách cudzích štátov (*riigisaladuse ja salastatud välisteabe seadus*).
Osoba využívajúca informácie na novinárske účely má právo odmietnuť svedčiť o skutočnostiach, ktoré by umožnili zistiť totožnosť osoby poskytujúcej informácie.
Bez ohľadu na uvedené skutočnosti svedok nesmie odmietnuť svedčiť o:
priebehu a obsahu transakcie, kvôli ktorej bol predvolaný ako svedok;
narodení a úmrtí členov rodiny;
skutočnosti týkajúcej sa majetkového vzťahu vyplývajúceho z rodinnoprávneho vzťahu;
konaní týkajúcom sa sporného právneho vzťahu, v ktorom svedok vystupuje ako právny predchodca alebo zástupca dotknutého účastníka konania.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Áno. Ak svedok odmietne svedčiť bez primeraného dôvodu, môže mu súd uložiť pokutu alebo rozhodnúť o jeho vzatí do väzby až na 14 dní. Svedka prepustia okamžite po podaní svedeckej výpovede alebo po skončení súdneho pojednávania v danej veci, alebo keď zanikne potreba vypočuť svedka. Okrem toho svedok znáša procesné náklady, ktoré vznikli v dôsledku jeho odmietnutia svedčiť bez primeraného dôvodu.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

V paragrafe 256 Občianskeho súdneho poriadku je stanovené, ktoré osoby sa nemôžu vypočúvať ako svedkovia. Kňazov náboženských spoločností registrovaných v Estónsku a ich pomocný personál nie je možné vypočúvať ani im klásť otázky týkajúce sa okolností, s ktorými sa im niekto zdôveril v rámci pastoračnej starostlivosti. Bez súhlasu osoby, voči ktorej bola uložená povinnosť mlčanlivosti, sa nemôžu vypočúvať ako svedkovia tieto osoby:

právni zástupcovia v občianskoprávnych alebo správnych veciach, obhajcovia v trestnoprávnych veciach alebo vo veciach prečinov a notári vo vzťahu ku skutočnostiam, o ktorých sa dozvedeli v súvislosti s výkonom svojej profesionálnej činnosti;
lekári, lekárnici alebo iní poskytovatelia zdravotnej starostlivosti vo vzťahu ku skutočnostiam týkajúcim sa pôvodu, umelého oplodnenia, rodiny alebo zdravia osoby;
iné osoby, ktoré pri výkone svojho povolania alebo profesionálnej či obchodnej činnosti prichádzajú do styku s dôvernými informáciami, ktoré podľa právnych predpisov nesmú zverejniť.
Bez súhlasu osoby, voči ktorej bola uložená povinnosť mlčanlivosti, nie je možné vypočúvať ani profesionálny pomocný personál uvedených osôb.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

V paragrafe 262 Občianskeho súdneho poriadku je stanovený postup vypočúvania svedkov. Vypočutie svedka sa začne tým, že súd svedkovi vysvetlí predmet vypočutia a vyzve ho, aby uviedol všetko, čo vie o predmete vypočutia. Účastníci konania majú potom právo klásť svedkovi otázky prostredníctvom súdu. S povolením súdu môžu účastníci konania klásť otázky aj priamo.
Súd vylúči všetky zavádzajúce otázky a otázky, ktoré nesúvisia s danou vecou, ako aj otázky položené s cieľom odhaliť nové skutočnosti, ktoré neboli uvedené už predtým, a opakujúce sa otázky. Súd je v prípade potreby oprávnený klásť počas celého vypočúvania ďalšie otázky s cieľom vyjasniť alebo doplniť svedectvo, prípadne zistiť pôvod svedkových poznatkov.
Podľa paragrafu 350 Občianskeho súdneho poriadku môže súd zorganizovať konanie vo forme konferenčného procesného konania tak, aby účastníci konania alebo ich zástupcovia či poradcovia mali možnosť byť v čase súdneho konania na inom mieste a vykonávať procesné úkony v reálnom čase na danom mieste. V rámci súdneho konania vo forme konferenčného procesného konania je tiež možné vypočuť svedka alebo znalca, ktorý sa nachádza na inom mieste, a účastník konania, ktorý sa nachádza na inom mieste, im môže klásť otázky.
V prípade súdneho pojednávania organizovaného vo forme konferenčného procesného konania musí byť zaručené právo každého účastníka konania na podávanie návrhov a žiadostí a na vyjadrovanie stanovísk k návrhom a žiadostiam iných účastníkov konania, pričom musia byť technicky bezpečným spôsobom zaistené ostatné podmienky súdneho pojednávania pri prenose obrazu a zvuku v reálnom čase medzi účastníkmi konania neprítomnými v priestoroch súdu a samotným súdom. So súhlasom účastníkov konania a svedka (v prípade nesporového konania iba so súhlasom svedka) môže byť svedok v rámci konferenčného procesného konania vypočutý aj telefonicky. Minister spravodlivosti môže stanoviť osobitné technické požiadavky na realizáciu súdneho konania vo forme konferenčného procesného konania.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Podľa paragrafu 238 ods. 3 bodu 1 Občianskeho súdneho poriadku môže súd odmietnuť prijatie dôkazu a vrátiť ho, ak bol dôkaz získaný trestným činom alebo nezákonným porušením základného práva.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Podľa paragrafu 267 Občianskeho súdneho poriadku má účastník konania, ktorý nie je schopný žiadnym ďalším dôkazom preukázať skutočnosť, ktorú je potrebné preukázať, alebo ktorý neposkytol žiadny ďalší dôkaz, právo požiadať, aby bola protistrana alebo tretia strana vypočutá pod prísahou s cieľom dokázať danú skutočnosť. V prípade právnickej osoby môže byť pod prísahou vypočutý jej právny zástupca.
Súd môže tiež pod prísahou vypočuť účastníka konania, ktorý má poskytnúť dôkaz týkajúci sa spornej skutočnosti, ak o to jeden účastník požiada a druhý účastník s tým súhlasí.
Bez ohľadu na požiadavky účastníkov konania a rozloženie dôkazného bremena môže súd z vlastnej iniciatívy pod prísahou vypočuť jedného alebo oboch účastníkov konania, ak na základe predchádzajúceho konania a poskytnutých a vykonaných dôkazov nie je súd schopný zaujať stanovisko k pravdivosti uvádzanej skutočnosti, ktorá sa má dokázať. Súd môže z vlastnej iniciatívy pod prísahou vypočuť účastníka konania, ktorý má poskytnúť dôkaz a chce poskytnúť výpoveď pod prísahou, aj bez súhlasu protistrany.
V rámci zjednodušeného a nesporového konania môže súd považovať výpoveď účastníka konania, ktorá nebola poskytnutá pod prísahou, za dostatočnú na dokázanie skutočnosti, pokiaľ z právnej úpravy príslušného druhu nesporového konania nevyplýva, že prípustné sú iba výpovede účastníkov konania pod prísahou. V rámci sporového konania nemôže byť súdne rozhodnutie založené na výpovedi účastníka konania, ktorá nebola poskytnutá pod prísahou.

Posledná aktualizácia: 18/04/2023

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Írsko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Dôkazné bremeno v súvislosti s konkrétnou žalobou spravidla znáša strana, ktorá predložila predmetné tvrdenie alebo žalobu. Napríklad v prípade žaloby súvisiacej s nedbanlivosťou musí nedbanlivosť preukázať žalobca a spoluvinu musí preukázať žalovaný. Všeobecne platí, že skutočnosti potrebné na preukázanie žaloby musí preukázať žalobca, kým obhajobu musí preukázať žalovaný, a ak žalovaný podá protižalobu, potom žalovaný znáša dôkazné bremeno týkajúce sa tejto žaloby. Určitými zákonnými požiadavkami sa však niekedy prenáša dôkazné bremeno na žalovaného. Napríklad pri žalobách týkajúcich sa nespravodlivého prepustenia zamestnanca dôkazné bremeno znáša žalovaný zamestnávateľ, t. j. zamestnávateľ musí preukázať, že existujú podstatné dôvody na prepustenie zamestnanca. [Pozri zákon o nespravodlivom prepustení zamestnancov z roku 1977 v znení zmien].

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Nie je potrebné preukazovať skutočnosti, ktoré súd pripustí. Sudcovia sa môžu opierať o svoje všeobecné vedomosti alebo zohľadniť skutočnosti, ktoré sú jasne preukázané, zrejmé alebo všeobecne známe, a preto dôkazy o takýchto skutočnostiach nie sú potrebné. Zákon vychádza z určitých domnienok, ktoré môžu byť vyvrátené dôkazmi. Patrí medzi ne domnienka o legitímnosti detí, platnosti manželstiev, duševnej spôsobilosti dospelých a domnienka úmrtia, ak danú osobu nikto nevidel ani o nej nepočul viac ako 7 rokov, a to aj napriek tomu, že sa vykonalo príslušné zisťovanie. Pravidlo *res ipsa loquitur* sa uplatňuje vtedy, keď existuje domnienka nedbanlivosti za okolností, v ktorých sa preukáže, že príčina nehody bola v čase nehody pod kontrolou žalovaného alebo jeho zamestnancov alebo zástupcov a že charakter nehody bol taký, že za bežných okolností a za predpokladu, že zodpovedné osoby by postupovali s primeranou starostlivosťou, by sa nehoda nestala. Keď sa uplatní pravidlo *res ipsa loquitur*, dôkazné bremeno sa posunie alebo presunie na žalovaného,

ktorý musí následne preukázať, že sa nedopustil nedbanlivosti. Bremeno dokázania príčinnej súvislosti však stále znáša žalobca. Treba poznamenať, že ak zo skutočností jasne vyplýva, že doktrínu *res ipsa loquitur* možno uplatniť, žalobca sa na ňu môže počas pojednávania vo veci odvolávať bez toho, aby túto doktrínu uviedol vo svojej žalobe.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

V občianskoprávnom spore strana vo veci uspeje, ak súd na základe pravdepodobnosti presvedčí o svojom tvrdení v danej veci. Ak teda strana súd nepresvedčí, že jej verzia udalostí je pravdepodobnejšia ako verzia jej oponenta, potom prípad prehrá. Ide o flexibilnú normu a vo všeobecnosti súdy v určitých veciach, napríklad vo veciach týkajúcich sa podvodu, vzhľadom na závažnosť obvinenia vyžadujú presvedčivejšie dôkazy.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Dôkazy sa v občianskoprávnych konaniach získavajú prostredníctvom získavania dokumentov, poskytovania informácií a výpovedí svedkov.

Získavanie dokumentov: V konaniach pred Najvyšším súdom sa dokument získava na základe písomnej žiadosti, v ktorej jedna strana žiada druhú stranu o dobrovoľné poskytnutie dokumentu. Súd nariadi poskytnutie dokumentu len vtedy, ak druhá strana dokument neposkytne alebo ho odmietne poskytnúť dobrovoľne, alebo na žiadosť o poskytnutie dokumentu neodpovie. [Pozri Pravidlá vyšších súdov, príkaz 31, pravidlo 12 v znení zmien]. Požadovaný dokument musí byť relevantný a nevyhnutný vzhľadom na skutočnosti, ktoré sú predmetom žaloby. Poskytnutie dokumentov možno požadovať aj od strany, ktorá nie je účastníkom konania.

Poskytovanie informácií: Každá strana, ktorá je účastníkom konania týkajúceho sa osobnej ujmy, musí druhej strane bez toho, aby bola potrebná súdna žiadosť, odovzdať všetky lekárske správy vypracované znalcami, ktorí budú predvolaní, aby vypovedali pred súdom ako svedkovia. [Pozri Pravidlá vyšších súdov, príkaz 39, pravidlo 46 v znení zmien]. Obe strany si zároveň musia vymeniť zoznamy s menami a adresami všetkých svedkov, ktorí majú byť predvolaní, pričom žalobca musí poskytnúť úplné vyhlásenie obsahujúce všetky položky, ktorých sa týkajú osobitné škody alebo výdavky spojené so stratou alebo ujmou, ktoré sú predmetom žaloby.

Svedkovia skutočnosti: Strany nepotrebujú povolenie súdu, aby na podporu svojho tvrdenia mohli predložiť svedeckú výpoveď, s výnimkou konania pred Obchodným fórom Najvyššieho súdu (*Commercial List of the High Court*), kde strana, ktorá sa chce odvolať na výpoveď svedka, musí predložiť vyhlásenie svedka podpísané samotným svedkom, ktoré obsahuje svedeckú výpoveď, a zároveň musí svedka vyzvať, aby pred súdom ústne vypovedal. Ak strana neposkytne svedeckú výpoveď pred súdnym konaním pred Obchodným fórom Najvyššieho súdu, táto strana nesmie predvolať svedka bez súhlasu súdu. Súd má aj rozsiahle právomoci, pokiaľ ide o kontrolu dôkazov, ktoré pripustí, a môže vylúčiť dôkazy, ktoré by boli inak prípustné, alebo obmedziť krížový výsluch svedka. Za určitých okolností môže strana požiadať aj o vydanie súdneho príkazu, ktorý umožní svedeckú výpoveď pod prísahou pred súdnym vyšetrovateľom, a to ešte pred pojednávaním v danej veci. Vo všeobecnosti je úlohou sudcu preskúmať všetky dôkazy predložené jednotlivými stranami a nezapájať sa do procesu zisťovania skutočností. Všeobecne platí, že sudca nemá právo predvolať svedka bez súhlasu strán, hoci to môže urobiť v prípadoch pohŕdania súdom alebo v niektorých konaniach týkajúcich sa starostlivosti o deti. Sudca má ďalej právomoc opätovne predvolať svedka, ktorého predtým predvolala niektorá zo strán.

Znalci: Strany vo všeobecnosti nepotrebujú povolenie súdu, aby na podporu svojich tvrdení predložili znaleckú výpoveď. V prípade prekladania znaleckej výpovede by si strany mali vymeniť všetky znalecké posudky ešte pred súdnym konaním. V súdnom konaní pred Obchodným fórom Najvyššieho súdu môže sudca v rámci prípravného konania požiadať znalcov, aby sa navzájom poradili s cieľom identifikovať otázky, v súvislosti s ktorými zamýšľajú vypovedať, dohodnúť sa na svedectve, ktoré majú v úmysle poskytnúť v súvislosti s týmito otázkami, a zvážiť všetky prípadné záležitosti, zváženie ktorých im sudca môže nariadiť. Títo znalci môžu byť súdom poverení, aby vypracovali memorandum, ktoré spoločne predložia tajomníkovi a doručia stranám a ktoré bude obsahovať výsledky ich stretnutí a konzultácií. Takýto výsledok konzultácií znalcov nie je pre strany záväzný. [Pozri Pravidlá vyšších súdov, príkaz 63A, pravidlo 6 ods. 1 písm. ix)].

Súd môže z vlastného podnetu vymenovať znalca za hodnotiteľa, ktorý súdu poskytne pomoc v súvislosti s predmetom súdneho konania. Súd môže hodnotiteľovi nariadiť, aby vypracoval posudok, ktorého kópie budú zaslané stranám, a aby sa zúčastnil na súdnom konaní a poskytol tak súdu poradenstvo alebo pomoc.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Získavanie dokumentov: Súd vydá príkaz na poskytnutie dokumentu iba vtedy, ak strana, ktorá bola o dokument požiadaná, tento dokument neposkytla, odmietla poskytnúť alebo neodpovedala na žiadosť o jeho poskytnutie na základe dobrovoľnosti. Ak teda súd nariadi poskytnutie dokumentu, strane, ktorá oň požiadala, bude zvyčajne priznaná náhrada trov súvisiacich s podaním žiadosti. Ak strana, ktorá je účastníkom konania, dostane príkaz, aby poskytla určité dokumenty v jej moci alebo držbe, musí predložiť kópie týchto dokumentov druhej strane. Príkaz na poskytnutie dokumentov je splnený, ak strana poskytne prísažné vyhlásenie, v ktorom ako prílohu uvedie relevantné dokumenty. Nesplnenie príkazu na poskytnutie dokumentu môže viesť k zamietnutiu žaloby alebo nezohľadneniu obhajoby, čím je zabezpečené, že strany, ktoré sú účastníkmi súdneho konania, splnia príkazy na poskytnutie dokumentov.

Svedkovia skutočnosti: Strany nepotrebujú povolenie súdu, aby na podporu svojich tvrdení predložili svedeckú výpoveď. Ak súd nariadi, aby bola svedecká výpoveď poskytnutá pod prísahou, svedok bude vypovedať ústne pred vyšetrovateľom, ktorého súd vymenuje. Výsluch bude prebiehať rovnako, ako keby prebiehal na súdnom konaní, pričom svedka bude možné podrobiť plnému krížovému výsluchu a svedecká výpoveď sa písomne zaznamená.

Znalci: Strany vo všeobecnosti nepotrebujú povolenie súdu, aby na podporu svojich tvrdení predložili znaleckú výpoveď. Znalci môžu vypracovať písomné posudky, v ktorých uvedú svoje zistenia a poskytnú svoj nestranný odborný názor. V prípade, že sú k dispozícii znalecké posudky, strany by sa ich mali navzájom poskytnúť ešte pred súdnym konaním. Znalec má v prvom rade povinnosť voči súdu, a nie voči niektorej zo strán, ktoré sú účastníkmi konania, a to aj napriek tomu, že mu zaplatí strana, ktorá ho požiadala o znaleckú výpoveď.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd môže zamietnuť návrh strany, ktorá chce získať alebo predložiť určité dôkazy, ak je súd názoru, že tieto dôkazy sú irelevantné, zbytočné alebo neprípustné. Podľa „pravidla najlepšieho dôkazu“ je potrebné predložiť najlepší a najpriamejší dôkaz o danej skutočnosti, alebo ak najlepší dôkaz nie je k dispozícii, je potrebné vysvetliť, prečo nie je k dispozícii. Napríklad najlepším dôkazom obsahu konkrétneho listu je predloženie samotného listu, a nie poskytnutie ústneho svedectva o jeho obsahu. Vo všeobecnosti sú prípustné všetky dôkazy, ktoré sú z hľadiska akejkoľvek spornej skutočnosti relevantné. Niektoré dôkazy sú však neprípustné, napríklad privilegovaná komunikácia (napr. dôkaz o dôvernej komunikácii medzi klientom a advokátom). O prípustnosti dôkazov preto v každom jednotlivom prípade rozhodne sudca.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Skutočnosti možno preukázať dôkazmi, domnienkami a závermi, ktoré vyplývajú z dôkazov, ako aj zohľadnením určitých známych skutočností zo strany súdu. Medzi dôkazy, na ktoré sa v občianskoprávnom konaní možno odvolávať, patria svedecké výpovede, dokumenty a vecné dôkazy. Dokumentmi môžu byť listové dokumenty, počítačové záznamy, fotografie, videozáznamy a zvukové nahrávky.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

V zásade platí, že svedkovia skutočnosti vypovedajú ústne na súdnom konaní, kde sú požiadaní, aby potvrdili pravdivosť a presnosť svojich vyhlásení.

Znalci predkladajú svoju výpoveď v písomných posudkoch, pokiaľ súd nerozhodne inak. Znalec vo svojom posudku musí uviesť závery, skutočnosti a predpoklady, z ktorých v posudku vychádza, ako aj základ svojich pokynov. Súd rozhodne, či je potrebné aj, aby sa znalec zúčastnil na súdnom konaní a vypovedal ústne.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Súd má širokú právomoc, pokiaľ ide o rozhodovanie o váhe alebo dôveryhodnosti ktoréhokoľvek dôkazu. Napríklad dôkazy z druhej ruky síce môžu byť v občianskoprávnom konaní prípustné, často však budú mať menšiu váhu ako priame svedectvo, najmä ak bol o svedectvo požiadaný samotný autor vyhlásenia.

Niektoré dokumenty a záznamy sa akceptujú ako autentické. Napríklad záznamy podnikov a verejných orgánov sa akceptujú ako autentické, ak ich potvrdí predstaviteľ podniku alebo verejného orgánu, a jednotlivé druhy úradných dokumentov (ako sú právne predpisy, stanovy, príkazy, zmluvy a súdne záznamy) možno preukázať tlačenými alebo overenými kópiami bez ďalšieho dôkazu.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Niektoré transakcie sa musia vykonať písomne a na preukázanie takýchto transakcií sa preto vyžadujú listinné dôkazy. Príkladom listinného dôkazu je zmluva o predaji pozemku.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Vo všeobecnosti platí, že ak je svedok spôsobilý, možno ho prinútiť, aby sa dostavil na súd a poskytol výpoveď. Strana, ktorá chce zabezpečiť účasť svedka na súdnom konaní, pripraví predvolanie, v ktorom bude svedok vyzvaný, aby sa dostavil na súd a vypovedal. Keď súd vydá a riadne doručí takéto predvolanie, svedok je povinný dostaviť sa na vypočutie. Osoba, ktorá neuposlúchne predvolanie, je vinná z pohŕdania súdom.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Všeobecné pravidlo, že spôsobilých svedkov možno prinútiť, aby vypovedali, sa nevzťahuje na zahraničných panovníkov a členov ich domácnosti, zahraničných diplomatických zástupcov a konzulárnych úradníkov, zástupcov určitých medzinárodných organizácií a sudcov a porotcov v súvislosti s ich činnosťou v týchto funkciách. Manželov a príbuzných strán možno v občianskoprávnych konaniach prinútiť vypovedať. Svedok je povinný odpovedať na otázku s výnimkou prípadov, v ktorých by sa pripravil o právo nevypovedať vo vlastný neprospech. Inými slovami svedok je povinný odpovedať na otázku, ak nie je schopný preukázať, že existujú dostatočné dôvody, aby sa obával, že daná odpoveď by ho inkriminovala.

Svedkovia, od ktorých sa zvyčajne môže vyžadovať poskytnutie výpovede, sú napriek tomu oprávnení neposkytnúť niektoré dokumenty na kontrolu a odmietnuť odpovedať na niektoré otázky z dôvodu výsady. Medzi hlavné druhy výsad patrí povinnosť advokáta zachovávať mlčanlivosť, privilegovaná komunikácia a už uvedené právo nevypovedať vo vlastný neprospech.

Dôvodom neposkytnutia dôkazov môže byť aj ochrana verejného záujmu, pokiaľ by ich poskytnutie bolo v rozpore s verejným záujmom. Medzi dôkazy, na ktoré sa môže vzťahovať imunita, patria dôkazy týkajúce sa národnej bezpečnosti, diplomatických vzťahov, fungovania centrálnej vlády, záujmu dieťaťa, vyšetrovania trestných činov a ochrany informátorov. Okrem toho novinári nie sú povinní zverejňovať svoje zdroje, pokiaľ ich zverejnenie nie je potrebné v záujme spravodlivosti alebo národnej bezpečnosti alebo na zabránenie nepokojom alebo trestným činom.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Svedka, ktorému bolo doručené predvolanie, ale ktorý odmieta svedčiť, možno vziať do väzby za pohŕdanie súdom až dovtedy, kým neodčiní svoje pohŕdanie, alebo mu možno uložiť pokutu. Odmietnutie výpovede po doručení predvolania v skutočnosti predstavuje nesplnenie súdneho príkazu, a preto odmietnutie svedčiť môže predstavovať pohŕdanie súdom.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Dospelé osoby nie sú spôsobilé na poskytnutie výpovede v občianskoprávnych konaniach, ak nie sú schopné porozumieť prísahe alebo poskytnúť racionálne svedectvo. Detský svedok nemusí byť spôsobilý na poskytnutie výpovede, ak nerozumie povinnosti hovoriť pravdu alebo dostatočne nedokáže odôvodniť výpoveď, ktorú poskytuje, pričom je na konkrétnom sudcovi, aby o tejto otázke rozhodol.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Svedkovia na začiatku poskytnú svoju hlavnú výpoveď a následne sú podrobení krížovému výsluchu advokátom druhej strany. Počas krížového výsluchu môžu byť svedkom položené navádzajúce otázky. Po skončení krížového výsluchu svedka opätovne vypočuje strana, ktorá ho pôvodne predvolala. Svedkovi môže otázku položiť aj sudca, napríklad s cieľom objasniť určité záležitosti.

V určitých prípadoch môžu svedkovia vypovedať prostredníctvom živého televízneho spojenia. V konaní týkajúcom sa záujmu dieťaťa alebo osoby s duševným postihnutím môže súd vypočuť výpoveď dieťaťa prostredníctvom živého televízneho spojenia, pričom otázky možno dieťaťu položiť prostredníctvom sprostredkovateľa. Výpoveď prostredníctvom živého televízneho spojenia možno použiť aj v prípade, že dotknutý svedok žije mimo jurisdikcie Írska.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Dôkazy získané nezákonným spôsobom nie sú nevyhnutne neprípustné. Takéto dôkazy sú prípustné, ak sú relevantné, ale sudca má možnosť ich vylúčiť. Ak je podľa sudcu v záujme verejného poriadku nevyhnutné takéto dôkazy vylúčiť, potom dôkazy nebudú prípustné ani napriek tomu, že sú z hľadiska predmetných skutočností relevantné.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Svedecké výpovede účastníkov konania sú ako dôkazy prípustné v rovnakej miere ako výpovede strán, ktoré nie sú účastníkmi konania.

Súvisiace odkazy

https://www.courts.ie

Posledná aktualizácia: 12/04/2023

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Grécko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

V záležitostiach dôkazov sa grécke právo riadi dispozičnou zásadou (*archí tis diáthesis*). To znamená, že súd koná iba na návrh jednej zo strán a rozhoduje na základe skutkových tvrdení predložených a preukázaných stranami a o návrhoch, ktoré predložili. Procesné úkony sa vykonajú na návrh strany, ak sa zákonom nestanovuje inak. Každá strana je povinná preukázať iba skutočnosti, ktoré majú vplyv na rozhodnutie vo veci a ktoré sú nevyhnutné na podporu jej vlastného návrhu alebo protinávrhu. Nepreukázaný návrh sa zamietne.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Ak zákon vyžaduje dôkazy na preukázanie existencie určitej skutočnosti, pripustí sa dôkaz o opaku, pokiaľ sa nestanovuje inak. Skutočnosti, ktoré sú natoľko známe, že o ich pravdivosti neexistujú žiadne odôvodnené pochybnosti, alebo sú známe súdu z iných súdnych konaní, sa zohľadnia automaticky a nemusia sa preukazovať. Súd automaticky zohľadní poznatky vyplývajúce zo všeobecných skúsenosti bez toho, aby o nich vyžadoval dôkazy. Súd rovnako z vlastnej iniciatívy zohľadní zákony, tradície a zvyky iných krajín, hoci v prípade, že ich nepozná, môže vyžadovať predloženie dôkazov.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Súd slobodne posúdi dôkazy a rozhodne na základe vlastného uváženia, či sú predložené tvrdenia pravdivé. Vo svojom rozhodnutí uvedie dôvody, ktoré ho viedli k jeho záveru. Ak sa v zákone stanovuje, že vec možno rozhodnúť len na základe posúdenia pravdepodobností, napr. v prípade návrhu na nariadenie predbežných opatrení (*asfalistiká métra*), súd nie je povinný uplatňovať pravidlá, ktoré upravujú vykonanie dôkazov, prípustné formy dôkazov a silu dôkazov, ktoré sa môžu predložiť, ale môže vziať do úvahy všetko, čo považuje za vhodné, aby zaujal stanovisko ku skutkovému stavu.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Základnou zásadou je, že dôkazy navrhujú a predkladajú strany. Súd však môže aj z vlastného podnetu nariadiť predloženie akéhokoľvek dôkazu povoleného zákonom, aj keď ho nenavrhli strany.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Po vykonaní dôkazov súd rozhodne o veci samej, pokiaľ nedospeje k názoru, že dôkazy sú nedostatočné, pričom v takomto prípade môže nariadiť predloženie nových dodatočných dôkazov.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Ak považuje existujúce dôkazy za dostatočné alebo v prípade, že ich strana nedokázala predložiť v zákonnej lehote.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Dôkazy podľa Občianskeho súdneho poriadku (*Kódika Politikís Dikonomías*) zahŕňajú priznania, prehliadky, znalecké posudky, listinné dôkazy, výsluchy strán, svedectvá, skutkové domnienky a čestné vyhlásenia.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Súdni znalci (*pragmatognómones*) pomáhajú súdu poskytnutím stanoviska k otázkam, ktoré im súd položí. Ak je to potrebné, súd vyžaduje, aby boli súdni znalci prítomní pri vykonávaní všetkých alebo niektorých súdnych úkonov. Každý súd vedie zoznam súdnych znalcov. Spôsob vyhotovovania a vedenia zoznamu sa stanovuje vyhláškami vydanými na základe návrhu ministra spravodlivosti. Súd, ktorý vec prejednáva, poskytne súdnym znalcom potrebné pokyny o spôsobe, akým majú vykonávať svoje úlohy, a určí najmä

či považuje za nevyhnutné, aby sa zúčastnili akejkoľvek fázy súdneho konania a

či má byť znalecký posudok podaný na súde alebo vyhotovený samotnými súdnymi znalcami.

Pokiaľ súd, ktorý vec prejednáva, neurčí inak, rovnaké právomoci môže vykonávať aj iný súd, ktorý koná na základe žiadosti alebo postúpenia vykonania niektorých súdnych úkonov týkajúcich sa znaleckého posudku, alebo poverený sudca (*entetalménos dikastís*). Ak sa nariadi predloženie písomného stanoviska, súd stanoví lehotu, v rámci ktorej musia súdni znalci predložiť svoje stanovisko. Sudca alebo v prípade senátu predseda súdu môžu predĺžiť lehotu na žiadosť súdnych znalcov a bez predchádzajúceho predvolania strán, ak sa súdni znalci domnievajú, že poskytnutá lehota je nedostatočná na prípravu stanoviska. Ak je súdnych znalcov viac, všetky úkony potrebné na prípravu znaleckého posudku a vyhotovenie písomného stanoviska vykonajú spoločne. Stretnú sa na základe pozvania niektorého z nich. V písomnom stanovisku sa musia uviesť činnosti, ktoré vykonali, a názory každého z nich s odôvodneniami a toto stanovisko musia podpísať. Ak sa niektorý zo súdnych znalcov nezúčastní na vypracovaní stanoviska alebo ho odmietne podpísať, uvedie sa to v stanovisku. Súdni znalci alebo osoba, ktorú poverili na tento účel, predloží písomné stanovisko na podateľni súdu, ktorý ich vymenoval, a táto skutočnosť sa zaznamená. Ak sa stanovisko predloží na podateľni súdu, ktorý koná na základe žiadosti alebo postúpenia súdu, na ktorom slúži poverený sudca, správa sa bezodkladne postúpi na podateľňu súdu, ktorý vec prejednáva. Súd vždy slobodne posúdi stanovisko súdnych znalcov.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Ústne alebo písomné priznanie (*omología*), ktoré poskytla strana na súde alebo pred povereným sudcom, predstavuje úplný dôkaz proti osobe, ktorá ho poskytla; priznania poskytnuté mimo súdu, ako aj iné dôkazy sa posudzujú slobodne.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Zmluvy a úkony kolektívnej povahy nie je možné preukázať svedeckou výpoveďou, ak je hodnota transakcie vyššia ako 20 000 EUR, a svedecká výpoveď nie je prípustná proti obsahu listinných dôkazov, aj keď hodnota transakcie je nižšia ako 2 milióny GRD alebo 20 000 EUR. Svedecké výpovede sú však napriek tomu prípustné v týchto prípadoch:

ak existujú základné dôkazy poskytnuté prostredníctvom dokumentu s dôkaznou hodnotou, z ktorého vyplýva pravdepodobnosť, že transakcia bola skutočne uzavretá („začiatky písomných dôkazov“, *archí éngrafis apódeixis*);

ak existuje fyzický alebo morálny dôvod, prečo dokument nemožno predložiť;

ak sa preukáže, že dokument bol vyhotovený, ale náhodne sa stratil;

ak sú svedecké výpovede odôvodnené na základe povahy transakcie alebo osobitných podmienok, za ktorých bola transakcia uzavretá, a najmä pokiaľ ide o obchodné transakcie.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Každý, kto je predvolaný, aby vypovedal ako svedok, sa musí dostaviť a uviesť jemu známe skutočnosti. Ak sa osoba nedostaví na súd bez zdôvodnenia, súd jej nariadi zaplatiť výdavky spôsobené jej neprítomnosťou a môže jej takisto uložiť pokutu.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Tieto osoby majú právo odmietnuť vypovedať ako svedkovia:

duchovní, advokáti, notári, lekári, lekárnici, zdravotné sestry, pôrodné asistentky, ich asistenti a právni zástupcovia strany, pokiaľ ide o skutočnosti, ktoré sa dozvedeli pri výkone svojho povolania;

príbuzní strán na základe pokrvnej príbuznosti, manželstva alebo osvojenia až do tretieho stupňa príbuzenstva v priamom rade alebo pobočnom rade, pokiaľ nie sú spojení rovnakým spôsobom so všetkými stranami, a manželia, bývalí manželia a zasnúbené osoby.

Okrem toho svedok nie je povinný svedčiť o

skutočnostiach, ktoré by mohli viesť k trestnému stíhaniu za trestný čin spáchaný buď svedkom, alebo príbuznou osobou v zmysle článku 401 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, alebo ktoré by mohli mať dosah na česť svedka alebo česť takejto osoby;
skutočnosti, ktoré predstavujú služobné tajomstvo.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Svedkovi, ktorý sa dostaví, ale odmieta svedčiť, hoci je povinný, môže súd nariadiť zaplatiť pokutu.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Tieto osoby sa nemôžu vypočúvať ako svedkovia:
kňazi vo vzťahu ku všetkému, čo sa dozvedeli pod spovedným tajomstvom;
osoby, ktoré v čase predmetných udalostí nemali duševnú spôsobilosť pochopiť ich alebo sa nedokážu vyjadriť o tom, čo vnímali;
osoby, ktoré v čase predmetných udalostí trpeli duševnou poruchou skutočne narúšajúcou úsudok a vôľu alebo ktoré sú v takomto stave v čase, keď majú byť vypočuté;
advokáti, notári, lekári, lekárnici, zdravotné sestry, pôrodné asistentky, ich asistenti a právny zástupca strany, pokiaľ ide o skutočnosti, ktoré im boli zverené alebo ktoré sa dozvedeli pri výkone svojho povolania, pre ktoré majú povinnosť zachovávať mlčanlivosť, pokiaľ im osoba, ktorá sa im zverila a voči ktorej majú povinnosť zachovávať mlčanlivosť, nedá k svedeckej výpovedi súhlas;
verejní činitelia a príslušníci ozbrojených síl, pokiaľ ide o skutočnosti, v súvislosti s ktorými majú povinnosť zachovávať mlčanlivosť, pokiaľ zodpovedný minister nedovolí ich vypočúvanie;
osoby, ktoré môžu mať záujem na výsledku súdneho konania.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Pred vypočúvaním sa svedok zaviaže prísahou (vyslovením náboženskej prísahy alebo vyhlásením). Svedkovia sa vypočúvajú oddelene a môžu byť konfrontovaní s inými svedkami alebo stranami len vtedy, ak sa to považuje za nevyhnutné. Svedkovia poskytujú svoje výpovede ústne. Svedkovia musia uviesť, ako sa dozvedeli o dôkaze, o ktorom svedčia, a v prípade dôkazov z druhej ruky musia uviesť osobu, ktorá im informácie poskytla. Súd môže zakázať stranám alebo ich právnym zástupcom klásť otázky svedkovi, ak sú zjavne zbytočné alebo irelevantné, a vyhlási vypočúvanie svedka za ukončené, ak sa domnieva, že uviedol všetko, čo vie o skutočnostiach, ktoré sa majú preukázať. V osobitnom prípade môže súd z vlastnej iniciatívy alebo na žiadosť strany rozhodnúť o uskutočnení videokonferencie. Súd rozhodne, či takúto žiadosť prijme alebo odmietne po tom, ako určí, či je použitie technológie nevyhnutné pre účinné vedenie konania. So zreteľom na okolnosti prípadu môže súd povoliť žiadosť o videokonferenciu a zároveň požadovať dodatočné záruky riadneho priebehu konania. Sudca, súdny úradník a ostatní účastníci videokonferencie musia byť prítomní v príslušných miestnostiach pred plánovaným časom spojenia. Súd v každom jednotlivom prípade zváži, či by mal byť na vzdialenom mieste prítomný sudca. Zariadenie ovláda sudca alebo poverení zamestnanci súdu. V prípade konzulárneho orgánu zariadenie ovláda osoba poverená vedúcim delegácie. Výsluch prostredníctvom videokonferencie sa uskutočňuje v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, ktorý upravuje príslušný súdny úkon. Sudca určí počet osôb, ktoré môžu byť v miestnostiach prítomné. Vedie výsluch a poskytuje potrebné pokyny osobám, ktoré sú prítomné na oboch miestach. Každý člen súdu alebo účastník konania je oprávnený so súhlasom sudcu, ktorý vedie výsluch klásť otázky stranám, svedkom a prítomným súdnym znalcom. S cieľom určiť totožnosť osoby vo vzdialenej miestnosti sudcovi pomáha súdny úradník alebo osoba na vzdialenom mieste, ktorú poveril konzul. Sudca, ktorý vedie výsluch, rozhodne o ukončení videokonferencie. Výsluch svedkov, súdnych znalcov a účastníkov videokonferencie sa považuje za výsluch uskutočnený pred súdom a má rovnakú dôkaznú silu ako výsluch na verejnom pojednávaní.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Súd môže vziať do úvahy len zákonné dôkazy. Pojem „zákonný“ dôkaz (*nómima endeiktiká mésa*) zahŕňa spôsoby, ktorými sa dôkaz získal. Dôkazy získané nezákonným spôsobom sú nezákonné a neberú sa do úvahy.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Áno, výsluch strán sa považuje za dôkaz.

4 Uviedol tento členský štát v súlade s článkom 2 ods. 1 nariadenia o vykonávaní dôkazov iné orgány príslušné na vykonávanie dôkazov na účely súdneho konania v občianskych alebo obchodných veciach podľa tohto nariadenia? Ak áno, v akých konaniach sú oprávnené vykonávať dôkazy? Môžu len dožiadať o vykonanie dôkazov alebo môžu takisto pomáhať pri vykonávaní dôkazov na základe dožiadania od iného členského štátu? Pozri aj informovanie podľa článku 2 ods. 1 nariadenia o vykonávaní dôkazov.

Grécko neurčilo žiadne iné orgány príslušné na vykonávanie dôkazov v súdnych konaniach v občianskych alebo obchodných veciach podľa nariadenia.

Posledná aktualizácia: 12/04/2023

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku es bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Vykonávanie dôkazov - Španielsko

1 Dôkazné bremeno

V záujme uznania práv na súde sa musia doložiť uvádzané skutočnosti. To znamená využiť aktívny procesný postup, ktorého kroky a načasovanie sú regulované.

Účastníci konania musia preukázať skutočnosti, ktoré tvrdia a na ktorých sú založené ich nároky. Navrhovateľ musí poskytnúť dôkazy týkajúce sa skutočností uvedených v jeho návrhu, kým odporca musí byť schopný dokázať skutočnosti, ktoré zabraňujú, zrušujú alebo oslabujú právnu účinnosť skutočností uvedených v návrhu.

Účastník konania, ktorý nesie dôkazné bremeno, znáša škodlivé dôsledky nedostatku dôkazov. Ak teda, pokiaľ ide o vynesenie rozsudku alebo podobného rozhodnutia, účastník konania nepredloží dôkazy potvrdzujúce tvrdené skutočnosti, súd žalobu zamietne. S cieľom prisúdiť nedostatok dôkazov týkajúcich sa určitej skutočnosti niektorému z účastníkov konania súd zohľadní jednoduchosť, s akou každý z nich môže skutočnosť preukázať.

Je nevyhnutné, aby všetky osoby, ktoré si želajú obrátiť sa na súdy, vopred posúdili svoje možnosti týkajúce sa ich schopnosti dokázať svoje tvrdenia, aby neplytvali časom a peniazmi (trovy konania) v prípade, ak ich nie sú schopní preukázať. Na tento účel je nevyhnutné, aby mali určité vedomosti, hoci len veľmi všeobecné a základné, o pravidlách, ktorými sa riadi fáza dokazovania.

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Fázu dokazovania v španielskom práve upravujú kapitoly V a VI hlavy I zväzku II (články 281 až 386) Občianskeho súdneho poriadku (*Ley de Enjuiciamiento Civil*) (zákon č. 1/2000 zo 7. januára 2000). Občiansky súdny poriadok obsahuje všeobecné pripomienky k dôkazom v oddiele XI úvodu (z technického hľadiska známe ako preambula), ktoré môžu byť zaujímavé pre každého, kto si želá zistiť, ako španielsky zákonodarca vidí fázu dokazovania.
Niektoré konania majú osobitné pravidlá obstarávania dôkazov, ktoré menia všeobecné pravidlá, ako sú konania týkajúce sa maloletých osôb alebo rodín.
Dôkazy môže obstarávať aj súd druhého stupňa (*Juzgado de Segunda Instancia*). Zvyčajne ide o dôkazy, ktoré nemohol obstarať súd prvého stupňa (*Juzgado de Primera Instancia*) z dôvodov, ktoré nemožno pripísať navrhovateľovi.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Tradične sa na teoretickej úrovni rozlišuje medzi dôkazom o skutočnostiach a dôkazom práva, hoci v skutočnosti právo nie je predmetom dokazovania, keďže ho musí poznať sudca. Výnimkou je cudzie právo, pri ktorom môže byť dokazovanie potrebné. Dôkaz cudzieho práva sa riadi zákonom o medzinárodnej právnej spolupráci v občianskych veciach (*Ley de cooperación jurídica internacional en materia civil*), podľa ktorého si sudca môže vyžiadať správy o cudzom práve, a to zvyčajne prostredníctvom španielskeho ústredného orgánu. Ak sa nepreukáže cudzie právo, môže sa uplatniť právo španielske, hoci sudca využije túto právomoc len za výnimočných okolností.
Nie je potrebné preukazovať skutočnosti, ktoré sú úplne a vo všeobecnosti známe, ani skutočnosti, na ktorých sa účastníci konania zhodli, s výnimkou prípadov, keď účastníci konania nemajú kontrolu nad skutkovou podstatou konania, inými slovami, pri konaniach o právnej spôsobilosti osôb, o určení rodičovstva, o manželstve a maloletých osobách.
Domnienky stanovené zákonom vynímajú účastníka konania, ktorý má prospech z domnienky, z povinnosti predkladať dôkaz o predpokladanej skutočnosti. V prípade takýchto domnienok sa pripúšťa dôkaz opaku, pokiaľ sa v zákone výslovne takýto dôkaz nezakazuje. Domnienky stanovené zákonom zahŕňajú spoluvlastníctvo majetku a peňaží, ktorý nadobudol jeden z manželských partnerov alebo obidvaja manželskí partneri po uzavretí manželstva, s výnimkou prípadov, keď možno dokázať, že tento majetok alebo peniaze patria výlučne jednému z partnerov, domnienku, že manželskí partneri žijú v jednej domácnosti a domnienku, že nezvestná osoba bola nažive až do chvíle, keď bola vyhlásená za mŕtvu.
Vo všeobecnosti platí, že nedostatočná reakcia odporcu na návrh a nedostavenie sa na pojednávanie tohto účastníka konania nezbavujú preukazovania dôkazného bremena týkajúceho sa skutočností, ktoré podporujú jeho tvrdenia. Existujú však výnimky, keď absencia námietok odporcu vedie k tomu, že sudca vynesie rozsudok podporujúci tvrdenia navrhovateľa. To platí napríklad o konaniach vo veciach s nízkou hodnotou sporu a v konaniach na vysťahovanie z dôvodu neplatenia.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Skutočnosti uvádzané stranami v ich stanovení žalobného nároku a v obhajovacej reči sa musia dokázať a súd musí svoje hodnotenie vykonávať na základe okolností prípadu, pričom zohľadňuje všetky vykonané dôkazy a ich povahu (napríklad úradne osvedčená listina nemá rovnakú hodnotu ako vyhlásenie jedného z účastníkov konania). Hodnotenie dôkazov a dôvody, prečo sudca dospel k určitým záverom, sa musia uviesť v rozsudku. Okrem priamych dôkazov existujú aj nepriame dôkazy, čo znamená, že po prijatí alebo po úplnom preukázaní skutočnosti súd môže predpokladať, že pravdivá je iná skutočnosť za predpokladu, že existuje konkrétna a priama súvislosť medzi dvomi skutočnosťami. Súd v rozhodnutí musí uviesť dôvody, ktoré ho priviedli od preukázanej skutočnosti k skutočnosti predpokladanej.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Podľa zásady, že súd musí rozhodovať iba o veciach, ktoré mu boli predložené (*principio dispositivo*), ktorou sa riadia občianskoprávne konania, účastníci konania musia súdu navrhnúť dôkazy, ktoré majú v úmysle predložiť v priebehu konania. Súd však z vlastného podnetu môže rozhodnúť, že určité dôkazy sa môžu vykonať len v prípadoch stanovených v zákone. Ak sa sudca v priebehu predbežného pojednávania v bežných občianskoprávnych konaniach domnieva, že dôkazy, ktoré navrhujú účastníci konania, nie sú dostatočné na objasnenie sporných skutočností, môže účastníkov konania informovať o skutočnosti, ktorej by sa mohla dotknúť nedostatočnosť dôkazov, a uviesť aj dôkazy, ktoré účastníci konania môžu navrhnúť.
V konaniach týkajúcich sa právnej spôsobilosti osôb, určenia rodičovstva, manželstva a maloletých osôb sudca, bez ohľadu na dôkazy, ktoré si môžu vyžiadať účastníci konania alebo prokuratúra, môže obstarať akékoľvek dôkazy, ktoré považuje za nevyhnutné v záujme rozhodnutia v konaní, a to v závislosti od typu daného konania.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

V ústnych konaniach (žaloby s hodnotou do 6 000 EUR) na základe návrhu a uznania prípustnosti dôkazov počas pojednávania sudca pristúpi k vykonaniu dôkazov v prebiehajúcom konaní.
V riadnych konaniach (žaloby s hodnotou vyše 6 000 EUR) sa na základe uznania prípustnosti dôkazov v priebehu predbežného pojednávania (v rámci ktorého sa vyriešili aj procesné otázky) stanoví dátum konania a vykonávanie dôkazov sa dovtedy odloží. Účastníci konania sa predvolajú, aby predniesli svoje vyhlásenia, predvolajú sa svedkovia, ktorých účastníci konania neboli sami schopní predviesť pred súd, predvolajú sa znalci, ak si účastníci konania želajú objasniť alebo vysvetliť znalecké posudky, a oslovia sa inštitúcie, ktoré disponujú dokumentmi, ktoré účastníci konania neboli schopní priložiť k žalobe a obhajobe, a to za predpokladu, že účastníci konania uviedli archívy, v ktorých sa tieto dokumenty nachádzajú. Všetky dôkazy, ktoré sa nemusia vykonať počas konania (napríklad návštevy na určitých miestach), sa vykonajú pred konaním. V prípade, ak jedinými dôkazmi uznanými v rámci predbežného pojednávania sú listinné dôkazy, ktoré neboli spochybnené, alebo keď znalec vypracuje posudok a ani jeden z účastníkov konania nepožaduje jeho prítomnosť na predbežnom pojednávaní, súd vynesie rozsudok na základe predbežného pojednávania bez toho, aby stanovil dátum hlavného konania.
Vo všeobecnosti platí, že dôkazy vykonáva rovnaký sudca alebo súd, ktorý prerokúva danú vec, a to aj vtedy, keď svedok nemá bydlisko v okrese súdu a v deň, na ktorý bol predvolaný, musí cestovať do sídla súdu (hoci má právo vzniesť nárok na úhradu príslušnej náhrady od účastníka konania, ktorý navrhol predvolanie tohto svedka, ktorú určí súdny úradník, a toto právo nemá vplyv na následné právo daného účastníka konania požadovať túto náhradu od druhého účastníka konania, ak získa nárok na úhradu trov konania). Len vo výnimočných prípadoch, ako je značná vzdialenosť, sa môže vyžiadať súdna pomoc s cieľom získať výpoveď na súde v mieste pobytu svedka. V tomto prípade sa druhému súdu (na vnútroštátnej úrovni) pošle dožiadanie alebo sa využije mechanizmus zriadený na základe pravidiel o medzinárodnej justičnej spolupráci, a to v závislosti od toho, kde sa má uskutočniť výpoveď. V druhom prípade musia účastníci konania odovzdať otázky, ktoré sa majú položiť, v písomnej forme. Čoraz častejšie sa používajú videokonferencie a v takýchto prípadoch nie je potrebné formulovať otázky vopred. Stačí požiadať o videokonferenciu súd v mieste, kde sa má uskutočniť.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Dôkazy o nesporných skutočnostiach alebo dôkazy, ktoré sa netýkajú skutkovej podstaty konania, sa nepripúšťajú, ani dôkazy, ktoré v súlade s primeranými a určitými pravidlami a kritériami neprispievajú k objasneniu sporných skutočností. Súd v žiadnom prípade nesmie pripustiť žiadne dôkazy, ktoré boli získané protiprávne, ktoré sú v rozpore so základnými právami alebo pri ktorých je potrebná pomoc súdu s cieľom získať dokumenty, ktoré majú k dispozícii účastníci konania.
Vo všeobecnosti platí, že dôkazy sa musia navrhnúť v rámci ústneho konania alebo počas predbežného pojednávania. Dôkazy navrhnuté po uplynutí lehoty sa nepripúšťajú.

V konaniach, ktoré sa týkajú právnej spôsobilosti, rodinných záležitostí a maloletých osôb, sa nové skutočnosti môžu predkladať po prednesení žaloby a obhajoby, a najmä na súde druhého stupňa, keď sa proti rozsudku podá odvolanie, alebo keď sa namieta proti odvolaniu. V týchto prípadoch možno navrhnúť nové dôkazy za predpokladu, že sa nezačal čas na vydanie rozsudku. V ostatných konaniach, keď uplynula lehota na predkladanie dôkazov a objaví sa nová významná skutočnosť, účastníci konania ju môžu súdu písomne oznámiť a takisto požiadať o vykonanie dôkazu, ak druhá strana túto skutočnosť neuznáva ako pravdivú.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Dôkazné prostriedky, ktoré sa môžu použiť v rámci konaní, sú: výsluch účastníkov konania; úradne osvedčené listiny; súkromné dokumenty; znalecké posudky; súdne preskúmanie; výsluch svedkov a prostriedky na reprodukciu slov, zvukov a obrazu, ako aj nástroje, ktoré umožňujú uchovávanie, vyhľadávanie a reprodukciu slov, údajov, obrázkov a matematických operácií vykonaných na účtovné účely alebo na iné účely, ktoré sú podstatné pre konanie.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

SVEDECKÁ VÝPOVEĎ: pri prednášaní žaloby alebo obhajoby nie je potrebné spomínať svedkov, keďže v ústnom konaní sa každý účastník konania musí dostaviť ku dňu určenému na pojednávanie s osobami, ktoré majú vypovedať v konaní. Účastníci konania musia požiadať súd o predvolanie svedkov, ktorých nedokázali predvolať sami, súd im nariadi dostaviť sa do troch dní od doručenia predvolania. V riadnych konaniach sa svedkovia určia na predbežnom pojednávaní, keď sa okrem procesných otázok rozhoduje o spornej skutkovej podstate a keď sa navrhujú a pripúšťajú dôkazy, ktoré sa týkajú tejto skutkovej podstaty.

Svedecká výpoveď je vždy ústna a vykonáva sa v deň pojednávania (rovnako ako objasňovanie považované za nevyhnutné, ktoré sa vyžiada od znalcov). Existuje však jedna výnimka z tohto pravidla o vypočúvaní svedkov: keď informácie o podstatných skutočnostiach konania musia poskytnúť právnické osoby alebo verejné subjekty, nie je však potrebné individuálne vypočúvať fyzické osoby. V takom prípade sa namiesto ústneho výsluchu subjektu predloží zoznam otázok, ku ktorým chcú účastníci konania získať odpoveď a ktoré sudca považuje za relevantné. Odpovede sa poskytujú písomne.

ZNALECKÁ VÝPOVEĎ: znalecké posudky sa vždy podávajú písomne. Po ich predložení a prečítaní posudkov druhej strany sa účastníci konania musia rozhodnúť, či je potrebné, aby sa znalci dostavili na konanie a poskytli akékoľvek objasnenie alebo vysvetlenie, ktoré by mohlo byť potrebné.

Ak si účastníci konania želajú využiť znaleckú výpoveď, znalecký posudok, na ktorom sú tvrdenia založené, sa musí predložiť so žalobou alebo obhajobou, s výnimkou prípadov, keď to nie je možné spraviť. V takom prípade sa musia uviesť posudky, ktoré majú v úmysle použiť. Okrem toho musia predložiť posudky hneď, ako ich budú mať k dispozícii, a v každom prípade päť dní pred začiatkom predbežného pojednávania v rámci riadneho konania, alebo päť dní pred vypočutím v rámci ústneho konania. Napriek tomu môžu účastníci konania požiadať o vymenovanie súdneho znalca pri predkladaní žaloby alebo obhajoby. V takom prípade sa posudok vystaví dodatočne (zvyčajne v období medzi predbežným pojednávaním a konaním, ale s dostatočným predstihom, aby si ho účastníci konania mohli naštudovať ešte pred pojednávaním).

Medzistupňom medzi svedkom a znalcom je svedok – znalec, čo je svedok, ktorý je schopný poskytnúť informácie o technických otázkach súvisiacich s konaním. Za normálnych okolností sú svedkovia – znalci autormi správ predložených v rámci žaloby alebo obhajoby ako listinný dôkaz a nie ako znalecká výpoveď.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Áno. Úradne osvedčené listiny predstavujú úplný dôkaz skutočnosti, skutku alebo stavu vecí, ktoré sa v nich opisujú, ako aj dátum, keď bola dokumentácia vyhotovená a totožnosť úradníkov s rozhodovacou právomocou a osôb zapojených do jej vyhotovenia. Ak sa spochybní pravosť úradne osvedčenej listiny, listina sa overí a porovná s pôvodným dokumentom, nech sa tento dokument nachádza kdekoľvek. Napriek tomu, tieto dokumenty predstavujú úplný právny dôkaz bez ďalšej potreby overovania alebo porovnávania, s výnimkou prípadov, keď existujú dôkazy o opaku alebo potreba porovnať rukopis, ak je to možné: staré úradne osvedčené listiny, ku ktorým neexistuje notársky protokol, a akákoľvek úradne osvedčená listina, ku ktorej chýba originál alebo ku ktorej neexistuje záznam na účely overovania alebo porovnávania.

Súkromné dokumenty takisto poskytujú úplný dôkaz v konaniach, v ktorých proti nim účastník konania, ktorého takýto dokument poškodzuje, nevznesie námietku. Ak bola podaná námietka voči súkromnému dokumentu, účastník konania, ktorý tento dokument predložil, môže požiadať o porovnanie rukopisu alebo o akýkoľvek dôkazný prostriedok, ktorým by sa overila jeho pravosť. Ak nie je možné dokázať pravosť súkromného dokumentu, bude sa hodnotiť v súlade s pravidlami náležitej kritiky, ktoré sa dodržiavajú aj pri vyhodnocovaní zvyšku vykonávaných dôkazov. Ak sa na základe námietky ukáže, že dokument je pravý, účastníkovi konania, ktorý proti nemu vzniesol námietku, sa môže nariadiť, aby uhradil príslušné náklady, ale aj pokutu.

A nakoniec, ak sa zvyšným dokazovaním nepreukáže opak, v rozsudku sa za pravdivé budú považovať všetky skutočnosti, ktoré účastník konania uznal ako pravdivé v rámci svojich vyhlásení, ak sa daná strana na nich osobne zúčastnila, a ich preukázanie ako pravdivých skutočností ho úplne poškodzuje.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

V zásade neexistuje pravidlo, ktoré by určovalo, aký dôkaz sa musí použiť na preukázanie určitých skutočností, je však logické, že napríklad v prípade žaloby týkajúcej sa určitej peňažnej sumy vyplývajúcej z obchodných vzťahov medzi účastníkmi konania sa existencia dlhu alebo jeho vyrovnanie bude v podstate určovať prostredníctvom listinných dôkazov. Znalecká výpoveď sa bude vyžadovať v prípade, keď sú na vyhodnotenie skutočností alebo okolností, ktoré sú relevantné pre danú vec alebo na získanie väčšej istoty v ich prípade, potrebné vedecké, umelecké, technické alebo praktické vedomosti.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Predvolaní svedkovia majú povinnosť dostaviť sa na príslušné konanie alebo pojednávanie. V prípade, ak sa nedostavia, uloží sa im pokuta vo výške 180 až 600 EUR, ktorá podlieha päťdňovému obdobiu, počas ktorého sa môžu vypočuť. Ak sa svedok nedostaví po druhom predvolaní, postihom už nie je obyčajná pokuta: svedok sa dopustil pohŕdania súdom, pred čím sa svedkovia od začiatku varujú.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Všeobecná zásada, podľa ktorej majú svedkovia povinnosť svedčiť, neplatí v prípade svedkov, ktorí pre svoje postavenie alebo povolanie majú povinnosť uchovávať mlčanlivosť vo veci skutočností, o ktorých vypovedajú, o čom musia informovať súd a uviesť dôvody. Súd po zohľadnení dôvodov pre povinnosť mlčanlivosti rozhodne, čo sa stane, pokiaľ ide o ich výpoveď, a môže ich zbaviť povinnosti odpovedať. Zbavenie svedka povinnosti odpovedať sa musí zaznamenať.

Ak svedok tvrdí, že skutočnosti, o ktorých vypovedá, súvisia s vecou, ktorá je zákonne vyhlásená alebo klasifikovaná ako dôverná, súd v prípadoch, v ktorých to považuje za nevyhnutné v záujme výkonu spravodlivosti, z vlastného podnetu požiada príslušný orgán o úradne osvedčenú listinu, ktorá tvrdenie svedka potvrdzuje. Keď súd overí, že tvrdenie o dôvernosti je správne, nariadi, aby sa potvrdzujúca listina zaradila do záznamov spoločne s otázkami, na ktoré sa vzťahuje úradné tajomstvo.

Okrem toho pred výpoveďou súd musí svedkom položiť otázky týkajúce sa ich osobných okolností (rodinné väzby alebo priateľstvo s niektorým účastníkom konania či nepriateľstvo voči nim, osobný záujem na veci atď.) a s ohľadom na ich odpovede môžu účastníci konania súdu predložiť svoje pripomienky k nestrannosti svedkov.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Svedkovia majú povinnosť dostaviť sa, ak boli súdne predvolaní, a musia zložiť sľub alebo prísahu, že budú vypovedať pravdivo, pričom sa upozornia na sankcie, ktoré sa vzťahujú na trestný čin krivej prísahy v občianskoprávnom konaní. Svedkovia musia svedčiť spôsobom stanoveným v článku 366 Občianskeho súdneho poriadku. Ak svedok odmietne vypovedať, mohol by sa dopustiť pohŕdania súdom, na ktoré sa vzťahuje pokuta, resp. v závislosti od závažnosti by odmietnutie vypovedať mohlo potenciálne predstavovať trestný čin.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Svedkom môže byť ktokoľvek, okrem osôb, ktoré boli zbavené svojprávnosti alebo prišli o svoje zmysly (zrak, sluch atď.), pokiaľ ide o skutočnosti, o ktorých by mohli vedieť iba prostredníctvom týchto zmyslov.

Maloleté osoby vo veku do štrnástich rokov môžu vystupovať ako svedkovia, ak sú podľa názoru súdu dostatočne vyspelé na to, aby poznali a boli schopné hovoriť pravdu.

Podľa španielskeho práva tradičný význam pojmu svedok označuje fyzické osoby, to však nebráni, aby na súde vystupovali právni zástupcovia právnických osôb s cieľom poskytnúť informácie o skutočnostiach, o ktorých môžu vedieť z dôvodu svojho postavenia. V prípade právnických osôb a verejných subjektov sa výslovne stanovuje možnosť informovať súd písomne, ako už bolo uvedené (článok 381 Občianskeho súdneho poriadku).

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Otázky, ktoré súd pripustil, kladú právni zástupcovia účastníkov konania, pričom začína účastník, ktorý navrhol svedka predvolať. Po zodpovedaní otázok právneho zástupcu účastníka konania, ktorý navrhol svedeckú výpoveď, právni zástupcovia ostatných účastníkov konania môžu svedkovi položiť akékoľvek nové otázky, ktoré považujú za užitočné na objasnenie skutočností. Vypočúvať svedka môže aj sudca s cieľom získať objasnenie a doplňujúce informácie.

Súd môže z vlastného podnetu alebo na žiadosť ktoréhokoľvek účastníka konania umožniť, aby sa svedok, ktorý poskytol vyhlásenie, ktoré je v zásadnom rozpore s výpoveďou iného svedka alebo akéhokoľvek účastníka konania, ktorý už predtým vypovedal, konfrontoval s daným svedkom alebo účastníkom konania.

Svedok môže vypovedať prostredníctvom videokonferencie, ak sa o to požiada a súd s tým súhlasí. Toto platí, keď výpoveď prostredníctvom videokonferencie predstavuje najvhodnejší a najprimeranejší spôsob vykonania dôkazu vzhľadom na dané okolnosti (v podstate, značná vzdialenosť medzi miestom pobytu svedka a sídlom súdu), pričom sa vždy zabezpečí kontradiktórny systém a právo účastníkov konania na obhajobu.

3 Hodnotenie dôkazov

Pri tejto činnosti sudca posudzuje celkovú účinnosť vykonaných dôkazov na základe pravidiel náležitej kritiky. Ako však už bolo uvedené, existujú určité druhy dôkazov, ktorých vyhodnotenie je stanovené zákonom. Napríklad pokiaľ ide o úradne osvedčené listiny a súkromné dokumenty a v niektorých prípadoch o výsluch účastníkov konania.

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Dôkazy, ktoré boli získané nezákonne, sú neprípustné. Navyše dôkazy získané priamo či nepriamo porušením základných práv alebo slobôd nemajú nijakú účinnosť. Súd preto takéto dôkazy nebude brať do úvahy pri rozhodovaní vo veci.

Ak je jeden z účastníkov konania presvedčený, že pri získavaní alebo zisťovaní dôkazov, ktoré boli pripustené, došlo k porušeniu základných práv, musí to okamžite uviesť, pričom v prípade potreby informuje ostatných účastníkov konania. Sudca potom rozhodne o zákonnosti tohto dôkazu.

Ak je sám sudca presvedčený, že pri získavaní dôkazov došlo k porušeniu základných práv, zamietne dôkaz z úradnej právomoci.

Táto vec, ktorú môže z vlastného podnetu vzniesť aj súd, sa urovná na konaní, alebo v prípade ústnych konaní na začiatku pojednávania, a to ešte pred vykonaním dôkazov.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Ak jeden účastník konania predvolá ako svedka druhého účastníka konania, hodnotenie jeho výpovede bude závisieť od obsahu poskytnutých odpovedí. Ak sa teda zvyšným dokazovaním nepreukáže opak, v rozsudku sa za pravdivé budú považovať všetky skutočnosti, ktoré účastník konania uznal ako pravdivé, ak sa daná strana na nich osobne zúčastnila a ich preukázanie ako pravdivých skutočností ho úplne poškodzuje. Vo všetkých ostatných ohľadoch súd vyhodnotí obsah výpovede v súlade s pravidlami náležitej kritiky.

Súd môže podobne za pravdivé uznať osobné skutočnosti týkajúce sa účastníkov konania, ak sa nedostavia na výsluch alebo ak sa dostavili, ale odmietli svedčiť či poskytli neurčité odpovede, a to pod podmienkou, že ide o skutočnosti, na ktorých sa účastník konania osobne zúčastnil, a ich potvrdenie ako pravdivých by ho v plnej miere alebo čiastočne poškodilo. Navyše každému účastníkovi konania, ktorý sa nedostaví na súd, sa uloží pokuta vo výške 180 až 600 EUR.

Posledná aktualizácia: 30/10/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku fr bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Nová verzia bola zatiaľ preložená do týchto jazykov: en.

Vykonávanie dôkazov - Francúzsko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

V článku 1353 občianskeho zákonníka je ustanovené, že osoba, ktorá požaduje výkon povinnosti ju musí dokázať. A naopak osoba, ktorá tvrdí, že je zbavená povinnosti, musí odôvodniť vysporiadanie svojej povinnosti.

Každý z účastníkov konania musí teda v zásade predložiť dôkazy o údajných skutočnostiach. V článku 9 Občianskeho súdneho poriadku sa v tomto zmysle ustanovuje, že „každý z účastníkov má povinnosť dokázať v súlade so zákonom skutočnosti, ktoré sú nutné na podloženie jeho tvrdení. “

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

V určitých prípadoch existujú domnienky vylučujúce z dôkazného bremena skutočnosť, ktorú je nemožné alebo náročné potvrdiť.

Právnymi domnienkami sa v určitom zmysle dôkazné bremeno prenáša na osobu, ktorá musí preukázať existenciu údajnej skutočnosti. Vo všeobecnosti sa domnienky označujú za „jednoduché“, čiže sa môže predložiť protichodný dôkaz. Príklad: Otcom dieťaťa narodeného v manželstve je podľa domnienky manžel jeho matky, no môže sa predložiť návrh na zapretie otcovstva.

Zriedkavejšie sa domnienky označujú za „nevyvrátiteľné“, a v takom prípade protichodný dôkaz nie je prijateľný.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Súd môže rozhodovať len na základe dokázaných alebo nenapadnutých skutočností.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Získavanie dôkazov môže nariadiť sudca na žiadosť niektorého z účastníkov, ale sudca môže tiež prevziať iniciatívu.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Ak sudca nariadi získavanie dôkazov na žiadosť niektorého z účastníkov, úrad súdu oznámi určenému odborníkovi na technickú stránku konania rozsah jeho poslania. Tento odborník predvoláva účastníkov na všetky úkony pod jeho vedením. V prípade znaleckého posudku sa tento posudok začína vypracúvať po tom, ako príslušný účastník na základe rozhodnutia sudcu uhradil peňažnú sumu (zálohu), ktorou sa zaručuje vyplatenie znalca. Všetky úkony získavania dôkazov sa vykonávajú za prítomnosti dotknutých účastníkov.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Sudca môže zamietnuť žiadosť o získavanie dôkazov, ak sa domnieva, že týmto dokazovaním by sa kompenzovala nečinnosť účastníka s dôkazným bremenom, alebo že nie je nutné.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Vo francúzskom občianskom práve sa uplatňuje rozlíšenie. V prípade právnych skutočností (napr. úraz) je dôkaz voľný, a teda sa môže predložiť akýmkoľvek prostriedkom (dokumenty, svedectvá atď.). V prípade právnych aktov (zmluva, dar...) sa v zásade vyžaduje listinný dôkaz, no zákon obsahuje aj výnimky (napr. v prípade aktov, ktoré sa týkajú nižšej sumy ako je určitá suma, vymedzenia výnosom, alebo v prípade, že je nemožné predložiť písomný dôkaz). Treba poznamenať, že medzi obchodníkmi sa uplatňuje zásada voľného dôkazu, a to aj v súvislosti s právnymi aktmi.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Svedectvo možno získať v dvoch rôznych formách: ústne prostredníctvom vypočutia alebo písomne vo forme vyhlásení, ktoré musia spĺňať určité formálne náležitosti. Na písomnom vyhlásení sa musia uvádzať najmä údaje o totožnosti svedka, a ak sa vyskytuje, jeho pokrvný alebo nepokrvný príbuzenský vzťah, vzťah podriadenosti alebo spoločných záujmov s niektorým z účastníkov. Ďalej sa na ňom uvádza, že sa vystavuje v rámci dokazovania pred súdom, a že jeho autor si je vedomý, že v prípade nepravdivého vyhlásenia z jeho strany sa vystavuje trestným sankciám. Svedectvo je takisto možné získať vo forme úradného potvrdenia (ide o dokument vystavený sudcom alebo štátnym úradníkom, ktorý obsahuje vyhlásenia niekoľkých svedkov o dokazovaných skutočnostiach).

Znalecký posudok sa odlišuje od svedectva, pretože je prostriedkom získavania dôkazov, v rámci ktorého sa osobitne kompetentnej osobe zverí úloha vydať čisto odborné stanovisko po tom, ako sú účastníci vyzvaní, aby sa vyjadrili. Znalec vydáva stanovisko ústne alebo písomne. V druhom prípade sa stanovisko zostaví vo forme správy, ktorá obsahuje najmä písomné pripomienky účastníkov. Sudca nie je viazaný znaleckým posudkom.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Úradne osvedčená listina vydaná štátnym úradníkom (notár, súdny vykonávateľ) v rámci výkonu jeho funkcií, sa považuje za hodnovernú, pokiaľ sa nepreukáže jej nepravosť.

Súkromná listina (dokument vystavený bez zásahu štátneho úradníka samotnými účastníkmi a iba s ich podpisom) sa považuje za hodnovernú, pokiaľ sa nepreukáže opak.

Svedectvo, ako aj ostatné dôkazné prostriedky sú predmetom voľnej úvahy sudcu.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Ako už bolo uvedené v oddiele 2.4, listinný dôkaz je nutný na preukázanie dôkazu právneho aktu, ktorého hodnota je vyššia ako 1 500 EUR. Na druhej strane pri dokazovaní právnej skutočnosti je dôkaz voľný.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Každá osoba je povinná prispievať k výkonu spravodlivosti v záujme preukázania pravdy.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Osoba, ktorá má informácie nadobudnuté pri výkone svojho povolania, na ktoré sa vzťahuje profesionálne tajomstvo, musí odmietnuť vypovedať, pokiaľ sa tak vystavuje trestnej sankcii. Svedok môže okrem toho v jednotlivom prípade odmietnuť vypovedať, ak to odôvodní oprávnenou prekážkou (príklady: nemôže sa presúvať, choroba, pracovné dôvody). Sudca rozhodne o oprávnenosti tejto prekážky.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Svedkom, ktorí sa nedostavia na pojednávanie, alebo ktorí bez oprávneného dôvodu odmietnu vypovedať alebo zložiť prísahu, môže byť uložená občianska pokuta do 3 000 EUR.

Treba tiež spresniť, že nepravdivé svedectvo podlieha trestným sankciám.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Každý môže byť vypočutý ako svedok okrem samotných strán a osôb, ktoré sú nespôsobilé svedčiť pred súdom, čo sa vzťahuje na občiansku nespôsobilosť (maloleté osoby a chránené plnoleté osoby) alebo určité odsúdenia v trestnej veci (zbavenie občianskych práv). Sudca ich však môže vypočuť na informačné účely bez zloženia prísahy. Okrem toho v prípade konania o rozvod manželstva alebo súdnu rozluku potomkovia manželov nemôžu byť nikdy vypočúvaní ani vypovedať.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Sudca vedie vypočutie svedka a kladie mu otázky. Prítomní účastníci konania nemôžu svedka prerušovať ani ho priamo oslovovať s cieľom ovplyvniť ho. Ak to sudca považuje za nutné, kladie otázky, ktoré si účastníci želajú položiť svedkovi.

Sudcovi nič nebráni v tom, aby spravil zvukový, obrazový alebo audiovizuálny záznam úkonov dokazovania, keď si to okolnosti vyžadujú (napr. zemepisná vzdialenosť).

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Sudca neberie do úvahy dôkazy získané podvodnými prostriedkami (skrytá kamera, nahrávka telefonického rozhovoru bez vedomia druhého volajúceho) alebo ktoré narúšajú súkromie.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Vyhlásenia účastníkov konania nemajú dôkaznú hodnotu.

Posledná aktualizácia: 07/09/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré

tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku hr bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Nová verzia bola zatiaľ preložená do týchto jazykov: en.

Vykonávanie dôkazov - Chorvátsko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Pravidlá týkajúce sa dokazovania a predkladania, výberu, zhromažďovania, preskúmania a posudzovania dôkazov v občianskych súdnych konaniach sú stanovené v článkoch 219 až 276 Občianskeho súdneho poriadku (*Zakon o parničnom postupku, ďalej len „ZPP“*) [*Narodne novine* (NN; Úradný vestník Chorvátskej republiky) č. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 – konsolidované znenie, 25/13, 89/14 – rozhodnutie Ústavného súdu Chorvátskej republiky (*Ustavni sud Republike Hrvatske*), 70/19 a 80/22 (ZPP)].

Všeobecným pravidlom je, že každý účastník konania musí uviesť skutočnosti a predložiť dôkazy, na ktorých sa zakladá jeho tvrdenie alebo ktorými napáda vyhlásenia a dôkazy protistrany, čo znamená, že v chorvátskom (občianskom) procesnom práve zásada práva na vypočutie pri zhromažďovaní skutočností a predkladaní dôkazov prevažuje.

Preto musí každý účastník konania dokázať pravdivosť vyhlásení o existencii skutočností, ktoré sú pre neho priaznivé, na ktorých sú založené jeho tvrdenia (a námietky), pokiaľ zákon nestanovuje inak.

Súd je spravidla oprávnený stanoviť iba skutočnosti, ktoré účastníci konania uviedli, a vziať do úvahy len dôkazy, ktoré predložili. Vo výnimočných prípadoch je súd oprávnený (a povinný) stanoviť skutočnosti, ktoré účastníci konania neuviedli, a vykonať dôkazy, ktoré nepredložili, iba ak má podozrenie, že účastníci konania majú v úmysle uplatniť si nároky, ktoré nie sú oprávnení si uplatniť.

Ak na základe predložených dôkazov (článok 8 ZPP) súd nemôže s istotou stanoviť skutočnosť, rozhodne o existencii tejto skutočnosti uplatnením pravidiel o dôkaznom bremene.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Dôkazy zahŕňajú všetky skutočnosti dôležité pre vydanie rozhodnutia.

Nie je potrebné dokazovať skutočnosti, ktoré účastník konania v priebehu konania uznal pred súdom, ale súd môže takisto nariadiť predloženie dôkazov o týchto skutočnostiach, ak sa domnieva, že ich uznaním sa účastník konania snaží o uplatnenie nároku, ktorý nie je oprávnený si uplatniť (článok 3 tretí odsek ZPP).

Okrem toho sú právne normy oslobodené od dôkazov, pretože sa na ne vzťahuje pravidlo, podľa ktorého sa predpokladá, že súd právo pozná (*iura novit curia*).

Nie je potrebné dokazovať skutočnosti, ktoré sú všeobecne známe. Je však prípustné dokázať, že určitá skutočnosť nie je všeobecne známa.

Skutočnosti, ktorých existencia sa predpokladá zákonom, sa nemusia dokazovať, ale je možné dokázať, že neexistujú, pokiaľ zákon nestanovuje inak.

V súlade s tým pravidlá o vyvrátiteľných domnienkach (*praesumptiones iuris*) uľahčujú dôkazy, pretože účastník konania, ktorý sa opiera o právne relevantnú skutočnosť, nie je povinný dokázať existenciu takejto skutočnosti priamo. Stačí sa odvolať na všeobecnú právnu normu obsiahnutú vo vyvrátiteľnej domnienke a účastník konania, ktorý tvrdí, že všeobecnú normu obsiahnutú vo vyvrátiteľnej domnienke nie je možné uplatniť na konkrétny prípad, to musí dokázať.

Existujú však prípady, v ktorých zákon nepovoľuje neexistenciu skutočností, pri ktorých zákon predpokladá, že sú dokázané (*praesumptiones iuris et de iure*), ak je súd povinný dospieť k záveru, že predmetná právne relevantná skutočnosť existuje.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Úlohou súdu je presvedčiť sa o existencii alebo neexistencii skutočností, na ktorých sa zakladá uplatňovanie právnych predpisov. ZPP neobsahuje explicitné ustanovenia o pravdepodobnosti, ale stupeň pravdepodobnosti by sa mal zvýšiť pomerne k dôležitosti opatrenia, ktoré sa má prijať, s prihliadnutím na štádium konania, v ktorom sa rokuje a rozhoduje o konkrétnej procesnej otázke, a na procesné dôsledky, ktoré budú nasledovať, ak sa zistí, že určité skutočnosti existujú alebo neexistujú.

Podľa všeobecného pravidla o voľnom posudzovaní dôkazov súd rozhodne podľa vlastného presvedčenia o tom, ktoré skutočnosti sa majú dokázať, na základe svedomitého a dôkladného posúdenia všetkých dôkazov predložených jednotlivo a ako celok a s prihliadnutím na výsledky celého konania.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Ako už bolo uvedené, chorvátsky (občiansky) súdny poriadok je prevažne *inter partes*, čo znamená, že účastníci konania môžu zhromaždiť skutočnosti a vykonávať dôkazy z vlastnej iniciatívy a súd je oprávnený stanoviť skutočnosti, ktoré účastníci konania neuviedli, a vykonávať dôkazy, len ak má podozrenie, že účastníci konania majú v úmysle uplatniť si nároky, ktoré nie sú oprávnení si uplatniť (článok 3 tretí odsek ZPP).

Po skončení prípravného pojednávania súd prijme rozhodnutie o ukončení prejudiciálneho konania.

Súd ukončí prejudiciálne konanie a uskutoční a ukončí hlavné pojednávanie v rámci prípravného pojednávania, ak sa domnieva, že je to možné vzhľadom na okolnosti prípadu.

Ak sa súd domnieva, že nie je možné ukončiť prejudiciálne konanie a uskutočniť a ukončiť hlavné pojednávanie v rámci prípravného pojednávania, vypracuje plán vedenia konania.

Plán vedenia konania musí obsahovať:

zhrnutie sporných skutkových a právnych otázok,

dôkazy na preukázanie sporných skutočností,

lehotu na získanie ďalších potrebných dôkazov,

lehotu pre účastníkov konania na predloženie písomných pripomienok k podaniam protistrany a k zisteniam a stanoviskám znalcov,

dátum a čas konania hlavného pojednávania.

Ak si hlavné pojednávanie vyžaduje niekoľko vypočutí, súd sa pred stanovením dátumu a času každého ďalšieho vypočutia v rámci hlavného pojednávania poradí s účastníkmi konania, pričom sa bude usilovať zabezpečiť primeranú dĺžku konania.

Súd prijíma plán vedenia konania prostredníctvom rozhodnutia obvykle na prvom vypočutí v rámci konania. Pred prijatím rozhodnutia o pláne vedenia konania súd umožní účastníkom konania vyjadriť sa k plánu na pojednávaní.

Vo výnimočných prípadoch, ak jeden z účastníkov konania nie je prítomný na vypočutí, na ktorom sa prerokúva plán vedenia konania, súd môže vypracovať plán vedenia konania bez porady s neprítomným účastníkom.

V priebehu súdneho konania môže súd zmeniť plán vedenia konania za predpokladu, že dal účastníkom konania možnosť vyjadriť sa k zmene. Ak zmeny plánu neovplyvnia lehoty na akcie zo strany účastníkov konania, súd môže plán zmeniť bez predchádzajúcej porady s účastníkmi konania.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Súd rozhodne, ktoré predložené dôkazy sa majú zobrať do úvahy na stanovenie rozhodujúcich skutočností.

Ak súd prijal ponuku dôkazov od účastníka konania, spravidla začne s vykonávaním uvedených dôkazov.

V sporoch prejednávaných komorou (*vijeće*) sa dôkazy vykonávajú na hlavnom pojednávaní pred komorou, ale komora môže z dôležitých dôvodov rozhodnúť, že určité dôkazy je potrebné vykonať pred predsedom komory alebo pred sudcom dožiadaného súdu (dožiadaným sudcom). V takom prípade sa na hlavnom pojednávaní prečíta záznam o vykonanom dôkaze.

Samosudca alebo predseda komory vedie hlavné pojednávanie, vypočúva účastníkov konania a vykonáva dôkazy, ale súd nie je viazaný rozhodnutím o vedení pojednávania, čo okrem iného znamená, že nie je viazaný rozhodnutím o prijatí alebo zamietnutí ponúk dôkazov predložených účastníkmi konania.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Podľa ustanovení ZPP súd zamietne predložené dôkazy, ktoré nepovažuje za relevantné, a v rozhodnutí uvedie dôvody zamietnutia.

ZPP neobsahuje osobitné ustanovenia o možnosti zamietnutia neprípustných dôkazov alebo dôkazov, ktoré nemožno vykonať nákladovo efektívne.

V sporoch pred mestským súdom (*općinski sud*) s hodnotou nepresahujúcou 10 000 chorvátskych kún a v sporoch pred obchodným súdom (*trgovački sud*) s hodnotou nepresahujúcou 50 000 chorvátskych kún však môže súd, ak usúdi, že stanovenie skutočností dôležitých pre urovnanie sporu by viedlo k neprimeraným ťažkostiam a nákladom, rozhodnúť o existencii takýchto skutočností na základe voľného posúdenia s prihliadnutím na dokumenty, ktoré účastníci konania predložili, a ich svedectvo, ak súd predložil dôkazy vypočutím účastníkov konania.

V ustanoveniach ZPP sa stanovuje aj lehota pre účastníkov konania na uvedenie všetkých skutočností a predloženie ponúk dôkazov. V priebehu riadneho občianskeho súdneho konania musí každý účastník konania v žiadosti a v odpovedi na žiadosť najneskôr na prípravnom pojednávaní uviesť všetky skutočnosti, ktoré zdôvodňujú jeho nárok, predložiť dôkazy potrebné na stanovenie skutočností, ktoré predložil, a vyjadriť svoje stanovisko k vyhláseniam o skutočnostiach a dôkazoch ponúknutých protistranou. Počas hlavného pojednávania môžu účastníci konania predložiť nové skutočnosti a dôkazy len vtedy, ak ich bez vlastného zavinenia nedokázali poskytnúť alebo predložiť pred ukončením predchádzajúceho konania.

Súd nevezme do úvahy nové skutočnosti a dôkazy, ktoré účastníci konania v dôsledku vlastného zavinenia poskytnú alebo predložia počas hlavného pojednávania.

Viac informácií o dôkazoch a vykonaní dôkazov v konaniach vo veciach s nízkou hodnotou sporu nájdete v informačnom hárku s názvom „Veci s nízkou hodnotou sporu – Chorvátska republika“.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

V ZPP sa stanovujú tieto dôkazy: obhliadka miesta, listinné dôkazy, svedkovia, znalci a vypočutie účastníkov konania.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Svedkom je každá fyzická osoba, ktorá je schopná poskytnúť informácie o skutočnostiach, ktoré sa dokazujú. Svedkovia sa vypočúvajú jednotlivo a bez prítomnosti iných svedkov, ktorí majú byť vypočutí neskôr, a sú povinní odpovedať ústne.

Svedok je najprv poučený o tom, že je povinný hovoriť pravdu a že nesmie nič opomenúť. Potom je upozornený na dôsledky poskytnutia nepravdivého svedectva. Okrem toho sa svedkovi vždy položí otázka, ako vie o skutočnostiach, o ktorých svedčí.

Znalec musí mať rovnaké kvality ako svedok, to znamená, že musí byť schopný pozorovať, spomínať a opisovať, a navyše musí mať aj odborné znalosti. Určití znalci, ktorí sú predvolaní súdom, sa musia dostaviť na výsluch a predložiť svoje zistenia a stanovisko.

Z toho vyplýva, že úloha znalcov v sebe zahŕňa stanovenie zistení a stanovísk. Súd určí, či znalec predloží svoje zistenia a stanoviská len ústne na pojednávaní alebo ich predloží aj písomne pred pojednávaním. Súd stanoví lehotu na predloženie písomných zistení a stanovísk, ktorá nesmie presiahnuť 60 dní.

Znalec musí vždy svoje stanovisko vysvetliť.

Súd poskytne účastníkom konania písomné zistenia a stanovisko najneskôr 15 dní pred pojednávaním, na ktorom majú byť vypočuté.

V ZPP sa nerozlišuje medzi postupmi vypočúvania svedkov a vypočúvania znalcov a nestanovujú sa v ňom žiadne osobitné procesné ustanovenia v tejto súvislosti.

Pokiaľ ide o listinné dôkazy, samotní účastníci konania musia predložiť dokument, o ktorý sa opierajú ako o dôkaz svojho vyhlásenia.

Dokument, ktorý bol vydaný v predpísanej forme štátnym orgánom v rámci jeho oblasti zodpovednosti, a dokument vydaný právnickou alebo fyzickou osobou v uvedenej forme, ktoré konali v rámci výkonu svojich verejných právomocí pridelených zákonom alebo predpisom založeným na zákone (verejný dokument), sa považuje za dokazujúci pravdivosť toho, čo osvedčuje alebo upravuje.

Ostatné dokumenty majú rovnakú dôkaznú hodnotu, ak podľa osobitných predpisov je ich dôkazná hodnota rovnocenná dôkaznej hodnote verejných dokumentov.

Je prípustné dokázať, že skutočnosti uvedené vo verejných dokumentoch sú nepravdivé alebo že dokument bol vypracovaný nesprávne.

Ak súd pochybuje o pravosti dokumentu, môže požiadať orgán, od ktorého má pochádzať, aby sa k nemu vyjadril.

Pokiaľ nie je v medzinárodnej dohode uvedené inak, riadne overené zahraničné verejné dokumenty majú podľa podmienky reciprocity rovnakú dôkaznú hodnotu ako vnútroštátne verejné dokumenty.

V ZPP sa takisto stanovujú pravidlá doručovania dokumentov (povinnosti poskytovať dokumenty), ktoré závisia od toho, či je dokument vo vlastníctve účastníka konania, ktorý sa naň odvoláva, protistrany, štátneho orgánu alebo organizácie vykonávajúcej verejnú moc alebo tretej osoby (fyzickej alebo právnickej osoby).

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Podľa všeobecného pravidla o voľnom posudzovaní dôkazov uplatňovaného v chorvátskom (občianskom) procesnom práve súd podľa vlastného presvedčenia rozhodne, ktoré skutočnosti považuje za dokázané, na základe svedomitého a náležitého posúdenia všetkých dôkazov predložených jednotlivo a ako celok a pri zohľadnení výsledkov celého konania.

V súlade s tým neexistuje žiadne pravidlo, podľa ktorého by určité dôkazy mali väčšiu váhu alebo význam ako iné, hoci v praxi sa dokumenty považujú za spoľahlivejšie (ale nie dôležitejšie) ako iné dôkazy (svedkovia, vypočutia).

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Nie, v ZPP sa nestanovuje, že určité spôsoby dokazovania sú povinné na stanovenie určitých skutočností. V súlade so zásadou *inter partes* sú účastníci konania oprávnení predložiť dôkazy a súd posúdi, ktoré predložené dôkazy vykoná na účely stanovenia príslušných skutočností.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Každá osoba predvolaná ako svedok je povinná dostaviť sa na výsluch a ak sa v ZPP nestanovuje inak, je povinná svedčiť. Preto je svedectvo, ktoré v sebe zahŕňa povinnosť dostaviť sa na súd, vypovedať a hovoriť pravdu, všeobecnou povinnosťou každej osoby. Svedkovia, ktorí z dôvodu vysokého veku, choroby alebo vážnych telesných postihnutí nie sú schopní dostaviť sa na výsluch, sa vypočujú v ich vlastnom domove.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Osoba, ktorá by svojím svedectvom porušila povinnosť mlčanlivosti v súvislosti s úradným alebo vojenským tajomstvom, nesmie byť vypočutá ako svedok, pokiaľ ju príslušný orgán nezbaví takejto zodpovednosti.

Svedok môže odmietnuť vypovedať:

o niečom, čo mu účastník konania zveril ako svojmu splnomocnenému zástupcovi,

o záležitostiach, s ktorými sa účastník konania alebo iná osoba priznali svedkovi, ktorý vystupoval ako náboženský spovedník,

o skutočnostiach, ktoré sa svedok dozvedel ako advokát, lekár alebo pri výkone akéhokoľvek iného povolania alebo akejkoľvek inej činnosti, ak existuje povinnosť zachovávať mlčanlivosť o tom, čo sa dozvedel pri výkone uvedeného povolania alebo činnosti.

Samosudca alebo predseda komory informuje tieto osoby o možnosti odmietnuť vypovedať.

Svedok môže odmietnuť odpovedať na jednotlivé otázky z presvedčivých dôvodov, najmä ak by odpovedaním na takúto otázku vystavil závažnej hanbe, značnej materiálnej škode alebo trestnému stíhaniu seba alebo svojho priameho pokrvného príbuzného do akéhokoľvek stupňa alebo nepriameho pokrvného príbuzného do tretieho stupňa vrátane svojho manželského partnera alebo manželských príbuzných do druhého stupňa – a to aj keď sa manželstvo skončilo – a svojho poručníka alebo poručenca, adoptívneho rodiča alebo adoptované dieťa.

Samosudca alebo predseda komory informuje svedka o tom, že môže odmietnuť odpovedať na položené otázky.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Áno, je to možné. Ak sa svedok, ktorý bol riadne predvolaný, nedostaví bez vysvetlenia alebo ak takýto svedok opustí miesto, kde má byť vypočutý, bez povolenia alebo akéhokoľvek opodstatneného dôvodu, súd mu môže nariadiť nútený návrat na vlastné náklady a môže takisto uložiť peňažnú pokutu v rozmedzí od 500 do 10 000 chorvátskych kún.

Ak sa svedok dostaví a odmietne vypovedať alebo odpovedať na určité otázky po tom, čo bol informovaný o dôsledkoch, ktoré z toho vyplývajú, a súd sa domnieva, že dôvody jeho odmietnutia odpovedať sú neopodstatnené, môže mu uložiť peňažnú pokutu v rozmedzí od 500 do 10 000 chorvátskych kún; ak svedok stále odmieta vypovedať, súd ho môže zadržať. Svedok je zadržaný dovtedy, kým nesúhlasí s vypovedaním alebo kým sa jeho svedectvo nestane zbytočným, ale najdlhšie na jeden mesiac.

Ak svedok následne poskytne vysvetlenie svojej neprítomnosti, súd zruší svoje rozhodnutie o pokute a môže oslobodiť svedka od uhradenia nákladov v plnej výške alebo čiastočne. Súd takisto môže zrušiť svoje rozhodnutie o pokute, ak svedok následne súhlasí s vypovedaním.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Informácie o oslobodení od všeobecnej povinnosti svedčiť v súvislosti s úradným alebo vojenským tajomstvom, t. j. o práve osôb vykonávajúcich osobitné činnosti odmietnuť vypovedať a práve odmietnuť odpovedať na osobitné otázky, sú uvedené v bode 9.

Vo všeobecnosti môžu byť ako svedkovia vypočuté iba osoby, ktoré sú schopné poskytnúť informácie o skutočnostiach, ktoré sa dokazujú, a súd rozhodne o schopnosti osoby svedčiť na individuálnej báze.

Osoba nemôže byť svedkom, ak je priamo zapojená do konania ako účastník alebo ako zákonný zástupca účastníka konania, zatiaľ čo splnomocnený zástupca účastníka konania môže byť vypočutý ako svedok.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Každý svedok musí byť vypočúvaný individuálne, a nie v prítomnosti svedkov, ktorí majú byť vypočutí neskôr. Svedok je povinný odpovedať ústne.

Svedok je najprv poučený o tom, že je povinný hovoriť pravdu a že nesmie nič opomenúť. Potom je upozornený na dôsledky poskytnutia nepravdivého svedectva.

Svedok bude potom požiadaný, aby uviedol svoje meno, priezvisko, osobné identifikačné číslo, meno otca, svoje zamestnanie, adresu, miesto narodenia, vek a vzťah k účastníkom konania.

Po týchto všeobecných otázkach bude svedok požiadaný, aby uviedol všetko, čo vie, o skutočnostiach, o ktorých má svedčiť, a potom mu môžu byť položené otázky na potvrdenie, doplnenie alebo vysvetlenie. Nie je dovolené klásť otázky, ktoré už obsahujú odpoveď na otázku.

Svedkovi je vždy položená otázka, ako vie o skutočnostiach, o ktorých svedčí.

Svedkovia, ktorých svedectvá sú v rozpore s dôležitými skutočnosťami, môžu byť vypočúvaní tvárou v tvár. Vypočúvajú sa jednotlivo v súvislosti s každou okolnosťou, v prípade ktorej existuje rozpor, a ich odpovede sa zaznamenajú do zápisnice.

Chorvátska republika nemá žiadne osobitné ustanovenia upravujúce vykonávanie dôkazov prostredníctvom videokonferencie. Ustanovenia článkov 126a až 126c ZPP však predstavujú základ pre takúto metódu vypočúvania, t. j. súdne pojednávania môžu byť zvukovo zaznamenané. Rozhodnutie o zaznamenaní prijíma súd z vlastnej iniciatívy alebo na žiadosť účastníkov konania. Spôsob uchovávania a prenosu zvukových záznamov, technické podmienky a spôsob zaznamenávania upravuje rokovací poriadok súdu.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Podľa ZPP sa rozhodnutie súdu nesmie zakladať na nezákonne získaných dôkazoch (neprípustných dôkazoch).

Súd môže prijať rozhodnutie, ktorým povolí vykonanie neprípustných dôkazov, a môže preskúmať takéto dôkazy, ak to považuje za potrebné na preukázanie vecnej skutočnosti. Pri rozhodovaní o prípustnosti dôkazov súd zváži porušenie vyplývajúce z vykonania neprípustných dôkazov oproti záujmu o úplné a presné zistenie skutočností v rámci konania.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Účastníci konania nemôžu byť vypočutí ako svedkovia; v ustanoveniach ZPP sa však stanovuje vypočutie účastníkov konania ako jeden z dôkazov, ak neexistujú iné dôkazy alebo ak napriek iným predloženým dôkazom to súd považuje za potrebné na stanovenie dôležitých skutočností.

Ustanovenia ZPP o vykonávaní dôkazov zo strany svedkov sa vzťahujú na vypočutie účastníkov konania, pokiaľ nie je uvedené inak.

4 Uviedol tento členský štát v súlade s článkom 2 ods. 1 nariadenia o vykonávaní dôkazov iné orgány príslušné na vykonávanie dôkazov na účely súdneho konania v občianskych alebo obchodných veciach podľa tohto nariadenia? Ak áno, v akých konaniach sú oprávnené vykonávať dôkazy? Môžu len dožiadať o vykonanie dôkazov alebo môžu takisto pomáhať pri vykonávaní dôkazov na základe dožiadania od iného členského štátu? Pozri aj informovanie podľa článku 2 ods. 1 nariadenia o vykonávaní dôkazov.

Podľa článku 2 ods. 1 nariadenia o vykonávaní dôkazov sú súdy jedinými orgánmi, ktoré Chorvátska republika určila ako príslušné na vykonávanie dôkazov na účely súdneho konania v občianskych a obchodných veciach.

Posledná aktualizácia: 13/04/2023

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku it bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Vykonávanie dôkazov - Taliansko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

V prvom rade je potrebné poznamenať, že v rámci talianskeho právneho systému sa zaobchádzanie s dôkazmi riadi dvoma rôznymi predpismi: procesné pravidlá sú stanovené v článkoch 228 a 229 Občianskeho súdneho poriadku, zatiaľ čo takzvané „hmotnoprávne“ pravidlá sú stanovené v článkoch 2730 až 2735 občianskeho zákonníka. Dôvod, prečo je systém rozdelený na hmotnoprávne pravidlá a procesné pravidlá, spočíva v právnej úprave, ktorá platila v minulosti, a v dodržiavaní Napoleonského kódexu, v rámci ktorého dominovala zásada, že dôkaz by sa mal posudzovať zo statického i dynamického hľadiska (čisto procesného). V Správe o občianskom zákonníku je v súlade s uvedenými dôvodmi vysvetlené, že dôkaz sa používa na presadzovanie alebo vo všeobecnosti na obranu práv občana, a to nielen v rámci súdneho konania, ale aj mimo tohto konania a pred jeho začatím: tým je dané postavenie dôkazu v kodifikácii práv. Dôkazné bremeno sa riadi uvedeným textom a nie Občianskym súdnym poriadkom.

Rozdelenie dôkazného bremena sa vo všeobecnosti riadi občianskym zákonníkom, kde sa v článku 2697 uvádza: *„Osoby, ktoré si chcú uplatniť právo na súde, poskytnú dôkazy o skutočnostiach podporujúcich daný nárok. Účastník konania, ktorý napadne platnosť týchto skutočností alebo tvrdí, že právo sa zmenilo alebo je vyčerpané, poskytne dôkazy o skutočnostiach podporujúcich túto námietku.“* Podľa týchto zásad preto navrhovateľ musí preukázať skutočnosti, na ktorých sa jeho nárok zakladá, t. j. skutočnosti, ktoré majú nárokované právne účinky. Odporca musí na druhej strane poskytnúť dôkazy o skutočnostiach, ktoré vylučujú zodpovednosť alebo preukazujú, že právo je vyčerpané alebo sa zmenilo tak, že nárok navrhovateľa by sa mal zamietnuť. Ak navrhovateľ nie je schopný podložiť svoj nárok, návrh sa zamietne bez ohľadu na to, či odporca predloží na obranu argumenty a podporné dôkazy. Podľa článku 2698 občianskeho zákonníka sú neplatné všetky dohody o prevode alebo zmene dôkazného bremena týkajúce sa neodňateľného práva alebo dohody, ktoré niektorému z účastníkov konania príliš sťažujú uplatňovanie jeho práv. Nedostatočné dôkazy ohrozujú argumentáciu účastníka konania – navrhovateľa alebo odporcu –, ktorý má preukázať alebo vyvrátiť skutočnosti, lebo nedostatočný dôkaz sa považuje za rovnocenný so žiadnym dôkazom.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

V článku 115 Občianskeho súdneho poriadku (v znení zmien zavedených zákonom č. 69 z roku 2009) sa umožňuje súdu považovať skutočnosti za preukázané bez ohľadu na dôkaz predložený účastníkom konania vznášajúcim nárok, ak neboli osobitne spochybnené protistranou. Odchylne od článku 2697 občianskeho zákonníka sa teda skutočnosť považuje za preukázanú, ak nie je okamžite spochybnená. Toto pravidlo sa neuplatňuje v prípadoch neprítomnosti: ak je odporca neprítomný, skutočnosti uvedené navrhovateľom sa nepovažujú za „nespochybnené“, keďže uvedené pravidlo je v prípade súdnych konaní v neprítomnosti *„v rozpore s tradíciami talianskeho procesného práva, podľa ktorého sa podanie účastníka konania, ktorý je neprítomný alebo sa dostaví s meškaním, nikdy nepovažuje za implicitné priznanie“* [Ústavný súd (*Corte Costituzionale*), rozsudok č. 340 z 12. októbra 2007]. Inými slovami, ak je účastník konania neprítomný, v Taliansku sa to podľa Občianskeho súdneho poriadku nepovažuje za implicitné priznanie, ale skôr za implicitné spochybnenie nároku. V zákone sa však výslovne stanovujú scenáre, v ktorých neprítomnosť účastníka konania predstavuje za výnimočných okolností osobitné správanie považované za domnelé: napríklad podľa článku 789 Občianskeho súdneho poriadku, ak žiadny z účastníkov konania výslovne nespochybní návrh, znamená to jeho schválenie [pozri rozsudok č. 3810 občianskoprávneho senátu komory II Najvyššieho kasačného súdu (*Corte Suprema di Cassazione*) zo 6. júna 1988].

Dôkazné bremeno sa zmierňuje v prípade „domnienok“, teda keď sa samotným zákonom určuje dôkazná hodnota určitých skutočností alebo sa súdu umožňuje vyvodiť závery o neznámej skutočnosti zo známej skutočnosti (článok 2727 občianskeho zákonníka). Domnienky sa delia na: 1. právne domnienky stanovené zákonom, ktoré môžu byť vyvrátiteľné (*iuris tantum*), čo znamená, že môžu byť zamietnuté, ak sa preukáže opak, alebo nevyvrátiteľné (*iuris et de iure*), čo znamená, že nemôžu byť zamietnuté na základe predloženia dôkazov o opaku na súde, 2. jednoduché domnienky, ktoré súd musí posúdiť na základe vlastného uváženia, pričom sa prijímajú len seriózne, presné a konzistentné domnienky; jednoduché domnienky sa neprijímajú vo vzťahu k skutočnostiam, v súvislosti s ktorými zákon neumožňuje svedecké dôkazy (článok 2729 občianskeho zákonníka). Dôkazné bremeno sa zmierňuje aj v prípade dobre známych skutočností, teda skutočností, ktoré sú v čase a mieste rozhodnutia všeobecne známe, takže sa o nich nepochybuje (článok 115 Občianskeho súdneho poriadku).

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Súd musí posúdiť dôkaz na základe vlastného uváženia, s výnimkou prípadov, keď je v zákone stanovené inak. Dôkaz môže tiež vyvodiť z odpovedí, ktoré poskytli účastníci konania, z ich neodôvodneného odmietnutia umožniť akúkoľvek ohliadku nariadenú súdom a všeobecne zo správania samotných účastníkov počas konania (článok 116 Občianskeho súdneho poriadku). Rozhodnutie súdu uznať nárok alebo akúkoľvek námietku voči nemu musí byť založené výlučne na plne preukázaných skutočnostiach, a to priamo alebo prostredníctvom domnienky. Rozsudok súdu nemôže byť založený na nepreukázaných skutočnostiach, aj keď sú možné alebo vysoko pravdepodobné.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Podľa talianskeho právneho systému sa získavanie dôkazov riadi zásadou, že rozsah konania určujú účastníci konania (*principio dispositivo*), ktorá je stanovená v článku 115 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku: súd musí svoj rozsudok založiť na dôkazoch predložených účastníkmi konania „okrem prípadov stanovených v zákone“. V týchto častiach Občianskeho súdneho poriadku sú však uvedené niektoré výnimky z tohto pravidla:

– článok 117, v ktorom sa umožňuje neoficiálny výsluch účastníkov konania,

– článok 118, v ktorom sa umožňuje nariadenie ohliadky osôb a predmetov,

– články 61 a 191, v ktorých sa súdu umožňuje vyžiadať si znalecký posudok,

– článok 257, v ktorom sa umožňuje súdu predvolať svedka, ktorého spomenul iný svedok, a

– článok 281b, v ktorom sa umožňuje všeobecnému súdu (*tribunale*) so samosudcom nariadiť získanie svedeckých dôkazov, ak účastníci konania pri dokazovaní skutočností spomenú osoby, ktoré sa zdajú byť oboznámené so skutočnosťami.

V pracovných sporoch zásadu, že rozsah konania určujú účastníci konania, môže nahradiť systém vyznačujúci sa vyšetrovacími prvkami, a to najmä podľa týchto ustanovení:

– článok 420, v ktorom sa umožňuje voľný výsluch účastníkov konania počas prejednávania veci, a

– článok 421, v ktorom sa umožňuje súdu kedykoľvek z vlastného podnetu nariadiť prijatie akéhokoľvek druhu dôkazu aj za hranicami stanovenými v občianskom zákonníku. V konaní týkajúcom sa rodičovských práv a povinností môže súd nariadiť získavanie dôkazov z vlastného podnetu vrátane ohliadky vykonávanej daňovou políciou (*polizia tributaria*), ale iba pokiaľ ide o rozhodnutia týkajúce sa maloletých detí. V prípade sporov počas rozvodového konania všeobecný súd zabezpečí zisťovanie príjmu, majetku a skutočnej životnej úrovne účastníkov konania a v prípade potreby o to požiada aj daňovú políciu.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Ak jeden účastník konania podá návrh na získanie dôkazu, druhý účastník konania môže podať návrh na získanie opačného dôkazu. Súd vyhovie obom návrhom, ak má dôvod domnievať sa, že predložené skutočnosti budú relevantné na účely vynesenia rozsudku.

Ak súd prijme dôkaz, pristúpi k jeho preskúmaniu.

Po získaní dôkazov súd rozhodne o veci.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Dôkaz sa tradične vymedzuje ako prostriedok umožňujúci oboznámenie sa so skutočnosťou, a teda zabezpečujúci preukázanie skutočnosti a stanovenie jej istoty, alebo ako nástroj na presvedčenie sudcu o danej skutočnosti. Aby bolo povolené uplatnenie predbežnej žiadosti v rámci konania, táto predbežná žiadosť musí byť „prípustná“ a „relevantná“. Aby bola predbežná žiadosť prípustná, nesmie byť v rozpore so zákazom stanoveným v zákone (napríklad v článku 2726 občianskeho zákonníka, pokiaľ ide o platby): inými slovami, súd musí určiť, či konkrétne navrhované opatrenie dokazovania nie je protizákonné. Zákazy stanovené v zákone sa vzťahujú aj na takzvaný „atypický“ dôkaz, ktorý občiansky zákonník nevymedzuje. Relevantnosť sa naproti tomu skúma z iného pohľadu a súvisí so „skutočnosťou tvoriacou predmet dôkazu“. Aby bola predbežná žiadosť prijatá, súd sa musí presvedčiť, či skutočnosť, ktorá sa má preukázať, bude mať skutočný vplyv na rozsudok v danej veci. Skutočnosti, ktoré by nemali žiadny vplyv na prijatie alebo odmietnutie žiadosti, sa teda neprijmú, aj keby boli preukázané. Aby mohol súd posúdiť relevantnosť dôkazu, legislatúra vyžaduje, aby žiadosť spĺňala minimálnu úroveň konkrétnosti, a preto musí poskytnúť prinajmenšom tri rôzne druhy informácií: miestne: KDE; historické: KEDY; a funkčné: NA AKÝ ÚČEL. Skutočnosti, ktoré neboli osobitne spochybnené, nemusia byť preukázané (článok 115 Občianskeho súdneho poriadku).

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Talianske právo rozlišuje medzi listinnými a nelistinnými dôkazmi. Dôkaz, ktorý sa riadi občianskym zákonníkom, sa označuje za „typický“.

Medzi listinné dôkazy patria:

verejné dokumenty (článok 2699 a nasl. články občianskeho zákonníka),

súkromné dokumenty (článok 2702 a nasl. články občianskeho zákonníka),

telegramy (článok 2705 a nasl. články občianskeho zákonníka),

spisy a záznamy vnútroštátnych orgánov (článok 2707 občianskeho zákonníka),

účtovné záznamy podnikov (článok 2709 občianskeho zákonníka),

mechanicky vytvorené kópie (článok 2712 občianskeho zákonníka),

kópie dokumentov a zmlúv (článok 2714 a nasl. články občianskeho zákonníka).

Aj počítačové dokumenty predstavujú dôkaz.

Medzi nelistinné dôkazy patria:

svedecké výpovede (článok 2721 a nasl. články občianskeho zákonníka),

písomné svedecké výpovede (článok 257a Občianskeho súdneho poriadku),

priznania (článok 2730 a nasl. články občianskeho zákonníka),

formálne vypočutie (článok 230 Občianskeho súdneho poriadku),

čestné vyhlásenia (článok 2736 a nasl. články občianskeho zákonníka),

ohliadky (článok 258 a nasl. články Občianskeho súdneho poriadku).

Využívajú sa aj znalecké posudky, ktoré súdu poskytujú chýbajúce technické informácie. V rámci talianskeho procesného systému neexistuje konečné ustanovenie o povinnom charaktere dôkazných prostriedkov, keďže ich predkladanie v zásade nie je zakázané. Podľa talianskej judikatúry však takzvaný „atypický“ dôkaz nemôže obísť zákazy ani vylúčenia stanovené pravidlami, ktoré majú hmotnoprávny alebo procesný charakter. V opačnom prípade by bolo možné skryto predložiť dôkazy, ktoré by inak neboli prijaté, alebo by si vyžadovali vhodné formálne záruky, aby ich bolo možné prijať.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Svedecké výpovede prijíma súd (článok 245 Občianskeho súdneho poriadku). Svedok sa na základe príkazu súdu musí dostaviť na súd a poskytnúť dôkazy pod hrozbou donucovacích opatrení a pokuty, ak sa nedostaví. Súd stanoví miesto, čas a spôsob získania dôkazu. Na návrh dotknutého účastníka konania súdny úradník doručí svedkovi predvolanie. Svedok prečíta záväzok hovoriť pravdu a potom ho vypočúva sudca – účastníci konania nesmú priamo vypočúvať svedkov. Existuje ustanovenie, ktoré umožňuje súdu so súhlasom účastníkov konania získať dôkazy v písomnej forme (článok 257a Občianskeho súdneho poriadku). Znalcov určuje súd, ktorý im položí otázky, na ktoré majú odpovedať. Zúčastňujú sa aj na pojednávaní, kde prisahajú, že budú hovoriť pravdu. Znalci spravidla pripravia písomný posudok, ale súd im takisto môže nariadiť dostaviť sa pred súd a vypočuť ich ústne na pojednávaní (článok 195 Občianskeho súdneho poriadku). Písomný dôkaz sa stane súčasťou konania, keď sa uloží do spisu účastníka konania, a to v čase prvého objavenia sa dôkazu alebo neskôr v súlade s lehotami stanovenými zákonom (ktoré neprekročia lehoty stanovené pre pojednávanie v súvislosti s bežným zisťovaním skutkového stavu podľa článku 183 Občianskeho súdneho poriadku).

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Taliansky právny systém prikladá najväčší význam verejným dokumentom a nevyvrátiteľným domnienkam. Verejné dokumenty (článok 2699 a nasl. články občianskeho zákonníka) sú dokumenty, ktoré s požadovanými formalitami vyhotovil notár (*notaio*) alebo iný verejný úradník oprávnený potvrdiť verejný charakter dokumentov v mieste, kde boli vyhotovené. Verejné dokumenty majú plnú dôkaznú hodnotu, pokiaľ sa nepreukáže, že sú falošné. S výnimkou tejto možnosti predstavujú absolútny a bezpodmienečný dôkaz. Nevyvrátiteľné domnienky (článok 2727 občianskeho zákonníka) sú ešte účinnejšie, pretože nepripúšťajú žiadne dôkazy o opaku.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Právnymi predpismi sa vyžaduje, aby sa určité skutočnosti dokazovali len prostredníctvom osobitných foriem dôkazov. V niektorých prípadoch sú to verejné dokumenty, v ďalších písomné dokumenty, ktoré môžu byť verejné alebo súkromné.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Svedkovia sú povinní vypovedať, pokiaľ nie je v zákone stanovené inak. Existujú ustanovenia vzťahujúce sa na tieto prípady: neschopnosť vypovedať, zákaz vypovedania určitých osôb a možnosť neposkytnúť dôkaz. Povinnosť svedka poskytnúť dôkaz nepriamo vyplýva z právomoci, ktorá podľa článku 255 Občianskeho súdneho poriadku náleží súdu, teda nariadiť predvedenie svedka pred súd a uložiť mu pokutu, ak sa nedostaví.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

V prípadoch stanovených v Trestnom poriadku, ktoré sa uvádzajú v Občianskom súdnom poriadku: ide o osoby, ktoré môžu odmietnuť poskytnúť dôkazy, pretože sú viazané služobným tajomstvom, úradným tajomstvom alebo štátnym tajomstvom.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Podľa článku 256 Občianskeho súdneho poriadku svedka, ktorý pred súdom odmietne vypovedať bez riadneho odôvodnenia alebo v prípade ktorého existuje dôvodné podozrenie, že poskytuje falošnú výpoveď alebo zamlčiava dôkazy, súd nahlási prokurátorovi zaslaním kópie zápisnice z pojednávania.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Dôkazy nemôžu poskytnúť osoby, ktoré majú osobný záujem na skutkovom stave veci, lebo tento záujem znamená, že môžu mať nárok zapojiť sa do konania ako účastníci konania (článok 246 Občianskeho súdneho poriadku). Pokiaľ ide o **účastníkov konania zapojených do sporov, ktorí zjavne nemôžu vystupovať ako svedkovia**, taliansky právny systém umožňuje **formálne vypočutie**, ktoré je formou dôkazu zameraného na získanie súdneho priznania od účastníka konania (článok 228 Občianskeho súdneho poriadku) a musí rešpektovať všeobecné pravidlá dokazovania. To konkrétne znamená, že dôkaz musí byť predložený prostredníctvom oddelených a osobitných nástrojov (článok 230 a nasl. články Občianskeho súdneho poriadku). Daný účastník konania musí odpovedať osobne a nemôže čítať z poznámok, pokiaľ sa to nepreukáže ako nevyhnutné a nepovolí to súd. Otázky, ktoré sa kladú účastníkom konania v rámci formálneho vypočutia, sa musia týkať skutočností predkladaných ako dôkaz a musia byť povolené v rámci príkazu potvrdzujúceho formálne vypočutie. Môžu sa však klásť aj otázky týkajúce sa iných skutočností, ak sa na nich vzájomne dohodnú účastníci konania a súd ich považuje za užitočné. Ak sa účastník konania bezdôvodne nedostaví na formálne vypočutie alebo odmietne podstúpiť formálne vypočutie, môže to viesť k prijatiu skutočností, ktoré tvoria predmet dôkazu, ak súd zastáva názor, že by mali byť prijaté s ohľadom na iné dôkazy. Ak účastník konania odmietne odpovedať alebo sa nedostaví, podľa ustálenej judikatúry to automaticky nepredstavuje implicitné priznanie, ale skôr okolnosť, ktorá pri posudzovaní v rámci ďalších dôkazov získaných počas konania môže súdu poskytnúť prostriedky na vypracovanie záveru o skutočnostiach uvedených počas vypočutia.

Súd nemá žiadne iné donucovacie právomoci než tie, ktoré už boli uvedené.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Sudca vypočúva svedka tak, že mu kladie priame otázky týkajúce sa skutočností stanovených ako relevantné pre konanie a akékoľvek otázky o tých istých skutočnostiach, o ktoré požiadali právnici účastníkov konania počas výsluchu.

Videokonferencia síce nie je výslovne uvedená v Občianskom súdnom poriadku, ale nie je vylúčená. V článku 202 Občianskeho súdneho poriadku sa stanovuje, že súd pri nariaďovaní získavania dôkazov „stanoví miesto, čas a spôsob získania dôkazu“, čo súdu umožňuje nariadiť výsluch svedka prostredníctvom videokonferencie. V článku 261 Občianskeho súdneho poriadku sa takisto stanovuje, že súd môže nariadiť záznam videa, ktorý si vyžaduje použitie mechanických prostriedkov, nástrojov alebo postupov.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Súd neberie do úvahy dôkazy, ktoré neboli formálne predložené a prijaté.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Žiadne vyhlásenie poskytnuté účastníkom konania, ktoré je v jeho prospech, sa nepočíta ako dôkaz. Vyhlásenie o priznaní (a teda s negatívnymi konotáciami) vykonané počas **formálneho vypočutia** (pozri odsek 2.11) sa bude počítať ako negatívny dôkaz voči účastníkovi konania, ktorý ho vykonal.

Posledná aktualizácia: 21/07/2022

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Cyprus

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Vo všeobecnosti dôkazné bremeno v občianskoprávnych konaniach nesie účastník konania, ktorý sa domáha nápravy, teda navrhovateľ, prípadne žalobca. Vo výnimočných prípadoch sa bremeno môže preniesť na odporcu alebo žalovaného. Typickým príkladom je žaloba podaná v súvislosti s nedbanlivosťou, ak sa preukáže, že navrhovateľ nevie alebo nemá možnosť zistiť, ako k nehode došlo, škoda bola spôsobená predmetom, nad ktorým mal výhradnú kontrolu odporca, a škoda vznikla v dôsledku nedostatočnej starostlivosti odporcu, nie v dôsledku poskytnutia starostlivosti. V takom prípade sa uplatňuje zásada *res ipsa loquitur* (vec hovorí sama za seba) a dôkazné bremeno sa prenáša na odporcu.

Vo všeobecnosti musí navrhovateľ alebo žalobca preukázať všetky skutočnosti potrebné na podporu/podloženie svojho nároku predložením príslušných svedeckých dôkazov.

Od súdu sa očakáva, že posúdi dôkazy a vydá rozsudok na základe záverov, ktoré vyvodí zo skutkovej podstaty danej veci. Ak nastane situácia, že súd nedokáže dospieť k záverom o určitej skutočnosti v danej veci, ktorá je dôležitá z hľadiska stanovenia nároku, nárok založený na tejto skutočnosti, ktorý si uplatňuje daný účastník konania, sa zamietne.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Existujú určité skutočnosti, ktoré nie je potrebné preukázať dôkazmi. Patria medzi ne určité skutočnosti, ktoré sú nespochybniteľné a jasné a o ktorých súd môže mať „súdne poznatky“. Môžu to byť napríklad skutočnosti týkajúce sa merných jednotiek, menových záležitostí, ročného kalendára a časového rozdielu medzi krajinami. Ďalšími príkladmi sú skutočnosti, ktoré sú všeobecne známe a vychádzajú zo skúsenosti ľudí, napríklad nárast počtu dopravných nehôd, problémy, ktorým čelia vdovy s maloletými deťmi, atď. Podobne aj historické, vedecké a geografické skutočnosti sú všeobecne známe a nie je potrebné ich preukázať dôkazmi.

V niektorých prípadoch navyše existujú domnienky. Domnienka je záver, ktorý sa môže alebo musí vyvodiť, ak sa preukážu určité skutočnosti. Tieto domnienky môžu byť vyvrátiteľné alebo nevyvrátiteľné.

Nevyvrátiteľné domnienky sú tie, ktoré sú stanovené podľa zákona a nie je možné ich vyvrátiť dôkazmi o opaku. Nevyvrátiteľné domnienky sú zriedkavé. Príklad obsahuje článok 14 trestného poriadku, v ktorom sa stanovuje, že dieťa mladšie ako 14 rokov nenesie trestnoprávnu zodpovednosť za svoje konanie alebo opomenutie konania. Vyvrátiteľné domnienky sú oveľa častejšie. Možno ich vyvrátiť dôkazmi o opaku. Dieťa narodené v manželstve uzavretom pred matričným úradom sa napríklad považuje za dieťa manžela, pokiaľ sa nepreukáže opak.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Štandardom dokazovania v občianskoprávnych veciach je „rovnováha pravdepodobností“. Inými slovami, súd stanoví, že skutočnosť je preukázaná, ak ho dôkazy presvedčia o tom, že je pravdepodobnejšie, že skutočnosť sa stala, ako že sa nestala.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

V občianskoprávnych konaniach sa účastníci konania rozhodnú, aké svedecké dôkazy predložia na súde. Každý účastník konania predvolá svedkov, ktorých považuje za užitočných pre svoj nárok. Súd nemá právomoc predvolať svedkov z vlastného podnetu bez súhlasu účastníkov konania.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Postup je jednoduchý. Účastník konania, ktorý chce predvolať svedka, požiada súd o vydanie predvolania. Súd následne vydá predvolanie, ktoré sa doručí svedkovi. Každá osoba, ktorej sa také predvolanie doručí, má právny záväzok dostaviť sa na súd v dátume a čase uvedených v predvolaní.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd vo väčšine prípadov vydá predvolanie na návrh účastníka konania. V zriedkavých a výnimočných prípadoch môže súd zamietnuť návrh na predvolanie, ak sa preukáže, že návrh je neopodstatnený alebo predstavuje zneužitie súdneho konania.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Existujú dva druhy dôkazov: ústna svedecká výpoveď podaná pred súdom a písomný alebo listinný dôkaz poskytnutý predložením príslušných dokumentov súdu.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Nie sú stanovené pravidlá upravujúce získavanie dôkazov od znalcov. Účastník konania, ktorý predkladá dôkazy, sa musí rozhodnúť, či znalec bude vypovedať osobne, alebo predloží dôkazy v písomnej forme.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Neexistuje všeobecné pravidlo, ktoré by stanovovalo, že určitý druh svedka je lepší, spoľahlivejší alebo presvedčivejší ako iné druhy dôkazov. Súd v každej veci posúdi všetky dôkazy predložené počas konania s ohľadom na osobitné okolnosti veci.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Nie, také pravidlá neexistujú.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Ak osoba dostane predvolanie, aby sa dostavila na súd a vypovedala, podľa zákona je povinná urobiť to. Ak to neurobí alebo odmietne urobiť, ide o pohŕdanie súdom, ktoré sa primerane trestá.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Svedok nesmie odmietnuť poskytnúť dôkaz. Svedok však vo výnimočných prípadoch môže odmietnuť odpovedať na určité otázky alebo poskytnúť určité dokumenty na základe určitého práva, napríklad služobného tajomstva.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Pozrite si odpoveď v pododseku a).

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Všetky osoby sú spôsobilé poskytovať dôkazy vo všetkých súdnych konaniach, pokiaľ súd nerozhodne, že osoba nie je v dôsledku mladého veku, mentálneho postihnutia alebo inej podobnej príčiny spôsobilá pochopiť svoju povinnosť povedať pravdu, porozumieť kladeným otázkam alebo dať racionálne odpovede na tieto otázky (podľa článku 13 zákona o dôkazoch).

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Svedka vypočúva účastník konania, ktorý ho predvolal, počas hlavného výsluchu. Po ukončení hlavného výsluchu sa svedok podrobí krížovému výsluchu druhého účastníka konania. Na záver môže klásť otázky aj súd, ak usúdi, že je potrebné objasniť určité otázky.

Svedok môže poskytnúť dôkazy prostredníctvom telekonferencie alebo iných technických prostriedkov, ak jeho fyzická prítomnosť pred súdom nie je možná, za predpokladu, že súd je schopný poskytnúť tieto technické prostriedky. Konkrétne podmienky budú závisieť od osobitných okolností danej veci.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Všetky dôkazy, ktoré sa získali nezákonne v rozpore s ústavou chránenými právami, budú vylúčené zo všetkých súdnych konaní a súd ich nesmie brať do úvahy. Typickým príkladom je nezákonný záznam osobného rozhovoru.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Vyhlásenie osoby, ktorá je účastníkom konania, sa počíta ako dôkaz. Skutočnosť, že toto vyhlásenie pochádza od osoby, ktorá má priamy záujem na výsledku konania, je len jednou z mnohých skutočností, ktoré súd zohľadní pri posudzovaní alebo hodnotení celkových dôkazov.

Posledná aktualizácia: 07/12/2023

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku lv bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Vykonávanie dôkazov - Lotyšsko

1 Dôkazné bremeno

Účastníci konania sú zodpovední za preukázanie skutočností, na ktorých sú založené ich tvrdenia alebo námietky. Navrhovateľ musí odôvodniť svoje tvrdenia a odporca musí odôvodniť svoje námietky.

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Dôkazy predkladajú účastníci konania a iné zainteresované strany. Ak účastník konania alebo iná zainteresovaná strana nedokáže zadovážiť určitý dôkaz a predloží na tento účel odôvodnený návrh, súd môže vyžadovať, aby sa dôkaz zadovážil.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Ak súd uzná, že určitá okolnosť je všeobecne známa, nie je potrebné ju dokazovať.

Skutočnosti vyplývajúce zo súdneho rozhodnutia, ktoré nadobudlo právne účinky, nie je potrebné opätovne dokazovať v iných občianskych sporoch, ktoré sa týkajú tých istých účastníkov.

Rozhodnutie súdu v trestnom konaní, ktoré nadobudlo právne účinky, je záväzné pre súd rozhodujúci vo veci týkajúcej sa občianskoprávnej zodpovednosti osoby, ktorej sa rozhodnutie vydané v trestnom konaní týka. Takéto rozhodnutie je však pre občianskoprávne konanie záväzné len v otázke toho, či sa trestný čin stal alebo či došlo k nečinnosti, ako aj z hľadiska toho, či sa predmetného trestného činu alebo nečinnosti dopustila daná osoba.
Skutočnosti, ktoré sa podľa právnych predpisov považujú za preukázané, nie je potrebné dokazovať. Takéto predpoklady je možné vyvrátiť v súlade s bežným postupom.
Účastník konania nie je povinný dokazovať skutočnosti, ktoré protistrana nespochybnila v súlade s postupmi stanovenými v zákone o občianskom súdnom konaní.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Súd vyhodnocuje dôkazy v miere, v akej to považuje za potrebné. Preskúmanie dôkazov súdom má byť dôsledné, úplne a objektívne. Prístup súdu k dôkazom sa zakladá na logických princípoch, vedeckých zisteniach a pozorovaniach vyplývajúcich z každodennej skúsenosti. Vo svojom rozhodnutí musí súd odôvodniť, prečo uprednostnil určitý dôkaz pred iným a prečo určité skutočnosti uznal za preukázané a iné nie. Žiadny dôkaz nemá vopred daný účinok, ktorý by bol pre súd záväzný.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

V zákone o občianskom súdnom konaní sa stanovuje, že účastníci konania sú zodpovední za predkladanie dôkazov. V niektorých prípadoch môže o predloženie dôkazov požiadať súd aj z vlastnej iniciatívy (napríklad pokiaľ ide o záujmy dieťaťa). Ak súd zistí, že neboli predložené dôkazy, ktorými by účastníci konania podložili svoje tvrdenia alebo námietky, oznámi to účastníkom konania, a ak je to potrebné určí lehotu, v ktorej sa majú dôkazy predložiť.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Listinné a vecné dôkazy predkladajú súdu účastníci konania. Ak sa účastníci odvolávajú na ústne dôkazy, súd predvolá označených svedkov na súdne pojednávanie s cieľom vykonať ich výsluch. Súd pridá takýto dôkaz do súdneho spisu.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd pripustí iba dôkazy, ktoré sú stanovené v právnych predpisoch a ktoré majú význam pre konanie. Súd môže odmietnuť dôkaz predložený neskôr ako 14 dní pred súdnym pojednávaním, pokiaľ sudca neurčil inú lehotu na predloženie dôkazov. Počas prejednávania veci možno dôkazy predkladať na základe odôvodneného návrhu účastníka alebo inej zainteresovanej strany, ak to nespôsobí odklad rozhodnutia vo veci, alebo ak súd uznal, že existujú oprávnené dôvody, pre ktoré sa dôkazy nepredložili v riadnom čase, alebo ak sa dôkazy týkajú skutočností, ktoré vyšli najavo v priebehu konania.
Svedecká výpoveď založená na informáciách z neznámych zdrojov alebo na informáciách od iných osôb nie je prípustná ako dôkaz, pokiaľ tieto informácie neboli preskúmané.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Vyjadrenia predložené účastníkmi konania a zainteresovanými tretími stranami, ktoré obsahujú informácie o skutočnostiach, na ktorých sú založené ich tvrdenia alebo námietky, ak sú potvrdené inými dôkazmi overenými a vyhodnotenými počas súdneho pojednávania;
výpovede svedkov a znalcov;
listinné dôkazy, ktoré zahŕňajú listiny alebo iné texty, v ktorých sú zaznamenané informácie o skutočnostiach, ktoré majú význam pre konanie vo veci, a to prostredníctvom písmen, čísel a iných písomných symbolov alebo s použitím iných technických prostriedkov, ako aj všetky príslušné záznamové médiá (pásky so zvukovým alebo obrazovým záznamom, diskety atď.);
vecné dôkazy,
znalecké správy,
znalecké posudky,
správy verejných orgánov.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Neexistuje podstatný rozdiel: keďže výpovede znalcov a iných svedkov sú dôkazy a písomné vyhlásenia znalcov sa takisto považujú za dôkazy. Svedok alebo znalec sa musí dostaviť na súd, keď ho súd predvolá, aby poskytol pravdivú výpoveď týkajúcu sa okolností, ktoré sú mu (svedkovi) známe, alebo aby vo svojom mene poskytol objektívne stanovisko týkajúce sa vedeckých, technických, umeleckých alebo iných skutočností, ktoré preskúmal.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Žiadny dôkaz nemá vopred určený účinok, ktorý by bol pre súd záväzný. Vo svojom rozhodnutí však musí súd vysvetliť, prečo uprednostnil určitý dôkaz pred iným a prečo určité skutočnosti uznal za preukázané a iné nie.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Áno. Skutočnosti, ktoré podľa zákona možno preukázať iba určitými formami dôkazov, nemôžu byť preukázané použitím akejkoľvek inej formy dôkazov. Súd pripúšťa len formy dôkazov stanovené v právnych predpisoch.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Svedok, ktorý bol predvolaný na súd, nemá právo odmietnuť svedeckú výpoveď okrem prípadov stanovených v právnych predpisoch.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Tieto osoby môžu odmietnuť vypovedať:
príbuzní v priamej línii a príbuzní prvého alebo druhého stupňa vo vedľajšej línii, manžel, príbuzní prvého stupňa na základe manželstva a rodinní príslušníci strán,
opatrovníci a poručníci účastníkov strán a všetky osoby, ktoré má účastník konania v opatrovníctve alebo poručníctve,
osoby, ktoré sa zúčastňujú iného súdneho sporu proti jednému z účastníkov konania.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Svedok, ktorý dosiahol vek 14 rokov a odmieta vypovedať z dôvodov, ktoré súd neuzná za dostatočné, alebo ktorý úmyselne podá nepravdivú svedeckú výpoveď, sa podľa trestného práva dopúšťa trestného činu.
Ak sa svedok bez dostatočného dôvodu nedostaví na súd na základe predvolania vydaného súdom alebo sudcom, súd mu môže uložiť pokutu nepresahujúcu 60 EUR alebo nariadiť, aby bol svedok na súd predvedený.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Osoby poverené pastoračnou starostlivosťou nemusia poskytovať dôkazy týkajúce sa skutočností, ktoré sa dozvedeli počas spovede, a osoby, ktorým postavenie alebo povolanie neumožňuje zverejňovať určité informácie, ktoré im boli zverené, nemusia poskytovať dôkazy týkajúce sa týchto informácií;
maloletí nemusia vypovedať, pokiaľ ide o skutočnosti, ktoré predstavujú dôkazy proti ich rodičom, starým rodičom alebo súrodencom,
osoby, ktoré v dôsledku telesných alebo duševných porúch nie sú schopné primerane posúdiť okolnosti, ktoré majú význam pre konanie, nemusia poskytnúť svedeckú výpoveď,

maloletí vo veku nižšom ako sedem rokov nemusia poskytnúť svedeckú výpoveď.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Osoba predvolaná ako svedok sa musí na súd dostaviť a musí pravdivo vypovedať o akejkoľvek skutočnosti, ktorá jej je známa. Svedok musí odpovedať na otázky, ktoré mu položí súd a účastníci konania. Súd môže vypočuť svedka v jeho mieste pobytu, ak svedok nie je schopný dostaviť sa na základe predvolania z dôvodu choroby, vysokého veku alebo zdravotného postihnutia alebo pre iný oprávnený dôvod. Súd môže svedka vypočuť aj prostredníctvom videokonferencie na súde v závislosti od toho, kde sa svedok nachádza, alebo na mieste špeciálne vybavenom na takéto účely.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Účastník konania môže spochybniť dôveryhodnosť listinného dôkazu.

Listinný dôkaz nemôže spochybniť osoba, ktorá takýto dôkaz sama podpísala. Takáto osoba môže spochybniť dôkaz podaním samostatnej žaloby, ak sa jej podpis získal pod nátlakom, hrozbou alebo podvodom. Účastník konania môže predložiť odôvodnený návrh o falšovaní listinného dôkazu. Ak súd zistí, že dôkaz bol sfalšovaný, vylúči tento dôkaz a oznámi to prokurátorovi. Súd s cieľom preskúmať návrh o falšovaní listinného dôkazu môže nariadiť, aby sa vykonal znalecký posudok alebo si vyžiada ďalšie dôkazy. Ak súd zistí, že účastník podal návrh o falšovaní listinného dôkazu bezdôvodne, môže mu uložiť pokutu.

V zákone o občianskom súdnom konaní sa stanovuje, že osoba predvolaná ako svedok sa musí na súd dostaviť a musí pravdivo vypovedať o akejkoľvek skutočnosti, ktorá jej je známa. Ak chce účastník konania preukázať určité okolnosti prostredníctvom svedeckej výpovede, musí v návrhu na vypočutie svedka určenom súdu uviesť, aké dôležité aspekty prípadu by svedok mohol potvrdiť.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Vyjadrenia predložené účastníkmi konania a zainteresovanými tretími stranami, ktoré obsahujú informácie o skutočnostiach, na ktorých sú založené ich tvrdenia alebo námietky, sú prípustné ako dôkazy, ak sú potvrdené inými dôkazmi overenými a posúdenými v rámci súdneho pojednávania. Ak jeden z účastníkov konania uzná skutočnosti, na ktorých sú založené tvrdenia alebo námietky protistrany, súd môže považovať tieto skutočnosti za preukázané, ak nemá pochybnosti o tom, že takéto uznanie nebolo získané podvodom, násilím, hrozbou alebo v dôsledku chyby, príp. nemalo za cieľ zatajenie pravdy.

Posledná aktualizácia: 18/12/2023

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Litva

1 Dôkazné bremeno

Účastníci musia preukázať skutočnosti, na ktorých sú založené ich tvrdenia a námietky s výnimkou prípadov, v ktorých sa nemusia preukázať (pozri odpoveď na otázku 1.2).

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Dôkazné bremeno podľa Občianskeho súdneho poriadku Litovskej republiky (*Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas*) znášajú účastníci konania. Účastníci musia preukázať skutočnosti, na ktorých sú založené ich tvrdenia a námietky s výnimkou prípadov, v ktorých sa nemusia preukázať v súlade s občianskym súdnym poriadkom.

Občianskoprávne spory riešia všetky súdy podľa zásady kontradiktórnosti. Každý účastník musí preukázať skutočnosti, na ktorých sú založené jeho tvrdenia a námietky s výnimkou prípadov, v ktorých sa nemusia preukázať.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Článok 182 Občianskeho súdneho poriadku uvádza zoznam druhov skutočností, na ktoré sa uplatňuje výnimka z dôkazného bremena:

skutočnosti, ktoré súd považuje za všeobecne známe,

skutočností preukázané v platných rozsudkoch vynesených v iných občianskych alebo správnych konaniach, ktorých účastníkmi boli tie isté osoby, okrem prípadov, keď rozsudok súdu vyvolá právne dôsledky pre iné osoby, ktoré nie sú účastníkmi konania (prejudiciálne skutočnosti),

dôsledky konania osoby predstavujúce trestný čin, ak sa o takýchto dôsledkoch rozhodlo v platnom rozsudku v trestnom konaní (prejudiciálne skutočnosti),

skutočnosti, ktoré sú predpokladané podľa zákona a nespochybnené v rámci všeobecného postupu,

skutočnosti uznané účastníkmi.

Účastník má právo uznať skutočnosti, na ktorých iný účastník založil svoje tvrdenie alebo námietku. Súd môže uznanú skutočnosť považovať za preukázanú, ak sa domnieva, že uznanie je v súlade s okolnosťami prípadu a nebolo uvedené účastníkom z dôvodu podvodu, násilia, hrozby alebo že nebolo urobené omylom alebo s cieľom zatajenia pravdy.

Je potrebné takisto poznamenať, že takéto okolnosti možno spochybniť predložením dôkazov všeobecným postupom.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Ak predložené dôkazy umožnia súdu dospieť k záveru, že je pravdepodobnejšie, že určitá skutočnosť skôr existovala, ako neexistovala, súd uzná túto skutočnosť za preukázanú.

2 Získavanie dôkazov

Dôkaz v občianskom súdnom konaní znamená akýkoľvek skutočný údaj, na základe ktorého súd v rámci zákonného postupu určí existenciu alebo neexistenciu skutočností podporujúcich tvrdenia a námietky účastníkov, ako aj akékoľvek iné skutočnosti podstatné pre spravodlivé a primerané rozhodnutie v danom prípade. Takéto údaje je možné preukázať týmito spôsobmi: vyhlásenia účastníkov alebo tretích osôb (priamo alebo prostredníctvom zástupcu), výpovede svedkov, písomné dôkazy, vecné dôkazy, inšpekčné protokoly, znalecké posudky, legálne získané fotografie, obrazové a zvukové záznamy a iné formy dôkazov.

Súd môže takisto požiadať členský štát EÚ, aby získal dôkazy alebo aby ich priamo vykonal v súlade s nariadením Rady (ES) č. 1206/2001 z 28. mája 2001 o spolupráci medzi súdmi členských štátov pri vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach s cieľom zlepšenia, zjednodušenia a urýchlenia spolupráce medzi súdmi pri vykonávaní dôkazov.

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Podľa článku 179 Občianskeho súdneho poriadku dôkazy predkladajú účastníci a vedľajší účastníci konania. Ak sú predložené dôkazy nedostatočné, súd môže požiadať účastníkov a vedľajších účastníkov konania, aby poskytli súdu podporné dôkazy a stanoví lehotu na ich predloženie. Súd je oprávnený získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy (*ex officio*), ale len v prípadoch stanovených zákonom.

Súd je podľa Občianskeho súdneho poriadku oprávnený získať dôkazy z vlastnej iniciatívy počas pojednávania v rodinných alebo pracovných prípadoch, ak to považuje za nevyhnutné pre spravodlivé rozhodnutie prípadu (články 376 a 414).
Okrem toho sa v článku 476 Občianskeho súdneho poriadku stanovuje, že súd pri príprave pojednávania prípadov týkajúcich sa vyhlásenia neplnoletej osoby za plnoletú (emancipovanú):
určí štátnu inštitúciu na ochranu dieťaťa v mieste bydliska maloletej osoby, aby predložila svoj záver o pripravenosti maloletej osoby samostatne vykonávať všetky občianske práva alebo plniť povinnosti,
požiada informácie o tom, či maloletá osoba bola odsúdená alebo či sa dopustila porušenia správneho alebo iného zákona,
v prípade potreby určí úroveň telesného, morálneho, duchovného a duševného vývoja maloletej osoby, nariadi forenzné psychologické a/alebo psychiatrické vyšetrenie a vyžiada ktorýkoľvek zo zdravotných dokumentov maloletej osoby alebo iných materiálov potrebných na vykonanie vyšetrenia,
vykoná všetky ďalšie kroky potrebné na prípravu prejednávania prípadu.
V článku 582 Občianskeho súdneho poriadku sa takisto stanovuje, že pokiaľ ide o povolenie previesť vlastnícke právo k rodinnému majetku, zaťažiť rodinný majetok hypotékou alebo inak zaťažiť práva k tomuto majetku, súd je vzhľadom na okolnosti prípadu oprávnený požadovať od žiadateľa dôkazy o finančnej situácii rodiny (príjem, úspory, iný majetok, záväzky), informácie o rodinnom majetku, ktorý sa má previesť, informácie o rodičoch dieťaťa od služby na ochranu práv dieťaťa, predbežné podmienky a vyhliadky vykonania budúcej transakcie, vyhliadky ochrany práv dieťaťa v prípade, ak sa transakcia nevykoná, a iné dôkazy.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Na účely získania dôkazov (v súlade s článkami 199 a 206 Občianskeho súdneho poriadku) môže súd požiadať právnickú alebo fyzickú osobu, aby predložili písomné alebo materiálne dôkazy, ktoré musia v stanovenej lehote predložiť priamo súdu. Ak fyzické alebo právnické osoby nemôžu predložiť požadované písomné alebo materiálne dôkazy alebo nie sú schopní ich predložiť v stanovenej lehote, musia to oznámiť súdu a uviesť dôvody. Osobe, ktorá požaduje písomný alebo materiálny dôkaz, môže súd vydať osvedčenie oprávňujúce ju získať dôkaz, aby mohol byť predložený súdu.
Počas prípravy na súdne pojednávanie sudca vykoná aj ďalšie procesné úkony, ktoré sú potrebné na riadnu prípravu prípadu na súdne pojednávanie (vyžiada dôkazy, ktoré nemôžu získať účastníci konania, súd zhromaždí dôkazy z vlastnej iniciatívy, ak je na to oprávnený podľa Občianskeho súdneho poriadku, atď.).

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd môže odmietnuť dôkazy za týchto okolností:
ak sú neprijateľné,
ak dôkazy nepotvrdia alebo nevyvrátia skutočnosti relevantné k prípadu (článok 180 Občianskeho súdneho poriadku),
ak sa dôkazy nemohli predložiť skôr a ich neskoršie predloženie spôsobí zdržanie konania (článok 181 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).
K žalobe by sa mali priložiť všetky písomnosti alebo iné dôkazy, na ktorých sa zakladajú tvrdenia žalobcu, dôkaz o zaplatení súdneho poplatku a žiadosti o vyžiadanie dôkazov, ktoré žalobca nie je schopný predložiť s uvedením dôvodov, prečo nie je možné predložiť dôkazy, aby mohli byť prijaté súdom (článok 135 Občianskeho súdneho poriadku).
Je potrebné takisto poznamenať, že odvolací súd odmietne prijať nové dôkazy, ktoré mohli byť predložené súdu prvého stupňa okrem prípadov, keď súd prvého stupňa neoprávnene odmietol prijať dôkazy, alebo ak potreba predložiť tieto dôkazy vnikla neskôr (článok 314 Občianskeho súdneho poriadku).

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

V občianskom súdnom poriadku sa vymedzuje, že dôkaz v občianskom súdnom konaní znamená akúkoľvek skutočnú informáciu, na základe ktorej súd v rámci zákonného postupu zistí, či existujú okolností podporujúce tvrdenia a námietky účastníkov, ako aj akékoľvek iné okolnosti relevantné pre spravodlivé a primerané rozhodnutie v danom prípade. Tieto informácie je možné získať: vyhláseniami účastníkov alebo tretích osôb (priamo alebo prostredníctvom zástupcu), svedeckými výpoveďami, písomnými dôkazmi, materiálnymi dôkazmi, inšpekčných protokolmi a znaleckými posudkami.
Legálne získané fotografie a zvukové a obrazové záznamy môžu takisto slúžiť ako dôkazy.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Pravidlá upravujúce spôsoby získavania dôkazov od svedkov a znalcov sú uvedené v článkoch 192 až 217 Občianskeho súdneho poriadku:
Postup vypočúvania svedka
Každý svedok je predvolaný do súdnej siene a vypočúvaný samostatne. Nevypočutí svedkovia nesmú zostať počas pojednávania v súdnej sieni. Vypočutí svedkovia musia zostať v súdnej sieni až do ukončenia pojednávania. Súd môže po vypočutí stanovísk účastníkov konania povoliť vypočutým svedkom opustiť súdnu sieň na ich žiadosť.
Svedka je možné vypočuť na mieste, ak sa nemôže na základe predvolania dostaviť na súd z dôvodu choroby, staroby, zdravotného postihnutia alebo iného opodstatneného dôvodu uznaného súdom a účastník konania, ktorý inicioval predvolanie svedka, nemôže zabezpečiť dostavenie sa tohto svedka na súd.
Súd musí určiť totožnosť svedka a vysvetliť svedkovi jeho práva a povinnosti, ako aj jeho zodpovednosť za porušenie prísahy a nesplnenie alebo nesprávne splnenie jeho ďalších povinností.
Pred podrobením sa výsluchu svedok zloží prísahu položením ruky na Ústavu Litovskej republiky (*Lietuvos Respublikos Konstitucija*) a povie: „Ja, (celé meno), čestne a svedomito prisahám, že budem hovoriť pravdu bez toho, aby som zamlčal, doplnil alebo zmenil akýkoľvek dôkaz“. Svedok viazaný prísahou podpíše znenie prísahy. Podpísaná prísaha sa pripojí k spisu.
Po zistení vzťahu svedka k účastníkom a tretím osobám a iných okolností, ktoré sú relevantné pre hodnotenie ich dôkazov (vzdelanie, povolanie svedka, atď.), súd poučí svedka, aby povedal súdu všetko, čo vie o prípade a aby sa vyhol zverejneniu informácií, ak svedok nemôže uviesť ich zdroj.
Po vypočutí svedectva je možné klásť svedkovi otázky. Svedka najprv vypočuje osoba, ktorá požiadala o jeho predvolanie a zástupca tejto osoby. Svedka potom vypočujú ďalší účastníci konania. Svedka predvolaného na podnet súdu najprv vypočuje žalobca. Sudca nesmie brať do úvahy navádzajúce otázky a otázky, ktoré sa netýkajú prípadu. Sudca je oprávnený klásť otázky kedykoľvek počas vypočúvania svedka.
Ak je to potrebné, súd môže na žiadosť účastníka konania alebo z vlastného podnetu opätovne vypočuť svedka na tom istom pojednávaní, predvolať vypočutého svedka na ďalšie pojednávanie toho istého súdu alebo konfrontovať svedkov proti sebe.
Vo výnimočných prípadoch, keď nie je možné alebo je zložité vypočuť svedka na súde, súd, ktorý prejednáva prípad, je oprávnený posúdiť písomné svedectvo, ak to podľa názoru súdu, s prihliadnutím na totožnosť svedka a podstatu okolností, o ktorých sa má vypovedať, nebude mať nepriaznivý vplyv na zistenie podstatných skutkových okolností prípadu. Na podnet účastníka je možné predvolať svedka na ďalšie vypočutie na súde, ak to je potrebné na podrobnejšie zistenie skutkového stavu v danom prípade. Pred poskytnutím svedectva musí svedok podpísať znenie prísahy uvedenej v článku 192 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku a pri podpísaní potvrdenia sa upozorní, že podanie nepravdivej výpovede je trestným činom. Písomné svedectvo sa musí podať za prítomnosti notára a notár ho osvedčí.
Vypočutie znalcov

Znalecký posudok sa prečíta nahlas na súdnom pojednávaní. Znalec (znalci), ktorý podáva znalecký posudok a zúčastní sa na súdnom pojednávaní, musí pred prečítaním znaleckého posudku zložiť prísahu položením ruky na ústavu Litovskej republiky a vyslovením tejto vety: „Ja, (celé meno), prisahám vykonávať v tomto konaní funkciu znalca čestne a poskytnúť objektívny a odôvodnený znalecký posudok na základe všetkých mojich odborných znalostí.“
Ak sa vypočutie vykoná mimo súdneho pojednávania, znenie prísahy podpísanej znalcom tvorí neoddeliteľnú súčasť znaleckého posudku. Znalci zapísaní v zozname súdnych znalcov Litovskej republiky (*Lietuvos Respublikos teismo ekspertų sąrašas*), ktorí zložili prísahu pri zápise do tohto zoznamu, nemusia zložiť prísahu na súde a považujú sa za upozornených o ich zodpovednosti v prípade, že poskytnú nepravdivý posudok a vyhlásenie.
Súd je oprávnený požiadať znalca o ústne vysvetlenie jeho posudku. Ústne vysvetlenie znaleckého posudku je súčasťou zápisnice zo súdneho pojednávania.
Znalcom možno klásť otázky na vysvetlenie alebo doplnenie znaleckého posudku. Ako prvá kladie otázky osoba, ktorá požiadal o ich vymenovanie. Následne môžu klásť otázky znalcovi ďalší účastníci konania. Znalcovi vymenovanému súdom z vlastnej iniciatívy kladie otázky ako prvý žalobca. Sudcovia majú právo klásť otázky znalcovi kedykoľvek počas jeho vypočúvania.
Znalecký posudok sa poskytne iba na žiadosť súdu (a musí byť predložený v písomnej forme v podobe znaleckého posudku). Znalecký posudok musí obsahovať podrobný opis vykonaného skúmania, závery vyvodené na základe zistení a odôvodnené odpovede na otázky položené súdom.
Ak súd požiada o odborné stanovisko bez znaleckého posudku, odborné stanovisko sa považuje sa písomný dôkaz predložený znalcom (rovnako ako vedľajší účastníci konania) alebo za dôkaz vyžiadaný súdom podľa postupu stanoveného v občianskom súdnom poriadku.
Pravidlá na predkladanie písomných dôkazov stanovené v článku 198 Občianskeho súdneho poriadku sú:
Písomné dôkazy môžu byť predložené účastníkmi konania alebo na žiadosť súdu v súlade s postupom stanoveným v občianskom súdnom poriadku.
Písomné dôkazy sa predkladajú vo forme predpísanej v občianskom súdnom poriadku: účastník konania, ktorý zdôvodňuje obsah procesných písomností písomnými dôkazmi, musí priložiť originály alebo ich kópie (digitálne kópie) osvedčené súdom, notárom (alebo inou osobou, ktorá je oprávnená vykonávať notárske úkony), advokátom zúčastneným na konaní alebo osobou, ktorá vydala (prijala) písomnosť. Súd môže z vlastnej iniciatívy alebo na žiadosť účastníka konania vyžiadať predloženie originálnych dokumentov. Žiadosť účastníka konania o predloženie originálnych dokumentov sa predloží spolu s návrhom, protinávrhom, vyjadrením k žalobe alebo inými procesnými písomnosťami účastníkov konania. Účastníci konania môžu podať takúto žiadosť neskôr, keď súd uzná za presvedčivé dôvody, pre ktoré nebola žiadosť predložená skôr alebo keď vyhovenie predmetnej žiadosť nespôsobí oneskorenie vyriešenie prípadu. V prípadoch, keď sa iba časť dokumentu týka obsahu procesných písomností, sa môže súdu predložiť len príslušná časť dokumentu (výňatky, výpisy).
Všetky procesné písomnosti a ich prílohy sa musia predložiť súdu v litovčine okrem určitých výnimiek stanovených právnymi predpismi. Ak účastníci konania, ktorým sa majú doručiť procesné písomnosti nerozumejú litovsky, súdu musia byť predložené preklady týchto písomností v jazyku, ktorému rozumejú. Ak sa písomnosti, ktoré sa majú predložiť musia podľa Občianskeho súdneho poriadku preložiť do cudzieho jazyka, účastníci konania musia v súlade s postupom stanoveným zákonom predložiť súdu ich overené preklady.
Originálne písomnosti v spise je možné vrátiť na žiadosť osôb, ktoré ich predložili. V tomto prípade sa musia v spise uchovať kópie vrátených písomnosti osvedčené v súlade s postupom stanoveným v občianskom súdnom poriadku.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Podľa článku 197 Občianskeho súdneho poriadku sa písomnosti vydané štátnymi a obecnými orgánmi, ktoré boli overené štátom poverenými osobami v rámci ich pôsobnosti a v súlade s požiadavkami, ktoré sa uplatňujú pre formu konkrétnych písomnosti, považujú za oficiálne písomné dôkazy a majú silnejší dôkazný účinok. Skutočnosti uvedené v oficiálnych písomných dôkazoch sa považujú za úplne preukázané, pokiaľ sa nevyvrátia inými dôkazmi v konaní okrem svedeckých výpovedí. Zákaz použitia svedeckých výpovedí sa neuplatní, ak by to odporovalo zásade dobrej viery, spravodlivosti a primeranosti. Dôkaznú hodnotu oficiálnych písomných dôkazov je možné priznať aj iným písomnostiam, ako aj legislatívnym aktom.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Okolnosti prípadu, ktoré sa zo zákona musia preukázať konkrétnymi dôkaznými prostriedkami, nie je možné preukázať inými dôkaznými prostriedkami (článok 177 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku).

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Osoba predvolaná ako svedok sa musí dostaviť na súd a podať pravdivé svedectvo. Osoba predvolaná ako svedok je podľa zákona zodpovedná za nesplnenie povinnosti svedka (článok 191), t. j. je možné jej uložiť pokutu.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Svedok môže odmietnuť výpoveď, ak by takáto výpoveď bola dôkazom svedčiacim proti jeho osobe, členom jeho rodiny alebo blízkym príbuzným.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Ak sa svedkovia, znalci alebo tlmočníci nedostavia na pojednávanie, súd požiada účastníkov konania, či môže byť ich prípad prejednaný v neprítomnosti svedkov, znalcov alebo tlmočníkov a rozhodne o pokračovaní alebo prerušení súdneho pojednávania. Ak sa predvolaný svedok, znalec alebo tlmočník nedostavia na súd bez závažného dôvodu, môže sa im uložiť pokuta až do výšky tisíc litasov. Svedok môže byť takisto násilne predvedený na súd na základe súdneho rozhodnutia (článok 248 Občianskeho súdneho poriadku).

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Tieto osoby sa nemôžu vypočúvať ako svedkovia:
zástupcovia v občianskych a správnych konaniach alebo obhajca v trestnom konaní o okolnostiach, o ktorých sa dozvedeli v ich postavení zástupcu alebo obhajcu,
osoby, ktoré nie sú schopné pochopiť podstatné okolnosti prípadu alebo poskytnúť reálnu výpoveď z dôvodu ich telesných alebo mentálnych postihnutí, kňazi, o okolnostiach získaných pri spovedi;
lekári, o okolnostiach, na ktoré sa vzťahuje lekárske tajomstvo,
mediátori, o okolnostiach, ktoré sa dozvedeli počas mediačného konania.
Ďalšie osoby môžu byť takisto určené zákonom.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Po objasnení vzťahu svedka k účastníkom, tretím osobám a ďalším okolnostiam relevantným k hodnoteniu svedeckej výpovede (vzdelanie svedka, povolanie, atď.) súd vyzve svedka, aby povedal súdu všetko, čo o prípade vie, a aby sa vyhol akýmkoľvek informáciám, ak nevie uviesť ich zdroj.
Po podaní svedeckej výpovede sa môžu klásť svedkovi otázky. Svedka najprv vypočuje osoba, ktorá požiadala o jeho predvolanie, zástupca tejto osoby a následne ďalší účastníci konania. Svedka predvolaného na podnet súdu najprv vypočuje žalobca. Sudca nesmie brať do úvahy navádzajúce otázky a otázky, ktoré sa netýkajú prípadu. Sudca je oprávnený klásť otázky kedykoľvek počas vypočúvania svedka. Ak je to potrebné, súd môže na žiadosť účastníka konania alebo z vlastného podnetu opätovne vypočuť svedka na tom istom pojednávaní, predvolať vypočutého svedka na ďalšie pojednávanie toho istého súdu alebo konfrontovať svedkov proti sebe.

Vo výnimočných prípadoch, keď nie je možné alebo je zložité vypočuť svedka na súde, súd, ktorý prejednáva prípad, je oprávnený posúdiť písomné svedectvo, ak to podľa názoru súdu, s prihliadnutím na totožnosť svedka a podstatu okolností, o ktorých sa má vypovedať, nebude mať nepriaznivý vplyv na zistenie podstatných skutkových okolností prípadu. Na podnet účastníka je možné predvolať svedka na ďalšie vypočutie na súde, ak to je potrebné na podrobnejšie zistenie skutkového stavu v prípade. Pred poskytnutím svedectva musí svedok podpísať vopred určené znenie prísahy a pri podpísaní potvrdenia sa upozorní, že podanie nepravdivej výpovede je trestným činom. Písomné svedectvo sa musí podať za prítomnosti notára a notár ho osvedčí.
Účasť účastníkov konania na súdnom pojednávaní a vypočutie svedka na mieste je možné zabezpečiť prostredníctvom informačných a elektronických komunikačných technológií (prostredníctvom videokonferencie, telekonferencie, atď.). Pri použití takýchto technológií v súlade s postupom stanoveným ministrom spravodlivosti sa musí spoľahlivým spôsobom zabezpečiť určenie totožnosti účastníkov konania a objektívne zaznamenanie a predloženie informácií (dôkazov).
Okrem toho článok 803 Občianskeho súdneho poriadku stanovuje možnosť súdov Litovskej republike požiadať súd iného štátu, aby pri získavaní dôkazov použil komunikačné technológie (videokonferencie, telekonferencie, atď.).

3 Hodnotenie dôkazov

Súd hodnotí dôkazy v konaní na základe vlastného presvedčenia založeného na komplexnom a objektívnom preskúmaní skutočností predložených v rámci konania a v súlade so zákonom.

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Skutkové informácie sa preukazujú týmito spôsobmi: vyhlásenia účastníkov a tretích osôb (priamo alebo prostredníctvom zástupcu), výpovede svedkov, písomné dôkazy, vecné dôkazy, inšpekčné protokoly, znalecké posudky, legálne získané fotografie, obrazové a zvukové záznamy a iné dôkazy. Skutkové informácie predstavujúce štátne alebo služobné tajomstvo zvyčajne nemôže slúžiť ako dôkazy v občianskych konaniach, pokiaľ sa neodtajnia v súlade so zákonným postupom. Informácie získané počas mediačného konania nemôžu slúžiť ako dôkaz v občianskom súdnom konaní s výnimkou prípadov uvedených v zákone o mediácii v občianskoprávnych sporoch.
Je potrebné poznamenať, že v súlade s článkom 185 Občianskeho súdneho poriadku musí súd hodnotiť dôkazy v konaní na základe vlastného presvedčenia založeného na komplexnom a objektívnom preskúmaní skutočností predložených v rámci konania a v súlade so zákonom. Žiadny dôkaz nemá vopred stanovený účinok na súd okrem prípadov, ak je to stanovené v občianskom súdnom poriadku.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Áno (pozri odpoveď na otázku 2.4).

Posledná aktualizácia: 21/11/2018
Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.
Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku fr bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Vykonávanie dôkazov - Luxembursko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Základnou zásadou podľa luxemburských právnych predpisov je, že osoba žiadajúca o splnenie záväzku musí preukázať svoj nárok. Podobne aj osoba, ktorá tvrdí, že už nie je viazaná záväzkom, musí dokázať, že uskutočnila platbu alebo vykonala skutok, ktorý ju zbavil jej záväzku.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

V určitých prípadoch sa v luxemburských právnych predpisoch stanovujú domnienky, ktorými sa osoba zbavuje povinnosti dokázať skutočnosť, ak by to bolo ťažké alebo nemožné. Domnienkami sú závery, ktoré sa v právnom predpise alebo rozhodnutí súdu vyvodzujú o neznámej skutočnosti na základe známej skutočnosti.
V právnych predpisoch sa rozlišuje medzi dvoma druhmi domnienok: po prvé, existujú právne domnienky, ktoré sú spojené s určitými úkonmi alebo skutočnosťami na základe osobitných právnych predpisov. Potom existujú domnienky, ktoré nie sú ustanovené zákonom a ponechávajú sa na vlastnom uvážení súdu. Ten prijme iba závažné, presné a neodporujúce si domnienky.
Všeobecne povedané, je možné poskytnúť dôkaz na vyvrátenie domnienok. Napríklad, predpokladá sa, že otcom dieťaťa, ktoré sa narodilo zosobášenému páru, je manžel matky. Je však možné začať konanie vo veci popretia otcovstva.
Zriedkavejšie môžu byť domnienky nevyvrátiteľné, čo znamená, že nie je možné proti nim predložiť dôkazy.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Hodnotenie skutočností sa ponecháva na vlastnom uvážení súdu a je konečné. V prípade pochybností súd overí, či existujú závažné, presné a neodporujúce si dôkazy, a uzná alebo odmietne dôkazy v závislosti od pravdepodobnosti údajných skutočností.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Na žiadosť účastníka konania môže sudca nariadiť vykonanie dokazovania. Sudca však môže v určitých prípadoch zabezpečiť dôkaz aj z vlastnej iniciatívy.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Sudca informuje vymenovaného znalca o charaktere jeho úlohy. Znalec predvolá účastníkov konania a tretie strany, ktoré sú požiadané o pomoc pri vyšetrovaní. Na základe zásady kontradiktórnosti sa zabezpečenie dôkazu musí uskutočniť v prítomnosti účastníkov konania.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Vykonanie dokazovania sa môže nariadiť vždy, keď sudca nemá dostatok informácií, na ktorých by založil rozhodnutie.
Vykonanie dokazovania údajnej skutočnosti sa môže nariadiť, iba ak účastník uvádzajúci tvrdenia nemá dostatočné dôkazy na ich dokázanie. Vykonanie dokazovania sa za žiadnych okolností nemôže nariadiť ako náhrada v prípade, že účastník konania nedokázal predložiť dôkazy.
Sudca musí tiež obmedziť výber opatrenia, ktoré je dostatočné na vyriešenie sporu; musí zvoliť najjednoduchšie a najlacnejšie riešenie.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Rôznymi dôkaznými prostriedkami sú materiálny dôkaz, ústna svedecká výpoveď, domnienky, uznanie dôkazu (priznanie) a prísažná svedecká výpoveď.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Spôsoby získania dôkazov od svedkov a od svedkov – znalcov:

Ak je svedecký dôkaz prípustný, sudca môže získavať dôkazy od tretích strán, ktoré vzhľadom na svoje osobné poznatky o predmetných skutočnostiach môžu tieto skutočnosti objasniť. Tento dôkaz môže mať formu vyhlásenia alebo sa môže získať vyšetrovacími metódami v závislosti od toho, či je písomný alebo ústny.
Sudca môže kohokoľvek podľa svojej voľby požiadať o objasnenie vo forme vyhlásenia, konzultácie alebo odborného stanoviska ku skutočnosti, ktorá si vyžaduje vysvetlenie znalca. Ak nie je potrebné písomné stanovisko, sudca môže dovoliť svedkovi – znalcovi poskytnúť stanovisko ústne v rámci vypočúvania. Z tohto ústneho stanoviska sa vyhotoví záznam, ktorý podpíše sudca a súdny úradník.
Pravidlá, ktoré sa uplatňujú na predkladanie písomných dôkazov a písomných správ alebo stanovísk svedkov – znalcov:
Písomný dôkaz:
Účastník konania, ktorý sa o dokument opiera, je povinný sprístupniť ho druhému účastníkovi. Poskytne ho proti potvrdenke o prijatí alebo podaním cez súdny register. Dokumenty musia byť sprístupnené bez vyzvania.
Písomné správy alebo stanoviská znalcov:
Znalci podávajú svoje správy cez súdny register. Aj v prípade, že sa na príprave správy podieľajú viacerí znalci, vypracujú len jednu správu. Ak majú rozdielne názory, každý zo znalcov poskytne svoje stanovisko. Ak znalec požiadal o stanovisko ďalšieho znalca z iného odboru, toto stanovisko sa priloží k záznamu z vypočutia alebo k spisu, v závislosti od prípadu.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Niektoré dôkazné prostriedky majú väčšiu dôkaznú silu ako ostatné:
Úradný záznam (*acte authentique*) vypracovaný verejným činiteľom (notár, súdny úradník atď.), ktorý koná v rámci svojej úradnej právomoci, predstavuje dôkaz, pokiaľ sa neukáže ako falošný.
Súkromná dohoda vypracovaná a podpísaná samotnými účastníkmi konania bez zásahu verejného činiteľa predstavuje dôkaz, ak neexistujú dôkazy o opaku.
Ústna svedecká výpoveď, ako aj iné dôkazné prostriedky, sa ponechávajú na vlastné uváženie sudcu.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Písomný dôkaz je nutný ako opodstatnenie právneho dokumentu (zmluvy), ktorého hodnota prekračuje 2 500 EUR. Dôkaz skutočnosti (napríklad nehody) však môže mať ľubovoľnú formu.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Zákon vyžaduje spoluprácu svedkov v súdnych konaniach, pokiaľ ide o zisťovanie pravdy.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Ľudia, ktorí môžu dokázať, že majú oprávnený dôvod, môžu byť zbavení povinnosti svedčiť. Rodičia alebo iní príbuzní v priamej línii jedného z účastníkov konania, ako aj manžel/manželka účastníka konania, dokonca aj vtedy, ak sú rozvedení, môžu odmietnuť svedčiť.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Svedkov, ktorí sa nedostavia na súd, možno predvolať na súd na ich vlastné náklady, ak sa ich svedectvo považuje za nutné. Svedkom, ktorí sa nedostavia na súd, a osobám, ktoré bez vážneho dôvodu odmietajú podať svedeckú výpoveď alebo zložiť prísahu, možno udeliť civilnú pokutu v rozmedzí 50 až 2 500 EUR.
Ak osoba môže dokázať, že nemohla prísť na súd v stanovený deň, pokuta a všetky náklady sa môžu odpustiť.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Ako svedok môže byť predvolaný ktokoľvek okrem osôb, ktoré sa považujú za nespôsobilé.
Ľudia, ktorí nie sú schopní poskytnúť svedeckú výpoveď, však môžu byť vypočutí za rovnakých podmienok, ale bez toho, aby zložili prísahu. Svedeckú výpoveď týkajúcu sa skutočností, o ktoré sa opierajú manželia v návrhu na rozvod alebo odluku, však nemôžu nikdy podať ich potomkovia.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Úloha sudcu a účastníkov konania pri vypočúvaní svedka
Sudca vypočuje svedecké výpovede svedkov samostatne v poradí, o ktorom sám rozhodne, keď sú účastníci prítomní alebo boli predvolaní. Svedkovia nemôžu čítať z dokumentu.
Sudca môže vypočuť svedeckú výpoveď svedkov alebo klásť svedkom otázky o akejkoľvek veci, v prípade ktorej je zo zákona možné zabezpečiť dôkaz, dokonca aj keď tieto veci nie sú uvedené v rozhodnutí, ktorým sa nariaďuje vykonanie dôkazov. Môže predvolať svedkov, konfrontovať svedkov navzájom alebo s účastníkmi konania, a ak je to nutné, vypočuť si ich svedecké výpovede v prítomnosti odborného znalca.
Počas svedeckej výpovede nesmú účastníci konania prerušiť svedkov, klásť im otázky, ani sa pokúsiť ich ovplyvniť, ani sa na nich priamo obracať pod sankciou vylúčenia. Ak to sudca považuje za nutné, môže po skončení vypočúvania svedka klásť svedkovi ďalšie otázky, ktoré sudcovi predložili jednotliví účastníci.
Využívanie videokonferencií alebo iných technických opatrení
Zámerom nariadenia Rady (ES) č. 1206/2001 z 28. mája 2001 o spolupráci medzi súdmi členských štátov pri vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach je zlepšiť, zjednodušiť a urýchliť spoluprácu medzi súdmi členských štátov pri vykonávaní dôkazov. V luxemburských právnych predpisoch neexistuje osobitné ustanovenie o využívaní videokonferencií. Využívanie videokonferencií sa riadi všeobecnými pravidlami nového Občianskeho súdneho poriadku o vypočúvaní svedkov, osobným hodnotením zo strany sudcu a osobnou účasťou. Súdy sú vybavené potrebným technickým zariadením. V termíne stanovenom pre videokonferenciu sú prítomní sudca, zapisovateľ, tlmočník a technik.
Sudca môže dať urobiť audio alebo videonahrávku zo všetkých alebo z časti prípravných vyšetrovaní. Nahrávky sa uchovávajú v súdnom registri. Hociktorý z účastníkov môže požiadať o kópiu alebo prepis na svoje vlastné náklady.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Súd neuzná dôkazy získané nezákonným spôsobom, napríklad skrytou kamerou alebo nahrávkou telefonického rozhovoru, o ktorej osoba nevedela.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Výpovede účastníka konania nemajú v zásade žiadnu dôkaznú hodnotu.

Súvisiace odkazy

http://www.legilux.lu/

Posledná aktualizácia: 13/05/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Maďarsko

1 Dôkazné bremeno

Dôkazné bremeno nesie účastník konania, ktorého záujmy by boli negatívne ovplyvnené, ak by snaha o poskytnutie dôkazov bola neúspešná.

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Pokiaľ nie je v zákone stanovené inak, je povinnosťou účastníkov konania uviesť relevantné skutočnosti vo veci a poskytnúť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Pokiaľ nie je v zákone stanovené inak, relevantné skutočnosti vo veci musí preukázať ten účastník konania, ktorý má záujem na tom, aby ich súd uznal za pravdivé, a dôsledky vyplývajúce z nedostatku dôkazov alebo nepreukázania týchto skutočností nesie ten istý účastník konania. V pracovnom spore musí zamestnávateľ preukázať obsah každej kolektívnej zmluvy, všetkých vnútorných pravidiel a pokynov, ktoré sú potrebné na rozhodnutie o nároku, a každú písomnosť vytvorenú ako súčasť činností zamestnávateľa, ktorá je potrebná na rozhodnutie o právnom spore, správnosti výpočtov súvisiacich s prípadnými spornými nárokovanými dávkami a platbu akejkoľvek dávky v prípade sporu o mzdu.

V spore týkajúcom sa pracovnoprávneho vzťahu v službách vo verejnom záujme musí subjekt verejného sektora preukázať obsah všeobecne platných ustanovení a pokynov, ktoré sú potrebné na rozhodnutie o nároku, a každú písomnosť vytvorenú ako súčasť činností subjektu verejného sektora, ktorá je potrebná na rozhodnutie o právnom spore, správnosti napadnutých výpočtov súvisiacich s nárokovanými dávkami, ak sú sporné, a platbu akejkoľvek dávky v prípade sporu o mzdu.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Ak účastník konania nie je schopný preukázať určitú skutočnosť, súd ju môže uznať za pravdivú, pokiaľ nemá žiadne pochybnosti o jej pravdivosti. Vyhlásenie o skutočnosti môže súd uznať za pravdivé, pokiaľ nemá žiadne pochybnosti o jeho pravdivosti, ak ho uzná protistrana, ak sa vyhlásenia účastníkov konania zhodujú, ak protistrana vyhlásenie nespochybní napriek výzve súdu, aby tak urobila, alebo ak sa vyhlásenie považuje za nesporné podľa tohto zákona. Skutočnosti, ktoré súd považuje za všeobecne známe alebo o ktorých má oficiálnu vedomosť, súd zohľadňuje aj v prípade, že sa na nich nedovoláva žiadny z účastníkov konania. Súd z úradnej moci zohľadňuje zákonné domnienky vrátane okolností, ktoré sa na základe zákona považujú za pravdivé, pokiaľ sa nepreukáže opak. V rodinnom práve napríklad existuje obmedzený počet nevyvrátiteľných domnienok a skutočností, ktoré zákon neumožňuje vyvrátiť.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

V pravidlách občianskoprávneho konania v Maďarsku sa nestanovuje žiadna minimálna úroveň istoty súdu. Pokiaľ nie je v zákone stanovené inak, súd sa neobmedzuje na uplatňovanie konkrétnych formálnych pravidiel, metód alebo dôkazných prostriedkov a môže sa spoľahnúť na dôkazy od účastníkov konania alebo na akékoľvek iné dôkazy, ktoré sú vhodné na zistenie skutkového stavu veci. To však neplatí pre zákonné domnienky vrátane zákonných ustanovení, podľa ktorých sa niektoré skutočnosti musia považovať za pravdivé, pokiaľ sa neposkytnú dôkazy o opaku. Súd zisťuje skutkový stav veci porovnaním a jednotlivým aj spoločným vyhodnotením vyhlásení a konania účastníkov v priebehu konania, ako aj dôkazov zistených v priebehu vypočutia a ďalších údajov týkajúcich sa konania podľa svojho presvedčenia.

2 Získavanie dôkazov

Súd získava dôkazy potrebné na stanovenie skutočností, ktoré sú nevyhnutné na vydanie rozhodnutia v spore.

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Pokiaľ nie je v zákone stanovené inak, relevantné skutočnosti vo veci musí preukázať ten účastník konania, ktorý má záujem na tom, aby ich súd uznal za pravdivé, a dôsledky vyplývajúce z nedostatku dôkazov alebo nepreukázania týchto skutočností nesie ten istý účastník konania. V občianskom súdnom konaní môže súd nariadiť vykonávanie dôkazov z úradnej moci, ak je to povolené zákonom.

V konaniach vo veciach správneho súdnictva môže súd nariadiť vykonávanie dôkazov z úradnej moci vzhľadom na skutočnosti a dôkazy na podporu okolností, ktoré musí zohľadniť z úradnej moci, ak sa odkazuje na porušenie ohrozujúce maloletú osobu alebo osobu, ktorá má nárok na dávky v invalidite, alebo ak to je stanovené v zákone.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Vypočujú sa svedkovia, získajú sa posudky znalcov a v prípade potreby sa vypočujú znalci, vykonajú sa obhliadky a držiteľom písomností, videozáznamov, zvukových záznamov, zvukových a obrazových záznamov alebo iných vecných dôkazov sa nariadi, aby ich predložili.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd nie je viazaný žiadnym návrhom na poskytnutie dôkazov, ktoré predložil účastník konania, ani svojím rozhodnutím o poskytnutí dôkazov. Súd môže zamietnuť návrh na poskytnutie dôkazov, ak návrh na poskytnutie dôkazov nebol podaný v súlade s ustanoveniami zákona CXXX z roku 2016 o občianskom súdnom poriadku, pokiaľ nie je v zákone stanovené inak, alebo ak účastník konania povinný vopred uhradiť náklady na vykonávanie dôkazov napriek výzve nesplnil svoju povinnosť. Súd zamietne návrh na poskytnutie dôkazov alebo ukončí nariadené vykonávanie dôkazov, ak to nie je potrebné na vydanie rozsudku o právnom spore.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Medzi dôkazné prostriedky patria najmä dôkazy získané od svedkov, znalecké posudky, písomnosti, videozáznamy, zvukové záznamy, obrazové a zvukové záznamy a ďalšie vecné dôkazy. Dôkazné prostriedky nemožno pripustiť, ak sú vylúčené zo zákona alebo ak sa na ne vzťahujú nejaké podmienky, pokiaľ nie sú splnené. Dôkaz možno vykonať aj obhliadkou. Počas konania sa nesmú vydávať žiadne prísažné vyhlásenia.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

V súlade so zásadou priamych dôkazov spravidla svedkovia a znalci poskytujú dôkazy počas vypočutia. Ak účastník konania chce preukázať svoje tvrdenia písomnosťami, musí priložiť tieto písomnosti k svojmu návrhu alebo ich musí predložiť v priebehu vypočutia. V prípade písomnosti v cudzom jazyku sa k nej musí priložiť aspoň jej jednoduchý preklad do maďarčiny. V prípade akýchkoľvek pochybností o správnosti či úplnosti preloženého znenia sa musí použiť overený preklad tejto písomnosti, pretože v opačnom prípade súd túto písomnosť nezohľadní. Na žiadosť účastníka konania, ktorý predkladá dôkaz, môže súd uložiť povinnosť účastníkovi konania s opačnými záujmami sprístupniť akúkoľvek písomnosť, ktorú má v držbe a ktorú by bol v každom prípade povinný vydať alebo predložiť podľa pravidiel občianskeho práva. Účastník konania s opačnými záujmami má takúto povinnosť najmä v prípade, ak písomnosť bola vydaná v záujme účastníka konania, ktorý predkladá dôkazy, alebo dosvedčuje právny vzťah týkajúci sa druhého účastníka konania, alebo súvisí s vypočutím týkajúcim sa takéhoto právneho vzťahu. Ak je písomnosť v držbe osoby, ktorá nie je účastníkom konania, súd umožní sprístupnenie tejto písomnosti uplatnením pravidiel o obhliadke. Ak návrh na predloženie dôkazov predloží účastník konania, súd prijme opatrenia na získanie písomností alebo

údajov, ktoré má v držbe súd, notár, iný orgán verejnej moci, správny orgán alebo iná organizácia, za predpokladu, že o vydanie písomnosti alebo údajov nemôže požiadať priamo účastník konania. Ak nie je potrebné písomnosť kontrolovať a účastník konania predloží overenú alebo bežnú kópiu v priebehu vypočutia, nie je nutné získať originálnu písomnosť. Zaslanie písomnosti možno odmietnuť iba v prípade, ak obsahuje utajované informácie.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Vo všeobecnosti nie.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Vo všeobecnosti taká povinnosť neexistuje. Vo výnimočných prípadoch, napríklad v konaní o vyhlásení osoby za nespôsobilú na právne úkony, je súd povinný požiadať lekárskeho znalca z odboru psychiatrie o posúdenie duševného stavu odporcu.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Áno, ale v niektorých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Tieto osoby môžu odmietnuť poskytnúť dôkazy:

príbuzní jedného z účastníkov konania,

osoba, ktorá by vo svojej výpovedi usvedčila seba alebo príbuzného zo spáchania trestného činu v súvislosti s danou vecou,

osoba, ktorá je viazaná služobným tajomstvom, ak by jej výpoveď znamenala porušenie tohto služobného tajomstva, pokiaľ ju príslušný účastník konania od neho neoslobodí,

osoba viazaná mlčanlivosťou v súvislosti s obchodnými tajomstvami týkajúcimi sa vecí, v ktorých by poskytnutie dôkazov znamenalo porušenie tohto záväzku zachovať mlčanlivosť, s výnimkou prípadov, ak sa údaje v predmetnom svedectve nepovažujú za obchodné tajomstvo podľa zákona o dostupnosti údajov vo verejnom záujme a údajov prístupných na základe verejného záujmu alebo ak je predmetom konania vydanie rozhodnutia, či uvedené údaje sú alebo nie sú vo verejnom záujme alebo sú prístupné na základe verejného záujmu,

mediátor alebo znalec v mediačnom konaní, ktorý je účastníkom sporu, poskytovatelia mediálneho obsahu a osoby v pracovnom pomere alebo obdobnom vzťahu s týmito poskytovateľmi, a to v súvislosti s otázkami, v ktorých by ich výpoveď znamenala odhalenie totožnosti osoby, ktorá im poskytla informácie v rámci ich činnosti ako poskytovateľa mediálneho obsahu.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Svedkovia, znalci vymenovaní súdom, vlastníci písomnosti alebo predmetu, ktorý podlieha obhliadke, a ďalšie osoby, ktorých účasť na vykonávaní dôkazov súd považuje za nevyhnutnú (ďalej spoločne len „prispievatelia“), sú povinní prispievať k vykonávaniu dôkazov. Ak prispievateľ nesplní svoju povinnosť bez toho, aby vopred požiadal o oslobodenie z oprávneného dôvodu, ktorý je schopný preukázať, súd uloží prispievateľovi povinnosť uhradiť trovy konania a môže mu uložiť pokutu, nariadiť povinnosť dostaviť sa na dokazovanie, znížiť odmenu pre prispievateľa a môže informovať jeho nadriadeného, vedúceho alebo zamestnávateľa o jeho neúčasti. Súd môže súčasne uplatniť viac ako jedno z týchto donucovacích opatrení.

Donucovacie opatrenia nemožno uplatňovať voči maloletej osobe vo veku do 14 rokov, ale od jej zákonného zástupcu možno požadovať úhradu trov konania a možno mu uložiť pokutu.

Ak prispievateľ splní svoju povinnosť alebo požiada o oslobodenie z oprávneného dôvodu, ktorý je schopný preukázať, po vykonaní akéhokoľvek donucovacieho opatrenia, nariadenie donucovacieho opatrenia súd zruší.

Svedok môže podať samostatné odvolanie proti rozhodnutiu, ktoré mu ukladá povinnosť svedčiť. Odvolaním sa preruší vypočúvanie svedka. Ak je odmietnutie svedka vypovedať zjavne nedôvodné, súd, ktorý rozhoduje o odvolaní, môže svedkovi uložiť pokutu, a súd, ktorý koná vo veci, môže svedkovi uložiť povinnosť uhradiť trovy konania.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Právneho zástupcu svedka nemožno vypočúvať ako svedka, pokiaľ je fyzická osoba, ktorú zastupuje, spôsobilá zúčastniť sa na konaní.

Osobu nemožno vypočúvať ako svedka, ak konala ako obhajca v súvislosti so záležitosťou, o ktorej sa dozvedela ako obhajca, alebo ak nie oslobodená od povinnosti zachovať mlčanlivosť v záležitosti súvisiacej s utajovanými informáciami.

Maloletú osobu vo veku do 14 rokov možno vypočúvať ako svedka iba v prípade, že dôkaz, ktorý sa očakáva od jej výpovede, nemožno zabezpečiť iným spôsobom.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Svedkovia sa na základe súdneho predvolania dostavia na vypočúvanie, kde ich bude v zásade vypočúvať predsedajúci sudca alebo v prípade samosudcu sudca, ktorý vedie konanie.

Predsedajúci sudca môže účastníkovi konania, ktorý žiada o vypočutie svedka, na základe jeho žiadosti umožniť, aby ako prvý priamo kládol otázky svedkovi predtým, ako súd umožní klásť otázky protistrane, ak o to protistrana požiadala. V takýchto prípadoch môžu predsedajúci sudca a ostatní členovia poroty klásť otázky svedkovi po jeho vypočutí účastníkmi konania.

3 Hodnotenie dôkazov

Súd zisťuje skutkový stav veci porovnaním a jednotlivým aj spoločným vyhodnotením vyhlásení a konania účastníkov v priebehu konania, ako aj dôkazov zistených v priebehu vypočutia a ďalších údajov týkajúcich sa konania podľa svojho presvedčenia.

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Dôkazné prostriedky alebo ich akákoľvek oddeliteľná časť sú nezákonné a nemožno ich použiť v konaní, ak

a) boli nadobudnuté alebo predložené na základe porušenia práva osoby na život a fyzickú integritu alebo ohrozenia tohto práva;

b) boli poskytnuté akoukoľvek inou nezákonnou metódou;

c) boli nadobudnuté nezákonným spôsobom;

d) by ich predloženie súdu znamenalo porušenie práv na ochranu osobnosti.

S výnimkou prípadov, keď boli dôkazné prostriedky získané či predložené na základe porušenia práva osoby na život a fyzickú integritu alebo ohrozenia tohto práva, môže súd výnimočne zohľadniť nezákonné dôkazné prostriedky, a to s náležitým ohľadom na osobitné okolnosti a rozsah porušenia zákona, právny záujem ovplyvnený porušením zákona, vplyv nezákonného dôkazu na zistenie skutočností, váhu ostatných dostupných dôkazov a všetky ďalšie okolnosti danej veci.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Vyhlásenie účastníka konania sa nepovažuje za dôkaz; súd však pri zisťovaní skutkového stavu veci, ako je opísané v otázke 3, hodnotí aj tvrdenia strán.

Posledná aktualizácia: 15/01/2024

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré

tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku mt bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Vykonávanie dôkazov - Malta

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Dôkazné bremeno nesie osoba podávajúca žalobu, ako to jednoznačne vyplýva z oddielu 562 zákonníka o sústave súdov a občianskom súdnom konaní: „bremeno dokazovania skutočností nesie vždy účastník, ktorý tieto skutočnosti vznáša“.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Áno, tieto pravidlá existujú a nachádzajú sa v oddiele 627 a nasl. zákonníka o sústave súdov a občianskom súdnom konaní. V oddiele 627 sa uvádzajú písomnosti, pri ktorých nie je potrebný iný dôkaz o pravosti než ten, ktorý už prirodzene obsahujú. Patria sem:

akty maltskej vlády podpísané ministrom alebo vedúcim odboru, z ktorého pochádzajú, alebo, v jeho neprítomnosti, zástupcom, asistentom alebo ďalším ministerským úradníkom v línii právomocí, ktorý je oprávnený takéto akty podpisovať,

záznamy všetkých maltských vládnych oddelení,

všetky verejné akty podpísané príslušnými orgánmi, ktoré sa nachádzajú vo vládnom vestníku,

akty maltskej vlády vytlačené s povolením vlády a riadne zverejnené,

akty a záznamy súdnych dvorov a cirkevných súdov na Malte,

potvrdenia vydané verejným registrom a katastrom,

námorný protest predložený v právomoci občianskoprávneho súdu prvého stupňa,

ďalšie písomnosti uvedené v zákone o obchodnom loďstve (vrátane osvedčení o registrácii podpísaných registrujúcim alebo iným oprávneným úradníkom a ostatných písomných záznamov zapísaných v osvedčení o registrácii, ktoré je podpísané registrujúcim alebo iným oprávneným úradníkom).

Existujú aj ďalšie písomnosti, ktoré možno predložiť, pričom ich obsah tvorí výnimku z dôkazného bremena, ich pravosť však musí byť overená. Patria sem:

akty a záznamy každého subjektu alebo verejného orgánu, ktorý je oprávnený alebo uznaný na základe práva alebo vládou,

farské akty a záznamy týkajúce sa narodenia, uzavretia manželstva a úmrtia a právnych úkonov vykonaných podľa zákona v prítomnosti farára,

notárske akty a záznamy na Malte,

obchodné denníky vedené podľa zákona, iba vzhľadom na dohody alebo iné transakcie obchodnej povahy,

denníky verejných obchodníkov s cennými papiermi vedené podľa zákona, vzhľadom na akékoľvek okolnosti, ktoré mohli nastať medzi zmluvnými stranami v obchodných veciach.

Môžu sa predložiť dôkazy odporujúce obsahu týchto druhov písomností.

Okrem týchto písomností existuje aj ďalšia domnienka upravená v kap. 16 maltského zákonníka (občiansky zákonník), a to konkrétne tá, že dieťa narodené v manželskom zväzku je manželovo. Táto právna domnienka sa môže zrušiť podaním prísažnej žaloby na občianskoprávny súd (rodinné veci) a predložením dôkazu o tom, že táto domnienka nie je platná.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Pred vynesením rozsudku v občianskoprávnych veciach musí byť súd presvedčený, že na vyváženie pravdepodobností boli predložené dostatočné dôkazy.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Každý účastník konania, bez ohľadu na svoje záujmy, môže vypovedať buď na vlastnú žiadosť, alebo na žiadosť iného účastníka veci, ako aj v prípade, ak je predvolaný vypovedať súdom z úradnej moci. Po začatí konania na základe prísažnej žaloby sa musí vypracovať zoznam svedkov. To isté sa týka aj prísažného vyjadrenia, ktoré tiež musí obsahovať takýto zoznam svedkov. Ak chce účastník predvolať svedka, ktorý nebol ako svedok uvedený, musí sa podať príslušný návrh.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Po schválení návrhu na vykonanie dôkazu výpoveďou sú predvolaní svedkovia prostredníctvom predvolania na súd vydaného po podaní návrhu príslušným účastníkom, ktorý chce predložiť dôkazy. Návrhy na vydanie takéhoto predvolania sa môžu na magistrátnom súde (Malta) a magistrátnom súde (Gozo) nižšieho stupňa podávať aj ústne.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd môže zamietnuť návrh účastníka na vykonanie dôkazu výpoveďou vtedy, ak je predvolanou osobou advokát, právny zástupca alebo kňaz. Pravidlom je okrem toho aj to, že žiadna osoba prítomná na zasadaní nemôže byť v rovnakej veci predvolaná ako svedok. Rozhodnutie o uplatnení tohto pravidla je však ponechané súdu pre prípad, keď sa jeho nedodržanie posúdi ako oprávnené. Existujú aj osobitné zákony, ktoré upravujú služobné tajomstvo a nepovoľujú odhalenie tajomstva a dôverných informácií. Nárok môže byť zamietnutý aj vtedy, ak sa súd domnieva, že svedok nie je relevantný.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Predložiť možno tri druhy dôkazov, a tými sú: písomnosti, *ústna výpoveď* a miestoprísažné vyhlásenie.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Vo všeobecnosti platí, že výsluch svedkov sa pri rozhodovaní vecí vykonáva na verejnom súdnom pojednávaní a *ústnou výpoveďou.* Právo však pripúšťa aj ďalšie spôsoby získavania výpovedí, ktoré možno využiť:

Svedkovia s pobytom na Malte aj v zahraničí môžu výpovede predložiť aj formou miestoprísažného vyhlásenia.

Vypočutím osoby, ktorá sa pred prerokovaním veci chystá odísť z Malty, je chorá alebo staršia, smrteľne chorá alebo jej hrozí, že sa stane nespôsobilou, alebo sa nemôže zúčastniť zasadania, môže súd poveriť súdneho asistenta. V takom prípade sa otázky položené svedkovi a jeho odpovede písomne zaznamenajú a svedok podpíše výpoveď alebo namiesto podpisu nakreslí krížik.

Vypočutím svedka, ktorý pre svoj vek nemôže opustiť domov, môže súd poveriť aj pomocného sudcu.

Ak má svedok pobyt v zahraničí, právny zástupca môže navrhnúť jeho výsluch prostredníctvom dožiadaní (návrh na dožiadanie) – účastník navrhujúci výsluch svedka predloží písomné otázky a poskytne meno a adresu osoby, ktorá sa v jeho mene zúčastní výsluchu svedka.

Ak to súd považuje za vhodné, môže ako výpoveď svedka povoliť záznam na páske alebo videozáznam.

Súd môže na výsluch svedka a vzatie pod prísahu splnomocniť aj znalca.

Znalec splnomocnený na získanie výpovede má k dispozícii rovnaké prostriedky ako súd.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Všetky dôkazné prostriedky majú rovnakú dôležitosť.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Nie, ale najlepší dôkaz sa musí predložiť vždy.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Áno, predvolaní svedkovia majú zo zákona povinnosť vypovedať. Svedok však nemôže byť donútený odpovedať na otázky, ak by to mohlo viesť k jeho trestnému stíhaniu.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Manžel alebo manželka akéhokoľvek účastníka konania sú spôsobilí svedkovia a môžu byť donútení vypovedať vo veci na návrh ktoréhokoľvek z účastníkov. Manžel však nemôže byť donútený odhaliť informáciu, ktorú mu manželka dôverne zverila počas manželstva, a naopak, a ani jeden manžel nemôže byť donútený odpovedať na otázky, ak by to viedlo k trestnému stíhaniu druhého manžela.

K ďalším výnimkám patria tie, ktoré sa vzťahujú na advokátov, právnych zástupcov alebo kňazov. Ak však advokát alebo právny zástupca získa súhlas svojho klienta alebo kňaz súhlas osoby, ktorá sa mu vyspovedala, môžu sa im klásť otázky o skutočnostiach, ktoré sú im známe (na základe súhlasu); v prípade advokáta a právneho zástupcu o skutočnostiach, ktoré im zveril klient na účely veci, a v prípade kňaza o skutočnostiach, ktoré sa dozvedel pod spovedným tajomstvom alebo pri spovedi.

S výnimkou súdneho príkazu nemôžu byť účtovníkom, lekárom, sociálnym pracovníkom, psychológom a manželským poradcom kladené otázky na odhalenie informácií, ktoré im klienti zverili v rámci služobného tajomstva, alebo informácií, ktoré sa pri výkone svojej práce dozvedeli. Táto výsada sa rozširuje aj na tlmočníka, ktorý takéto tajné informácie tlmočil.

Svedok viazaný služobným tajomstvom nemôže odhaliť tajné a dôverné informácie okrem určitých okolností podľa konkrétneho práva, ktoré platí pre danú vec.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Ak sa na predvolanie nedostaví pred súd pravidelne predvolávaný svedok, dopustí sa pohŕdania súdom a okamžite je odsúdený a pokutovaný. Súd ho tiež môže prostredníctvom príkazu na predvedenie alebo zadržanie prinútiť zúčastniť sa ďalšieho zasadania a vypovedať. Súd však môže zrušiť uloženú pokutu, ak sa svedecká neúčasť riadne odôvodní.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Ako svedok môže byť predvolaná akákoľvek duševne zdravá osoba, ak sa na ňu nevzťahujú výnimky týkajúce sa jej spôsobilosti. Predvolaný môže byť svedok v akomkoľvek veku, ak si uvedomuje skutočnosť, že nesmie podať krivú výpoveď.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Počas výsluchu alebo krížového výsluchu môže súd svedkovi položiť akúkoľvek otázku, ktorú považuje za potrebnú alebo účelnú. Vypovedať však môže aj každý účastník konania, bez ohľadu na svoj záujem, a to na vlastnú žiadosť, na žiadosť druhého účastníka alebo po predvolaní *ex officio* súdom.

Vo veciach, ktoré sa týkajú maloletých detí, sudca zvyčajne vypočuje maloletého *za zatvorenými dverami* alebo je na výsluch maloletého vymenovaný detský advokát.

Svedkov žijúcich mimo Malty je možné vypočuť prostredníctvom videokonferencie.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Ak sa dôkazy nezískali nezákonne, súd nemá stanovený čas na vynesenie rozsudku. Jedinou výnimkou je, že súd zvyčajne nie je príslušný rozhodnúť o výpovediach týkajúcich sa skutočností, o ktorých svedkovia uvádzajú, že sa ich dozvedeli od iných osôb, ani skutočností uvádzaných ďalšími účastníkmi, ktorí môžu byť na tomto základe povolaní vypovedať.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Áno, vyhlásenia účastníka k danej veci sú prípustné.

Posledná aktualizácia: 22/03/2017

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Holandsko

1 Dôkazné bremeno

Holandské procesné právo je založené na základnom pravidle, že „ten, kto tvrdí určitú skutočnosť, ju musí dokázať“. Inými slovami, strana, ktorá sa odvoláva na právne účinky skutočností alebo práv, ktoré predkladá, musí znášať dôkazné bremeno týkajúce sa predmetných skutočností alebo práv. Je však možné, že dôkazné bremeno je rozdelené odlišne podľa osobitných právnych predpisov alebo požiadaviek vyplývajúcich zo zásad dobromyseľnosti a čestnosti.

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Zákonné pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena stanovené v Občianskom súdnom poriadku sa uplatňujú v konaniach na základe predvolania, ako aj v konaniach na základe návrhu, pokiaľ tomu nebráni povaha veci. Neuplatňujú sa povinne v konaniach o nariadení predbežného opatrenia. Bežné pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena sa neuplatňujú ani v rozhodcovských konaniach. V rozhodcovských konaniach sa však účastníci môžu dohodnúť na uplatnení týchto pravidiel.

Zákonné pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena sú uvedené v článkoch 149 až 207 Občianskeho súdneho poriadku.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Skutočnosti, ktoré uvádza jeden z účastníkov a ktoré (dostatočne) nevyvráti protistrana, musí súd považovať za preukázané. Výnimka z tohto pravidla je možná, ak by prijatie skutočností viedlo k právnemu účinku, ktorý nie je voľne k dispozícii účastníkom. V takom prípade môže súd požadovať dôkazy. Nevyžadujú sa dôkazy o skutočnostiach a okolnostiach, ktoré sa považujú za všeobecne známe, alebo o všeobecne zaužívaných pravidlách. Tieto dôkazy môže súd použiť bez ohľadu na to, či ich účastníci uviedli. „Skutočnosti a okolnosti, ktoré sa považujú za všeobecne známe“, sú skutočnosti a okolnosti, ktoré každá osoba za normálnych okolností vie alebo môže vedieť. Všeobecne zaužívané pravidlá sú poznatky a skúsenosti, ktoré získal každý občan v holandskej spoločnosti. Nemusia sa preukazovať ani skutočnosti, o ktorých sa súd dozvie sám v priebehu konania – známe ako „procesné skutočnosti“. Niekedy zákon stanovuje domnienku. Čiže niektoré skutočnosti a okolnosti sa považujú za také pravdepodobné, že účastník, ktorý sa na ne odvoláva, o nich (už) nemusí poskytnúť dôkaz. Súd môže takisto na základe všeobecne zaužívaných pravidiel vyvodiť domnienku v súvislosti s nesporným charakterom preukázaných skutočností. Protistrana však môže použiť dôkaz o opaku. Okrem toho existujú osobitné prípady. Dva príklady: podľa zákona o cestnej

premávke musí motorista, ktorý zrazí cyklistu alebo chodca, poskytnúť náhradu škody, pokiaľ nepreukáže, že nehoda bola spôsobená v dôsledku vyššej moci. Ďalším príkladom je prípad, keď pracovník žiada náhradu škody za ujmu, ak sa preukáže, že k nej došlo pri výkone jeho práce. V tomto prípade nebude zamestnávateľ povinný za takúto ujmu pracovníka odškodniť výlučne v prípade, že preukáže a dokáže, že neexistoval žiadny nedostatok v požadovanej starostlivosti alebo že sa pracovník dopustil úmyselnej neopatrnosti alebo nedbanlivosti.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Súd má v súvislosti s hodnotením dôkazov diskrečnú právomoc, pokiaľ zákon nestanovuje inak. Táto výnimka sa týka pravidiel o nevyvrátiteľnej dôkaznej hodnote dôkazu. V prípade nevyvrátiteľných dôkazov je súd povinný prijať určité dôkazné prostriedky ako pravdivé alebo uznať ich určitú dôkaznú hodnotu. V tomto prípade opäť existuje možnosť predložiť dôkaz o opaku.

Súd môže okrem toho založiť svoje rozhodnutie výlučne na skutočnostiach, ktoré boli preukázané v dostatočnom rozsahu v súlade s pravidlami týkajúcimi sa dôkaznej sily.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

V určitých prípadoch (kontrola účtov, výsluch svedkov) môže súd na žiadosť jedného z účastníkov nariadiť, aby druhý účastník predložil dôkazy. Súd tak môže urobiť aj z vlastného podnetu, t. j. z vlastnej iniciatívy.

Okrem toho môže súd na žiadosť jedného z účastníkov alebo z vlastného podnetu nariadiť znalecký posudok, ohliadku miesta alebo návštevu. Sudca vymenúva znalca, prijíma znalecký posudok a vyhodnocuje situáciu. Účastníci sú povinní pri znaleckých posudkoch spolupracovať.

Účastníci môžu vyjadriť svoje pripomienky alebo predložiť žiadosti týkajúce sa vypracovania znaleckého posudku, ako aj ohliadky miesta.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Účastník, ktorému súd umožnil poskytnúť dôkazy a ktorý znáša dôkazné bremeno, je povinný dokázať skutočnosti a/alebo okolnosti, na ktoré sa odvoláva. Protistrana môže vždy predložiť dôkazy o opaku, pokiaľ jej to zákon nezakazuje.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd nevyhovie žiadosti o dokazovanie, ak je táto žiadosť považovaná za irelevantnú, nedostatočne špecifikovanú (príliš neurčitú), predloženú neskoro (po lehote) alebo neopodstatnenú. Žiadosť o dokazovanie je možné zamietnuť z dôvodu predpokladu týkajúceho sa výsledku dokazovania.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

V Holandsku je vykonávanie dokazovania voľné. To znamená, že v zásade sa môžu dôkazy predložiť akýmikoľvek prostriedkami, pokiaľ zákon nestanovuje inak. Zákon uvádza niekoľko dôkazných prostriedkov (ale existujú aj ďalšie). Patria sem:

listiny a rozhodnutia,
kontroly účtov, dokumenty a písomnosti,
výsluch svedkov,
znalecký posudok alebo výsluch znalcov a
ohliadka miesta a návštevy.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Svedecká výpoveď musí byť povolená zákonom a podáva sa na žiadosť jedného z účastníkov alebo ju jednému z účastníkov uloží súd z vlastného podnetu. Účastníci môžu takisto vypovedať ako svedkovia (pozri bod 3 nižšie). V prípade výsluchu svedkov navrhujú svedkov účastníci.

Svedecká výpoveď má formu výsluchu svedkov a podáva sa ústne na pojednávaní. Svedecká výpoveď je prípustná ako dôkaz iba vtedy, ak sa týka skutočností, o ktorých má svedok osobnú vedomosť. Účastníkovi, ktorý žiada o predloženie svedeckej výpovede, sa to umožní, ak sú skutočnosti, ktoré sa majú preukázať, predmetom sporu a môžu viesť k vyriešeniu veci.

Na žiadosť jedného z účastníkov alebo z vlastného podnetu súdu je možné zorganizovať aj výsluch znalcov (článok 194 Občianskeho súdneho poriadku). Môže ísť o písomný znalecký posudok alebo o ústny znalecký posudok. V prípade písomného znaleckého posudku súd stanoví lehotu na jeho predloženie. V prípade ústneho znaleckého posudku bude znalec vypovedať v deň, kedy je vytýčené pojednávanie.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Existuje rozdiel medzi nezvratnými a vyvrátiteľnými dôkazmi. V prípade nezvratných dôkazov je súd povinný prijať obsah dôkazu ako pravdivý a uznať jeho dôkaznú silu, ktorú mu prisudzuje zákon. V prípade nezvratného dôkazu môže byť takisto poskytnutý dôkaz o opaku, pokiaľ to zákon nevylučuje. Príkladmi nezvratných dôkazov sú verejné listiny a trestné rozsudky. V prípade vyvrátiteľných dôkazov môže súd voľne určiť ich dôkaznú hodnotu.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

V určitých prípadoch predstavuje písomnosť dokonalý dôkaz. V určitých prípadoch je písomnosť nevyhnutnou podmienkou aj pre existenciu určitého práva. Príkladom môže byť dohoda manželov a závet. Dôkaz o existencii dohody manželov a závetu vyhotoveného notárom sa musí poskytnúť predložením notárskej zápisnice. Kodicil môže takisto slúžiť ako dôkaz. Kodicil je rukou písaný, datovaný a podpísaný dokument, ktorý obsahuje želania zosnulého. Tieto želania sa môžu týkať dedičstva, najmä odkázania oblečenia, šperkov, určitého nábytku a kníh. Kodicil nemusí byť overený prostredníctvom notárskej zápisnice.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

V zásade je povinná vypovedať každá osoba, ktorá je predvolaná zákonným spôsobom. Inými slovami, svedok je povinný dostaviť sa na pojednávanie a uviesť tam pravdivú výpoveď.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

V určitých prípadoch je možné zbaviť osobu povinnosti vypovedať.

Toto právo je priznané osobám, ktoré majú blízky osobný vzťah s jedným z účastníkov. Ide o právo odoprieť výpoveď z rodinných dôvodov. Týka sa to (bývalého/bývalej) manžela(-ky) alebo (bývalého/bývalej) registrovaného(-ej) partnera(-ky) účastníka, predkov alebo príbuzných v priamej línii účastníka alebo manžela(-ky) či registrovaného(-ej) partnera(-ky) účastníka až do druhého stupňa vrátane, ako sú rodičia, deti, starí rodičia, vnúčatá, bratia a sestry. Svedok si takisto môže uplatniť právo odoprieť výpoveď, aby sa vyhol odpovedi na konkrétnu otázku, ak by odpoveď vystavila osobu, či už príbuzného v bočnom rade alebo nepokrvného príbuzného v priamej alebo nepriamej línii v druhom alebo treťom stupni alebo jeho (bývalého/bývalú) manžela(-ku) alebo (bývalého/bývalú) registrovaného(-ú) partnera(-ku) riziku odsúdenia za prečin (článok 165 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Existuje aj právo odoprieť výpoveď na základe výkonu funkcie. Toto právo si môžu uplatniť osoby, ktoré sú z dôvodu svojho zamestnania (napríklad duchovní, lekári, advokáti a notári), svojej profesie alebo svojej funkcie povinné zachovávať mlčanlivosť týkajúcu sa skutočností, ktoré sú im pri výkone ich zamestnania, profesie alebo funkcie zverené.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Ak sa svedok, ktorý bol predvolaný doporučeným listom, nedostaví na pojednávanie, súd na žiadosť dotknutého účastníka konania určí dátum, kedy predvolá svedka súdnym predvolaním (doručeným súdnym úradníkom). Ak sa svedok aj napriek tomu nedostaví, súd môže nariadiť jeho predvedenie na

súd prostredníctvom polície. Ak sa svedok dostaví, ale odmietne vypovedať, dotknutý účastník konania môže požiadať súd, aby ho vzal do väzby za pohŕdanie súdom. Náklady za vzatie do väzby znáša žalobca. Súd povolí vzatie do väzby len vtedy, ak sa domnieva, že tento trest je na zistenie pravdy v danej veci opodstatnený.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

V zásade je povinný vypovedať každý okrem osôb, ktoré si môžu uplatniť právo odoprieť výpoveď (pozri aj bod 2.9).

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Sudca vypočúva svedkov. Účastníci a ich advokáti môžu klásť svedkom otázky. Sudca môže z vlastného podnetu alebo na žiadosť jedného z účastníkov konfrontovať svedkov navzájom alebo s účastníkmi. Po tom, ako svedok vypovedal, sudca môže klásť účastníkom otázky a účastníci si môžu klásť aj otázky navzájom.

Holandské pravidlá týkajúce sa dôkazov neobsahujú osobitné ustanovenie o využívaní videokonferencie. Holandské právo nevylučuje tento spôsob vykonávania dôkazov a využívanie videokonferencie v praxi nespôsobuje žiadne ťažkosti. O tejto záležitosti rozhoduje sudca.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Nezákonné dôkazy možno rozdeliť do dvoch kategórií: nezákonne získané dôkazy a nezákonne použité dôkazy. Ak boli dôkazy získané nezákonne, neznamená to, že ich použitie je vždy nezákonné. O tom, či sú dôkazy nezákonné, rozhoduje opäť sudca.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Účastníci môžu byť vypočutí ako účastníci sporu. V takom prípade sa ich výpoveď nemôže považovať za dôkaz v prospech účastníka, ktorý vypovedá, pokiaľ výpoveď neslúži na doplnenie neúplných dôkazov (článok 164 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).

Posledná aktualizácia: 09/02/2022

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Rakúsko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Každý účastník konania v zásade musí uviesť všetky skutkové tvrdenia, ktorými odôvodňuje svoj návrh (bremeno tvrdenia – Behauptungslast), a poskytnúť primerané dôkazy [§ 226 ods. 1 a § 239 ods. 1 rakúskeho Občianskeho súdneho poriadku (ZPO)]. Súd musí vyniesť rozsudok aj v prípade, ak sú skutočnosti prípadu naďalej nejasné (situácia „non liquet“). V takých prípadoch začínajú pôsobiť pravidlá vzťahujúce sa na dôkazné bremeno. Každý účastník konania znáša dôkazné bremeno preukazujúce existenciu podmienok pre právnu normu, o ktorú sa opierajú. Za bežných okolností musí žalobca potvrdiť všetky skutočnosti, ktorými odôvodňuje svoje tvrdenie, a žalovaný musí potvrdiť všetky skutočnosti, ktorými sa odôvodňujú jeho námietky. Žalobca znáša aj dôkazné bremeno, že sú splnené všetky procesné požiadavky na predloženie nároku.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Skutočnosti podstatné pre rozsudok sa musia preukázať dôkazmi, pokiaľ nie sú od dokazovania oslobodené. Dôkazy sa nevyžadujú v prípade uznaných skutočností (§ 266 a 267 ZPO), zrejmých skutočností (§ 269 ZPO) alebo zákonne predpokladaných skutočností (§ 270 ZPO).

Uznaná skutočnosť je uznanie strany, že tvrdenie skutočnosti protistranou je správne. Súd musí v zásade akceptovať uznanú skutočnosť ako správnu a dospieť k svojmu rozhodnutiu bez ďalšieho skúmania.

Skutočnosť je zrejmou skutočnosťou, ak je všeobecne známa (t. j. je známa veľkému počtu ľudí alebo ju veľký počet ľudí kedykoľvek bez ťažkostí spoľahlivo rozozná) alebo je známa súdu (príslušnému súdu na základe jeho úradného výkonu alebo je jasne zrejmá zo spisu).

Súd musí z úradnej moci vo svojom rozhodnutí zohľadniť zrejmé skutočnosti, ktoré sa však nemusia tvrdiť ani dokázať.

Zákonná domnienka vyplýva priamo zo zákona a má účinok opaku dôkazného bremena, t. j. strana, ktorá nemá prospech z takejto domnienky, musí poskytnúť dôkaz o opaku. Musí dokázať, že napriek tomu, že existuje dôvod na zákonnú domnienku, predpokladané skutočnosti nenastali alebo predpokladaná právna situácia nevznikla.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Účelom súdneho konania je presvedčiť sudcu o skutočnosti. Vo všeobecnosti sa akceptuje „vysoký stupeň pravdepodobnosti“ a na presvedčenie sudcu sa nevyžaduje „absolútna istota“.

Niekedy sa požadovaná „sila dôkazov“ zvýši na „pravdepodobnosť hraničiacu s istotou“ alebo sa zníži na „značný stupeň pravdepodobnosti“, a to buď zákonom, alebo judikatúrou. Ak sa požaduje znížená sila dôkazov, podľa Občianskeho súdneho poriadku (§ 274 ZPO) postačuje ako sila dôkazu vierohodné preukázanie alebo osvedčenie. Dôkaz *prima facie* vedie takisto k zníženiu požadovanej sily dôkazov a napomáha uplatneniu nárokov na náhradu škody v prípadoch nedostatku dôkazov. Ak v prípade typického priebehu udalostí zo životných skúseností vyplýva, že existuje osobitná príčinná súvislosť alebo vina, tieto požiadavky sa môžu takisto považovať za preukázané na základe *prima facie* v individuálnom prípade.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Dôkaz sa môže zabezpečiť rozhodnutím súdu alebo na žiadosť účastníka konania. V konaniach výlučne vyšetrovacej povahy (pri ktorých súd musí stanoviť z úradnej moci podstatné skutočnosti na rozhodnutie) nie je potrebné, aby účastník konania podal žiadosť o uznanie dôkazu. V prípade štandardného konania podľa rakúskeho Občianskeho súdneho poriadku môže sudca zabezpečiť z úradnej moci akékoľvek dôkazy, od ktorých sa očakáva objasnenie podstatných skutočností (§ 183 ZPO). Sudca môže nariadiť účastníkom konania, aby poskytli dokumenty, zabezpečiť vykonanie ohliadky miesta alebo nariadiť zabezpečenie dôkazu od znalcov alebo zaznamenať vyhlásenia od bežných svedkov. Účastníkom konania však možno nariadiť predloženie dokumentov iba vtedy, ak sa na ne odvolal aspoň jeden z účastníkov, a nie je potrebné predložiť dokumenty ani vypočuť svedkov, ak sú proti tomu obaja účastníci konania. Vo všetkých ostatných prípadoch sa dôkazy zabezpečujú na základe dôkazov poskytnutých jedným z účastníkov konania.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Dôkazy sa spravidla zabezpečujú na ústnom pojednávaní. Počas takzvaného prípravného stretnutia (§ 258 Občianskeho súdneho poriadku) vypracuje súd spoločne s účastníkmi konania a/alebo ich zástupcami časový plán súdneho konania, ktorý obsahuje aj časový plán zabezpečenia dôkazov. Ak je to však nutné, kedykoľvek sa môže konať ďalšie rokovanie týkajúce sa pokroku, ktorý sa dosiahol v konaní. Po zabezpečení dôkazov sa výsledok prerokuje s účastníkmi konania (§ 278 ZPO). Dôkazy musí zabezpečiť priamo sudca, ktorý bude rozhodovať o veci. V prípadoch výslovne stanovených zákonom sa

dôkazy môžu zabezpečiť aj počas postupu vzájomnej pomoci. Účastníci konania sa musia vyzvať, aby zabezpečili dôkazy, a majú rôzne práva účasti, napríklad právo klásť otázky bežným svedkom a znalcom. Dôkazy sa vždy zabezpečujú z vlastnej iniciatívy sudcu, spravidla aj vtedy, ak napriek predvolaniu nie sú účastníci konania prítomní.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd musí zamietnuť poskytnuté dôkazy, ak ich považuje za nepodstatné (§ 275 ods. 1 ZPO) alebo ak sa dôkazy predložili so zámerom oddialiť súdne konanie (§ 178 ods. 2, § 179 a § 275 ods. 2 ZPO). Je takisto možné stanoviť lehotu na zabezpečenie dôkazu, ak je pravdepodobné, že spôsobí oddialenie konania (§ 279 ods. 1 ZPO). Po uplynutí lehoty sa poskytnutý dôkaz môže zamietnuť. Môže sa zamietnuť aj vtedy, ak nie je nutný (lebo súd už bol presvedčený alebo skutočnosť sa nemusí dokázať) alebo ak je zabezpečenie dôkazu zakázané. Ak je zabezpečovanie dôkazov nákladné (napr. vyjadrenie znalca), účastník konania požadujúci dôkazy musí zaplatiť zálohu na náklady. Ak ju nezaplatí načas, dôkazy sa môžu predložiť neskôr iba vtedy, ak to nespôsobí oddialenie konania.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

V rakúskom Občianskom súdnom poriadku je stanovených päť „klasických“ druhov dôkazov: dokumenty (§ 292 až 319), svedecká výpoveď (§ 320 až 350), vyjadrenie znalca (§ 351 až 367), ohliadka (§ 368 až 370) a výsluch účastníkov konania (§ 371 až 383). Ako dôkaz sa však v zásade môže uznať akýkoľvek možný zdroj informácií a bude klasifikovaný ako jeden z uvedených druhov dôkazov podľa formy, ktorú má.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Svedkovia sa vypočúvajú jednotlivo v neprítomnosti ostatných svedkov, ktorí sa ešte len majú vypočuť. To bráni tomu, aby sa pri podávaní svedeckej výpovede navzájom ovplyvňovali. Ak si výpovede svedkov odporujú, môžu sa títo svedkovia vypočuť spoločne. Výsluch svedkov sa začína všeobecným kladením otázok, aby sa určilo, či svedok nie je z nejakého dôvodu nespôsobilý vypovedať, či má právo odoprieť výpoveď alebo či je schopný zložiť prísahu. Po tom, ako sa svedkom pripomenie ich povinnosť hovoriť pravdu a trestné následky krivej výpovede podľa trestného zákona, sa začína výsluch svedka. Svedok je najskôr požiadaný, aby uviedol svoje osobné údaje, a potom sa mu kladú otázky týkajúce sa samotnej veci. Účastníci konania sa môžu zúčastniť na výsluchu svedka a klásť mu otázky, ak to schváli súd. Neprimerané otázky môže sudca zamietnuť. Svedkovia sa musia v zásade vypočuť priamo pred súdom, ktorý rozhoduje vo veci, hoci za určitých podmienok je možné vypočuť svedkov prostredníctvom postupov súdnej pomoci (§ 328 ZPO).

Znalci sa prizývajú na to, aby „pomáhali“ súdu. Kým bežný svedok podáva výpoveď z hľadiska svojho vnímania skutočností, znalec poskytuje sudcovi vedomosti, ktoré sudca nemá. Vyjadrenie znalca sa musí v zásade poskytnúť priamo pred súdom. Znalca možno predvolať bez obmedzenia aj z vlastnej iniciatívy sudcu. Znalec musí predložiť svoje zistenia a správu. Znalec musí podať ústnu správu počas pojednávania a písomné správy musí vysvetliť počas pojednávania, ak to požadujú účastníci konania. Zistenia a správa musia byť zdôvodnené. Súkromné správy sa na účely Občianskeho súdneho poriadku nepovažujú za správy znalcov a pokladajú sa za súkromné dokumenty.

Podľa rakúskych právnych predpisov nie je povolené konanie uskutočňované výlučne písomným postupom. Keďže však dôkazné prostriedky v Rakúsku nie sú vôbec obmedzené, svedkovia majú možnosť podať svoju svedeckú výpoveď písomne. Písomné vyhlásenia svedkov sa však považujú za dokumenty a podliehajú voľnému posúdeniu súdu. Ak sa však súd domnieva, že je to nutné, svedkovia sa musia dostaviť na súd, ak žiadny z účastníkov konania nenamieta proti vypočutiu daného svedka.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Súd vykonáva voľné posúdenie dôkazov (freie Beweiswürdigung) (§ 272 ZPO). Posúdením dôkazov je preskúmanie výsledkov zabezpečených dôkazov sudcom. Pri tomto posudzovaní nie je sudca viazaný žiadnymi zákonnými pravidlami týkajúcimi sa dôkazov, ale musí posudzovať v súlade so svojím osobným presvedčením, či dôkaz je správny, alebo nie. Na dôkazné prostriedky sa nevzťahuje žiadna hierarchia. Iné písomné dôkazy sa považujú za listinné dôkazy, ak ide o znalecké posudky. Verejné dokumenty vydané v Rakúsku sa považujú za pravé, t. j. predpokladá sa, že ich skutočne vydal uvedený orgán. Na účely dôkazu sa úplne predpokladá aj ich správnosť. Za predpokladu, že sú súkromné dokumenty podpísané, takisto sa v plnej miere uznávajú ako dôkaz toho, že vyhlásenia, ktoré obsahujú, sa môžu pripísať osobe, ktorá ich podpísala, ale správnosť ich obsahu je vždy predmetom voľného posúdenia súdu.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

V rakúskom Občianskom súdnom poriadku sa nepožadujú konkrétne druhy dôkazov v určitých prípadoch. Hodnota nároku nemá žiadny vplyv na výber dôkazu.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Svedkovia sú povinní dostaviť sa na súd, aby vypovedali, a ak sú o to požiadaní, zložiť prísahu. Ak sa riadne predvolaný svedok nedostaví na pojednávanie bez závažnej príčiny, súd najskôr uloží správnu pokutu, a ak sa svedok nedostaví druhýkrát, nariadi jeho nútené predvedenie na pojednávanie. Svedok, ktorý odmietne vypovedať bez uvedenia dôvodu alebo z neopodstatnených dôvodov, môže byť prinútený podať svedeckú výpoveď. Krivá výpoveď na súde je trestným činom.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

V prípade, že existujú dôvody na odopretie výpovede (§ 321 ZPO), svedok má právo odmietnuť odpovedať na otázku alebo jednotlivé otázky. Neexistuje úplné právo na odopretie výpovede. Takýmito dôvodmi sú škandál alebo riziko trestného stíhania svedka alebo jeho blízkej osoby, priama finančná ujma tých istých osôb, štátom uznané povinnosti zachovať mlčanlivosť, povinnosť právneho zástupcu, právneho zastúpenia záujmov alebo dobrovoľných profesijných združení oprávnených rokovať o kolektívnych zmluvách zachovať mlčanlivosť v pracovných a sociálnych veciach, potenciálne prezradenie umeleckých alebo obchodných tajomstiev a využitie volebného práva, ktoré bolo zákonom vyhlásené za tajné. Súd musí informovať svedkov o týchto dôvodoch pred ich vypočutím. Ak svedkovia chcú uplatniť svoje právo odoprieť výpoveď, musia na to uviesť dôvody.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Je na súde, aby rozhodol, či je odopretie svedeckej výpovede zákonné. Svedkov, ktorí odoprú výpoveď bez uvedenia dôvodu alebo z dôvodu, ktorý súd považuje za neopodstatnený, možno donútiť vypovedať (§ 354 Exekučného poriadku). Svedkovia môžu byť donútení vypovedať prostredníctvom pokút alebo v obmedzenej miere väzbou a môžu byť zodpovední voči účastníkom konania za akékoľvek ujmy spôsobené v dôsledku neodôvodneného odopretia výpovede.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Svedeckú výpoveď nemožno získať od osôb, ktoré nemohli alebo nemôžu dosvedčiť skutočnosti, ktoré sa majú dokázať, alebo uviesť to, čoho boli svedkom. Považujú sa za osoby, ktoré majú „absolútnu“ fyzickú neschopnosť vypovedať (§ 320 bod 1 ZPO). V prípade neplnoletých osôb alebo osôb s duševným postihnutím musí súd od prípadu k prípadu rozhodnúť, či je osoba neschopná vypovedať. Ak je vypočúvanou osobou maloletá osoba, súd môže na žiadosť alebo z úradnej moci upustiť od jej vypočúvania v plnom rozsahu alebo v jednotlivých oblastiach, ak by sa vypočutím ohrozili záujmy maloletej osoby, pričom sa zohľadňuje jej duševná zrelosť, predmet vypočúvania a jej vzťah k účastníkom konania (§ 289b ods. 1 ZPO); to isté platí aj pre nesporové konania (§ 35 zákona o nesporových konaniach). Existujú takisto tri druhy „relatívnej“ neschopnosti vypovedať (§ 320 body 2 až 4 ZPO), ktoré sa vzťahujú na cirkevných pracovníkov, pokiaľ ide o informácie, ktoré im boli zverené pri spovedi alebo v iných súvislostiach, na ktoré sa vzťahuje povinnosť zachovania služobného

tajomstva, štátnych úradníkov, pokiaľ ide o dôverné informácie v súvislosti s vykonávaním ich úradných povinností, za predpokladu, že nie sú zbavení tejto povinnosti, a na mediátorov, pokiaľ ide o informácie, ktoré im boli zverené alebo ku ktorým sa inak dostali počas mediácie.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Súd musí klásť svedkom primerané otázky, ktoré sa týkajú skutočností, ktoré sa musia dokázať prostredníctvom ich výpovede, a okolností, za ktorých nadobudli svoje vedomosti. Strany sa môžu zúčastniť na výsluchu svedkov a so súhlasom súdu klásť im otázky zamerané na objasnenie alebo doplnenie ich výpovede. Neprimerané otázky môže sudca zamietnuť. Zhrnutie výpovede svedka sa musí zaznamenať, a ak je to nutné, musí sa zaznamenať doslovne. Videozáznamy a zvukové záznamy a údaje zaznamenané na nich sa zvyčajne považujú za dôkazy vo forme ohliadky. Dôkaz vo forme ohliadky znamená, že súd je schopný priamo vnímať vlastnosti alebo stav vecí. Vzhľadom na zásadu, že dôkazy by sa mali zabezpečovať priamo, je však takýto dôkaz prípustný iba vtedy, ak nie je k dispozícii priamy dôkaz (napr. svedok). Výsluch svedka pomocou videotechnológie je v zásade možný a mal by sa používať namiesto výsluchu, keď sa vykonávajú žiadosti o súdnu pomoc z dôvodov hospodárnosti konania. Všetky súdy sú vybavené videokonferenčnými zariadeniami od roku 2011.

Ak predmet občianskeho konania vecne súvisí s trestným konaním, pri vypočutí osoby, ktorá je v danom trestnom konaní obeťou v zmysle § 65 bodu 1 písm. a) Trestného poriadku, sa na jej žiadosť obmedzí účasť účastníkov konania a ich zástupcov na vypočutí tak, aby mohli sledovať vypočutie a uplatňovať si počas neho svoje právo klásť otázky pomocou technického zariadenia na prenos zvuku a obrazu a neboli na vypočutí osobne prítomní. Ak je obeťou nesvojprávna maloletá osoba, vypočutím týkajúcim sa predmetu trestného konania sa musí poveriť vhodný znalec (§ 289a ods. 1 ZPO). Na základe žiadosti môže súd vypočuť osobu spôsobom opísaným v odseku 1, ak nie je prijateľné, aby vypočúvaná osoba vzhľadom na dané dokazovanie a osobnú dotknutosť vypovedala za prítomnosti účastníkov konania a ich zástupcov (§ 289a ods. 2 ZPO). Súd môže na žiadosť alebo z úradnej moci uskutočniť vypočutie spôsobom opísaným v § 289a ods. 1, prípadne aj prostredníctvom vhodného znalca, ak by sa záujmy maloletej osoby síce neohrozili samotným vypočutím, ale s prihliadnutím na jej duševnú zrelosť, predmet vypočúvania a jej vzťah k účastníkom konania by mohli byť ohrozené vypočutím v prítomnosti účastníkov konania alebo ich zástupcov (§ 289b ods. 2 ZPO). § 289a a § 289b ZPO sa uplatňujú aj v nesporových konaniach (§ 35 zákona o nesporových konaniach).

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Ak účastník konania poruší zmluvnú povinnosť, ustanovenie súkromného práva alebo poruší zásady morálky, aby získal dôkaz, súd môže uznať a posúdiť dôkaz, ale príslušný účastník konania bude zodpovedný za náhradu škody. Ak pri získavaní dôkazov účastník konania poruší ustanovenie trestného zákona, ktorý chráni základné práva a slobody stanovené ústavou (napr. fyzická ujma, únos, donútenie svedka vypovedať), dôkaz získaný takýmto spôsobom je neprípustný a súd ho nemôže uznať. Ak má súd pochybnosti o tom, či bol spáchaný trestný čin, môže prerušiť občianske konanie až do vynesenia konečného rozsudku v trestnom konaní. Ak sa trestným činom spáchaným s cieľom získať dôkazy neporušia základné práva alebo slobody stanovené ústavou, príslušný účastník konania sa bude považovať za trestne zodpovedného, ale dôkaz nebude neprijateľný. Iba nezákonne získané dôkazy, ktorými sa negatívne ovplyvnila povinnosť súdu určiť pravdu, a teda sa narušila záruka, že súd vydá pravdivý a správny rozsudok, sú neprípustné.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Dôkazy sa získavajú aj výsluchom účastníkov konania. Účastníci konania majú rovnakú povinnosť dostaviť sa na súd, vypovedať a zložiť prísahu ako svedkovia. Nemožno ich však donútiť dostaviť sa na súd ani vypovedať. Akékoľvek neodôvodnené nedostavenie sa účastníka konania na súd alebo nepodanie výpovede musí posúdiť súd dôkladným zohľadnením všetkých okolností. Iba v konaniach vo veci otcovstva alebo rozvodu manželstva je možné donútiť účastníkov konania dostaviť sa na súd. Ak účastník konania nebude hovoriť pravdu, neuplatnia sa trestné sankcie (na rozdiel od svedkov), pokiaľ neuvedú falošné vyhlásenie pod prísahou. Súd môže nariadiť vypočutie účastníkov konania z úradnej moci.

4 Uviedol tento členský štát v súlade s článkom 2 ods. 1 nariadenia o vykonávaní dôkazov iné orgány príslušné na vykonávanie dôkazov na účely súdneho konania v občianskych alebo obchodných veciach podľa tohto nariadenia? Ak áno, v akých konaniach sú oprávnené vykonávať dôkazy? Môžu len dožiadať o vykonanie dôkazov alebo môžu takisto pomáhať pri vykonávaní dôkazov na základe dožiadania od iného členského štátu? Pozri aj informovanie podľa článku 2 ods. 1 nariadenia o vykonávaní dôkazov.

V Rakúsku nie sú v súčasnosti podľa vnútroštátneho práva oprávnené vykonávať dôkazy cezhranične podľa článku 2 ods. 1 nariadenia iné orgány ako súdy.

Posledná aktualizácia: 13/04/2023

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku pl bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Nová verzia bola zatiaľ preložená do týchto jazykov: en.

Vykonávanie dôkazov - Poľsko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Otázky týkajúce sa dôkazov a vykonávania dôkazov sa riadia Občianskym zákonníkom (*kodeks cywilny*, článok 6) a Občianskym súdnym poriadkom (*kodeks postępowania cywilnego*, články 227 – 315).

Podľa článku 6 Občianskeho zákonníka bremeno dokazovania skutkovej okolnosti leží na osobe, ktorá tvrdí, že z tejto skutkovej okolnosti vyplývajú právne dôsledky. Bremeno dokazovania určitých skutkových okolností leží na navrhovateľovi, určitých iných skutkových okolností na odporcovi.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Výnimky z pravidla, že bremeno dokazovania skutkovej okolnosti leží na osobe, ktorá tvrdí, že z tejto skutkovej okolnosti vyplývajú právne dôsledky, musia vyplývať priamo z legislatívneho aktu.

V určitých konkrétnych prípadoch je možné presunúť dôkazné bremeno na inú stranu, t. j. obrátiť dôkazné bremeno. To môže nastať, ak napríklad dôjde k zničeniu dôkazov alebo sa zabráni vykonávaniu dôkazov. V rámci judikatúry sa prijal názor, že kedykoľvek sa strana správa spôsobom, ktorý zabraňuje preukázaniu skutkových okolností druhou stranou, na ktorej leží bremeno ich dokázania, alebo ho vážnym spôsobom sťažuje, prvá strana musí dokázať, že k daným skutkovým okolnostiam nedošlo.

Otázka dôkazného bremena úzko súvisí s inštitútom právnych domnienok. Podľa článku 234 Občianskeho súdneho poriadku je právna domnienka pre súd záväzná. Na základe všeobecného pravidla je prijateľné vyvrátiť právnu domnienku.

Právne domnienky, ktorými sa menia pravidlá vykonávania dôkazov, sa týkajú napríklad dobrej alebo zlej viery (článok 7 Občianskeho zákonníka), predpokladu narodenia živého dieťaťa (článok 9 Občianskeho zákonníka), nezákonnosti (článok 24 ods. 1 Občianskeho zákonníka), rovnocennosti akcií spoluvlastníkov (článok 197 Občianskeho zákonníka), konania dlžníka s vedomím, že spôsobuje ujmu veriteľom (článok 527 ods. 3 a článok 529 Občianskeho zákonníka), rovnakej hodnoty akcií spoločníkov v občianskoprávnej spoločnosti (článok 826 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

V súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov (článok 233 Občianskeho súdneho poriadku) súd posúdi spoľahlivosť a silu dôkazov k svojej spokojnosti na základe komplexného preskúmania zhromaždených dôkazov.

Súd môže svoje presvedčenie založiť na riadne vykonaných dôkazoch v súlade s požiadavkami týkajúcimi sa zdrojov dôkazov a so zásadou priameho dokazovania.

Súd takisto voľne zhodnotí znalecké posudky.

V článku 243 Občianskeho súdneho poriadku sa okrem toho stanovuje inštitút dôkazu vierohodnosti. Dôkaz vierohodnosti je v užšom zmysle slova alternatívnym opatrením k dôkazu a neposkytuje žiadnu istotu, ale len určuje vierohodnosť výpovede týkajúcej sa skutkovej okolnosti. Formálne vykonávanie dôkazov je pravidlom, kým dokazovanie vierohodnosti je výnimkou v prospech strany odvolávajúcej sa na určitú skutkovú okolnosť. Vo veciach náhodných svojou povahou a v prípadoch výslovne stanovených v legislatívnom akte dôkaz vierohodnosti postačuje.

2 Získavanie dôkazov

Každá výpoveď navrhovateľa aj odporcu musí byť založená na dôkazoch.

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Súd môže pripustiť dôkaz, na ktorý sa strana neodvolala, ale takýto dôkaz sa musí týkať len výpovedí danej strany týkajúcich sa podstatných a sporných skutkových okolností, ak podľa názoru súdu dôkazy zhromaždené v priebehu konania nepostačujú na rozsúdenie veci (článok 232 Občianskeho súdneho poriadku).

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Súd v zásade pripúšťa dôkazy na požiadanie strán, lebo je ich povinnosťou poukázať na dôkazy nevyhnutné na vyriešenie veci. Súd však preskúma, či je pripustenie dôkazov, na ktoré sa strany odvolávajú, vhodné alebo potrebné (článok 236 Občianskeho súdneho poriadku).

Súd by mal vydať rozhodnutie o dôkazoch pri každom vykonávaní dôkazov aj pri pripúšťaní dôkazov *ex officio*.

Pri rozhodovaní o pripustení dôkazov predložených stranou v rámci konania by mal súd preskúmať:

či je daná skutková okolnosť relevantná pre vec (článok 227 Občianskeho súdneho poriadku),

či je potrebné skutkovú okolnosť dokazovať (môže to byť napríklad všeobecne známa okolnosť – článok 228 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, alebo okolnosť, ktorú samotné strany pripúšťajú – článok 229 poriadku),

či daný dôkaz nie je v konkrétnom prípade vylúčený (napr. články 246 a 247 Občianskeho súdneho poriadku),

či skutková okolnosť, ktorá sa má dôkazmi preukázať, už nebola dostatočne objasnená alebo či sa strana na dôkaz neodvolala s cieľom predlžovať konanie (článok 217 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd zamietne žiadosť strany o získanie dôkazov, ak sa týka skutkových okolností, ktoré nie sú relevantné pre vec (článok 227 Občianskeho súdneho poriadku), skutkových okolností, ktoré sú všeobecne známe, skutkových okolností, ktoré druhá strana počas konania priznala, ak dané priznanie nevyvoláva žiadne pochybnosti, ako aj skutkových okolností známych súdu *ex officio*, hoci v takom prípade by súd mal strany o takýchto skutkových okolnostiach informovať počas pojednávania (články 228 a 229 Občianskeho súdneho poriadku).

Súd môže skutkové okolnosti potrebné na vyriešenie veci považovať za zistené, ak sa dá daný záver vyvodiť z iných zistených skutkových okolností (skutková domnienka, článok 231 Občianskeho súdneho poriadku).

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Dokumenty (články 244 – 257 Občianskeho súdneho poriadku)

Dokumenty sú písomné vyhlásenia; môžu byť úradné alebo súkromné. V prípade úradných dokumentov riadne vyhotovených príslušnými orgánmi verejnej moci sa predpokladá, že ich úradne certifikovaný obsah je presný a že ich skutočne vydal vydávajúci orgán.

Výpovede svedkov (články 258 – 277 Občianskeho súdneho poriadku)

Nikto nesmie odmietnuť vypovedať ako svedok okrem manželského partnera strán, ich príbuzných vo vzostupnej alebo zostupnej línii, súrodencov a príbuzných na základe manželstva v tej istej línii a na rovnakom stupni, ako aj ich adoptívnych rodičov a detí. Právo na odmietnutie svedeckej výpovede zostáva v platnosti po ukončení manželstva alebo adoptívneho vzťahu.

Znalecký posudok (články 278 – 291 Občianskeho súdneho poriadku)

Znalecký posudok je posudok skutkových okolností, stavov a udalostí, ktorých preskúmanie a objasnenie si vyžaduje konkrétne odborné znalosti, ktorého cieľom je pomôcť súdu riadne posúdiť skutkové okolnosti a rozhodnúť v danej veci.

Obhliadka (články 292 – 298 Občianskeho súdneho poriadku)

Obhliadka je priame zmyslové preskúmanie vlastností alebo stavu osôb, miesta alebo predmetu súdom.

Vypočutie strán (články 299 – 304 Občianskeho súdneho poriadku)

Ak po vyčerpaní dôkazov alebo v prípade ich neexistencie zostávajú nevysvetlené skutkové okolnosti, ktoré sú relevantné pre danú vec, súd nariadi vypočutie strán s cieľom objasniť takéto skutkové okolnosti.

Keď je stranou právnická osoba, súd vypočuje osoby, ktoré sú členmi orgánu oprávneného zastupovať takúto stranu.

Súd môže okrem toho pripustiť dôkazy v podobe výsledkov testov krvnej skupiny, videozáznamov, televíznych záznamov, fotokópií, fotografií, plánov, výkresov, zvukových diskov alebo pások a iných zariadení na nahrávanie a uchovávanie obrazu a zvuku.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Podľa článku 266 Občianskeho súdneho poriadku je svedok pred vypočutím informovaný o jeho práve na odmietnutie svedeckej výpovede a o trestnej zodpovednosti za poskytnutie nepravdivej svedeckej výpovede. Svedok, ktorý má svedčiť, zloží pred súdom prísahu.

Podľa článku 271ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku je svedecká výpoveď ústna. Svedecká výpoveď sa svedkovi prečíta a v prípade potreby doplní na základe jeho pripomienok.

Platí pravidlo, že svedkovia, ktorí ešte neboli vypočutí, nemôžu byť prítomní na vypočutí iných svedkov (článok 264 Občianskeho súdneho poriadku), zatiaľ čo svedkov poskytujúcich navzájom si odporujúce svedecké výpovede možno navzájom konfrontovať (článok 272 Občianskeho súdneho poriadku).

Súd môže predvolať jedného alebo viacerých znalcov, aby predložili svoje posudky, pričom ich informuje, či sa majú posudky predložiť ústne alebo písomne (článok 278 Občianskeho súdneho poriadku). Znalec môže odmietnuť svedeckú výpoveď z rovnakých dôvodov ako svedkovia (články 280 a 261 Občianskeho súdneho poriadku). Aj znalec skladá prísahu, pokiaľ ho strany od tejto povinnosti neoslobodia. Každý posudok musí zahŕňať odôvodnenie (článok 285 Občianskeho súdneho poriadku). Znalci môžu požadovať za svoju prácu odmenu (článok 288 Občianskeho súdneho poriadku).

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Neexistujú dôvody na prijatie formálnej hierarchie metód dokazovania z pohľadu ich spoľahlivosti a sily oddelene od skutkových okolností konkrétnej veci. Pravidlom je, že súd posudzuje dôkazy podľa vlastného uváženia (článok 233 Občianskeho súdneho poriadku). Pri posudzovaní by sa mal riadiť zásadou stanovenou v článkoch 246 a 247 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorej sú listinné dôkazy nadradené svedeckým výpovediam svedkov alebo strán.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Niektoré právne úkony si vyžadujú príslušnú formu, pričom požiadavka použiť takúto konkrétnu formu sa môže zaviesť legislatívnym aktom alebo dohodou medzi stranami. V súlade s článkom 74 ods. 1 Občianskeho zákonníka (*ad probationem*) sa používajú písomné dôkazy, takže v prípade, že sa nesplnia požiadavky legislatívneho aktu alebo dohody, osoba, ktorá nevykonala úkon príslušnou formou, znáša negatívne procesné dôsledky, pretože jej schopnosť vykonávať dôkazy je obmedzená.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Pravidlom je, že nikto nesmie odmietnuť poskytnúť svedeckú výpoveď. Poskytnutie svedeckej výpovede je v skutočnosti zákonnou povinnosťou. Táto povinnosť zahŕňa tri požiadavky:

dostaviť sa pred súd v stanovenom čase,

svedčiť,

zložiť prísahu.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

V zákone sa však stanovujú určité výnimky z pravidla, že nikto nesmie odmietnuť výpoveď, stanoveného v článku 261 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého manželskí partneri strán, ich príbuzní vo vzostupnej alebo zostupnej línii, súrodenci a príbuzní na základe manželstva v tej istej línii a na rovnakom stupni, ako aj ich adoptívni rodičia a deti môžu odmietnuť vypovedať. Právo na odmietnutie svedeckej výpovede zostáva v platnosti aj po ukončení manželstva alebo adoptívneho vzťahu.

Odmietnutie výpovede nie je prijateľné vo veciach týkajúcich sa rodinného stavu okrem rozvodov.

Súd by mal svedka ešte pred jeho vypočutím informovať o jeho práve odmietnuť svedeckú výpoveď a odmietnuť odpovedať na otázky. Súd overí dôvody odmietnutia výpovede (predložené písomne alebo ústne s uvedením zákonných príčin).

Vyhlásenie o odmietnutí výpovede možno odvolať. Po poskytnutí výpovede však svedok už nemôže využiť právo na odmietnutie, iba ak nebol vopred poučený, že má takéto právo.

Svedok môže takisto odmietnuť odpovedať na otázky, ak by svedecká výpoveď mohla jeho alebo jeho rodinu (manželského partnera, príbuzných vo vzostupnej alebo zostupnej línii, súrodencov, príbuzných na základe manželstva v tej istej línii a na rovnakom stupni, ako aj adoptívnych rodičov a deti) vystaviť trestnej zodpovednosti, hanbe alebo vážnej a priamej finančnej ujme alebo by ňou došlo k porušeniu dôležitého obchodného tajomstva.

Prevláda názor, že pojem „príbuzní“ sa nevzťahuje na osoby, ktoré žijú spolu ako pár (spolužitie).

Kňaz môže odmietnuť výpoveď v súvislosti so skutkovými okolnosťami, ktoré mu boli dôverne prezradené počas spovede.

Na základe súdneho príkazu musí každý na stanovenom mieste a v stanovenom čase predložiť každý dokument, ktorý má v držbe a ktorý dokazuje dôležitú skutkovú okolnosť veci, pokiaľ takýto dokument neobsahuje dôverné informácie. Len osoby, ktoré by v súvislosti so skutkovými okolnosťami, o ktorých sa v dokumente hovorí, mohli odmietnuť svedeckú výpoveď alebo ktoré majú v držbe daný dokument v mene tretej osoby, ktorá by z tých istých dôvodov mohla namietať proti predloženiu daného dokumentu, sa môžu vyhnúť uvedenej povinnosti. Aj v takom prípade je však odmietnutie predložiť dokument neprijateľné, ak sa od jeho držiteľa alebo danej tretej osoby vyžaduje, aby ho predložili v súvislosti aspoň s jednou zo strán, alebo ak sa dokument vydal v záujme strany, ktorá požaduje vykonanie dôkazov. Strana okrem toho nemôže odmietnuť predložiť dokument, ak ujma, ktorej by sa daná strana predložením dokumentu vystavila, spočíva v prehre veci (článok 248 Občianskeho súdneho poriadku).

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

V prípade neodôvodneného odmietnutia výpovede alebo prísahy súd po vypočutí všetkých prítomných strán v súvislosti s platnosťou odmietnutia uloží svedkovi pokutu (článok 274 Občianskeho súdneho poriadku).

Bez ohľadu na uvedenú pokutu môže súd svedka nechať zadržať najviac na jeden týždeň. Súd môže svedka z väzby prepustiť, ak poskytne svedeckú výpoveď alebo zloží prísahu alebo ak súd rozhodne o veci, v ktorej bola výpoveď daného svedka prijatá (článok 276 Občianskeho súdneho poriadku).

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

V rámci konania *ex officio* by mal súd zabrániť v svedeckej výpovedi osobe, ktorá nie je schopná vnímať alebo komunikovať o tom, čo vníma. Ukončenie príčin takejto neschopnosti môže viesť k ukončeniu zákazu vypovedať. Svedeckú výpoveď nemožno automaticky vyhlásiť za nespoľahlivú len na základe psychiatrickej liečby alebo zbavenia právnej spôsobilosti ako takého (článok 259 Občianskeho súdneho poriadku).

V zákone sa nestanovuje vek, nad ktorým sa dieťa považuje za schopné vnímať a komunikovať o tom, čo vníma. To, či možno dieťa vypočuť, závisí preto od jeho individuálnych schopností a stupňa vývoja. V manželských veciach sa v zákone stanovujú obmedzenia, pokiaľ ide o vypočúvanie ako svedkov maloletých osôb vo veku menej ako 13 rokov a príbuzných strán v zostupnej línii vo veku menej ako 17 rokov (článok 430 Občianskeho súdneho poriadku).

Článkom 259 Občianskeho súdneho poriadku sa stanovuje všeobecné pravidlo, že nikto nesmie byť podrobený výsluchu v tej istej veci raz ako svedok a raz ako strana. To znamená, že zákonného zástupcu strany možno vypočuť počas vypočúvania strán. Právneho zástupcu strany možno takisto vypočuť ako svedka, ale v takom prípade sa musí vzdať plnej moci.

Ani vedľajší účastník konania nemôže byť svedkom (článok 81 Občianskeho súdneho poriadku).

Pokiaľ ide o vojenský personál a zamestnancov verejnej správy, ktorí neboli zbavení povinnosti zachovávať mlčanlivosť o informáciách, ktoré boli určené ako „utajované“ alebo „dôverné“, ak by ich svedecká výpoveď zahŕňala porušenie tejto mlčanlivosti, nemusia vypovedať, pokiaľ nie sú zbavení povinnosti zachovávať služobné tajomstvo.

Mediátor nemôže byť svedkom, pokiaľ ide o skutkové okolnosti, o ktorých sa dozvedel počas mediácie, pokiaľ ho strany nezbavia povinnosti zachovávať mlčanlivosť o mediácii (článok 2591 Občianskeho súdneho poriadku).

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Súd vypočuje svedka. V niektorých prípadoch môže súd vypočúvaním poveriť určeného sudcu (článok 235 Občianskeho súdneho poriadku). Ak tomu nebráni povaha dôkazov, môže sa príslušný súd rozhodnúť vykonať vypočúvanie s použitím technických zariadení, ktoré umožňujú jeho vykonanie na diaľku. Strany majú právo byť prítomné pri vypočúvaní svedkov a klásť im otázky.

Svedkov možno vypočuť s použitím videokonferencie a telekonferencie (článok 10 ods. 4 nariadenia Rady (ES) č. 1206/2001 o spolupráci medzi súdmi členských štátov pri vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach).

3 Hodnotenie dôkazov

Dôkazom môže byť v zásade všetko, čo slúži na zistenie skutkových okolností relevantných pre danú vec. V Občianskom súdnom poriadku sa nestanovuje všeobecný zákaz používania nezákonne získaných dôkazov v občianskom súdnom konaní. Analýzou ustanovení ústavy, rôznych ustanovení Občianskeho zákonníka a Občianskeho súdneho poriadku, zákona o ochrane utajovaných informácií a medzinárodných zmlúv ratifikovaných Poľskom sa však potvrdzuje predpoklad, že v občianskom súdnom konaní je neprijateľné používať nezákonne získané dôkazy.

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

V občianskom súdnom konaní je neprípustné použiť dôkazy získané spôsobom, ktorý viedol k tomu, že bolo porušené právo osoby na slobodu myslenia, slobodu prejavu, súkromia a osobnej slobody, a tým boli osobe tieto práva odopreté. Dôkazy získané podvodom alebo sľubom, ktorého splnením by došlo k porušeniu zákona, napríklad ponukou peňažnej výhody za odpočúvanie, sa považujú za nezákonné.

V článku 403 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku sa stanovuje, že rozsudok dosiahnutý prostredníctvom trestného činu možno preskúmať. Požiadavka stanovená v článku 403 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku je možná len vtedy, ak sa jej splnenie potvrdí konečným odsúdením. Rozsudok musí byť konečný, aby sa zabezpečilo, že dôvody na preskúmanie pretrvajú. K žiadosti o preskúmanie rozsudku je potrebné pripojiť kópiu rozsudku.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Ak po vyčerpaní dôkazov alebo v prípade ich neexistencie zostávajú nevysvetlené skutkové okolnosti, ktoré sú relevantné pre danú vec, súd môže vypočuť strany (článok 299 Občianskeho súdneho poriadku).

Posledná aktualizácia: 26/11/2018

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Portugalsko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Všeobecné pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena sú stanovené v článkoch 342 až 348 portugalského Občianskeho zákonníka.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Áno, existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena.

Ide o tieto prípady:

článok 412 portugalského Občianskeho súdneho poriadku – Skutočnosti, pre ktoré sa nevyžaduje nárok ani dôkaz,

článok 350 portugalského Občianskeho zákonníka – Právne domnienky.

Právne domnienky však možno vyvrátiť protidôkazmi, s výnimkou prípadov, keď to zákon neumožňuje (článok 350 ods. 2 portugalského Občianskeho zákonníka).

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Sudca hodnotí dôkazy voľne, na základe svojho uváženia o každej skutočnosti. Voľné hodnotenie dôkazov príslušným súdom sa nevzťahuje na skutočnosti, na ktorých preukázanie zákon vyžaduje osobitné formálne postupy, ani na skutočnosti, ktoré možno preukázať iba listinami alebo ktoré sú úplne preukázané buď listinami, dohodou, alebo priznaním účastníkov konania (článok 607 ods. 5 portugalského Občianskeho súdneho poriadku).

Súd musí vziať do úvahy všetky predložené dôkazy, či už pochádzajú, alebo nepochádzajú od účastníka konania, ktorý ich mal predložiť, a to bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia, podľa ktorých sú konštatovania o skutočnosti bezpredmetné, ak ich nepredloží určitý zainteresovaný účastník konania (článok 413 portugalského Občianskeho súdneho poriadku).

Hodnota každého dôkazného prostriedku sa líši v závislosti od jeho povahy (články 369 až 396 portugalského Občianskeho zákonníka).

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Na vykonávanie dôkazov nie je vždy nevyhnutný návrh účastníka konania.

V portugalských právnych predpisoch sa stanovuje „vyšetrovacia zásada“, t. j. povinnosť sudcu dokonca aj z vlastného podnetu vykonať alebo zabezpečiť všetky kroky potrebné na zistenie pravdy a spravodlivé urovnanie sporu v súvislosti so skutočnosťami, ktoré je zo zákona oprávnený preskúmať (článok 411 portugalského Občianskeho súdneho poriadku).

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

V rámci predsúdneho pojednávania, prípadne na základe príkazu súd stanovuje, ktoré dôkazné prostriedky sú prípustné a môžu sa uviesť (články 591 a 593 portugalského Občianskeho súdneho poriadku).

Vo všeobecnosti platí, že dokazovanie sa vykonáva počas záverečného pojednávania. (článok 604 ods. 3 portugalského Občianskeho súdneho poriadku). Súd však môže výnimočne povoliť vykonanie dôkazov skôr (článok 419 portugalského Občianskeho súdneho poriadku).

Ak sa po skončení pojednávania sudca domnieva, že nemá dostatok informácií, môže pojednávanie opätovne otvoriť, aby vypočul osoby, ktoré chce vypočuť, a nariadil akékoľvek ďalšie potrebné úkony (článok 607 ods. 1 portugalského Občianskeho súdneho poriadku).

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Vo všeobecnosti v súlade s procesnou povinnosťou podľa článku 6 portugalského Občianskeho súdneho poriadku je povinnosťou sudcu zamietnuť dôkazy, ktoré sú bezpredmetné alebo iba zdĺhavé.

Ďalej uvádzame niektoré z prípadov, v ktorých môže byť návrh na vykonanie dôkazu úplne alebo čiastočne zamietnutý:

obmedzenie počtu svedkov (článok 511 portugalského Občianskeho súdneho poriadku),

prekážky (článok 496 portugalského Občianskeho súdneho poriadku),

prísaha a predbežný výsluch (článok 513 portugalského Občianskeho súdneho poriadku),

skutočnosti, ktoré môžu tvoriť základ výpovede účastníka konania (článok 454 portugalského Občianskeho súdneho poriadku).

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Existujú tieto druhy dôkazov:

právne domnienky (článok 349 portugalského Občianskeho zákonníka),

priznania (článok 352 portugalského Občianskeho zákonníka),
vyhlásenia účastníkov konania (článok 466 portugalského Občianskeho súdneho poriadku),
listinné dôkazy (článok 362 portugalského Občianskeho zákonníka),
znalecké posudky (článok 388 portugalského Občianskeho zákonníka),
priznania (článok 390 portugalského Občianskeho zákonníka),
svedecké výpovede (článok 392 portugalského Občianskeho zákonníka),
prezentácia hnuteľného alebo nehnuteľného majetku (článok 416 ods. 1 portugalského Občianskeho súdneho poriadku).

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Existujú rôzne spôsoby vykonania svedeckej výpovede, a to podľa článkov 452, 456, 457, 466, 500, 501, 502, 503, 506, 518 a 520 portugalského Občianskeho súdneho poriadku:
dostavenie sa účastníkov konania a svedkov osobne alebo prostredníctvom technického vybavenia v súlade s článkom 502 portugalského Občianskeho súdneho poriadku,
vypočutie prostredníctvom dožiadania [článok 500 písm. b) portugalského Občianskeho súdneho poriadku],
vypočutie v mieste pobytu alebo v sídle útvaru (článok 503 portugalského Občianskeho súdneho poriadku),
písomné vypočutie (článok 517 portugalského Občianskeho súdneho poriadku),
písomné predloženie dôkazov (článok 518 portugalského Občianskeho súdneho poriadku),
priama komunikácia medzi súdom a osobou poskytujúcou dôkaz (článok 520 portugalského Občianskeho súdneho poriadku),
preskúmanie na mieste (článok 501 portugalského Občianskeho súdneho poriadku).
Spôsoby vykonania znaleckých posudkov podľa článkov 486, 490 a 492 portugalského Občianskeho súdneho poriadku sa odlišujú od uvedených spôsobov vykonania svedeckej výpovede, a to takto:
Znalci sa dostavia na záverečné pojednávanie na žiadosť niektorého z účastníkov konania alebo na príkaz sudcu. Znalci pôsobiaci v zariadeniach, laboratóriách alebo úradných službách vypovedajú prostredníctvom videokonferencie zo svojho pracoviska (článok 486 portugalského Občianskeho súdneho poriadku).
Súd môže vykonať ohliadku predmetov alebo osôb, vykonať návštevy na mieste alebo nariadiť rekonštrukciu udalostí; ak to sudca uzná za vhodné, môže ho sprevádzať špecialista (články 490 a 492 portugalského Občianskeho súdneho poriadku).
Pravidlá upravujúce predkladanie písomných dôkazov, správ alebo znaleckých posudkov sú uvedené v článku 416 portugalského Občianskeho súdneho poriadku).

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Áno, dôkazná sila každého dôkazného prostriedku sa môže líšiť v závislosti od jeho povahy (pozri odpoveď na otázku č. 1.3).

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Áno, konkrétne v týchto prípadoch:
právna požiadavka predložiť dokument v písomnej podobe (článok 364 portugalského Občianskeho zákonníka),
nedodržanie právnej formy (článok 220 portugalského Občianskeho zákonníka).

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Všetky osoby, bez ohľadu na to, či sú vo veci účastníkmi konania alebo nie, sú povinné spolupracovať pri zisťovaní pravdy v súlade s článkom 417 portugalského Občianskeho súdneho poriadku.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Prípady, v ktorých svedok môže legitímne odmietnuť vypovedať, sú uvedené v článku 497 portugalského Občianskeho súdneho poriadku.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Všetky osoby, bez ohľadu na to, či sú vo veci účastníkmi konania alebo nie, sú povinné spolupracovať pri zisťovaní pravdy v súlade s článkom 417 portugalského Občianskeho súdneho poriadku.
Každému, kto odmietne spolupracovať, je uložená pokuta, čím nie je dotknutá možnosť použiť donucovacie prostriedky (článok 417 ods. 2 portugalského Občianskeho súdneho poriadku).
Ak sa svedok neodôvodnene nedostaví, môže mu súd uložiť pokutu alebo nariadiť, aby bol pred súd predvedený (článok 508 ods. 4 portugalského Občianskeho súdneho poriadku).

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Áno, svedectvo nemožno získať v týchto prípadoch:
Osoby, ktoré nie sú duševne spôsobilé, aby vypovedali o skutočnostiach, ktoré majú byť preukázané, nemôžu byť predvolané ako svedkovia podľa článku 495 portugalského Občianskeho súdneho poriadku).
Osoby, ktoré vo veci môžu vypovedať ako účastníci konania, nemôžu vypovedať ako svedkovia (článok 496 portugalského Občianskeho súdneho poriadku).

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Úlohu sudcu a účastníkov konania pri vypočutí svedka upravujú pravidlá pre svedecké výpovede uvedené v článku 516 portugalského Občianskeho súdneho poriadku.
Svedkovia na záverečnom pojednávaní vypovedajú osobne alebo prostredníctvom videokonferencie (článok 500 portugalského Občianskeho súdneho poriadku). Výsluch svedka pomocou technického vybavenia, napríklad telekonferencie, upravuje článok 502 portugalského Občianskeho súdneho poriadku.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Áno. Príkladom je dôkaz získaný bez ohľadu na súkromný a rodinný život a ľudskú dôstojnosť, ako sa vyžaduje v článku 490 portugalského Občianskeho súdneho poriadku).

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Áno. Prostredníctvom výpovede účastníka konania sa získava priznanie, ktorým účastník konania uznáva skutočnosť, ktorá je v jeho neprospech a v prospech protistrany (článok 352 portugalského Občianskeho zákonníka a článok 452 portugalského Občianskeho súdneho poriadku).
Súd voľne posúdi vyhlásenia účastníkov konania okrem prípadov, keď zahŕňajú priznanie (článok 466 ods. 3 portugalského Občianskeho súdneho poriadku).

4 Uviedol tento členský štát v súlade s článkom 2 ods. 1 nariadenia o vykonávaní dôkazov iné orgány príslušné na vykonávanie dôkazov na účely súdneho konania v občianskych alebo obchodných veciach podľa tohto nariadenia? Ak áno, v akých konaniach sú oprávnené vykonávať dôkazy? Môžu len dožiadať o vykonanie dôkazov alebo môžu takisto pomáhať pri vykonávaní dôkazov na základe dožiadania od iného členského štátu? Pozri aj informovanie podľa článku 2 ods. 1 nariadenia o vykonávaní dôkazov.

Portugalsko neuviedlo žiadne iné orgány, keďže vykonávanie dôkazov na účely súdneho konania je povinnosťou portugalských súdov.

Uplatniteľné právne predpisy

Portugalský občiansky zákonník

Portugalský občiansky súdny poriadok

Poznámka:

Kontaktné miesto EJS pre občianske a obchodné veci, súdy a iné subjekty a orgány nie sú viazané informáciami uvedenými v tomto texte, ktoré môžu podliehať zmenám v interpretácii podľa judikatúry. Hoci sa texty pravidelne aktualizujú, stále je potrebné si prečítať platné právne predpisy.

Posledná aktualizácia: 27/11/2023

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku ro bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Vykonávanie dôkazov - Rumunsko

1 Dôkazné bremeno

Hlavný právny základ poskytujú: články 249 až 365 Občianskeho súdneho poriadku (*Codul de procedură civilă*).

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Tvrdenie vyjadrené v priebehu konania musí dokazovať strana, ktorá ho predniesla, s výnimkou určitých prípadov výslovne stanovených v zákone. Žalobca musí predložiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. V prípade námietok predložených žalovaným dôkazné bremeno nesie žalovaný. Pri uplatnení právnej domnienky sa však dôkazné bremeno môže preniesť zo strany, ktorá ho pôvodne niesla, na protistranu.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Od nikoho sa nepožaduje, aby preukazoval to, čo súd musí nevyhnutne vedieť.

Predpokladá sa, že súd pozná právo platné v Rumunsku. Právo, ktoré nie je uverejnené v rumunskom úradnom vestníku *(Monitorul Oficial)* alebo nejakými inými prostriedkami, medzinárodné dohovory, zmluvy a dohody uplatniteľné v Rumunsku, no ktoré neboli začlenené do právneho poriadku, a medzinárodné obyčajové právo však musí preukazovať zainteresovaná strana. Dôkazy o pravidlách stanovených v utajovaných listinách možno predložiť a sprístupniť len za podmienok stanovených zákonom. Súd môže na vlastný podnet vziať do úvahy právo cudzieho štátu, pokiaľ bolo uvedené pred súdom. Cudzie právo sa musí preukazovať v súlade s ustanoveniami Občianskeho zákonníka *(Codul civil)*, v ktorom sa upravuje podstata cudzieho práva.

Ak je skutočnosť všeobecne známa alebo nie je spochybňovaná, súd môže rozhodnúť, že vzhľadom na okolnosti veci sa nemusí dokazovať. Zvyklosti, pravidlá správania a postupy zavedené medzi stranami musí dokazovať strana, ktorá sa o ne opiera. Miestne predpisy a nariadenia musí dokazovať strana, ktorá sa o ne opiera, len ak to súd požaduje.

Domnienka je záver, ktorý sa podľa práva alebo súdu vyvodzuje zo známej skutočnosti s cieľom zistiť neznámu skutočnosť. Na základe právnej domnienky (*prezumţia legală*) sa vylučuje osoba, ktorej sa týka, z bremena dokazovania skutočnosti, ktorá sa má podľa práva dokázať. Právnu domnienku možno vyvrátiť dôkazom opaku, pokiaľ sa v zákone nestanovuje inak.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Dôkaz musí byť prípustný a relevantný vzhľadom na výsledok konania. Keď súd schváli dôkazy pre konkrétne skutočnosti, o tom, či tieto skutočnosti boli preukázané, súd rozhodne voľne podľa svojej úvahy, ak sa v zákone nestanovuje inak.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Dôkazy musí navrhnúť žalobca vo svojom návrhu a žalovaný vo svojej obhajobe, pokiaľ sa v zákone nestanovuje inak; inak môžu byť dôkazy zamietnuté. Ak navrhnuté dôkazy nie sú dostatočné na úplné rozhodnutie vo veci, súd nariadi stranám, aby ich doplnili. Súd môže z vlastného podnetu upozorniť strany na potrebu ďalších dôkazov a môže nariadiť, aby sa vykonali ďalšie dôkazy, aj keď strany nesúhlasia.

Strany môžu požiadať o vykonanie týchto dôkazov: listiny, znalecké posudky, svedecké výpovede, obhliadka *in situ* a výsluch strany, ak protistrana žiada, aby bola daná strana predvolaná svedčiť. V novom Občianskom súdnom poriadku sa takisto upravujú fyzické dôkazy; môžu byť relevantné pri niektorých kategóriách civilných žalôb (napr. návrhy na rozvod manželstva).

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Súd najskôr preskúma, či sú dôkazy navrhnuté stranami prípustné, potom vydá uznesenie, v ktorom určí skutočnosti, ktoré sa musia dokazovať, prípustné dôkazy a povinnosti strán, pokiaľ ide o vykonanie dôkazov. Pokiaľ je to možné, dôkazy sa vykonajú na tom istom pojednávaní, na ktorom boli povolené.

Vykonávanie dôkazov sa riadi niektorými základnými pravidlami: dôkazy sa vykonávajú v poradí určenom súdom; pokiaľ je to možné, dôkazy treba vykonať na tom istom pojednávaní; dôkaz sa vykonáva pred tvrdením vo veci samej; dôkazy a protidôkazy sa vykonávajú súčasne, pokiaľ je to možné.

Dôkazy sa vykonávajú s vylúčením verejnosti na súde, na ktorom sa vec prejednáva, pokiaľ sa v zákone nestanovuje inak. Ak z objektívnych dôvodov možno dôkazy vykonať len na inom mieste, možno ich vykonať na základe dožiadania súdom rovnakého stupňa alebo nižším súdom, ak v danej lokalite neexistuje súd rovnakého stupňa.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Dôkazy možno použiť, len ak spĺňajú určité podmienky týkajúce sa ich zákonnosti (legalitate), vierohodnosti (verosimilitate), relevantnosti (pertinenţă) a kogentnosti (concludenţă). Pokiaľ ide o zákonnosť, navrhnuté dôkazy musia byť dôkazmi podľa zákona a zákon ich nesmie zakazovať. Z hľadiska hodnovernosti požadované dôkazy nesmú odporovať všeobecne uznávaným prírodným zákonom. Pokiaľ ide o relevantnosť, dôkazy musia súvisieť s predmetom súdneho konania, t. j. so skutočnosťami, ktoré je potrebné preukázať na podporu návrhu alebo obhajoby predložených stranami. Na to, aby bol dôkaz prípustný, musí byť takisto vierohodný a prispievať k vyriešeniu sporu.

Súd musí zamietnuť návrh na uvedenie listiny, ak sa obsah listiny týka výhradne osobných záležitostí týkajúcich sa dôstojnosti alebo súkromia osoby; ak by uvedenie listiny nebolo v súlade s povinnosťou zachovania mlčanlivosti; alebo ak by mohlo viesť k začatiu trestného konania proti strane, manželskému partnerovi strany alebo ktorémukoľvek pokrvnému príbuznému alebo príbuznému v dôsledku sobáša až do tretieho stupňa príbuzenstva (vrátane).
Svedecká výpoveď nie je prípustná na dokazovanie zákonných transakcií s hodnotou vyššou ako 250 RON, pri ktorých sa podľa zákona požaduje dôkaz v písomnej podobe. Svedecká výpoveď je takisto neprípustná, ak je v rozpore s obsahom formálneho dokumentu alebo ide nad jeho rámec.
Dôkazy navrhuje žalobca v návrhu alebo žalovaný v obhajobe. Dôkazy, ktoré neboli navrhnuté týmto spôsobom, si môže súd vyžiadať alebo schváliť v ktorejkoľvek z týchto situácií: potreba dôkazu vyplýva zo zmeny tvrdenia; potreba dôkazu vyplynie v priebehu konania a strana to nemohla predpokladať; strana preukáže súdu, že z oprávneného dôvodu nebola schopná uviesť požadovaný dôkaz v rámci povolenej lehoty; vykonávanie dôkazov nevedie k odročeniu súdneho konania; všetky strany poskytli výslovný súhlas.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Zákonnú transakciu alebo skutočnosť možno dokazovať prostredníctvom listín, svedectiev, domnienok, priznania niektorej zo strán (z vlastného podnetu alebo v reakcii na vypočúvanie), znaleckého posudku, fyzických dôkazov, obhliadky *in situ* alebo akejkoľvek inej formy dôkazu stanovenej zákonom.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Svedkov navrhujú strany, buď žalobca v návrhu, alebo žalovaný v obhajobe. Po povolení svedeckých výpovedí súd predvolá svedkov na vypočúvanie.
Ak je podľa súdu vhodné získať názor znalcov s cieľom objasniť skutočnosti, na žiadosť strán alebo z vlastného podnetu vymenuje jedného alebo troch znalcov a vydá uznesenie, v ktorom stanoví aspekty, ku ktorým sa majú vyjadriť, a lehotu na ich prácu. Závery znalcov sa zaznamenajú v znaleckom posudku. Nový posudok ďalšieho znalca si možno vyžiadať s uvedením dôvodov na žiadosť strán alebo súdu.
Pokiaľ ide o listinné dôkazy, každá strana môže predložiť listiny, ktoré si želá použiť počas súdneho konania, v podobe riadne overených kópií. Strana musí mať takisto so sebou originál a musí byť schopná predložiť ho súdu na požiadanie, lebo ak túto podmienku nedodrží, daná listina sa nebude brať do úvahy.
Súd môže nariadiť predloženie listiny, ktorú vlastní strana, ak je listina známa stranám konania, ak samotná strana odkazovala na danú listinu počas konania alebo ak je strana povinná uviesť ju. Ak má strana k dispozícii listinu a nemôže ju predložiť na súde, môže sa určiť sudca, za ktorého prítomnosti môžu strany preskúmať listinu tam, kde sa nachádza. Ak má listinu v držbe tretia strana, túto stranu možno predvolať ako svedka a vyžiadať si, aby listinu priniesla so sebou.
Dôkazy vykonáva s vylúčením verejnosti príslušný súd. Ak sa majú dôkazy vykonať na inom mieste, vykoná ich delegovaný súd rovnakého stupňa alebo nižší súd, ak sa v danej lokalite nenachádza súd rovnakého stupňa. Ak to druh listiny umožňuje a strany súhlasia, súd, ktorý vykonáva dôkaz, nemusí strany predvolať.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Dôkazné prostriedky majú rovnakú silu (s výnimkou prípadov výslovne stanovených zákonom).
Listiny v autentickej podobe (*forma autentică*) sa často prijímajú stranami so zreteľom na výhody, ktoré majú, vrátane domnienky autentickosti, čo znamená, že osoba opierajúca sa o autentickú listinu je oslobodená od dôkazného bremena.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Ako dôkaz zákonnej transakcie s hodnotou viac ako 250 RON je prípustný len listinný dôkaz, hoci platia určité výnimky, keď sa prijímajú aj svedecké výpovede.
Kým sa listina v autentickej podobe nevyhlási za falošnú, v konaní s akoukoľvek osobou poskytuje nevyvrátiteľný dôkaz o vecných záveroch, ktoré osobne vydala osoba, ktorá overila listinu v súlade so zákonom. Vyhlásenia strán zaznamenané v autentickej listine slúžia ako dôkaz len dovtedy, kým sa nepreukáže opak.
Ak existujú domnienky ponechané na úvahu súdu, súd sa môže o ne oprieť, len ak majú váhu a silu potvrdiť pravdepodobnosť údajnej skutočnosti; takéto domnienky možno prijať, len ak sú podľa zákona prípustné svedecké výpovede.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Pozri odpoveď na otázku 2.11.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

V Občianskom súdnom poriadku sa nestanovujú dôvody, na základe ktorých by svedok mohol odmietnuť svedčiť, stanovujú sa len osoby, ktoré nemožno vypočúvať ako svedkov, a osoby, ktoré sú vyňaté z povinnosti dostaviť sa na súd ako svedkovia. Pozri odpoveď na otázku 2.11.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Súd uloží pokutu svedkovi, ktorý sa nedostaví na predvolanie alebo odmietne svedčiť. Ak sa svedok nedostaví v reakcii na prvé predvolanie, súd môže vydať príkaz na zatknutie, aby bola osoba predvedená na súd (*mandat de aducere*). V naliehavých veciach súd môže vydať takýto príkaz na zatknutie aj na prvé vypočúvanie.
Ak sa osoba nedostaví alebo odmietne odpovedať na otázky, súd to môže považovať za plné priznanie alebo len východiskový dôkaz v prospech strany, ktorá navrhla predvolať tohto svedka.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Tieto osoby nemôžu byť predvolané ako svedkovia: pokrvní príbuzní a príbuzní v dôsledku sobáša až do tretieho stupňa príbuzenstva (vrátane); manželskí partneri, bývalí manželskí partneri, zasnúbené osoby alebo druh/družka; osoby v nepriateľskom vzťahu alebo osoby vo vzťahu zainteresovanosti s jednou zo strán; osoby podliehajúce súdnemu príkazu, ktorý ich zbavil práva spravovať svoj majetok *(sub interdicție judecătorească)*; a osoby usvedčené z krivej prísahy. V súdnych konaniach vo veci určenia otcovstva, rozvodu a iných rodinných vzťahov súd môže vypočuť pokrvných príbuzných a príbuzných v dôsledku sobáša s výnimkou potomkov.
Tieto osoby sú oslobodené od povinnosti dostaviť sa na súd ako svedkovia:
kňazi, zdravotnícki pracovníci, lekárnici, advokáti, verejní notári, súdni úradníci, mediátori, pôrodné asistentky a zdravotné sestry a akíkoľvek iní pracovníci viazaní podľa zákona zachovávať dôvernosť alebo služobné tajomstvo, pokiaľ ide o skutočnosti, o ktorých sa dozvedeli pri výkone svojich povinností alebo vykonávaní svojho povolania, a to aj po skončení svojej činnosti,
sudcovia, prokurátori a verejní činitelia, a to aj po skončení výkonu ich funkcie, vzhľadom na dôverné okolnosti, o ktorých sa dozvedeli počas výkonu svojej funkcie,
osoby, ktoré by prostredníctvom vypovedania vystavili seba, svojich príbuzných, svojho manželského partnera, bývalého manželského partnera atď. trestnému stíhaniu alebo verejnému pohŕdaniu.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Súd predvoláva svedkov a určuje poradie, v ktorom budú vypočúvaní. Pred vypočúvaním sa zisťuje totožnosť svedka a musí zložiť prísahu. Každý svedok sa musí vypočúvať osobitne. Svedok najskôr odpovedá na otázky predsedu súdu a potom, s povolením predsedu, na otázky strany, ktorá ho navrhla, a protistrany. Svedka, ktorý sa nemôže dostaviť pred súd, možno vypočúvať v mieste, kde sa nachádza.
Hoci audio- alebo videonahrávky svedectiev nie sú upravené v nijakých zákonných ustanoveniach, takéto nahrávky sú prípustné. Môže sa z nich následne vyhotoviť prepis na žiadosť zainteresovanej strany predloženú v súlade so zákonom.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Ak strana, ktorá predložila listinu, trvá na jej použití, aj keď bola označená za údajne falošnú a toto označenie nebolo vyvrátené, a ak bol uvedený falšovateľ alebo spolupáchateľ, súd môže prerušiť konanie a bezodkladne zaslať údajne falošnú listinu príslušnej prokuratúre so správou vypracovanou na tento účel, aby sa falšovanie vyšetrilo. Ak sa trestné konanie nemôže začať alebo nemôže pokračovať, vyšetrenie falšovania sa uskutoční priamo na civilnom súde.
Na druhej strane súd uloží pokutu autorovi námietky podanej v zlej viere proti písomnosti alebo podpisu listiny alebo autentickosti audio- či videonahrávky.
Pri posudzovaní svedeckých výpovedí súd zohľadní úprimnosť svedkov a okolnosti, za ktorých sa dozvedeli o skutočnostiach, ktoré tvoria predmet ich vyhlásení. Ak má súd v priebehu konania podozrenie, že sa svedok dopustil krivej výpovede alebo prijal úplatok, vypracuje správu a vec postúpi príslušnej prokuratúre.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Ak niektorá zo strán prizná skutočnosť, ktorú protistrana použila ako základ svojho návrhu alebo obhajoby, priznanie sa považuje za dôkaz. Priznanie, ku ktorému došlo na súde, sa považuje za plný dôkaz proti osobe, ktorá ho vyslovila; súd musí zaznamenať celé priznanie a nemôže ho deliť na časti, pokiaľ sa netýkajú samostatných skutočností, ktoré navzájom nesúvisia. Mimosúdne priznania môže súd posudzovať podľa vlastného uváženia. Musia byť prípustné a spĺňať požiadavky vykonávania dôkazov upravujúce iné dôkazy podľa všeobecného práva.
Súd môže súhlasiť s predvolaním ktorejkoľvek strany na vypočúvanie týkajúce sa jej vlastných skutkov, ak je to pre rozhodnutie v danej veci dôležité.

Súvisiace odkazy

https://www.just.ro

Posledná aktualizácia: 08/09/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Slovinsko

1 Dôkazné bremeno

Pravidlá týkajúce sa vykonávania a predkladania dôkazov a spôsobov vykonávania dôkazov v občianskom súdnom konaní sú upravené v zákone o občianskom súdnom konaní (*Zakon o pravdnem postopku*, ZPP).

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Všeobecným pravidlom je, že účastníci konania musia uviesť všetky skutočnosti, na ktorých sú založené ich tvrdenia a námietky a predložiť dôkazy preukazujúce tieto skutočnosti (články 7 a 212 ZPP).
Žalobcovia musia preukázať skutočnosti, na ktorých sú založené ich nároky, zatiaľ čo žalovaní musia preukázať skutočnosti, na ktorých sú založené ich námietky. Z hmotného práva vyplýva, ktorá zo strán je povinná uplatniť a preukázať danú skutočnosť. Dôsledky nepreukázania skutočnosti znáša účastník konania, ktorý podľa noriem hmotného práva musí túto skutočnosť uplatniť a takisto preukázať (články 7 a 215 ZPP).

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Postup vykonávania dôkazov sa vzťahuje na skutočnosti, na ktorých sú založené nároky a námietky, vedecké a profesijné pravidlá a pravidlá založené na skúsenostiach. Právne normy sa nepreukazujú, pretože sa na nich vzťahuje pravidlo, že ich súd musí poznať z úradnej povinnosti (*iura novit curia*).
Skutočnosti uznané účastníkom v priebehu konania pred súdom nie je potrebné preukazovať. Súd môže nariadiť preukázanie uznaných skutočnosti, ak sa domnieva, že účastník konania ich uznal za účelom uplatnenia nároku, ktorý si nemôže uplatniť (článok 3 ods. 3 ZPP).
Skutočnosti, ktoré účastník konania popiera bez uvedenia dôvodov pre popretie, sa považujú za uznané, pokiaľ účel popretia týchto skutočností nevyplýva z iných vyhlásení účastníka konania. Účastník konania môže takisto zabrániť účinku tejto domnienky uznania vyhlásením, že neuznáva skutočnosti; avšak toto sa vzťahuje len na skutočnosti, ktoré sa netýkajú správania alebo vnímania tohto účastník konania.
Uznané a všeobecne známe skutočnosti nie je potrebné preukazovať (článok 214 ods. 1 a 6 ZPP).
Súd posúdi uznané skutočnosti bez overenia ich pravdivosti (článok 214 ods. 1 ZPP), pokiaľ sa nedomnieva, že účastník konania ich uznal s cieľom uplatnenia nároku, ktorý si nemôže uplatniť (článok 3 ods. 3 ZPP).
Skutočnosti predpokladané zákonom nie je potrebné preukazovať; avšak je možné tvrdiť, že tieto skutočnosti neexistujú, pokiaľ zákon neustanovuje inak (§ 214 ods. 5 ZPP).

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Na prijatie rozhodnutia o opodstatnenosti nároku žalobcu sa vyžaduje vysoká miera vierohodnosti (vecný dôkaz), t. j. súd musí byť presvedčený o skutočnostiach, ktoré sú právne relevantné.
V niektorých prípadoch postačuje na vydanie rozhodnutia preukázanie pravdepodobnosti, najmä pokiaľ ide o vydanie niektorých dočasných procesných rozhodnutí, ktorými sa neukončí konanie a ktorými súd vysporiada dočasné procesné otázky. Aby mohol sudca uplatniť osobitné procesné pravidlá, právne relevantné skutočnosti sa musia preukázať za pravdepodobné. Nevyžaduje sa však, aby bol sudca presvedčený o ich existencii. V ZPP sa nevymedzujú tie skutočnosti, ktoré sa môžu preukázať za pravdepodobné s cieľom zohľadnenia určitej normy.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

V súlade so zavedenou zásadou kontradiktórnosti sú to najmä účastníci konania, ktorí požadujú vykonanie dôkazov.
Súd môže vykonať dôkazy z úradnej povinnosti (článok 7 ods. 2 ZPP), ak sa domnieva, že účastníci konania majú v úmysle neprijateľné uplatnenie svojich nárokov (článok 3 ods. 3 ZPP).
Súd vykoná dôkazy v rodičovských sporoch z úradnej povinnosti, kde nie je viazaný nárokom aj napriek tomu, že nárok nebol vznesený; môže takisto vykonať dôkazy aj napriek tomu, že ani jeden z účastníkov konania neuviedol dôkazy a ak to je potrebné s cieľom ochrany záujmov detí (článok 408 ZPP).

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Súd rozhodne o tom, ktoré dôkazy by sa mali vykonať na účely preukázania rozhodujúcich skutočností (článok 213 ods. 2 a článok 287 ZPP). Príjme rozhodnutie o dôkazoch, ktorým potvrdí alebo zamietne návrhy účastníkov konania a môže takisto nariadiť vykonanie niektorých dôkazov z úradnej povinnosti.
Ak sa súdnym rozhodnutím schváli návrh účastníka konania týkajúci sa dôkazov, toto sa následne zrealizuje a dôkazy sa skutočne vykonajú. Súd nie je viazaný svojim rozhodnutím o dôkazoch. Súd môže v priebehu konania zmeniť rozhodnutie týkajúce sa dôkazov a vykonať dôkazy, ktoré zamietol v predchádzajúcom návrhu a môže vykonať aj nové dôkazy (článok 287 ods. 4 ZPP).
Dôkazy sa vo všeobecnosti vykonávajú na hlavnom pojednávaní pred sudcom, ktorý vydá konečné rozhodnutie (článok 217 ods. 1 ZPP). Ak existujú opodstatnené dôvody, dôkazy sa môžu vykonať na žiadosť pred určeným sudcom (článok 217 ods. 1 ZPP). V mimoriadnych prípadoch je takisto možné vykonať dôkazy po skončení hlavného pojednávania, ak senát rozhodne, že sa opätovné otvorí hlavné pojednávanie. Takáto situácia nastane, ak je to potrebné na doplnenie konania alebo na objasnenie určitých dôležitých otázok (článok 292 ZPP).

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

ZPP výslovne stanovuje, že vykonanie dôkazov možno zamietnuť, len ak sú dôkazy irelevantné pre rozhodnutie (článok 287 ZPP); t. j. dôkazy neslúžia na preukázanie právne relevantných skutočností. ZPP však neobsahuje osobitné ustanovenia týkajúce sa možnosti zamietnuť neprípustné dôkazy alebo dôkazy, ktoré nie je možné získať efektívne z hľadiska nákladov alebo reálne.
Účastník konania musí najneskôr na prvom hlavnom pojednávaní uviesť všetky skutočnosti nevyhnutné na podporu svojich návrhov, predložiť dôkazy potrebné na preukázanie pravdivosti svojich vyhlásení a vyjadriť svoje stanovisko pokiaľ ide o vyhlásenia a dôkazy predložené protistranou. To znamená, že súd nezohľadní dôkazy, ktoré účastník konania navrhne príliš neskoro. To znamená, že súd nezohľadní dôkazy, ktoré účastník konania navrhne príliš neskoro. Tento návrh účastníka konania sa vo všeobecnosti vylúči (článok 286 ZPP). Výnimky zahŕňajú iba prípady, ak účastník konania môže preukázať, že sa mu zabránilo predloženiu dôkazov na prvom pojednávaní bez vlastného zavinenia, alebo ak by pripustenie dôkazov podľa názoru súdu zdržalo spor (článok 286 ods. 3 ZPP).
Pokiaľ ide o neprípustné dôkazy a dôkazy, ktoré sa nemôžu reálne získať, je dôležité dodržať ustanovenie článku 3 ods. 3 ZPP, v ktorom sa uvádza, že súd neuzná návrhy účastníkov konania, ktoré sú v rozpore so záväznými právnymi predpismi alebo sú v rozpore s morálnymi pravidlami.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

ZPP uznáva tieto dôkazné prostriedky: obhliadky, dokumenty, výsluchy svedkov, výsluchy znalcov a výsluchy účastníkov konania.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Svedkovia: Každý, kto je predvolaný ako svedok, sa musí dostaviť na pojednávanie a ak nie je zákonom stanovené inak, musí vypovedať (článok 229 ods. 1 ZPP). Svedkovia sa vypočujú na návrh účastníka konania, v ktorom sa musí uviesť o čom má svedok vypovedať a jeho osobné údaje (článok 236 ZPP). Svedkovia sa predvolajú na pojednávanie osobitným predvolaním; v tomto predvolaní sa musia svedkovia informovať o ich povinnosti vypovedať, následkoch neodôvodneného nedostavenia sa na pojednávanie a ich práve na náhradu svojich nákladov (článok 237 ZPP).
Svedkovia sa vypočujú na hlavnom pojednávaní. Svedkovia, ktorí nemôžu splniť predvolania z dôvodu ich veku, choroby alebo vážneho fyzického postihnutia, sa môžu vypočuť v mieste svojho bydliska (článok 237 ods. 2 ZPP). Každý svedok sa vypočuje samostatne a nie v prítomnosti iných svedkov, ktorí budú vypovedať neskôr (článok 238 ods. 1 ZPP). Súd informuje svedkov o ich povinnosti hovoriť pravdu a nič nevynechať; upozorní ich aj na dôsledky krivej výpovede. Svedok najprv uvedie to, čo vie o prípade; sudca, ktorý predsedá komore alebo členovia komory a účastníci konania a ich zástupcovia a splnomocnení zástupcovia potom kladú otázky, aby preverili vyhlásenia svedka, doplnili ich alebo objasnili. Ak sú vyjadrenia svedkov v rozpore, môžu byť konfrontovaní so skutočnosťou (článok 239 ods. 3 ZPP). V ZPP sa už neuznáva prísaha svedkov.
ZPP nerozlišuje medzi postupom vypočúvania bežných svedkov a znalcov a v tejto súvislosti nestanovuje žiadne osobitné procesné ustanovenia. Neexistuje rozdiel medzi postupmi vypočúvania svedkov a znalcov.
Dokumenty: Hoci sa v ZPP neklasifikujú rôzne dôkazné prostriedky, dokumenty sa považujú za najspoľahlivejšie. Tie možno rozdeliť na verejné a súkromné dokumenty. Verejné dokumenty sú dokumenty vydané v predpísanej forme štátnym orgánom pôsobiacim v rámci svojej pôsobnosti alebo dokumenty vydané v takejto forme samosprávnym miestnym spoločenstvom, spoločnosťou alebo inou organizáciou alebo jednotlivcom pri výkone verejnej moci, ktorá im bola zverená zákonom (článok 224 ods. 1 ZPP). Súkromné dokumenty sú všetky dokumenty, ktoré nie sú verejné. Na súkromnom dokumente môže osvedčiť podpis oprávnený štátny orgán alebo právnická alebo fyzická osoba vykonávajúca verejnú moc (napr. notár). Takéto overovacie doložky na súkromných dokumentoch majú verejný význam a časť dokumentu je možne takisto považovať za verejný dokument. Dôkazná hodnota verejných dokumentov je osobitne vymedzená v ZPP. Verejný dokument preukazuje pravdivosť skutočností, ktoré sú v ňom potvrdené alebo uvedené (článok 224 ods. 1 ZPP). Zatiaľ čo ZPP vychádza z predpokladu, že obsah verejného dokumentu je pravdivý, je prípustné tvrdiť, že skutočnosti vo verejnom dokumente sú zapísané nepresne alebo že verejný dokument je vyhotovený nesprávne (článok 224 ods. 4 ZPP). To je jediné pravidlo dokazovania v slovinskom občianskoprávnom konaní.
Zahraničné verejné dokumenty osvedčené podľa príslušných právnych predpisov majú rovnakú dôkaznú hodnotu ako slovinské dokumenty za predpokladu, že sa uplatnia recipročné opatrenia, pokiaľ medzinárodná zmluva neustanovuje inak (článok 225 ZPP).
V ZPP sú stanovené aj pravidlá týkajúce sa doručovania dokumentov (povinnosť poskytnúť písomnosti), ktoré závisia od toho, či má dokument k dispozícii účastník konania, ktorý sa na neho odvoláva, protistrana, štátny orgán alebo organizácia vykonávajúca verejnú moc alebo tretia osoba (fyzická alebo právnická).
Znalci: Súd vykoná dôkazy od znalca, ak sú na preukázanie alebo objasnenie danej skutočnosti potrebné odborné znalosti a súd tieto znalosti nemá k dispozícii (článok 243 ZPP). Občiansky súd vymenuje znalca na základe osobitného rozhodnutia a pred jeho vymenovaním môže účastníkom konania umožniť vyjadriť sa k tejto veci. Znalca môže vymenovať aj sudca, ktorý predsedá komore alebo osobitne dožiadaný sudca, ak sú oprávnení na vykonanie takýchto dôkazov (článok 244 ZPP). Znalci sa väčšinou vymenujú z osobitného zoznamu súdom určených znalcov, pričom touto úlohu možno poveriť aj špecializovanú inštitúciu. Ako znalci môžu pôsobiť len fyzické osoby. Znalci sú viazaní prijať svoje povinnosti a poskytnúť svoje zistenia a stanovisko (článok 246 ods. 1 ZPP). Súd môže uložiť pokutu znalcovi, ktorý sa nedostaví na pojednávanie bez odôvodnenia svojej neprítomnosti napriek tomu, že bol riadne predvolaný; znalcovi, ktorý odmietne vykonať svoje úlohy bez uvedenia oprávneného dôvodu; znalcovi, ktorý bezodkladne neoznámi súdu dôvody, ktoré mu bránia vykonávať odbornú prácu (včas); a znalcovi, ktorý bez uvedenia oprávneného dôvodu nevykoná svoju odbornú prácu v lehote určenej súdom (článok 248 ods. 1 ZPP). Súd môže oslobodiť znalca od jeho povinností na jeho žiadosť len z dôvodov, ktorých sa znalec dovoláva pri odmietnutí vypovedať alebo odpovedať na jednotlivé otázky. Súd môže oslobodiť znalca od jeho povinností na jeho žiadosť aj z iných oprávnených dôvodov (napr. nadmerného pracovného zaťaženia). O výnimku z tohto dôvodu môže požiadať aj poverený zamestnanec orgánu alebo organizácie, v ktorej znalec pracuje (článok 246 ods. 2 a 3 ZPP). Znalec môže byť takisto vyhlásený za nespôsobilého rovnakým spôsobom ako sudca; jedinou výnimkou z tohto pravidla je, keď niekto, kto už bol predtým vypočutý ako svedok, môže slúžiť ako znalec (článok 247 ods. 1 ZPP).
Práca znalca zahŕňa zistenia a stanoviská. Súd takisto rozhodne o tom, či znalec poskytne svoje zistenia a stanoviská len ústne na pojednávaní alebo či ich musí predložiť aj písomne pred pojednávaním. Súd stanoví aj lehotu, v ktorej je znalec povinný poskytnúť svoje zistenia a stanovisko. Ak sa vymenuje

viacero znalcov, môžu poskytnúť svoje zistenia a stanoviská spoločne, ak sa na nich zhodnú. Ak sa nezhodnú, každý znalec poskytne svoje zistenia samostatne (článok 254 ZPP). Ak sú medzi informáciami poskytnutými znalcami zásadné rozdiely alebo ak sú zistenia jedného alebo viacerých znalcov nejasné, neúplné alebo sú rozporuplné alebo sú v rozpore s okolnosťami, ktoré sa prešetrovali a takéto nezrovnalosti sa neodstránia novým vypočúvaním znalcov, dôkazy sa vykonajú opäť od tých istých alebo iných znalcov (článok 254 ods. 2 ZPP). V prípade rozporov v stanoviskách jedného alebo viacerých znalcov alebo v prípade, že ich stanoviská obsahujú nezrovnalosti, alebo ak vznikne dôvodná pochybnosť o správnosti poskytnutého stanoviska, vyžiadajú sa stanoviská iných znalcov (článok 254 ods. 3 ZPP). Znalci majú právo na náhradu svojich nákladov a právo na odmenu za svoju prácu (článok 249 ods. 1 ZPP).

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Pri hodnotení dôkazov sa uplatňuje zásada voľného posúdenia dôkazov. Súd sa v súlade s vlastným presvedčením rozhodne, ktoré skutočnosti sa považujú za preukázané, na základe dôkladného a starostlivého hodnotenia každého dôkazu samostatne a všetkých dôkazov spolu a podľa úspechu konania ako celku (článok 8 ZPP). V slovinskom občianskom konaní sa teda neuznávajú „pravidlá dokazovania“, v rámci ktorých zákonodarca vopred abstraktne stanoví hodnotu konkrétnych druhov dôkazov. Jedinou výnimkou z tohto pravidla je pravidlo o hodnotení verejných dokumentov (pozri bod 2.5).

V praxi sa však uplatňuje pravidlo, že napríklad listinné dôkazy sú spoľahlivejšie (ale nemajú väčšiu dôkaznú silu) ako iné spôsoby dokazovania, napríklad ako výpovede svedkov alebo účastníkov konania.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

ZPP neobsahuje ustanovenia o tom, či určité predmety alebo dôkazné prostriedky sú povinné na účely preukázania existencie určitých skutočností.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Áno. Každý, kto je predvolaný ako svedok, sa musí dostaviť na pojednávanie a ak v zákone nie je stanovené inak, musí vypovedať (článok 229 ods. 1 ZPP).

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Osoba sa nesmie vypočuť ako svedok, ak by jej výpoveď bola v rozpore s povinnosťou zachovať úradné alebo vojenské tajomstvo, pokiaľ ju príslušný orgán nezbaví tejto povinnosti (článok 230 ZPP).

Sudca, ktorý predsedá komore, môže výnimočne umožniť vypočutie svedka odhaľujúceho úradné alebo vojenské tajomstvo, ak sú splnené podmienky na zverejnenie tajných informácií v súdnom konaní (v závislosti od dôležitosti obsahu informácií a dokumentov pre konanie; povahy a citlivosti utajovaných informácií; významu a závažnosti dotknutých vecných práv; a či by zverejnenie utajovaných informácií ohrozilo fungovanie orgánu alebo národnej bezpečnosti).

Svedok môže odmietnuť vypovedať (článok 231 ZPP):

o veciach, ktoré mu účastník konania zveril ako svojmu oprávnenému zástupcovi,

o veciach, ku ktorým sa účastník alebo iná osoba priznali ako náboženskému spovedníkovi,

o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel ako advokát alebo lekár alebo pri výkone akéhokoľvek iného povolania alebo činnosti, pri ktorých je viazaný povinnosťou zachovať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, ktoré sa dozvie pri výkone tohto povolania alebo činnosti.

Svedkovia môžu odmietnuť odpovedať na jednotlivé otázky, ak na to majú dobrý dôvod a najmä ak by odpoveďou spôsobili vážnu hanbu, značnú finančnú škodu alebo trestné stíhanie sebe alebo priamym pokrvným príbuzným po akýkoľvek stupeň, alebo nepriamym pokrvným príbuzným až do tretieho stupňa, alebo ak by spôsobili vážnu hanbu, značnú finančnú škodu alebo trestné stíhanie svojmu manželovi alebo príbuznému zo strany manžela až do druhého stupňa vrátane (aj v prípade, že manželstvo už bolo ukončené), alebo svojmu poručníkovi alebo zverencovi, alebo osvojiteľovi alebo osvojenému dieťaťu (článok 233 ods. 1 ZPP).

Svedok však nemôže uviesť riziko spôsobenia finančnej škody ako dôvod na odmietnutie vypovedania o právnych úkonoch, na ktorých sa zúčastnil ako predvolaný svedok, o úkonoch, ktoré vykonal vo vzťahu k sporu, ako právny predchodca alebo zástupca niektorého z účastníkov konania, o skutočnostiach týkajúcich sa majetkových vzťahov v súvislosti s rodinnými väzbami alebo manželstvom, o skutočnostiach týkajúcich sa narodenia, manželstva alebo úmrtia, alebo v žiadnej situácii, keď je podľa osobitných právnych predpisov povinný podať návrh alebo urobiť vyhlásenie (článok 234 ZPP). Svedok takisto nesmie odmietnuť vypovedať z dôvodu ochrany obchodného tajomstva, ak je zverejnenie určitých skutočností prínosom pre verejnosť alebo inú osobu, za predpokladu, že tento prínos preváži nad škodami spôsobenými zverejnením tajomstva (článok 232 ZPP).

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Áno. Ak sa svedok, ktorý bol predvolaný riadnym spôsobom, nedostaví a neodôvodní svoju neprítomnosť, alebo ak bez povolenia opustí miesto, na ktorom sa mal vypočúvať, súd môže nariadiť, aby bol predvedený násilím na vlastné náklady a môže mu takisto uložiť pokutu až do výšky 1 300 EUR. Súd môže uložiť takúto pokutu aj svedkovi, ktorý sa dostaví, ale aj po upozornení na dôsledky odmietne vypovedať alebo odpovedať na konkrétne otázky z dôvodov, ktoré súd považuje za neodôvodnené. V druhom prípade, ak svedok naďalej nie je ochotný vypovedať, môže súd uväzniť svedka dovtedy, kým nebude ochotný vypovedať alebo kým už nebude potrebné ho vypočuť, ale nie dlhšie ako na jeden mesiac (článok 241 ods. 1 a 2 ZPP).

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Svedkom môže byť každá osoba schopná poskytnúť informácie o skutočnostiach, ktoré sa majú preukázať (článok 229 ods. 2 ZPP). Spôsobilosť byť svedkom nezávisí od právnej spôsobilosti. Dieťa alebo osoba, ktorá bola vyhlásená za čiastočne alebo úplne právne nespôsobilú, môže byť svedkom, ak je schopná poskytnúť informácie o právne relevantných skutočnostiach. Otázku, či je svedok schopný vypovedať alebo nie, posudzuje súd v každom jednotlivom prípade.

Účastník konania alebo jeho právny zástupca nesmie vystupovať ako svedok; avšak svedkom môže byť zástupca (*pooblaščenec*) alebo vedľajší účastník konania (*stranski intervenient*).

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

V súvislosti s vypočúvaním svedkov pozri odpoveď vyššie.

Videokonferencie upravuje článok 114a ZPP, v ktorom sa uvádza, že súd môže so súhlasom účastníkov konania povoliť účastníkom konania a ich zástupcom, aby sa počas vypočutia nachádzali na inom mieste a z tohto miesta vykonali procesné úkony, ak sa z miesta, na ktorom prebieha vypočutie, prenáša zvuk a obraz na miesto alebo miesta, na ktorých sa nachádzajú účastníci konania a/alebo zástupcovia. Tie isté podmienky sa vzťahujú na dokazovanie prostredníctvom obhliadok, dokumentov, vypočúvaní účastníkov konania, svedkov a znalcov.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Vo všeobecnosti sa dôkazy získané nezákonne (napr. prostredníctvom nezákonného odpočúvania telefonátov) nesmú použiť v občianskom súdnom konaní. Judikatúra však výnimočne umožňuje použitie takýchto dôkazov, ak pre to existujú opodstatnené dôvody, alebo ak by vykonanie dôkazov malo osobitný význam pre výkon ústavou chráneného práva. V tomto prípade okrem skutočnosti, že niektoré dôkazy mohli byť získané nezákonne, hrá rozhodujúcu úlohu skutočnosť, či by dôkazy predložené v občianskom súdnom konaní viedli k opätovnému porušeniu ľudských práv.

Pokiaľ ide o neprípustné dôkazy a dôkazy, ktoré sa nemôžu reálne získať, v ustanovení článku 3 ods. 3 ZPP sa uvádza, že súd neuzná návrhy účastníkov konania, ktoré sú v rozpore so záväznými právnymi predpismi alebo sú v rozpore s morálnymi pravidlami.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Ak vyhlásenie tvorí súčasť žaloby alebo návrhu určitého druhu, nebude sa počítať ako dôkaz, ale bude mať postavenie skutočného tvrdenia účastníka konania, pre ktoré musí účastník konania takisto predložiť príslušné dôkazy. Ak je vyhlásenie obsiahnuté v dokumente predloženom ako dôkaz tvrdenia jedného z účastníkov konania, toto vyhlásenie bude mať postavenie dokumentu.

Vyhlásenie účastníka konania počas jeho vypočúvania sa takisto počíta ako dôkaz, pretože v ZPP sa ako dôkaz uznáva aj vypočutie účastníkov konania (článok 257 ZPP).

Súvisiace odkazy

http://www.pisrs.si/Pis.web/

https://www.uradni-list.si/

http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov

http://www.sodisce.si/

Posledná aktualizácia: 10/01/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Slovensko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Pravidlo, podľa ktorého súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, vychádza z článku 48 ods. 2 ústavy.

Ak je to účelné, možno o vykonanie dôkazu dožiadať iný súd alebo vykonať dôkaz mimo pojednávania. Vykonanie dôkazu mimo pojednávania súd oznamuje stranám spravidla 5 dní vopred. Účastníci konania majú právo byť prítomní na takto vykonanom dokazovaní.

Účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná.

Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Súd môže rozhodnúť, aby sa vykonané dôkazy doplnili alebo pred ním opakovali.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Výnimkou vykonávania dokazovania na pojednávaní je splnenie podmienok na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania. Neznamená to, že v týchto prípadoch nedokazuje, dokazovanie však neprebieha na pojednávaní ale mimo neho. Dokazovanie sa kvalitatívne približuje osvedčovaniu nároku.

Takýmito výnimkami sú:

- prejednanie veci samej, ak ide o otázku jednoduchého právneho posúdenia veci,
- skutkové tvrdenia strán nie sú sporné a hodnota sporu bez príslušenstva neprevyšuje 2000 eur
- na základe súhlasu strán; pri vydaní platobného rozkazu, kontumačného rozkazu, rozsudku pre uznanie a vzdanie sa nároku.

Pojednávanie nie je potrebné nariaďovať ani v konaniach o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach, pri vydaní rozsudku pre zmeškanie v prospech spotrebiteľa, v antidiskriminačnom spore, ak s tým žalobca súhlasí, v individuálnom pracovnom spore a pri návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten - ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov. Iba výnimočne zákon ukladá súdu určité obmedzenie pri hodnotení dôkazov, ako napr. skutočnosť, pre ktorú je v zákone ustanovená domnienka, ktorá pripúšťa dôkaz opaku, má súd za preukázanú, pokiaľ v konaní nevyšiel najavo opak - § 133 Občianskeho zákonníka. Súd je viazaný rozhodnutiami Súdneho dvora Európskej únie. Zároveň je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis je v rozpore s ústavou, so zákonom alebo s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Súd je tiež viazaný rozhodnutiami ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitných predpisov, súd však nie je viazaný rozhodnutím v blokovom konaní. Inak otázky, o ktorých patrí rozhodnúť inému orgánu, môže súd posúdiť sám. Ak však bolo o takejto otázke vydané príslušným orgánom rozhodnutie, súd na takéto rozhodnutia prihliada a vysporiada sa s ním v odôvodnení (prejudicialita).

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Účastníci konania sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže aj bez návrhu vykonať dôkaz, ktorý vyplýva z verejných registrov a zoznamov, ak tieto registre alebo zoznamy nasvedčujú, že skutkové tvrdenia strán sú v rozpore so skutočnosťou, iné dôkazy bez návrhu nevykoná.

Súd môže bez návrhu vykonať dôkazy na zistenie, či sú splnené procesné podmienky, či navrhované rozhodnutie bude vykonateľné a na zistenie cudzieho práva.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania.

Účastníci majú právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo. Vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon nestanovuje inak.

Určité obmedzenia voľného hodnotenia dôkazov platia pre odvolací, prípadne i dovolací súd, kedy odvolací súd nie je viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvého stupňa. Môže teda dospieť k inému skutkovému záveru. Nemôže sa však odchýliť od hodnotenia konkrétneho dôkazu vykonaného súdom prvého stupňa. Hodnotiť inak dôkaz vykonaný súdom prvého stupňa môže iba vtedy, ak by sám tento dôkaz zopakoval. Na rozdiel od súdu prvého stupňa môže však inak hodnotiť dôkaz, ktorý súd nižšieho stupňa vykonal dožiadaným súdom.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov. Dôkazným prostriedkom je výsluch strany, výsluch svedka, listiny, odborné vyjadrenie, znalecké dokazovanie a obhliadka. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Svedok je osoba odlišná od súdu a od účastníkov konania, ktorá vypovedá o skutočnostiach, ktoré vnímala svojimi zmyslami. Svedkom môže byť iba fyzická osoba.

Vo veciach, ktoré patria do právomoci občianskoprávnych súdov sú často potrebné odborné posúdenie skutočností, ktoré slúžia ako skutkový základ pre rozhodnutie vo veci samej. Preto ako rozhodnutie vo veci samej závisí od posúdenia skutočnosti, na ktoré treba odborné znalosti, ustanoví súd znalca. Súd v takomto prípade musí ustanoviť znalca, aj keby sudca mal odborné znalosti, ktoré by mu dovoľovali odborne posúdiť predmet konania. Tieto znalosti nemôžu nahradiť objektívne zistenie skutkového stavu mimo orgán, ktorý o nich rozhoduje.

Základnou úlohou súdu je správne formulovanie otázok pre znalca. Súd je povinný položiť znalcovi len skutkové otázky a vyvarovať sa otázok, ktoré sa vzťahujú na právne posúdenie predmetu znaleckého posudku.

Znalecký posudok možno dať preskúmať aj inému znalcovi, vedeckému ústavu alebo inej inštitúcii. Ide o posudok, ktorého predmetom je preskúmanie skôr podaného posudku. Prax ho niekedy označuje ako tzv. kontrolný posudok. Súd hodnotí znalecký posudok ako každý iný dôkaz.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Súd pristupuje k hodnoteniu jednotlivých vykonaných dôkazov z hľadiska ich hodnovernosti a pravdivosti. Súd nie je obmedzovaný zákonnými predpismi v tom zmysle, ako ten či onen dôkaz hodnotiť - ide o zásadu voľného hodnotenia dôkazov. Hodnotiaca úvaha súdu však nie je ľubovoľná, súd musí vychádzať zo všetkého, čo v konaní vyšlo najavo. Tieto skutočnosti má súd rešpektovať a musí správne určiť ich vzájomný vzťah. Súd pritom nie je viazaný žiadnym poradím významu a preukaznej sily jednotlivých dôkazov.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Vo veciach, v ktorých konanie možno začať aj bez návrhu, ako aj v konaniach o povolenie uzavrieť manželstvo, o určenie a zapretie rodičovstva, o osvojiteľnosti, o osvojenie, vo veciach obchodného registra súd je povinný vykonať ďalšie dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu, hoci ich účastníci nenavrhli.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Každá fyzická osoba je povinná ustanoviť sa na predvolanie na súd a vypovedať ako svedok - ustanovenie § 196 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Musí vypovedať pravdu a nič nezamlčovať. Súd je povinný poučiť svedka o trestnoprávnych následkoch krivej výpovede a o jeho práve odoprieť výpoveď.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Svedok môže odoprieť výpoveď len vtedy, keby ňou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania sebe alebo blízkym osobám, o dôvodnosti odopretia výpovede rozhoduje súd. Výpoveď môže odoprieť aj vtedy, ak by výpoveďou porušil spovedné tajomstvo alebo tajomstvo informácie, ktorá mu bola zverená ako osobe poverenej pastoračnou starostlivosťou ústne alebo písomne pod podmienkou zachovania mlčanlivosti.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

O dôvodnosti odopretia výpovede rozhoduje súd. Proti uzneseniu súdu nie je prípustné odvolanie. Ak napriek rozhodnutiu súdu svedok odmieta vypovedať, môže súd uložiť svedkovi poriadkovú pokutu.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Štatutárneho zástupcu organizácie v občianskom súdom konaní, ktorého účastníkom je táto organizácia, má súd vypočuť vždy ako účastníka konania a nie ako svedka (§ 185 Civilného sporového poriadku).

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Na začiatku výsluchu svedka musí súd zistiť jeho totožnosť a jeho vzťah k stranám. Ďalej treba poučiť svedka o význame svedeckej výpovede, o jeho právach a povinnostiach, o trestných následkoch krivej výpovede a o jeho práve na svedočné.

Súd vyzve svedka, aby súvisle opísal všetko, čo vie o predmete výsluchu. Potom mu kladie otázky potrebné na doplnenie a vyjasnenie jeho výpovede

V súvislosti s otázkami kladenými svedkovi treba upozorniť na neprípustnosť kapcióznych a sugestívnych otázok. V prípade kladenia takýchto otázok alebo otázok, ktoré sú z hľadiska posúdenia veci významné, môže predseda senátu otázku účastníka konania alebo znalca nepripustiť. O nepripustení rozhodne uznesením, ktoré nedoručuje a nie je proti nemu prípustné odvolanie. Uznesenie je iba súčasťou zápisnice o pojednávaní.

Súd môže so súhlasom účastníkov konania uskutočniť ústne pojednávanie prostredníctvom videokonferencie alebo inými prostriedkami komunikačnej technológie.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Opakovane treba skonštatovať, že súd nie je obmedzovaný zákonnými predpismi v tom zmysle, ako ten či onen dôkaz hodnotiť - ide o zásadu voľného hodnotenia dôkazov podľa § 191 Civilného sporového poriadku.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Súd posudzuje úkony účastníkov, ich zástupcov či iných osôb zúčastnených na konaní dôsledne podľa ich obsahu a nie podľa toho, ako ich pomenovali. Úkony účastníkov sa spravujú zásadou neformálnosti. Účastníci zásadne môžu podľa uváženia urobiť procesný úkon - prejav vôle písomným podaním alebo ústne do zápisnice s rovnakými právnymi účinkami, ale vždy výslovne alebo tak, aby neboli pochybnosti o ich skutočnej vôli.

Posledná aktualizácia: 22/04/2022

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku fi bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Vykonávanie dôkazov - Fínsko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Navrhovateľ musí preukázať skutočnosti, ktoré sú potrebné na stanovenie nároku, kým odporca nesie bremeno obhajoby proti nároku. Účastník konania, ktorý nepredloží dôkazy, sa vystavuje riziku, že skutočnosti, na ktorých zakladá svoj nárok, sa budú považovať za nepreukázané.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Prijaté skutočnosti nie je potrebné preukázať. Okrem toho nie je potrebné preukázať ani všeobecne uznávané skutočnosti alebo skutočnosti, ktoré sú súdu známe *ex officio*. Je, samozrejme, možné predložiť dôkazy o opaku.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Zákon v tomto smere obsahuje len ustanovenie, podľa ktorého súd musí po starostlivom zvážení všetkých skutočností, ktoré sa objavili, rozhodnúť, čo sa má v danej veci považovať za pravdu. Fínsko uplatňuje zásadu „voľného hodnotenia dôkazov“, takže cieľom je predložiť súdu dostatočné dôkazy.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

V praxi musia účastníci konania sami získať dôkazy, na ktorých chcú založiť svoj nárok. Zákon tiež povoľuje súdu rozhodnúť sa získať dôkazy z vlastného podnetu. Súd však nemôže z vlastného podnetu a proti vôli oboch účastníkov konania nariadiť výsluch nového svedka alebo predloženie dokumentu, ak danú vec možno vyriešiť mimosúdnym zmierom.

V niektorých prípadoch, napríklad vo veciach určenia otcovstva, je povinnosťou súdu zabezpečiť získanie všetkých potrebných dôkazov.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Vykonanie dôkazov prebieha na hlavnom pojednávaní.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd môže príslušný návrh zamietnuť, napríklad ak je dôkaz irelevantný alebo ak už vec v tomto ohľade bola preukázaná. Návrh na získanie dôkazu možno zamietnuť aj v prípade, že bol podaný v príliš neskorej fáze.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Medzi rôzne dôkazné prostriedky patria výsluch účastníkov konania, svedkov a znalcov, predloženie písomných dôkazov a znaleckých posudkov a vyšetrovanie.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Neexistuje žiadny rozdiel medzi posudzovaním ústnej výpovede svedkov alebo znalcov a písomného vyhlásenia znalca. Súdy však neprijímajú písomné vyhlásenia svedkov.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Nie. Súd hodnotí dôkazy podľa vlastného uváženia.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Nie.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Svedok spravidla nesmie odmietnuť vypovedať.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Manžel, snúbenec a priami príbuzní účastníka konania vo vzostupnej alebo zostupnej línii, ako aj súrodenci a ich manželia, osvojitelia alebo osvojené deti účastníka konania majú právo odmietnuť svedeckú výpoveď. Zákon okrem toho obsahuje rôzne iné situácie, keď má svedok právo alebo povinnosť odmietnuť svedeckú výpoveď.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Svedkovi, ktorý bez zákonného dôvodu odmietne vypovedať, môže byť pod hrozbou pokuty nariadené splniť si túto povinnosť. Ak svedok naďalej odmieta vypovedať, súd môže nariadiť jeho zadržanie, kým nebude súhlasiť s výpoveďou.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Je na vlastnom uvážení súdu, či (napríklad) osoba mladšia ako 15 rokov alebo duševne narušená osoba môže byť vypočutá ako svedok.

Niektoré skupiny osôb, ako sú lekári a právnici, nemôžu vypovedať vo veciach týkajúcich sa ich dôverného postavenia.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Vo všeobecnosti platí, že svedka najprv vypočuje účastník konania, ktorý ho predvolal. Druhý účastník konania má potom právo na krížový výsluch svedka. Po krížovom výsluchu môžu súd a účastníci konania klásť svedkovi ďalšie otázky.

Svedka možno vypočuť prostredníctvom videokonferencie alebo inej vhodnej telekomunikačnej technológie, ktorá poskytuje audiovizuálne spojenie medzi účastníkmi pojednávania, ak to súd považuje za vhodné. Tento postup možno použiť napríklad v prípade, ak sa svedok nemôže dostaviť na súd osobne alebo ak by jeho účasť spôsobila neprimerané náklady, alebo ak je svedok mladší ako 15 rokov. V určitých situáciách možno svedka vypočuť aj cez telefón.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

V zákone nie sú stanovené osobitné pokyny pre tieto situácie. Súd musí podľa vlastného uváženia rozhodnúť, aký význam bude taký dôkaz mať.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Áno. Účastníci konania sa môžu voľne vypočúvať na účely predloženia dôkazov. V občianskoprávnom konaní sa môžu vypočuť pod prísahou v súvislosti so skutočnosťami, ktoré majú osobitný význam pre vyriešenie veci. Vyhlásenie účastníka konania podané ako dôkaz sa bude posudzovať podľa rovnakých kritérií ako vyhlásenie svedka.

Odkazy

Vykonávanie dôkazov (Ministerstvo spravodlivosti, Fínsko)

Brožúra: Výpoveď na súde (Ministerstvo spravodlivosti, Fínsko)

Posledná aktualizácia: 10/05/2023

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku [sv] bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Nová verzia bola zatiaľ preložená do týchto jazykov: [en].

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Švédske právo sa zakladá na zásadách dôkazných prostriedkov a prípustnosti dôkazov. Na základe dôkladného posúdenia všetkých skutočností, ktoré sa vo veci vyskytnú, musí súd rozhodnúť o tom, čo bolo dokázané. O význame dôkazov rozhoduje súd.

V judikatúre sú zavedené určité pravidlá týkajúce sa prípustnosti dôkazov, ktoré sa vzťahujú aj na rozdelenie dôkazného bremena. Veľmi zjednodušene povedané hlavné pravidlo, z ktorého existuje množstvo výnimiek, spočíva v tom, že ten, kto niečo tvrdí, musí svoje tvrdenie aj dokázať. Ak je pre jedného účastníka jednoduchšie zabezpečiť dôkaz o určitej skutočnosti, dôkazné bremeno často nesie on. Ak má účastník problém poskytnúť dôkaz o určitej okolnosti, táto skutočnosť môže tiež zohrávať dôležitú úlohu pri rozdelení dôkazného bremena. Ak niekto napríklad požaduje zaplatenie dlhu, musí dokázať, že má voči protistrane pohľadávku. Ak sa protistrana bráni tým, že platba sa už uskutočnila, potom musí dôkazné bremeno niesť ona. V prípadoch zodpovednosti za škodu nesie dôkazné bremeno zvyčajne účastník, ktorý tvrdí, že utrpel škodu. Môže sa stať aj to, že dôkazné bremeno týkajúce sa určitej skutočnosti sa prenesie.

Ak nie sú predložené dôkazy dostatočne spoľahlivé, súd nemôže predmetnú okolnosť využiť ako základ svojho skúmania. Ak ide napríklad o odhad výšky vzniknutej škody, súd môže na základe existujúcej výnimky v prípade, že dôkaz o výške škody nie je možné alebo je len veľmi ťažko možné získať, odhadnúť primeranú výšku škody.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Pozri odpoveď na otázku č. 1.1.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Požiadavky stanovené pre závažnosť dôkazov sa líšia v závislosti od konkrétnej veci. V občianskoprávnych veciach je zvyčajnou požiadavkou nutnosť potvrdenia predmetnej skutočnosti. Na niektoré občianskoprávne veci sa môže vzťahovať menej prísna požiadavka na dôkazy. Príkladom môžu byť prípady zákazníckych poistných zmlúv, pri ktorých sa považuje za dostatočné, že poisťovaná udalosť sa pravdepodobnejšie stala ako nestala.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Za predloženie dôkazov zodpovedajú samotní účastníci. V indispozičných prípadoch, t. j. v prípadoch, keď účastníci nedokážu dospieť k zmiereniu, môže súd v danej veci využiť dôkaz, o ktorý nepožiadal žiadny z účastníkov. V prípadoch, ktoré sa týkajú opatrovníckych práv alebo práv na styk s dieťaťom, tak môže súd rozhodnúť, že vykonávanie dokazovania sa musí doplniť o ďalší dôkaz. V občianskoprávnych veciach, v ktorých účastníci dokážu dospieť k zmiereniu (dispozičné prípady), súd nesmie využiť nový dôkaz na základe vlastného uváženia.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Dôkaz sa predloží na hlavnom pojednávaní.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd môže zamietnuť dôkaz, ak sa účastník snaží dokázať skutočnosť, ktorá nie je pre danú vec relevantná. Týka sa to aj situácie, keď sa dôkaz nepožaduje, alebo ak by dôkaz jednoznačne nemal žiadny účinok. Okrem toho existujú pravidlá, podľa ktorých sa môže písomné svedectvo zvážiť iba za určitých výnimočných okolností.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Vo Švédsku existuje v zásade päť rôznych základných druhov dôkazov (dôkazných prostriedkov). Sú to:

listinný dôkaz,

výsluch svedkov,

výsluch účastníka,

výsluch znalca,

ohliadka.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Vo všeobecnosti platí, že svedok sa vypočúva ústne pred súdom. Na písomné svedecké výpovede sa nesmie odvolávať. S povolením súdu však svedok môže na osvieženie pamäti používať poznámky. Ak súd neurčí inak, výsluch začne účastník, ktorý povolal svedka (nazýva sa to priamy výsluch). Potom dostane príležitosť vypočuť svedka aj protistrana (krížový výsluch).

V prípade vyjadrenia znalca je základným pravidlom, že znalec podáva vyjadrenie písomne. Ak o to niektorý z účastníkov požiada a jednoznačne to má význam, znalec môže byť vypočutý počas konania aj ústne. Ústny výsluch sa uskutoční aj vtedy, ak je priamy výsluch pred súdom dôležitý.

Ak sa má vec určiť po hlavnom pojednávaní (napr. s cieľom vypočuť svedka), písomná svedecká výpoveď a vyjadrenie znalca sa musia v zásade čítať nahlas na pojednávaní, aby súd mohol materiál vo svojom rozsudku zohľadniť. Súd však môže rozhodnúť, že písomná výpoveď sa považuje na hlavnom pojednávaní za vypočutú aj bez toho, aby ju bolo potrebné na hlavnom pojednávaní čítať nahlas.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Vo švédskom práve sa uplatňuje zásada prípustnosti dôkazov. Okrem iného to znamená, že v práve nie je stanovený súbor zásad týkajúcich sa závažnosti jednotlivých dôkazov. Namiesto toho vykoná súd nezávislé posúdenie všetkých skutočností a rozhodne, čo sa môže považovať v danej veci za dôkaz.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Zásada prípustnosti dôkazov znamená, že neexistujú žiadne pravidlá, podľa ktorých by sa určovalo, aké druhy dôkazov sa vyžadujú v konkrétnych situáciách. Namiesto toho vykoná súd pri zisťovaní toho, čo sa dokázalo, celkové posúdenie okolností prípadu.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Vo švédskom práve platí všeobecná povinnosť vypovedať. Znamená to, že osoba predvolaná ako svedok je povinná vypovedať.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Osoba nie je povinná vypovedať vo veci, ktorej účastníkom je jej blízky príbuzný. Svedok sa môže odmietnuť vyjadriť k určitej skutočnosti, ak by bol svojím vyhlásením nútený odhaliť, že spáchal trestný alebo nečestný čin. Za určitých okolností tiež môže odmietnuť odhaliť obchodné tajomstvá. Pre niektoré kategórie povolaní, napríklad zdravotníckych pracovníkov, platia v rámci povinnosti vypovedať určité obmedzenia.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Osoba, ktorá sa má vypočuť ako svedok, je predvolaná na pojednávanie pod hrozbou pokuty. Ak sa svedok nedostaví a ani svoju neúčasť dostatočne neodôvodní, napríklad chorobou, uloží sa mu pokuta. Ak sa svedok nedostaví, súd môže rozhodnúť aj o jeho predvedení pred súd políciou. Súd môže nakoniec osobu, ktorá odmietne vypovedať bez oprávneného dôvodu na odmietnutie odpovedať na otázky, zadržať.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Ak má osoba predvolaná ako svedok menej než 15 rokov alebo trpí duševnou poruchou, súd preskúma, či môže byť táto osoba vypočutá ako svedok a príslušné okolnosti zohľadní. Pozri tiež oddiel 2.9.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Výsluch svedka začína zvyčajne účastník, ktorý svedka povolal (priamy výsluch). Potom môže svedkovi klásť otázky protistrana (krížový výsluch). Po dokončení krížového výsluchu môže svedkovi položiť doplňujúce otázky súd a účastník, ktorý svedka povolal. Súd zamietne otázky, ktoré nemajú zjavný súvis s prípadom, alebo otázky, ktoré sú akýmkoľvek iným spôsobom mätúce alebo nevhodné.

Účastníci, svedkovia a ďalšie osoby, ktoré sa majú zúčastniť súdneho pojednávania, musia byť schopné zúčastniť sa na diaľku prostredníctvom videospojenia, ak je to možné. Základným pravidlom však zostáva, že osoby, ktoré sa majú konania zúčastniť, sa musia pred súd dostaviť osobne.

Svedka možno vypo

2.13 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

čuť aj cez telefón, ak je to vhodné vzhľadom na príslušné náklady, ktoré by svedkovi vznikli osobnou účasťou na súde, a dôležitosť vypočutia svedka osobne na pojednávaní.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Zásada prípustnosti dôkazov znamená, že existujú len určité vzácne výnimky, kedy je určitý druh dôkazov zakázané použiť. Získanie dôkazu nepovoleným spôsobom však v zásade nie je prekážkou použitia dôkazu na súdnom konaní. Pri posudzovaní závažnosti dôkazov sa však takémuto dôkazu môže prisúdiť obmedzená dôkazná hodnota.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Účastník nemôže vypovedať ako svedok, ale namiesto toho musí vypovedať pod prísahou, ak nesie trestnoprávnu zodpovednosť za správnosť informácií, ktoré poskytuje.

Posledná aktualizácia: 05/11/2015

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Anglicko a Wales

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Pokiaľ ide o predmet dokazovania, vo všeobecnosti platí, že v občianskoprávnych veciach spočíva dôkazné bremeno na účastníkovi konania, ktorý uvádza danú skutočnosť, a to tak, že sudcu (alebo porotu) presvedčí, že na základe rovnováhy pravdepodobností je skutková podstata, ktorá je predmetom tvrdenia, správna. Dôkazné bremeno znášajú obidvaja účastníci konania okrem prípadov, keď je zrejmé, že navrhovateľ dôkazné bremeno neuniesol. V takom prípade má sudca právo pokračovať v konaní bez toho, aby dôkazné bremeno niesol druhý účastník konania.

Z praktického hľadiska to znamená, že súd je na základe rovnováhy pravdepodobností presvedčený o tom, že sa skutok stal. Toto kritérium závisí od skutočnosti, že čím vzácnejší výskyt, tým vyššie je dôkazné bremeno, ako vysvetlil lord Hoffman vo veci *Minister vnútra/Rehman**[1]*.

[1] [2001] UKHL 47.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Nie je potrebné preukazovať skutočnosti, ktoré súd pripustil, ani skutočnosti, ktoré sú zjavné alebo ktoré sa netýkajú prípadu.

Zákon vychádza z rozličných domnienok, ktoré môžu byť vyvrátené dôkazmi svedčiacimi o opaku. Patrí medzi ne domnienka o legitímnosti detí, platnosti manželstiev, duševnej spôsobilosti dospelých a domnienka úmrtia nezvestnej osoby. Platí prezumpcia neviny, v občianskoprávnych konaniach sa však ako dôkaz, že sa účastník konania dopustil trestného činu, pripúšťa odsúdenie za trestný čin (čo znamená, že dotknutý účastník musí preukázať svoju nevinu).

Existuje domnienka nedbanlivosti, pri ktorej navrhovateľ dokáže, že utrpel ujmu spôsobenú zdrojom, nad ktorým mal výhradnú kontrolu odporca, a že nehoda predstavuje ten druh nehody, ktorý obyčajne býva výsledkom nedbanlivosti[1]. Podobná domnienka vzniká v prípade, ak bol osobe zverený tovar a táto osoba tovar stratila alebo ho zničila. Odporca môže v obidvoch prípadoch domnienku vyvrátiť.

Jednou oblasťou, v ktorej je dôkazné bremeno obrátené, je právo v oblasti diskriminácie v zamestnaní. Vo chvíli, ak je na prvý pohľad zrejmé, že ide o diskrimináciu, dôkazné bremeno sa prenesie na druhú stranu sporu, ktorá musí preukázať, že k diskriminácii nedošlo. Vyplýva to z európskych právnych predpisov v oblasti diskriminácie a v súčasnosti je tento postup zakotvený v zákone o rovnosti z roku 2010.

Napokon existuje niekoľko občianskoprávnych záležitostí, vo všeobecnosti súvisiacich s právnymi predpismi v oblasti zdravia a bezpečnosti, v ktorých sa uplatňuje objektívna zodpovednosť. To znamená, že na základe objektívnej povinnosti náležitej starostlivosti zamestnávateľa nesie v prípade nehody zodpovednosť zamestnávateľ.

[1] [2001] UKHL 47.

[2] Zásada *res ipsa Loquitor* alebo vec hovorí sama za seba.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Štandardom dokazovania v občianskoprávnych veciach je „zváženie pravdepodobnosti“. Inými slovami súd stanoví, že skutočnosť je preukázaná, ak sa presvedčí o tom, že je pravdepodobnejšie, že skutočnosť sa stala, ako že sa nestala. Ako už bolo uvedené, štandard sa uplatňuje pružne: presvedčivejšie dôkazy sú potrebné na preukázanie závažných obvinení, ako je podvod, na základe zváženia pravdepodobnosti, keďže takéto obvinenia sa vo všeobecnosti považujú za menej pravdivé.

Toto overenie sa mení v dvoch prípadoch. V prípadoch, keď neexistuje presvedčivý dôvod, existujú však protichodné dôvody, sudca môže stanoviť, že vec nebola preukázaná[1]. Navyše v návrhoch na rozsudok v skrátenom konaní[2] je latka nastavená pomerne nízko, súd prijme rozhodnutie bez toho, aby použil úplné zverejnenie alebo krížový výsluch.

[1] Tento jav bol predmetom skúmania vo veci *Rhesa Shipping* [1985] 1WLR.

[2] Často sa používa v rámci súdu pre oblasť technológií a stavebníctva na presadzovanie rozhodcovského rozsudku týkajúceho sa vyplatenia peňažnej sumy.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Dôkazy[1] sa v občianskoprávnych konaniach získavajú prostredníctvom sprístupnenia príslušných dokumentov účastníkmi konania a výpovedí svedkov a znalcov, pričom dôkazy sa musia predložiť súdu.
V každej veci sa uplatňujú odlišné pravidlá.

Zverejnenie informácií

Účastníci občianskoprávneho konania musia zverejniť informácie[2] o existencii dokumentov, ktorými disponujú alebo ktoré majú v držbe, a to v miere, v akej im to nariadi súd, a ďalším účastníkom konania musia umožniť preskúmanie týchto dokumentov. Súd obyčajne nariadi „štandardné zverejnenie“, v rámci ktorého účastníci konania musia vyvinúť primerané úsilie nájsť dokumenty, ktoré buď podporujú, alebo vyvracajú vec ktoréhokoľvek z účastníkov, a to bez toho, aby sa účastníci konania museli obracať na súd. Pri iných typoch zverejňovania informácií musí účastník konania požiadať súd o povolenie. Súd takisto môže nariadiť uchovanie dôkazov a majetku.

Svedkovia skutočnosti

Účastníci konania nepotrebujú povolenie súdu, aby na podporu svojho tvrdenia mohli predložiť svedeckú výpoveď. Účastník konania, ktorý sa chce odvolať na výpoveď svedka, však musí predložiť vyhlásenie svedka podpísané samotným svedkom, ktoré obsahuje svedeckú výpoveď, a zároveň musí svedka vyzvať, aby pred súdom ústne vypovedal. Ak účastník konania neposkytne vyhlásenie svedka ani zhrnutie svedeckej výpovede pred súdnym konaním, nesmie predvolať svedka bez súhlasu súdu. Súd má navyše rozsiahle právomoci, pokiaľ ide o kontrolu dôkazov, ktoré povolí, napríklad vylúči dôkazy, ktoré by boli inak prípustné, alebo obmedzí krížový výsluch svedka.
Účastník konania môže požiadať aj o vydanie súdneho príkazu, ktorý umožní svedeckú výpoveď pod prísahou pred súdnym vyšetrovateľom[3], a to ešte pred pojednávaním v danej veci.
Úlohou sudcu je v podstate preskúmať všetky dôkazy predložené jednotlivými účastníkmi konania, čo nezahŕňa nezávislé zisťovanie skutočností.

Znalci

Účastník konania sa nesmie odvolávať na znalecký posudok[4], pokiaľ to nepovolí súd. Súd môže riadiť predmet, ktorého sa má týkať znalecký posudok, formu, akou sa má posudok predložiť, a poplatky pre znalca.
Ak by znalecký posudok požadoval viac než jeden účastník konania, súd môže nariadiť, že posudok podá jeden znalec vychádzajúci zo spoločných pokynov účastníkov konania namiesto toho, aby ho predkladali rôzni znalci poučení každým účastníkom konania. Súd môže takýto pokyn vydať z vlastného podnetu bez súhlasu účastníkov konania.
Súd nevyžaduje z vlastného podnetu, aby účastníci konania predložili znalecký posudok. Súd však môže vymenovať znalca za tzv. hodnotiteľa, ktorý mu poskytne pomoc v súvislosti s predmetom súdneho konania. Súd môže hodnotiteľovi nariadiť, aby vypracoval posudok (ktorého kópie sa musia zaslať účastníkom konania) a aby sa zúčastnil na súdnom konaní, a poskytol tak súdu poradenstvo.
V časti 35 pravidiel občianskoprávneho konania sa umožňuje, aby znalecký posudok podávali súbežne znalci z podobných disciplín. V týchto prípadoch účastníci konania vo všeobecnosti povedú krížový výsluch, sudca následne zhrnie stanovisko a požiada znalcov o súhlas.

[1] Pozri časť 32 pravidiel občianskoprávneho konania.
[2] Pozri časť 31 pravidiel občianskoprávneho konania.
[3] Časť 34.8 pravidiel občianskoprávneho konania.
[4] Pozri časť 35 pravidiel občianskoprávneho konania.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Zverejnenie informácií

Na základe príkazu na zverejnenie informácií každý účastník konania musí ostatným účastníkom konania doručiť zoznam relevantných dokumentov, ktoré má alebo mal v držbe či k dispozícii. Ostatní účastníci konania majú právo na preskúmanie týchto dokumentov a na vyhotovenie ich kópií. Za vyhotovenie fotokópií sa môžu účtovať poplatky.

Svedkovia skutočnosti

Súd účastníkom konania nariadi, aby pred súdnym konaním doručili podpísané svedecké vyhlásenia každého svedka, na ktorého výpoveď majú v úmysle sa odvolávať. Vyhlásenie môže vypracovať svedok, ale často ho pripravuje právnik účastníka konania, v ktorého prospech svedok vypovedá. Vo vyhlásení by sa mala uvádzať úplná svedecká výpoveď, pokiaľ to je možné, jeho vlastnými slovami.
Ak bolo účastníkovi konania nariadené doručiť vyhlásenie svedka, účastník však nebol schopný toto vyhlásenie získať, tento účastník konania môže súd požiadať o povolenie poskytnúť zhrnutie svedeckej výpovede, v ktorej bude uvedené svedectvo, ktoré sa od svedka očakáva, alebo skutočnosti, na ktoré sa chce účastník konania svedka pýtať.
Ak súd nariadi, aby bola svedecká výpoveď poskytnutá pod prísahou, svedok bude vypovedať ústne pred vyšetrovateľom, ktorého súd vymenuje. Výsluch bude prebiehať rovnako, ako keby prebiehal na súdnom konaní, pričom svedka bude možné podrobiť plnému krížovému výsluchu a svedecká výpoveď sa písomne zaznamená.

Znalci

Ak súd povolí znalecký posudok, účastníci konania pripravia pokyny pre znalca/znalcov. Ak existuje spoločný znalec, účastníci konania mu môžu dať pokyny osobitne v prípade, ak sa na nich nemôžu dohodnúť. Znalec, ktorý má v prvom rade povinnosť voči súdu a nie voči niektorému z účastníkov konania, ktorí vydali pokyny, vypracuje písomný posudok. Účastník konania následne môže položiť písomné otázky znalcovi, ktorý dostal pokyny od obidvoch účastníkov konania alebo od druhého účastníka. Súd môže v prípade samostatných znalcov nariadiť aj to, aby znalci spolu diskutovali a zistili, na čom sa zhodnú a na čom nie. Znalci majú nárok na odmenu za svoje služby, ktorú zvyčajne hradia účastník alebo účastníci konania, ktorí znalcovi dali pokyny.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Vždy, keď účastníci konania požiadajú o príkaz, ktorý im umožňuje získať alebo predložiť dôkazy, je potrebné presvedčiť súd, že dotknuté dôkazy môžu byť relevantné a prípustné. Súd sa pri posudzovaní spôsobu, akým má vykonávať svoje právomoci, musí snažiť viesť veci spravodlivo, čo zahŕňa úsporu nákladov a riešenie vecí spôsobom, ktorý je spravodlivý, rýchly a primeraný významu, zložitosti a hodnote nároku. Tieto úvahy môžu súd viesť k tomu, že zamietne žiadosti alebo vydá vlastné príkazy (napr. môže vyžadovať jediného spoločného znalca namiesto osobitných znalcov vymenovaných každým účastníkom konania).

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Skutočnosti možno preukázať dôkazmi, domnienkami a závermi, ktoré vyplývajú z dôkazov, ako aj zohľadnením určitých známych skutočností zo strany súdu (pozri vyššie). Medzi dôkazy, na ktoré sa v občianskoprávnom konaní možno odvolávať, patria svedecké výpovede, dokumenty a vecné dôkazy. Dokumentmi môžu byť listové dokumenty, počítačové záznamy, fotografie, videozáznamy a zvukové nahrávky. Vecné dôkazy tvoria ostatné hmotné veci relevantné pre predmet sporu, ktoré sa predložia súdu, napríklad výrobky, ktoré sú predmetom sporu týkajúceho sa duševného vlastníctva. Patriť medzi ne môže aj návšteva sudcu na mieste nehody alebo obhliadka iného relevantného miesta.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

V zásade platí, že svedkovia skutočnosti vypovedajú ústne na súdnom konaní. Ako už však bolo uvedené, každý účastník konania musí doručiť vyhlásenia svedkov od všetkých svedkov, na ktorých výpoveď má v úmysle sa odvolávať. Svedok sa na súdnom konaní požiada, aby potvrdil pravdivosť a správnosť svojho vyhlásenia, ktoré tým nadobudne štatút svedeckej výpovede v prospech účastníka konania, ktorý svedka predvolal. Ak bolo doručené len zhrnutie svedeckej výpovede, svedok bude musieť poskytnúť podrobnejšiu ústnu výpoveď.
Znalci predkladajú svoju výpoveď v písomných posudkoch, pokiaľ súd nerozhodne inak. Znalec vo svojom posudku musí uviesť závery, skutočnosti a predpoklady, z ktorých v posudku vychádza, ako aj základ svojich pokynov. Súd rozhodne, či je potrebné, aby sa znalec zúčastnil aj na súdnom konaní a vypovedal ústne. Súdom vymenovaný hodnotiteľ nemusí vypovedať ústne.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Súd má širokú právomoc, pokiaľ ide o rozhodovanie o váhe alebo dôveryhodnosti ktoréhokoľvek dôkazu. Neexistuje pravidlo, ktoré by bránilo predloženiu vyhlásenia vyjadreného mimo súdu ako dôkazu o skutočnostiach uvedených v tomto vyhlásení (dôkaz z druhej ruky)[1], takže účastník konania sa môže odvolať na list ako na dôkaz o jeho obsahu alebo na slová svedka o výroku inej osoby. Dôkazy z druhej ruky však často majú menšiu váhu ako priame svedectvo, najmä ak mohol byť požiadaný o svedectvo samotný autor vyhlásenia.
Niektoré dokumenty a záznamy sa akceptujú ako autentické. Napríklad záznamy podnikov a verejných orgánov sa akceptujú ako autentické, ak ich potvrdí predstaviteľ podniku alebo verejného orgánu, a jednotlivé druhy úradných dokumentov (ako sú právne predpisy, stanovy, príkazy, zmluvy a súdne záznamy) možno preukázať tlačenými alebo overenými kópiami bez ďalšieho dôkazu.
[1] Pozri časť 33 pravidiel občianskoprávneho konania a súvisiace praktické usmernenie.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Niektoré transakcie (napr. závety a predaj pozemkov) sa musia vykonať písomne a na preukázanie takýchto transakcií sa preto vyžadujú listinné dôkazy.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Vo všeobecnosti platí, že svedkov, ktorí sú spôsobilí vypovedať, možno prinútiť, aby vypovedali. Účastník konania, ktorý chce zabezpečiť účasť svedka na súdnom konaní, pripraví predvolanie, v ktorom bude svedok vyzvaný, aby sa dostavil na súd a vypovedal. Keď súd vydá a riadne doručí takéto predvolanie, svedok je povinný dostaviť sa na vypočutie.
Ak súd nariadi, aby bola svedecká výpoveď poskytnutá pod prísahou, ale svedok sa nedostaví alebo odmietne odpovedať na oprávnené otázky, účastník konania, ktorý požiadal o výpoveď pod prísahou, môže požiadať o ďalší príkaz nariaďujúci, aby sa svedok dostavil na výpoveď alebo aby odpovedal na otázky.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Všeobecné pravidlo, že spôsobilých svedkov možno prinútiť, aby vypovedali, sa nevzťahuje na kráľovnú, zahraničných panovníkov a členov ich domácnosti, zahraničných diplomatických zástupcov a konzulárnych úradníkov, zástupcov určitých medzinárodných organizácií a sudcov a porotcov (v súvislosti s ich činnosťou v týchto funkciách). Manželov a príbuzných účastníkov konania možno v občianskoprávnych konaniach prinútiť vypovedať.
Svedkovia, od ktorých sa zvyčajne môže vyžadovať poskytnutie výpovede, sú napriek tomu oprávnení neposkytnúť niektoré dokumenty na kontrolu a odmietnuť odpovedať na niektoré otázky z dôvodu povinnosti zachovávať mlčanlivosť. Medzi hlavné druhy povinnosti zachovávať mlčanlivosť patrí povinnosť advokáta zachovávať mlčanlivosť (ktorá sa vzťahuje na komunikáciu, ktorej účelom je poskytnutie alebo vyhľadanie právneho poradenstva alebo získanie výpovede na účely súdneho sporu), privilegovaná komunikácia (ktorá sa týka komunikácie medzi účastníkmi konania, ktorí vyvinuli úprimné úsilie o dosiahnutie dohody v spore, ako je ponuka na urovnanie žaloby) a právo nevypovedať vo vlastný neprospech (čo znamená, že svedok nemusí vypovedať, ak existuje reálne nebezpečenstvo, že by svojou výpoveďou vystavil seba alebo svojho manželského partnera obvineniu alebo trestnoprávnej sankcii v Spojenom kráľovstve). Svedka možno zbaviť povinnosti zachovávať mlčanlivosť.
Dôvodom neposkytnutia dôkazov môže byť aj ochrana verejného záujmu, pokiaľ by ich poskytnutie bolo v rozpore s verejným záujmom. Medzi dôkazy, na ktoré sa môže vzťahovať imunita, patria dôkazy týkajúce sa národnej bezpečnosti, diplomatických vzťahov, fungovania centrálnej vlády, záujmu dieťaťa, vyšetrovania trestných činov a ochrany informátorov. Okrem toho novinári nie sú povinní zverejňovať svoje zdroje, pokiaľ ich zverejnenie nie je potrebné v záujme spravodlivosti alebo národnej bezpečnosti alebo na zabránenie nepokojom alebo trestným činom.
Bankovým úradníkom nie je možné nariadiť, aby predložili bankové knihy alebo aby vypovedali o ich obsahu, pokiaľ súd nemá zvláštne dôvody, aby im to nariadil, súd však môže nariadiť, aby sa určitej osobe umožnilo preskúmať položky na bankovom účte alebo vytvoriť ich kópiu.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Svedka, ktorý sa po doručení predvolania nedostavil na súd alebo ktorý odmieta svedčiť, možno za pohŕdanie súdom vziať do väzby (na vrchnom súde) alebo mu možno uložiť pokutu (na krajskom súde).

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Všetky dospelé osoby sú spôsobilé vypovedať v občianskoprávnych konaniach, pokiaľ nie sú neschopné porozumieť povahe prísahy, ktorú musia svedkovia skladať, alebo poskytnúť racionálne svedectvo, napríklad z dôvodu duševnej choroby. Ak detský svedok nerozumie povahe prísahy, jeho výpoveď aj tak môže byť prípustná, ale iba ak sa súd presvedčí, že dieťa rozumie povinnosti hovoriť pravdu a dostatočne dokáže odôvodniť výpoveď, ktorú poskytuje.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Úloha sudcu a účastníkov konania

V minulosti svedkovia poskytovali hlavnú výpoveď na súdnom konaní formou odpovedí na nesugestívne otázky právneho zástupcu účastníka konania, ktorý svedka predvolal. V súčasnosti je však hlavnou výpoveďou vyhlásenie svedka, pokiaľ súd nenariadi inak. Svedok potom môže byť podrobený krížovému výsluchu advokátom protistrany, ktorý mu môže klásť sugestívne otázky. Znalci, ktorí ústne vypovedajú na súdnom konaní, sa tiež môžu podrobiť krížovému výsluchu, účastníci konania však nemôžu krížovému výsluchu podrobiť súdom vymenovaného hodnotiteľa. Vypočúvať svedka môže aj sudca, obyčajne s cieľom získať objasnenie jeho odpovedí na otázky právneho zástupcu.

Výpoveď prostredníctvom audiovizuálneho spojenia

Výpoveď prostredníctvom audiovizuálneho spojenia je možná iba v prípade, ak to povolí súd. Pri rozhodovaní, či má súd vydať príkaz umožňujúci, aby bola výpoveď poskytnutá týmto spôsobom, súd zohľadní vhodnosť použitia videokonferencie (najmä ak je svedok chorý alebo sa nachádza v zahraničí), náklady alebo úspory súvisiace s použitím audiovizuálneho spojenia a dôsledky na spravodlivosť konania (vrátane toho, že úroveň, na akej môže súd riadiť a posudzovať svedka, je viac obmedzená).

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Ak bola komunikácia odoslaná poštou alebo telekomunikačnými systémami (medzi ktoré patria telefónne hovory, faxy a elektronická pošta) zachytená nezákonným spôsobom, dôkaz, ktorým je obsah tejto komunikácie, sa nesmie použiť na súdnom konaní. Inak sú dôkazy vo všeobecnosti prípustné aj vtedy,

ak boli získané nevhodným spôsobom. Súd má však právomoc vylúčiť dôkazy, ktoré by boli inak prípustné. Pri rozhodovaní o konkrétnom postupe posúdi dôležitosť dôkazov v porovnaní so závažnosťou nevhodného konania. Ak okolnosti neodôvodňujú vylúčenie dôkazov, súd môže účastníka konania, ktorý konal nevhodne, potrestať iným spôsobom, napríklad tým, že mu nariadi nahradiť trovy konania.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Vyjadrenia (t. j. formálne dokumenty, v ktorých sa uvádza vec každého účastníka konania) sa môžu použiť ako dôkaz na predbežných pojednávaniach, na súdnom konaní však nebudú mať postavenie dôkazu.

Vyhlásenia svedkov podané účastníkmi konania sú ako dôkazy prípustné v rovnakej miere ako výpovede strán, ktoré nie sú účastníkmi konania.

Súvisiace odkazy:

Ministerstvo spravodlivosti

Pravidlá občianskoprávneho konania

Posledná aktualizácia: 08/09/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Severné Írsko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Vo všeobecnosti dôkazné bremeno spočíva na účastníkovi konania, ktorý sa chce odvolávať na niektorú konkrétnu skutkovú podstatu. Žalobca (v Severnom Írsku označovaný ako „navrhovateľ“) musí preukázať skutočnosti, z ktorých vyplývajú jeho nároky, a odporca musí preukázať tie skutočnosti, o ktoré sa chce opierať v rámci obhajoby v žalobe.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Skutočnosti sa môžu vylúčiť z povinnosti dôkazného bremena zo zákona alebo na základe existujúcej zmluvy medzi účastníkmi konania. Súd okrem toho môže posúdiť určité skutočnosti na základe zohľadnenia zo strany súdu, napríklad pokiaľ ide o všeobecné vedomosti. Niektoré domnienky sa považujú za nevyvrátiteľné domnienky, napríklad v prípade, keď sa to stanovuje v zákone, a ostatné sú vyvrátiteľné, napríklad domnienka o duševnom zdraví jednotlivca.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Súd musí byť presvedčený o skutočnosti na základe rovnováhy pravdepodobností, čiže skutočnosť musí byť aspoň z 51 % pravdepodobne pravdivá oproti 49 % pravdepodobnosti, že pravdivá nie je. Keď sa skutočnosť preukáže na základe rovnováhy pravdepodobností, považuje sa za dokázanú.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Vo všeobecnosti platí, že sudca nesmie, až na malý počet výnimiek, vyžadovať prítomnosť svedka, môže však predvolať svedka a znovu predvolať svedka, ktorý už bol predvolaný. Na základe pravidiel, ktorými sa riadi súdne konanie v Severnom Írsku, má súd diskrečnú právomoc nariadiť akejkoľvek osobe, aby sa dostavila na konanie a predložila dokumentáciu.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Ak sa účastníkovi konania, obvykle prostredníctvom jeho právnych zástupcov, povolí predvolať na výpoveď konkrétneho svedka, právny zástupca tohto účastníka bude svedka vypočúvať (toto sa nazýva „hlavná výpoveď“) a potom právny zástupca druhého účastníka konania pristúpi ku krížovému výsluchu svedka. Sudca môže svedkovi klásť otázky a vyzve právnych zástupcov, aby – ak chcú – nadviazali na akúkoľvek skutočnosť, ktorá vyplýva z jeho otázok.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

V určitých prípadoch, napríklad keď sa má svedok dostaviť na neverejné vypočutie, je nevyhnutné požiadať o povolenie súdu, než bude možné oficiálne predvolať svedka. V opačnom prípade súd nemá kontrolu nad tým, ktorí svedkovia boli predvolaní vypovedať, hoci účastníkom konania, ktorí predvolali nepotrebných svedkov, môže uložiť sankcie náhrady trov konania.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Hlavným spôsobom dokazovania sú svedecké výpovede. Použiť sa môže aj písomné svedectvo, ako sú znalecké posudky, a listinné dôkazy, napríklad mapy.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Hlavným spôsobom dokazovania sú ústne výpovede účastníkov konania a ich svedkov. Výpovede znalcov, napríklad lekárov a inžinierov, sa po dohode môžu prebrať z písomného posudku. Svedok sa potom môže vypočuť v súvislosti s konkrétnymi bodmi. Súdnym poriadkom v Severnom Írsku sa obmedzuje počet znalcov, ktorí môžu ústne vypovedať, na dvoch lekárskych expertov a jedného ďalšieho znalca, pokiaľ súd neudelí povolenie na predvolanie ďalších znalcov.

Ako dôkaz sa môžu použiť aj mapy a dokumenty a ich hodnovernosť sa musí preukázať k spokojnosti súdu. Súd okrem toho môže vyjadriť želanie navštíviť miesto činu alebo prezrieť skutočný predmet, ak sa domnieva, že to má určitú dôkaznú hodnotu.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Vždy záleží na súde, akú váhu sa rozhodne pripisovať konkrétnym dôkazom.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Predpokladá sa, že skutočnosti sa preukážu ústne na verejnom pojednávaní.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Spôsobilý svedok, ktorý bol predvolaný vypovedať, má povinnosť dostaviť sa na pojednávanie a nesplnenie tejto povinnosti sa považuje za pohŕdanie súdom.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Účastník konania môže uplatniť povinnosť zachovávať mlčanlivosť, ktorá mu poskytuje výnimku z povinnosti vypovedať z dôvodu existencie vzťahu medzi obhajcom a klientom; výpovede vo vlastný neprospech alebo v neprospech manželského partnera; verejného záujmu a výkonu spravodlivosti. Existujú iné formy povinnosti zachovávať mlčanlivosť, ktoré sú zaručené štatútom, napríklad diplomatická výsada. Okrem toho existuje aj diskrečná výsada, napríklad v súvislosti s informáciami, ktoré boli poskytnuté dôverne.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Áno. Svedok sa dopustí pohŕdania súdom, ak sa nedostaví na súd po riadnom doručení súdneho predvolania alebo príkazu. Sudca potom môže uložiť pokutu alebo trest odňatia slobody a môže požadovať, aby svedok napravil pohŕdanie súdom tým, že sa dostaví na súd a bude vypovedať.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Spôsobilosť je všeobecné kritérium na vypovedanie. Osoba sa považuje za spôsobilú vypovedať, pokiaľ nie je neschopná porozumieť povinnosti, ktorú predstavuje prísaha, pretože ide o dieťa alebo napríklad z dôvodu duševnej choroby; pokiaľ nejde o sudcu rozhodujúceho v danej veci alebo pokiaľ nie je daná osoba schopná uplatniť povinnosť zachovávať mlčanlivosť.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Úlohou účastníkov konania, ktorých zvyčajne zastupujú právni zástupcovia (hoci existuje možnosť zastupovať sám seba), je predložiť súdu dôkazy v záujme preukázania oprávnenosti ich veci na základe rovnováhy pravdepodobností. Sudca koná ako nestranný arbiter, aby zabezpečil spravodlivé a zákonné vypočutie svedkov, ktoré sa drží dotknutých bodov veci. Sudca môže vypočúvať svedkov aj sám, právnym zástupcom účastníkov konania však umožní sledovať akúkoľvek líniu otázok, ktorá vyplýva z odpovede svedka na otázky sudcu.

V súčasnosti sa v obmedzenej miere využíva videokonferencia, napríklad na vyššom súde v Belfaste, na uľahčenie znaleckých výpovedí prostredníctvom audiovizuálneho spojenia alebo aplikácie Skype v prípadoch, keď znalci nemôžu jednoducho prísť z inej jurisdikcie.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Súd nedisponuje všeobecnou diskrečnou právomocou, aby mohol vylúčiť dôkazy, ktoré boli získané nespravodlivým spôsobom. Dôkazy sa môžu vylúčiť iba vtedy, keď existuje zákonná právomoc na tento krok, alebo v prípade, keď bol dôkaz odstránený zo záznamov, pretože je poburujúci alebo predstavuje zneužitie konania.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Áno, účastníci konania môžu vypovedať vo svoj prospech.

Súvisiace hypertextové odkazy

Súdna služba Severného Írska

Posledná aktualizácia: 09/09/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Škótsko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Štandardom dokazovania v občianskoprávnych veciach v Škótsku je zváženie pravdepodobnosti, pričom dôkazné bremeno spočíva na účastníkovi konania, ktorý sa usiluje o rozhodnutie v danej veci vo svoj prospech. Tento účastník konania musí na tento účel predložiť dostatočné dôkazy na podporu svojho tvrdenia. Ak sa preskúmajú dôkazy týkajúce sa konkrétnej veci, v dôsledku čoho predmet sporu ostáva vyvážený, účastník konania, ktorý sa v rámci svojej veci odvoláva na tieto dôkazy, môže na základe tejto otázky svoju vec aj prehrať.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Existujú určité okolnosti, za ktorých dôkazné bremeno v konkrétnej veci spočíva na účastníkovi konania, tento účastník však nemusí preskúmať všetky alebo žiaden priamy dôkaz na jej podporu. K tomuto môže dôjsť v štyroch hlavných situáciách:

i) keď domnienka pôsobí v prospech účastníka konania;

ii) keď sa podstatné skutočnosti súdne zaznamenajú, t. j. prvky veci sú skutočnosti, ktoré je možné bezprostredne stanoviť zo zdrojov nespochybniteľnej správnosti;

iii) keď je predmet sporu medzi účastníkmi konania považovaný za res judicata, čo bráni tomu, aby sa vo veci, o ktorej už bolo rozhodnuté, rozhodovalo pri neskorších príležitostiach;

iv) keď druhý účastník konania daný bod formálne pripustil už na začiatku sporu.

Existujú tri všeobecné kategórie domnienok.

Sú to tieto domnienky:

nevyvrátiteľné právne domnienky – ide o pevne stanovené právne zásady, ktoré nie je možné „vyvrátiť“ alebo oddiskutovať dôkazmi o opaku;

vyvrátiteľné právne domnienky – proti týmto domnienkam je možné sa brániť prostredníctvom dôkazov, z ktorých vyplýva, že v konkrétnom prípade nie je možné dospieť k jednoznačnému konkrétnemu záveru iba na základe konkrétnej skutočnosti. Pokiaľ sa však nepredložia nijaké vyvracajúce dôkazy, môže sa vyvodiť práve tento záver;

vyvrátiteľné skutkové domnienky – tieto domnienky vyplývajú zo skutkovej podstaty konkrétnych vecí odvodenej z bežnej ľudskej skúsenosti. Pokiaľ ide o vyvrátiteľnú skutkovú domnienku, skutočnosť A zvyčajne znamená skutočnosť B, pretože to však nemusí byť vždy tak, súd vypočuje vyvracajúce dôkazy.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Neexistujú nijaké právne normy spravujúce „váhu“, ktorá sa má prikladať konkrétnemu dôkazu. O tom rozhoduje sudca a porota. Súd sa musí presvedčiť, že opis skutkovej podstaty účastníka konania, ktorý nesie dôkazné bremeno v konkrétnej otázke, je pravdepodobnejší než opis jeho protistrany.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Sudca nemôže vo veci viesť vyšetrovanie z vlastného podnetu ani nemôže predvolávať svedkov, ani ich vypočúvať neverejne. Vždy, keď si vec vyžaduje dokazovanie, sudca vypočuje účastníkov konania vo veci dôkazov, ktoré sa rozhodli pred ním preskúmať, a potom prijme rozhodnutie vo veci samej.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Vo všeobecnosti platí, že keď účastníci konania predložia písomné vyjadrenia, môžu súd požiadať, aby nariadil dokazovanie. Pri dokazovaní účastníci konania sudcovi predložia dôkazy, ktoré chcú preskúmať s cieľom dokázať svoju vec.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

V prípadoch, keď súd rozhodne, že konkrétny dôkaz je neprípustný.

Na to, aby bola uznaná prípustnosť dôkazu, musí dôkaz spĺňať dve požiadavky. Musí byť relevantný a musí spĺňať pevne stanovené pravidlá dokazovania.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Existujú tri druhy pojednávaní, pri ktorých sa môžu preskúmať dôkazy vo veci samej. Ide o dokazovanie, dokazovanie pred riešením a konania pred porotou. Dokazovanie pred riešením je dokazovanie vo veci, pri ktorom súd považuje za potrebné vypočuť dôkazy obidvoch účastníkov konania, skôr než rozhodne o

akýchkoľvek právnych otázkach, ktoré môže byť potrebné vyriešiť v záujme vynesenia konečného rozhodnutia vo veci. Takmer všetky vypočutia dôkazov prebiehajú formou dokazovania alebo dokazovania pred riešením a iba zriedkavo sa veci prejednávajú v rámci konania pred porotou. Konania pred porotou má k dispozícii najvyšší civilný súd iba v konkrétnych druhoch žalôb a špecializovaný šerifský súd pre veci týkajúce sa ujmy na zdraví.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Dôkazy sa zvyčajne získavajú tromi spôsobmi: prostredníctvom ústnej výpovede svedka, vecného dôkazu a listinných dôkazov.

Súčasťou ústnej výpovede je aj dôkaz z druhej ruky, keď svedok jednoducho uvedie to, čo videl alebo počul niekto druhý. Pokiaľ je to možné, zvykom je zabezpečiť prítomnosť svedka na súde, aby mohol poskytnúť svoju výpoveď a aby bolo možné viesť jeho výsluch a krížový výsluch.

Vecný dôkaz je dôkaz, ktorý je hmotný a materiálny, a musí sa podať v rámci predkladania dôkazov. Ak má byť dôkaz prípustný, zvyčajne sa k nemu musí vyjadriť aspoň jeden svedok.

Listinné dôkazy môžu byť písané rukou, tlačené alebo zaznamenané iným spoľahlivým spôsobom, napríklad na magnetofónovej páske, videokazete, kompaktnom disku alebo elektronicky, a mali by sa podať v rámci predkladania dôkazov. Znalci sa zvyčajne musia dostaviť na súd, aby mohli poskytnúť svoju výpoveď, napríklad poskytnúť svedectvo na podporu správy podanej v rámci predkladania dôkazov.

Písomné dôkazy, ako sú prísažné vyhlásenia, sa v občianskoprávnych konaniach bežne pripúšťajú a prijímajú ako dôkazy. Znalci sa zvyčajne dostavia na súd, aby mohli poskytnúť svoje stanovisko ako dôkaz v rámci konania. Znalec sa v mnohých prípadoch vyjadrí na podporu posudku podaného v rámci predkladania dôkazov.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Existuje všeobecné pravidlo, že vo veci sa musí predložiť najlepší dôkaz. V Škótsku sa vysoká hodnota prikladá ústnej výpovedi svedka namiesto iných foriem dokazovania, keďže svedok je schopný súdu poskytnúť opis toho, čo videl alebo počul, z prvej ruky.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

V určitých prípadoch je potrebný písomný dokument. Napríklad na ustanovenie zmluvy týkajúcej sa pozemkov; v prípade správy majetku, ak sa osoba vyhlási za jediného správcu buď svojho majetku, alebo akéhokoľvek majetku, ktorý mohla nadobudnúť; alebo pri písaní závetu, nakladaní s majetkom v závete v prospech správy majetku a vo vyrovnaní alebo kodicile.

Navyše v prípadoch, keď je potrebné odvolávať sa na listinné dôkazy, sa musí predložiť originál dokumentu, pokiaľ účastníci konania neakceptujú kópiu originálu alebo kópiu, ktorá bola riadne overená ako verná kópia osobou, ktorá ju vyhotovila.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Vo všeobecnosti sú všetci svedkovia, ktorí boli predvolaní vypovedať, povinní sa dostaviť na výpoveď.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

V prípadoch, keď má svedok výsadu neodpovedať na otázky, napríklad v prípade komunikácie medzi právnym poradcom a jeho klientom. V škótskom práve existuje aj všeobecné pravidlo, že osobu nie je možné nútiť, aby svedčila proti sebe. Svedok má právo odmietnuť odpovedať na otázku v prípade, ak pravdivá odpoveď môže viesť trestnému činu alebo ak takáto odpoveď znamená priznanie cudzoložstva, keďže nepravdivá odpoveď by mohla viesť k obvineniu z krivej prísahy.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Ak osoba odmietne vypovedať, je možné ju prinútiť svedčiť pod hrozbou obvinenia z pohŕdania súdom. Je takisto možné namiesto výpovede podať predchádzajúce vyhlásenie svedka, ak teraz odmieta vypovedať.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Nie. Zákonom o zraniteľných svedkoch (Škótsko) z roku 2004 bolo zrušené overovanie spôsobilosti svedkov v trestnoprávnych a občianskoprávnych konaniach, takže výpoveď už nie je neprípustná iba z toho dôvodu, že svedok nerozumie povinnosti vypovedať pravdivo alebo že nerozumie rozdielu medzi pravdou a lžou. Záleží na sudcovi alebo na porote, aby rozhodli, či je svedectvo spoľahlivé a dôveryhodné s ohľadom na všetky dôkazy, ktoré boli vo veci preskúmané.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Úlohou sudcu je zabezpečiť, aby svedok pri vypovedaní dostával od účastníkov konania spravodlivé otázky. Sudca takisto musí konať nestranne. Sudca tiež môže klásť otázky, napríklad na objasnenie predmetu sporu, ktorý ostáva nejasný, alebo môže začať iný smer dokazovania, ktorý sa zdá relevantný. Úlohou účastníkov konania je, že striedavo vypočúvajú svojich príslušných svedkov, ktorí sa potom podrobia krížovému výsluchu druhým účastníkom konania alebo účastníkmi konania.

Podľa zákona o zraniteľných svedkoch (Škótsko) z roku 2004 majú zraniteľní svedkovia (podľa vymedzenia v zákone) právo požiadať o osobitné opatrenia (napr. živé televízne spojenie, zástena, podporovateľ), ktoré im pomáhajú vypovedať. V určitých konaniach podľa zákona o deťoch (Škótsko) z roku 1995 sa svedecká výpoveď môže uskutočniť aj prostredníctvom živého televízneho spojenia.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Súd disponuje diskrečnou právomocou rozhodnúť, či dôkazy získané nevhodným spôsobom vylúči s výhradou hlavného cieľa, ktorým sú záujmy spravodlivosti.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Ak vypovedá účastník občianskoprávneho konania, súd túto skutočnosť zohľadní zároveň s akýmkoľvek iným dôkazom, ktorý vypočul v rámci prijímania rozhodnutia vo veci.

Posledná aktualizácia: 09/09/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Vykonávanie dôkazov - Gibraltár

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Vo všeobecnosti bremeno dokazovania skutočnosti, ktorá je predmetom sporu, spočíva na účastníkovi konania, ktorý skutočnosť uvádza v rámci svojej veci. Navrhovateľ teda nesie bremeno dokazovania skutočností, ktoré sú potrebné na stanovenie nároku, kým odporca vo všeobecnosti nesie bremeno obhajoby proti nároku.

V prípade, keď nie je možné vyriešiť pochybnosti o skutočnosti, účastník konania, ktorý nesie dôkazné bremeno preukázania tejto skutočnosti, neuniesol dôkazné bremeno a súd rozhodne, že skutočnosť sa nepreukázala. Sudca však má povinnosť vyriešiť dôležité skutkové okolnosti a o tom, že nedošlo k uspokojeniu dôkazného bremena, by mal rozhodnúť iba vo výnimočných prípadoch.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Nie je potrebné preukazovať skutočnosti, ktoré súd pripustil. Sudcovia sa môžu opierať aj o svoje všeobecné životné vedomosti s cieľom zohľadniť skutočnosti, ktoré sú všeobecne známe alebo jasne preukázané, a preto dôkazy o takýchto skutočnostiach nie sú potrebné.

Zákon vychádza z rozličných domnienok, ktoré môžu byť vyvrátené dôkazmi svedčiacimi o opaku. Patrí medzi ne domnienka o legitímnosti detí, platnosti manželstiev, duševnej spôsobilosti dospelých a domnienka úmrtia nezvestnej osoby. Platí prezumpcia neviny, v občianskoprávnych konaniach sa však ako dôkaz, že sa účastník konania dopustil trestného činu, pripúšťa odsúdenie za trestný čin (čo znamená, že dotknutý účastník musí preukázať svoju nevinu). Existuje domnienka nedbanlivosti, pri ktorej navrhovateľ dokáže, že utrpel ujmu spôsobenú zdrojom, nad ktorým mal výhradnú kontrolu odporca, a že nehoda predstavuje ten druh nehody, ktorý obyčajne býva výsledkom nedbanlivosti. Podobná domnienka vzniká v prípade, ak bol osobe zverený tovar a táto osoba tovar stratila alebo ho zničila.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Štandardom dokazovania v občianskoprávnych veciach je „zváženie pravdepodobnosti“. Inými slovami súd stanoví, že skutočnosť je preukázaná, ak sa presvedčí o tom, že je pravdepodobnejšie, že skutočnosť sa stala, ako že sa nestala. Tento štandard sa uplatňuje pružne: presvedčivejšie dôkazy sú potrebné na preukázanie závažných obvinení, ako je podvod, na základe rovnováhy pravdepodobností, keďže takéto obvinenia sa vo všeobecnosti považujú za menej pravdivé.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Dôkazy sa v občianskoprávnych konaniach získavajú prostredníctvom sprístupnenia príslušných dokumentov účastníkmi konania a výpovedí svedkov a znalcov.

V každej veci sa uplatňujú odlišné pravidlá.

Zverejnenie informácií

Účastníci občianskoprávneho konania musia zverejniť informácie o existencii dokumentov, ktorými disponujú alebo ktoré majú v držbe, a to v miere, v akej im to nariadi súd, a ďalším účastníkom konania musia umožniť preskúmanie týchto dokumentov. Súd obyčajne nariadi „štandardné zverejnenie“, v rámci ktorého účastníci konania musia vyvinúť primerané úsilie nájsť dokumenty, ktoré buď podporujú, alebo vyvracajú vec ktoréhokoľvek z účastníkov, a to bez toho, aby sa účastníci konania museli obracať na súd. Pri iných typoch zverejňovania informácií musí účastník konania požiadať súd o povolenie. Súd takisto môže nariadiť uchovanie dôkazov a majetku.

Svedkovia skutočnosti

Účastníci konania nepotrebujú povolenie súdu, aby na podporu svojho tvrdenia mohli predložiť svedeckú výpoveď. Účastník konania, ktorý sa chce odvolať na výpoveď svedka, však musí predložiť vyhlásenie svedka podpísané samotným svedkom, ktoré obsahuje svedeckú výpoveď, a zároveň musí svedka vyzvať, aby pred súdom ústne vypovedal. Ak účastník konania neposkytne vyhlásenie svedka ani zhrnutie svedeckej výpovede pred súdnym konaním, nesmie predvolať svedka bez súhlasu súdu. Súd má navyše rozsiahle právomoci, pokiaľ ide o kontrolu dôkazov, ktoré povolí, napríklad vylúči dôkazy, ktoré by boli inak prípustné, alebo obmedzí krížový výsluch svedka.

Účastník konania môže požiadať aj o vydanie súdneho príkazu, ktorý umožní svedeckú výpoveď pod prísahou pred súdnym vyšetrovateľom, a to ešte pred pojednávaním v danej veci.

Úlohou sudcu je v podstate preskúmať všetky dôkazy predložené jednotlivými účastníkmi konania, čo nezahŕňa nezávislé zisťovanie skutočností.

Znalci

Účastník konania sa nesmie odvolávať na znalecký posudok, pokiaľ to nepovolí súd. Súd môže riadiť predmet, ktorého sa má týkať znalecký posudok, formu, akou sa má posudok predložiť, a poplatky pre znalca.

Ak by znalecký posudok požadoval viac než jeden účastník konania, súd môže nariadiť, že posudok podá jeden znalec vychádzajúci zo spoločných pokynov účastníkov konania namiesto toho, aby ho predkladali rôzni znalci poučení každým účastníkom konania. Súd môže takýto pokyn vydať z vlastného podnetu bez súhlasu účastníkov konania.

Súd nevyžaduje z vlastného podnetu, aby účastníci konania predložili znalecký posudok. Súd však môže vymenovať znalca za tzv. hodnotiteľa, ktorý mu poskytne pomoc v súvislosti s predmetom súdneho konania. Súd môže hodnotiteľovi nariadiť, aby vypracoval posudok (ktorého kópie sa musia zaslať účastníkom konania) a aby sa zúčastnil na súdnom konaní, a poskytol tak súdu poradenstvo.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Zverejnenie informácií

Na základe príkazu na zverejnenie informácií každý účastník konania musí ostatným účastníkom konania doručiť zoznam relevantných dokumentov, ktoré má alebo mal v držbe či k dispozícii. Ostatní účastníci konania majú právo na preskúmanie týchto dokumentov a na vyhotovenie ich kópií. Za vyhotovenie fotokópií sa môžu účtovať poplatky.

Svedkovia skutočnosti

Súd účastníkom konania nariadi, aby pred súdnym konaním doručili podpísané svedecké vyhlásenia každého svedka, na ktorého výpoveď majú v úmysle sa odvolávať. Vyhlásenie môže vypracovať svedok, ale často ho pripravuje právnik účastníka konania, v ktorého prospech svedok vypovedá. Vo vyhlásení by sa mala uvádzať úplná svedecká výpoveď, pokiaľ to je možné, jeho vlastnými slovami.

Ak bolo účastníkovi konania nariadené doručiť vyhlásenie svedka, účastník však nebol schopný toto vyhlásenie získať, tento účastník konania môže súd požiadať o povolenie poskytnúť zhrnutie svedeckej výpovede, v ktorej bude uvedené svedectvo, ktoré sa od svedka očakáva, alebo skutočnosti, na ktoré sa chce účastník konania svedka pýtať.

Ak súd nariadi, aby bola svedecká výpoveď poskytnutá pod prísahou, svedok bude vypovedať ústne pred vyšetrovateľom, ktorého súd vymenuje. Výsluch bude prebiehať rovnako, ako keby prebiehal na súdnom konaní, pričom svedka bude možné podrobiť plnému krížovému výsluchu a svedecká výpoveď sa písomne zaznamená.

Znalci

Ak súd povolí znalecký posudok, účastníci konania pripravia pokyny pre znalca/znalcov. Ak existuje spoločný znalec, účastníci konania mu môžu dať pokyny osobitne v prípade, ak sa na nich nemôžu dohodnúť. Znalec, ktorý má v prvom rade povinnosť voči súdu a nie voči niektorému z účastníkov konania, ktorí vydali pokyny, vypracuje písomný posudok. Účastník konania následne môže položiť písomné otázky znalcovi, ktorý dostal pokyny od obidvoch účastníkov konania alebo od druhého účastníka. Súd môže v prípade samostatných znalcov nariadiť aj to, aby znalci spolu diskutovali a zistili, na čom sa zhodnú a na čom nie. Znalci majú nárok na odmenu za svoje služby, ktorú zvyčajne hradia účastník alebo účastníci konania, ktorí znalcovi dali pokyny.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Vždy, keď účastníci konania požiadajú o príkaz, ktorý im umožňuje získať alebo predložiť dôkazy, je potrebné presvedčiť súd, že dotknuté dôkazy môžu byť relevantné a prípustné. Súd sa pri posudzovaní spôsobu, akým má vykonávať svoje právomoci, musí snažiť viesť veci spravodlivo, čo zahŕňa úsporu nákladov a riešenie vecí spôsobom, ktorý je spravodlivý, rýchly a primeraný významu, zložitosti a hodnote nároku. Tieto úvahy môžu súd viesť k tomu, že zamietne žiadosti alebo vydá vlastné príkazy (napr. môže vyžadovať jediného spoločného znalca namiesto osobitných znalcov vymenovaných každým účastníkom konania).

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Skutočnosti možno preukázať dôkazmi, domnienkami a závermi, ktoré vyplývajú z dôkazov, ako aj zohľadnením určitých známych skutočností zo strany súdu (pozri vyššie). Medzi dôkazy, na ktoré sa v občianskoprávnom konaní možno odvolávať, patria svedecké výpovede, dokumenty a vecné dôkazy. Dokumentmi môžu byť listové dokumenty, počítačové záznamy, fotografie, videozáznamy a zvukové nahrávky. Vecné dôkazy tvoria ostatné hmotné veci relevantné pre predmet sporu, ktoré sa predložia súdu, napríklad výrobky, ktoré sú predmetom sporu týkajúceho sa duševného vlastníctva. Patriť medzi ne môže aj návšteva sudcu na mieste nehody.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

V zásade platí, že svedkovia skutočnosti vypovedajú ústne na súdnom konaní. Ako už však bolo uvedené, každý účastník konania musí doručiť vyhlásenia svedkov od všetkých svedkov, na ktorých výpoveď má v úmysle sa odvolávať. Svedok sa na súdnom konaní požiada, aby potvrdil pravdivosť a správnosť svojho vyhlásenia, ktoré tým nadobudne štatút svedeckej výpovede v prospech účastníka konania, ktorý svedka predvolal. Ak bolo doručené len zhrnutie svedeckej výpovede, svedok bude musieť poskytnúť podrobnejšiu ústnu výpoveď.

Znalci predkladajú svoju výpoveď v písomných posudkoch, pokiaľ súd nerozhodne inak. Znalec vo svojom posudku musí uviesť závery, skutočnosti a predpoklady, z ktorých v posudku vychádza, ako aj základ svojich pokynov. Súd rozhodne, či je potrebné, aby sa znalec zúčastnil aj na súdnom konaní a vypovedal ústne. Súdom vymenovaný hodnotiteľ nemusí vypovedať ústne.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Súd má širokú právomoc, pokiaľ ide o rozhodovanie o váhe alebo dôveryhodnosti ktoréhokoľvek dôkazu. Neexistuje pravidlo, ktoré by bránilo predloženiu vyhlásenia vyjadreného mimo súdu ako dôkazu o skutočnostiach uvedených v tomto vyhlásení (dôkaz z druhej ruky), takže účastník konania sa môže odvolať na list ako na dôkaz o jeho obsahu alebo na slová svedka o výroku inej osoby. Dôkazy z druhej ruky však často majú menšiu váhu ako priame svedectvo, najmä ak mohol byť požiadaný o svedectvo samotný autor vyhlásenia.

Niektoré dokumenty a záznamy sa akceptujú ako autentické. Napríklad záznamy podnikov a verejných orgánov sa akceptujú ako autentické, ak ich potvrdí predstaviteľ podniku alebo verejného orgánu, a jednotlivé druhy úradných dokumentov (ako sú právne predpisy, stanovy, príkazy, zmluvy a súdne záznamy) možno preukázať tlačenými alebo overenými kópiami bez ďalšieho dôkazu.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Niektoré transakcie (napr. závety a predaj pozemkov) sa musia vykonať písomne a na preukázanie takýchto transakcií sa preto vyžadujú listinné dôkazy.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Vo všeobecnosti v občianskoprávnych konaniach platí, že svedkov, ktorí sú spôsobilí vypovedať, možno prinútiť, aby vypovedali. Účastník konania, ktorý chce zabezpečiť účasť svedka na súdnom konaní, pripraví predvolanie, v ktorom bude svedok vyzvaný, aby sa dostavil na súd a vypovedal. Keď súd vydá a riadne doručí takéto predvolanie, svedok je povinný dostaviť sa na vypočutie.

Ak súd nariadi, aby bola svedecká výpoveď poskytnutá pod prísahou, ale svedok sa nedostaví alebo odmietne odpovedať na oprávnené otázky, účastník konania, ktorý požiadal o výpoveď pod prísahou, môže požiadať o ďalší príkaz nariaďujúci, aby sa svedok dostavil na výpoveď alebo aby odpovedal na otázky.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Všeobecné pravidlo, že spôsobilých svedkov možno prinútiť, aby vypovedali, sa nevzťahuje na kráľovnú, zahraničných panovníkov a členov ich domácnosti, zahraničných diplomatických zástupcov a konzulárnych úradníkov, zástupcov určitých medzinárodných organizácií a sudcov a porotcov (v súvislosti s ich činnosťou v týchto funkciách). Manželov a príbuzných účastníkov konania možno v občianskoprávnych konaniach prinútiť vypovedať.

Svedkovia, od ktorých sa zvyčajne môže vyžadovať poskytnutie výpovede, sú napriek tomu oprávnení neposkytnúť niektoré dokumenty na kontrolu a odmietnuť odpovedať na niektoré otázky z dôvodu povinnosti zachovávať mlčanlivosť. Medzi hlavné druhy povinnosti zachovávať mlčanlivosť patrí povinnosť advokáta zachovávať mlčanlivosť (ktorá sa vzťahuje na komunikáciu, ktorej účelom je poskytnutie alebo vyhľadanie právneho poradenstva alebo získanie výpovede na účely súdneho sporu), privilegovaná komunikácia (ktorá sa týka komunikácie medzi účastníkmi konania, ktorí vyvinuli úprimné úsilie o dosiahnutie dohody v spore, ako je ponuka na urovnanie žaloby) a právo nevypovedať vo vlastný neprospech (čo znamená, že svedok nemusí vypovedať, ak existuje reálne nebezpečenstvo, že by svojou výpoveďou vystavil seba alebo svojho manželského partnera obvineniu alebo trestnoprávnej sankcii na Gibraltári). Svedka možno zbaviť povinnosti zachovávať mlčanlivosť.

Dôvodom neposkytnutia dôkazov môže byť aj ochrana verejného záujmu, pokiaľ by ich poskytnutie bolo v rozpore s verejným záujmom. Medzi dôkazy, na ktoré sa môže vzťahovať imunita, patria dôkazy týkajúce sa národnej bezpečnosti, diplomatických vzťahov, fungovania centrálnej vlády, záujmu dieťaťa, vyšetrovania trestných činov a ochrany informátorov. Okrem toho novinári nie sú povinní zverejňovať svoje zdroje, pokiaľ ich zverejnenie nie je potrebné v záujme spravodlivosti alebo národnej bezpečnosti alebo na zabránenie nepokojom alebo trestným činom.

Bankovým úradníkom nie je možné nariadiť, aby predložili bankové knihy alebo aby vypovedali o ich obsahu, pokiaľ súd nemá zvláštne dôvody, aby im to nariadil, súd však môže nariadiť, aby sa určitej osobe umožnilo preskúmať položky na bankovom účte alebo vytvoriť ich kópiu.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Svedka, ktorý sa po doručení predvolania nedostavil na súd alebo ktorý odmieta svedčiť, možno vziať do väzby za pohŕdanie súdom.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Všetky dospelé osoby sú spôsobilé vypovedať v občianskoprávnych konaniach, pokiaľ nie sú neschopné porozumieť povahe prísahy, ktorú musia svedkovia skladať, alebo poskytnúť racionálne svedectvo, napríklad z dôvodu duševnej choroby. Ak detský svedok nerozumie povahe prísahy, jeho výpoveď aj tak môže byť prípustná, ale iba ak sa súd presvedčí, že dieťa rozumie povinnosti hovoriť pravdu a dostatočne dokáže odôvodniť výpoveď, ktorú poskytuje.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Úloha sudcu a účastníkov konania

V minulosti svedkovia poskytovali hlavnú výpoveď na súdnom konaní formou odpovedí na nesugestívne otázky právneho zástupcu účastníka konania, ktorý svedka predvolal. V súčasnosti je však hlavnou výpoveďou vyhlásenie svedka, pokiaľ súd nenariadi inak. Svedok potom môže byť podrobený krížovému

výsluchu advokátom protistrany, ktorý mu môže klásť sugestívne otázky. Znalci, ktorí ústne vypovedajú na súdnom konaní, sa tiež môžu podrobiť krížovému výsluchu, účastníci konania však nemôžu krížovému výsluchu podrobiť súdom vymenovaného hodnotiteľa. Vypočúvať svedka môže aj sudca, obyčajne s cieľom získať objasnenie jeho odpovedí na otázky právneho zástupcu.

Výpoveď prostredníctvom audiovizuálneho spojenia

Výpoveď prostredníctvom audiovizuálneho spojenia je možná iba v prípade, ak to povolí súd. Pri rozhodovaní, či má súd vydať príkaz umožňujúci, aby bola výpoveď poskytnutá týmto spôsobom, súd zohľadní vhodnosť použitia videokonferencie (najmä ak je svedok chorý alebo sa nachádza v zahraničí), náklady alebo úspory súvisiace s použitím audiovizuálneho spojenia a dôsledky na spravodlivosť konania (vrátane toho, že úroveň, na akej môže súd riadiť a posudzovať svedka, je viac obmedzená).

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Ak bola komunikácia odoslaná poštou alebo telekomunikačnými systémami (medzi ktoré patria telefónne hovory, faxy a elektronická pošta) zachytená nezákonným spôsobom, dôkaz, ktorým je obsah tejto komunikácie, sa nesmie použiť na súdnom konaní. Inak sú dôkazy vo všeobecnosti prípustné aj vtedy, ak boli získané nevhodným spôsobom. Súd má však právomoc vylúčiť dôkazy, ktoré by boli inak prípustné. Pri rozhodovaní o konkrétnom postupe posúdi dôležitosť dôkazov v porovnaní so závažnosťou nevhodného konania. Ak okolnosti neodôvodňujú vylúčenie dôkazov, súd môže účastníka konania, ktorý konal nevhodne, potrestať iným spôsobom, napríklad tým, že mu nariadi nahradiť trovy konania.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Vyjadrenia (t. j. formálne dokumenty, v ktorých sa uvádza vec každého účastníka konania) sa môžu použiť ako dôkaz na predbežných pojednávaniach, na súdnom konaní však nebudú mať postavenie dôkazu.

Vyhlásenia svedkov podané účastníkmi konania sú ako dôkazy prípustné v rovnakej miere ako výpovede strán, ktoré nie sú účastníkmi konania.

Posledná aktualizácia: 09/09/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.